

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḡadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Acta Apostolorvm, Beati Lucæ Euangelistæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

sanctis quæ collegit beatorum apostolorum historia autem hoc est actuum scriptum כתבם דפרכסיס הנו דין תשעיתוהון דשליחא טובנא דכנש לקדישא מרי לוקוס אונגליסטא :

caput קפלאון

Domini nostri ascensionis דסולקרה דמון

de Theophile o scripti primum scriptum תבא קדמא כתבת או תאופילא על Christus Iesus Dom.nost. quæ cepit his omnibus בלהין אילין דשרי מרן ישוע משוחא illum ad diem usque & docere facere למעבר ולמלפניו : 2 עד מא ליומא הו quos Apostolis illis fuisset precipiens postquam ascendit in quo דבה אסתלק מן בתר דפקד הוא אנון לשליחא אילין seipsum eis ostendit etiam quibus Sanctitatis per Spiritum elegit דגבא ברוחא דקודשא : 3 הנון דאף חוי להון נפשא quadraginta per dies multis in signis passus est postquam viveret cum כד הי מן בתר דחש באתותא סניאתא ביומין ארכעון & cum Dei regno de & dicens eis esset apparens cum כד מתחזא הוא להון ואמר על מלכותא דאלהא : 4 וכד discederet non Ierusalem ut ab eis precepit panem cum eis comedisset אכל עמהון להמא פקד אנון דמן אורשלם לא נפרקון ga Ioannes ex me audistis quod Patris promissum expectatet sed אלא נקוון לשוודיה דאבא הודשמעתון מניו : 5 דיוהנן post non Sanctitatis in Spiritu baptizabimini & vos in aqua baptizavit אעמד במיא ואנתון תעמדון ברוחא דקודשא לא בתר ei & dicit interrogat ipsi congregati esset cum aut illi multos dies יומתא סניאא : 6 הנון דין כד כנישן שאלוהי ואמרן לה ait Israhel regnum tu restitues tempore in hoc si Dne noster מרן אן בהנא זכנא מפנא אנת מלכותא ליסריל : 7 אמר tempora aut tempus nosse hoc vestrum est non hoc illis להון הו לא הות דילכון הודא למדע זכנא או זכנא sui ipsius in potestate posuit quæ Pater דאבא סכ בשולטנא דנפשא :

ACTA APOSTO-LORVM, BEATI Lucae Evangeliste.

CAP. I.

PRIMUM quidem sermonem feci de omnibus, o Teophile, quæ cepit Iesus facere & docere. 2 Usque in diem qua præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est: 3 Quibus & præbuit scriptum vitium post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparetis eis, & loquens de regno Dei. 4 Et conuescens, præcepit eis, ab Ierofolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis, inquit, per os meum: 5 Quia Ioannes quidem baptizavit aqua: vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies. 6 Igitur qui conuenerat, interrogabant eum, dicentes, Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israhel. 7 Dixit autem eis, Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate.

VUM
TAVEN
M
JUL

ΑΙ ΓΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ Λυκα το διαγγελιστου. Κεφ. Α.

Τοι μω περσο πο λογοσ ε ποισα μιλω περλ παρτωσ, ω Θεοφιλε, ων ηρξατο ο Ιησους ποισειν τε και διδασκειν, 2 αρχησ ησ ημερας οσπου αλωσος τοσ αποστολοσ εσθι περθι ματος αγιου, οσ ελεξατο, αυεληφθη 3 οσ και παρερησεν ε αυτωσ ζωντα μω η παρτωσ αυτωσ, ω πολλοσ τε κημελοσσ δι ημερωσ πασασχεμαστα ο ησ ασ ο εβροσ ασπις, και λεγων τα περλ τοσ βασιλειασ τοσ θεοσ. 4 και συναλιζομενοσ παρερχειλεσ αυτωσ, απη Ιεροσολυμοσ τιμω χωριζεσθεσ, ομωσ περμωριμω τιω ε παρτωσ τοσ παρτωσ, λω η κουσταντι μου. 5 ο η Ιωαννησ εβρ ελεα ηιοσσεσ υδαστη, υμωσ δε βαπτισθησθεσ εν ποθω ματ αγιω ε μωσ πολλασ αυτωσ ημερασ. 6 οσ μωρ ευω συναλεσθοντεσ ετηρωστωσ αυτωσ, λεγοτεσ, κυρεσ, εσ οσ περ γρονωσ τυτωσ αποκαθαστασ τελω βασιλειασ τοσ Ισραηλ; 7 εσπε δε περσοσ αυτωσ, εχ μωρσ ομωσ γωτωσ χροιοσ η ημεροσ, οσ ο πατηρ εστωσ εν τη ιδιωσ ελεσσασ.

Cc

discipulorum medius Cephas Simon surrexit ipsis diebus & in illis
 15 ובהון כיומתא הנון קם שמעון כאפא מצעת תלמיד
 & dixit & viginti centum quasi hominum turba illic autem erat
 אית הוא דין תמן כנשא דאנשא איד מאא ועסרין ואמרו
 dixit quam ante illa Scriptura ut impleteretur fuit iustum fratres viri
 16 נברא אחין זרק הוא דנתמלא כתבא אינא דקדכאמר
 qui fuit illo Iuda de David per os Sanctitatis Spiritus
 רוחא דקורשנא בפומה דרויד על יהודא הו דהוא
 erat annumeratus quia Iesum quodprehederunt iis dux
 מדברנא להנון דאחדו לישוע: 17 מטל דמנא הוא
 est is hoc in ministerio portio ei & erat nobiscu
 עמן ואית הוא לה פסא בתשמשתא הדא: 18 הנא הו
 super facie sua super & cecidit peccati mercede ex fundum sibi quod acquisiuit
 דקנא לה קריתא מן אנרא דחיתא ונפל על אפוחי על
 & hoc viscera eius omnia & effusa sunt medietate sui & diuisus est terram
 ארעא ואתפרת מן מצעתה ואתאשד כלה גניה: 19 והי
 & ita in Ierusalem qui habitant omnibus iis notum est ipsum
 הדא אתידעת לכלהון דעמרין באורשלים והכנא
 cuius est haceldema regionis lingua ille ager vocatus est
 אתקרית קריתא הי בלשנה דאתרא חקל דמא דאיתוחי
 psalmodum in libro enim scriptu est sanguinis ager interpretatio
 תורגמה קורית דם: 20 כתיב גיר בספרא דמומורא
 & ministerium eius in ea sit non & incola deferta sit ut habitatio eius
 דרוידה תהוא הרבא ועמור לא נהוא כה ותשמשתה
 quod fuerit viris his ex ut vnus igitur est necesse alius accipiat
 נסב אחרין: 21 וליא הי הכיל לתד מן הליון נברא דהו
 Iesus Dominus noster iter nos & exiit iteriit quo totum tempus per hoc nobiscu
 עמן בהנא זכנאכלה דכה על ונפק עליון מרן ישוע:
 quo ascendit in diem vsque Iohannis baptismo ad quod circuiuit
 22 דאקו מן מעמודיתה דיוחנן עדמא ליומא דאסתלק
 & statuerunt resurrectionis eius testis nobiscum sit ut ipse ad nobis
 מן לותן דהו נהוא עמן כהדא דקמתה: 23 ואקמו
 Iustus qui cognominatus est Barfabas qui vocabatur Ioseph duos
 תרין ליוסרי דמתקרנא ברשבנא דאשתמי יוסטוס
 & Mathiam
 ולמתניא!

15 In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit (erat autem turba hominum simul, fere centum viginti)

16 Viri fratres, oportet impleri Scripturam quam praedixit Spiritus sanctus per os David de Iuda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Iesum.

17 Qui connumeratus erat in nobis, & fortitus est sortem ministerij huius.

18 Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius: & diffusa sunt omnia viscera eius.

19 Et notum factum est omnibus habitantibus Ierusalem: ita ut appellaretur ager ille, lingua eorum, Haceldema, hoc est, ager sanguinis.

20 Scriptum est enim in libro Psalmodum, Fiat commoratio eorum deferta: & non sit qui inhabitet in ea: Et episcopatum eius accipiat alter.

21 Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore in quo intrauit & exiit inter nos dominus Iesus.

22 Incipiens a baptismo Iohannis vsque in diem qua assumptus est a nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis.

23 Et statuerunt duos, Ioseph, qui vocatur Barfabas, qui cognominatus est Iustus, & Mathiam.

15 & εν ταις ημεραις ταις αυταις ανηγειρεται εν μεση των αδελφων ο πετρος λεγων οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 16 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 17 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 18 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 19 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 20 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 21 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 22 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ
 23 οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ οτι ο λαος ονομασθησεται αυτην. δεσ

24 Et orantes dixerunt, Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum,
 25 Accipere locum ministerij huius & Apostolatus, de quo praeuaricat⁹ est Iudas, ut abiret in locum suum.
 26 Et dederunt sortes eis: & cecidit fors super Matthiam: & annumeratus est cum vndecim Apostolis.

C A P. II.

1 Et cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco:
 2 Et factus est repente de caelo sonus, tanquam aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum ubi erant sedentes.
 3 Et apparuerunt illis dispersitae linguae tanquam ignis, seditque supra singulos eorum:
 4 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, & ceperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis.
 5 Erant autem in Ierusalem habitantes Iudaei, viri religiosi ex omni natione quae sub caelo est.
 6 Facta autem hac voce, conuenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebatur vnusquisque lingua sua illos loquentes.
 7 Stupebant autem omnes, & mirabantur, dicentes, Nonne, ecce, omnes isti qui loquuntur, Galilaei sunt?

24 Ἡ πρῶτος ἀπόστολος εἶπεν, σὺ κύριε ἀπεδείχθησθα πρῶτον, διὰ τὸ εἶδέναι ὅτι ἠγάπησάν σε Ἰουδαῖοι καὶ Ἕβραῖοι
 25 λαβόντων τὸν κλήρον τῆς διακονίας σου τῆς ἀποστολῆς, ὃς ἦς παρεῖναι Ἰούδας, πορεύσασθαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ ἑαυτοῦ
 26 καὶ ἐδωκεν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἐπίπευεν ὁ κλήρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατατίθησαν αὐτὸν ἑνὶ τῶν ἁποστόλων.
 Κεφ. β.

1 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις συνέθησαν οἱ μαθηταὶ ἕνα ἕνα ἐν τῷ ἴδιῳ τόπῳ ὡς ἔφη φησὶν ὁ ἀποστόλος, καὶ ἕνα ἕνα ἐκείνην ὁ λόγος τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἐκκλησίας
 3 καὶ ἠφάνισαν αὐτοῖς ὁμογενεῖς ἡρώδης βασιλεὺς ὡς ἐπὶ τοῦ ἔθους, ἕνα ἕνα αὐτοῖς
 4 ἔπειτα ἀπῆλθεν ὁ δαμασκός, καὶ ἦλθεν ἐπὶ τῆς ἑλλάδος, καὶ δὴ τότε πρῶτον ἐδίδου αὐτοῖς ἡμεῖς
 5 ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἠσπόμενοι διὰ τὸ εἶδέναι ὅτι ἠγάπησάν σε Ἰουδαῖοι καὶ Ἕβραῖοι
 6 ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἠσπόμενοι διὰ τὸ εἶδέναι ὅτι ἠγάπησάν σε Ἰουδαῖοι καὶ Ἕβραῖοι
 7 ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἠσπόμενοι διὰ τὸ εἶδέναι ὅτι ἠγάπησάν σε Ἰουδαῖοι καὶ Ἕβραῖοι
 λαλοῦντων ἑαυτοῖς.

ostende omnium q est in cordib⁹ nosti Dmine tu dixerunt orantes huius
 fortis accipiat vt ille duobus his ex tu eligis quos
 דאנא דנבא את מן הלין תריהון: דהו נקבל פסא
 sibi vt iret Iudas separauit se à quo & apostolatus ministerij
 ושמשתא ושל יחותא דמנה פרק יהודא דנאול לה
 cum annumerat⁹ est ad Mathiā & ascendit sortes & coniecerunt: in locū suū
 ויהו: וארמיו פסא וסלקת למתנא ואתמני עם
 2 caput
 קפלאון ב
 2 Aposolis ministerij
 ויקר שתייהון:

דסיים בורכא

omnes essent congregati dū Pentecostes dies impleti essent huius
 ואתמליו וימתא דפנטקוסטא כד כנישין הוּו בלהון
 spiritus tanquam vox caelis ex repente fuit pariter
 בורכא: הוּו מן שליא מן שמיא קלא איך דרוחא
 erant sedētes in qua illa domus tota ex eo fuit & impleta repletis
 ויהו ואתמליו הוּו מנה כלה כיתא הוּו דבה יתבין הוּו
 super & sederūt ignis tāquā erāt quae dispersitae linguae eis & ceciderunt
 ויהו הוּו לשנא דמתפלגין הוּו איך נורא ויתבו על
 Sanctitatis Spiritu omnes & repleti sunt ex eis vnus vnus
 ויהו מנהון: ואתמליו כלהון ברוחא דקודשא
 erat dans Spiritus prout lingua lingua loqui & ceperunt
 ויהו הוּו למבוללו כלשן לישן איך מא דרוחא יתב הוּו
 in Ierusalem. qui habitabant viri autem erant loqui
 ויהו למבוללו: אית הוּו דין גברא דעמרין באורשלים
 caelis quae sub gentibus omnib⁹ ex Iudaei Deo & quoniam
 ויהו מן אלהא יהודיא מן כל עממא דתחית שמיא:
 eo quod & cōmōtus est populus tot⁹ cōgregat⁹ est illa vox fuit & cecidit
 ויהו קלא הוּו כנש כלה עמא ואשתנש מטל
 linguis ipsorum essent quod loquētes ex eis homo homo erat vnus vnus
 ויהו הוּו אנש אנש מנהון דמבוללין הוּו בלשניהון:
 hi ad vnum vnus diceret cum & mirabantur omnes erant loquentes
 ויהו הוּו בלהון ומתדמרין כד אמרין חד לחד הלין
 sunt Galilaei ecce nonne qui loquuntur Galilaei sunt?
 ויהו דמבוללין ליה הוּו גליליאני אנון:

Handwritten text in the left margin, possibly a reference or note, including the word "NOR" and some illegible characters.

nati in qua lingua sua homo homo sumus audientes nos quomodo
 איבנא חנן שמעון חנן אנש אנש לשנה דבה ילדין
 fluvios inter qui habitant & ij & Elamitæ & Medi Parthi sumus
 חנן פרתוא ומדיא ואלניא ואילין דעמרין בית נהרון
 & g ex & Afiz Ponti regione & g ex & Cappadoces Iudzi
 יהודיא וקפדוקיא ורמן אתרא דפנטוס ודאסאי: 10
 libyz & qui sunt regionū & Aegypti & Pamphyliz Phrygiz regione
 אתרא דפרוניא ורפמפוליא ורמערין ודאתרותא דלובא
 Iudzi Roma à qui venerūt & ij Cyrenæ qui sunt vicini
 דקריבין לקורינא ואילין דאתו מן ההומא: 11
 g loquuntur sumus audientes ecce & Arabia Creta & qui à & pelyti
 וגיורין ורמן קריטא וערבין הא שמעין חנן דממללן
 autē erant admirantes Dei mirabilia nostris linguis
 בלשנן דילן תדמרתה דאלהא: 12
 voluntas hæc est cuius ad vni vns dicerent eum & obstupecebāt oēs
 כלהון ותוירין כד אמרין חד לחד רמנא הי הדא צבותא:
 multum isti dicerent eum eos erant irridentes verò alii
 אחרנא דין ממיקין הון בהון כד אמרין הלין מאריתא: 13
 vndecim cum Cephas Simon surrexit & postea & inebriati sunt biberūt
 אשתיו ורוין: 14
 & omnes Iudzi viri eis & dixit vocem suam & extulit Apostolis
 שליחין וארים קלרין ואמר להון נברא יהודיא וכלהון
 non sermones meos & attēditē vobis notū sit hoc in Ierusalem qui habitatis
 דעמרין באורשלם הדא תתויע לכון וצותו מלי: 15
 nunc vique eum ecce ebrii sunt hi putatis vos sicut enim
 ניר איבנא דאנתון סכרין הלין רוין דהא עד מא השא
 per Ioelem quod dictum est hoc sed horæ sunt tres
 תלת אנון שעין: 16
 effundam Deus dixit postremis in diebus erit prophetā
 נביא: 17
 & iuvenes viri & filiz vestrz filii vestri & vaticinabūtur carnē omē sup Spir. meū
 רוהין עיל כל בסר ונתנבון בניבון בנתבון וגודויבון
 somniabunt somnia & seniores vestri videbūt visiones
 חוונא נחון וקשישיובון חלמא נחלמון:

8 Et quomodo nos audiuimus vnusquisque linguam nostram in qua nati sumus?
 9 Parthi, & Medi, & Elamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Iudæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam,
 10 Phrygiam, & Pamphyliam, Ægyptum, & partes Libyz, quæ est circa Cyrenen: & aduenz Romani.
 11 Iudzi quoque, & Proselyti, Cretes, & Arabes audiuius eos loquētes nostris linguis magnalia Dei,
 12 Stupebant autē omnes, & mirabantur, adiuuicem dicentes, Quidnam vult hoc esse?
 13 Alij autem irridentes dicebant, Quia musto pleni sunt isti.
 14 Stans autem Petrus cum vndecim, leuauit vocem suā, & locutus est eis, Viri Iudæi, & qui habitatis Ierusalem vniuersi, hoc vobis notum sit, & auribus percipite verba mea.
 15 Non enim, sicut vos estimatis, hi ebriz sunt, cum sit hora dici tertia:
 16 Sed hoc est quod dictū est per Prophetam Ioel,
 17 Et erit in nouissimis diebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: & prophetabunt filij vestri & filiz vestrz, & iuuenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt.

VUM
 TAVEN
 M.
 J. J.

8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ὅτι ἕβριτοὶ εἰσίν; 9 Παρθοί, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τῶν Μεσοποταμίας, Ἰουδαίας τε καὶ Καππαδοκίας, Πόντου καὶ τῶν Ἀσίων,
 10 Φρυγίας τε καὶ Παμφυλίας, Αἰγύπτου τε καὶ τῶν ἐπιπέδων τῆς Λιβύης τῆς ἐκτικῆς, καὶ οἱ ἐπιδημιῶντες Ρωμαίοι,
 11 Ἰουδαῖοι τε καὶ Προσλυτῖται, Κρήτες καὶ Ἀραβες ἀκούομεν λαλοῦντων αὐτοῦ πάσης ἡμετέρας γλώσσης τῶ μεγαλεῖα τῶ θεοῦ. 12 Ὑπέροισιν δὲ πάντες, καὶ διηπόροισιν, διήκοντες ἀλλήλων λέγοντες, τί δὲ εἶπεν οὗτος; 13 Ἴπροι δὲ ἕβριτοὶ εἰσίν, ὅτι λαλοῦντες μεμυσταμένωι εἰσίν. 14 ταῦτις δὲ Πέτρος σὺν ἕτεροις εἰδὶς αὐτῶν, ἐπέειπεν τῶν φωνῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπεστέλλετο αὐτοῖς, ἀδελφοί Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες τῆ Ἰερουσαλήμ ἀπαντες, ὅτι ἔγωγε ἵκωμαι ἐσθ, καὶ ὁ ἀκούων τῶν ῥημάτων μου. 15 Ὑποσχεθε ὑμῖν ἡσπολάμωσιν, ὅτι μεθυσισοῦσθε ἔτι ἐν ὧσιν ἔσονται τῆς ἡμετέρας. 16 ἀπὸ τῶν ὅσων τὸ εἰρημῶσιν εἶπε τῶσιν φησὶ ὁ Ἰωάννης, Καὶ ἔσονται τῶν ἐργασιῶν ὑμῶν, καὶ ἔσονται οἱ ἰσαστοὶ ὑμῶν ὁ ἀκούων τῶν ῥημάτων, καὶ οἱ ἀρεσθῶσιν τῶν ὑμῶν ἐντομίσις ἐντομίσις ὀνειδιῶσιν.
 Cc iij

vultu tuo cum Iactitia replebis me vitaru^m visam mihi reuelasti
 גלית לי אורחא דחיא תמלינו בסיתומא עם פריצופך :
 primore de apud vos palam dicere permittitur fratres viri
 נברא אחין מפס למאמר עין בנלא לותכו על דיש
 est sepulchri eius & domus sepultus etiam ga moru^s est David patrum
 אבהתא דויד דמירא ואף אתקבר ובית קבורה איתוהי
 erat & sciens enim fuit propheta in hunc diem vsque apud nos
 לותן עד מא ליומנא :
 federe faciē ventris tui fructu quia de Deo ei iurasset q*i* iurciurando
 רמוכתא ימנא לה אלהא דמן פארא דכרסך אותב
 Christi resurrectione de & locutus est vidit & ante solium tuo*rum* super
 על כורסך :
 corruptionem vidit corpus eius non etiam in inferno sic derelictus quia non
 דלא אשתבק בשיוול אף לא פגרה הוא חבלא :
 & ipse est sumus testes eius omnes & nos Deus suscitavit Iesum hunc
 להנא ישוע אקים אלהא וחנן כלן סהדוהי :
 promissum Patre a & accepit exaltatus est Dei qui per dexterā
 דבימינרה דאלהא אתתרים ונסכ מן אבא שוודיה
 videtis quod ecce hoc donum & effudit Sanctitatis Spiritu quod de
 דעל רוחא דקודשא ואשר מוהבתא הדרא רהא חזין
 ad caelos ascendit David enim non estis & audientes vos
 אנתון ושמעין אנתון :
 donec dextera mea a sede Domini meo Dominus quia Dixit dixit ipse quia
 מטל דהו אמר דאמר מריא דחב לך מן מינינו :
 cerro pedibus tuis scabellum inimicos tuos ponam
 דאסימ בעל דבבך כובשא לרגליך :
 fecerit eum & Christum quod Dominum Israel domus tota sciat igitur
 הכיל ידע בלה בית יסדיל דמרינו ומשיחנא עבורה
 crucifixis quem vos Iesum hunc Deus
 אלהא להנא ישוע דאנתון זקפתון
 ieiunii sexte hebdomadis in sabbatho secunda
 דתרין כשכנא דשבתא דו רעומנא

Simoni & dixerunt in corde suo cōpuncti sunt hęc audissent & cūm
 וכר שמעו הלין אתנחו בלהון ואמרו לשמעון
 fratres faciemus quid Apostolis & reliquis
 ולשרכא דשליחא מנא נעבר אחין

38 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μου ὁδοῦς ζωῆς, πληρώσατε με δι' φροσύνης μὲν τοῦ πνεύματος ἡ
 εὐαγγέλιον μὲν παραρηπίσας περὶ τοῦ μυστήριου τοῦ πατερματρικού τοῦ Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ καὶ ἐπέφη, καὶ τὸ μυστήριον
 αὐτοῦ ὅτι ἐν ἡμῖν ἄρχη τοῦ ἡμέτερου ἑσθίου. 30 πνεύματος ἡμῶν ὑπερέχον, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρατος ὡμωσθη αὐτῷ
 ὁ θεὸς ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 31 πνεύ-
 ματος ἡμῶν ὑπερέχον, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρατος ὡμωσθη αὐτῷ ὁ θεὸς ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ
 φθορᾶς. 32 τὸ πνεῦμα τὸ ἠσσταῖ ἐν τῷ ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ
 αὐτοῦ εἰς. 34 ἡ δὲ λαὸς αὐτοῦ εἰς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ
 μου, 35 ὡς ἀπὸ τοῦ ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ
 Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ
 ὁ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς ὁδοῦς αὐτοῦ τὸ καὶ ὁ ἀποκατεστῆς τῆς Χριστοῦ, καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ

28 Notas mihi fecisti vias
 vitæ: replebis me iucūditate
 cum facie tua .
 29 Viri fratres , liceat au-
 denter dicere ad vos de Pa-
 triarcha David, quoniam de-
 functus est , & sepultus est :
 & sepulchrum eius est apud
 nos vsque in hodiernum diē .
 30 Propheta igitur cūm es-
 set, & sciret quia iurciurando
 iurasset illi Deus de fructu
 lumbi eius federe super sedē
 eius :
 31 Providens locutus est de
 resurrectione Christi, quia
 neque derelictus est in infer-
 no, neque caro eius vidit cor-
 ruptionem .
 32 Hunc Iesum resuscitavit
 Deus, cuius omnes nos tes-
 tes sumus .
 33 Dextera igitur Dei exal-
 tatus, & promissione Spiritus
 sancti accepta à Patre, effudit
 hoc donum quod vos vide-
 tis & auditis .
 34 Non enim David ascen-
 dit in cæli : dicit autem ipse,
 Dixit dominus Domino meo,
 Sede à dextris meis,
 35 Donec ponam inimicos
 tuos scabellū pedum tuo-
 rum .
 36 Certissimè sciat ergo
 omnis domus Israel, quia &
 Dominum eum, & Christum
 fecit Deus, hunc Iesum, quē
 vos crucifixistis .
 37 His autem auditis comp-
 uncti sunt corde, & dixerūt
 ad Petrum & ad reliquos A-
 postolos, Quid faciemus, vi-
 ri fratres ?

YUM
 TAVEN
 M.
 J. J.

38 Petrus autem ad illos, Pœnitentiam (inquit) agite, & baptizetur unusquisque vestrum, in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum: & accipietis donum Spiritus sancti.

39 Vobis enim est repromissio, & filiis vestris & omnibus qui longè sunt, quocumque aduocauerit Dominus Deus noster.

40 Aliis etiam verbis plurimis testificatus est, & exhortabatur eos, dicens, Saluamini à generatione ista praua.

41 Qui ergo receperunt sermonem eius, baptizati sunt: & appositæ sunt in die illa animæ circiter tria milia.

42 Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.

43 Fiebat autem omni animæ timor: multa quoque prodigia & signa per Apostolos in Ierusalem fiebant, & metus erat magnus in universis.

44 Omnes etiam qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia.

45 Possessiones & substantias vendebant, & diuidebāt illa omnibus, prout cuique opus erat.

46 Quotidie quoque perdurantes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum exultatione & simplicitate cordis:

in nomine exvobis homo homo & baptizemini penitentiâ agite Simo etc etc
 וְכִתְּבוּ לְהוֹן שְׂמֵעוֹן תּוֹבוּ וְעַמְדוּ אֲנִשׁ אֲנִשׁ מִנְכּוֹן בְּשֵׁמֶה
 Spiritus donum vt accipietis peccatorum in remissionē Iesu Christi
 וְהָיָא יִשְׁעוֹ לְיִשׁוּבְקֵן חֲטָאָה דְּתִקְבְּלוֹן מִוְּהַבְתָּא דְּרוּחָא
 & omnibus & filiis vestris promissum fuit enim vobis
 וְכִתְּבוּ לְהוֹן לְכוּן גִּיר הוּא שְׂוודיָא וְלִבְנִיכּוֹן וְלִכְלָהוֹן
 & in sermonibus eos vocauerit Deus quos ipse sunt qui renouit
 וְכִתְּבוּ לְהוֹן אֵילִין דְּהוּ אֵלֵהָא נְקָרָא אֲנוּן: 39
 eum ab eis erat & petens eis erat & testans multis
 וְהָיָא מְנַתָּא מְסַהַד הוּא לְהוֹן וְכַעַא הוּא מְנַהֵן כִּד
 ex eis & homines peruerſa hac generatione à sermone
 וְכִתְּבוּ לְהוֹן שְׂרַבְתָּא הָדָא מַעֲקֻמְתָּא: 41
 die in eo & additi sūt & baptizati sūt & crediderūt sermonē excepitō
 וְהָיָא קְבִילוֹ מִלְתָּה וְהִימְנוּ וְעַמְדוּ אֲתוּסְפֵר כְּהוּ יוֹמָא
 Apostolorum in doctrina erant & perseverantes animarum milia
 וְהָיָא אֵלֵפִין נַפְשֵׁן: 42
 & appositæ sunt in die illa animæ circiter tria milia.
 וְהָיָא חֲטָאָה הוּא בְּעִלְתָּא וּבְקִצְיָא דְּאוּכְרִסְטְיָא: 43
 fiebant & virtutes multa & signa amima in omni tunc
 וְהָיָא חֲטָאָה בְּכָל נַפְשׁ וְאֵתְוֵתָא מְנַתָּא וּגְבִירוּתָא הוּן הוּ
 qui credebant ij & omnes in Ierusalem Apostolorum
 וְהָיָא כְּאוּרִשְׁלַם: 44
 erat cōmunitatis eis quod erat id & omne erat
 וְהָיָא וְכָל מֵרַם דְּאֵית הוּא לְהוֹן דְּגוּגָא הוּא: 45
 & diuidētes eam erant vendētes possessio quibus erat
 וְהָיָא דְּאֵית הוּא לְהוֹן קְנִינָא מְזַבְנִין הוּוּ לָהּ וּמְפִלְגִין
 & quotidie erat quod necesse id secundum homini hominibus
 וְהָיָא אֲנִשׁ אִיךְ מֵרַם דְּסֻנְיָא הוּא: 46
 erant frāgentes & in domo anima in vna in templo erant perfrangentes
 וְהָיָא חֲטָאָה בְּחֵיבְלָא כְּחֵרָא נַפְשׁ וּבְכִיתָּא קִצְיָן הוּוּ
 & in puritate exultantes cibum erant & accipietes mun
 וְהָיָא וּמְקַבְּלִין הוּוּ סִבְרָתָא כִּד רוּזִין וּבְכִירוּתָא
 וְהָיָא:

NOI
 TESTI
 V. A.

38 Γέγονε δὲ ἐφ' ὧν αὐτοῖς, μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ ἀλάβωσιν τὴν συνείδησιν τῆ ἀγίας πνεύματος. 39 ὅμοιοι ὑμῶν, καὶ πάντες ἕως εἰς μακρὰν, ὅσοις ἀπὸ προσκαλήσεως κυρίου ὁ θεὸς ἡμεῶν. 40 ἕτησαν δὲ πάντες ἀδελφοὶ καὶ παρεκάλεθ' ἕνα ἕνα, καὶ προσέειπον αὐτοῖς, ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν ἄλλο ἔργον, ἀλλὰ ἵνα ἕνα ἕνα ἀδελφοὶ ἡμεῖς ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς ὡς ἓν ἔσμεν. 41 ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν. 42 ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν. 43 ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν. 44 πάντες δὲ εἰς ἓν ἔσμεν ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν. 45 καὶ ἡμεῖς ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν. 46 καὶ ἡμεῖς ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν, ἡμεῖς δὲ ὡς ἓν ἔσμεν.

omni coram inamicos donati cum Deum erant laudantes
47 משבחין הווי לאלהא בר יובין ברהמא קדם כלה
in ecclesia fiebat qui salui eos quotidie erat auges & Dominus noster populo
עמא ומרן מוסר הוא כליום דהאין הווי בעדתא

47 Collaudantes Deum, & habentes gratiam ad omne plebem. Dominus autem augebat qui salui fiebant quotidie in idipsum.

3 caput
3 קפלאון
auri feria sexta

CAP. III.

דערונתא דרהבא

in templum simul & Ioannes Cephas Simon ascenderent ut cum & fuit
1 והוא דבר סלקין שמעון כאפא ויוהנן אכרדא להיכלא
ab claudum unum virum & ecce hora nona preceationis tempore
בערנא דצלוחא דתשע שעין. והא נברא חד הנרא דמן
asserentes erant qui soliti ij homines fuerat portantes matris suae vtero
כרס אמרה שקילין הווי אנשא אילין דמעדין הווי מיתין
ut esset Speciosa quae vocatur templi ad ianuam eum & sponetes
וסימין לה בתרעא דהיכלא דמתקרא שפירא דנהא
vidisset cum is in templum qui introibat eis ab eleemosynam petens

1 Petrus autem & Ioannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam.

2 Et quidam vir qui erat claudus ex vtero matris suae, baiulabatur: quem ponebat quotidie ad portam templi, quae dicitur Speciosa, ut peteret eleemosynam ab introeuntibus in templum.

3 Is cum vidisset Petrum & Ioannem incipientes introire in templum, rogabat ut eleemosynam acciperet.

4 Intuens autem in eum Petrus cum Ioanne, dixit, Respice in nos.

5 At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis.

6 Petrus autem dixit, Argentum & aurum non est mihi: quod autem habeo hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni surge, & ambula.

7 Et apprehensa manu eius dextera, alleuauit eum, & protinus consolidatae sunt bases eius & plantae.

8 Et exiliens stetit, & ambulabat: & intrauit cum illis in templum ambulans, & exiliens, & laudans Deum.

2 השאל דוקתא מן הנון דעאלין להיכלא: 3 הנאכר הוא
ab eis erat petens in templum introeuntes & Ioannem Simonem
לשמעון וליוהנן דעאלין להיכלא בעא הוא מנהון
& dixerunt & Ioannes Simon in eum & respexerunt eleemosynam ei ut darent
4 רנתלון לה דוקתא: 5 והרו בה שמעון ויוהנן ואמרו
accipere esset sperans eum eos intueus est verò ipse nos intueri ei
לה חורבן: 6 הו דיין חר בהון כד סבר הוא למסב
mihî nò est & argètum aurum Simon illi ait aliquid ab eis
מנהון מרם: 7 אמר לה שמעון דהבא וסמא לית לי
Iesu Domini nostri In nomine tibi ego do mihî quod est id sed
אלא מרם דאית לי יתב אנא לך בשכרה דמרן ישוע
dexteram manum eius & apprehèdit ambula surge Nazareni Christi

8 משיחא נצריא קום הלך: 7 ואחרה כאידרה דימנא
& exiliens & plantae eius pedes eius obfirmati sunt hora & eadem & exerxit eum
8 ואקימיה ובה בשעתא שרו רגלוהי ועקבוהי: 8 ושור
& exiliens ambulans templum cum eis & ingressus est & ambulauit surrexit
קם וחלך ועל עמחון להיכלא כד מהלך ומשור
in Deum & glorificans
ומשבח לאלהא:

47 ἀνευῶ τις τῶν ἱερῶν, καὶ ἔρχεται χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὸν κλιῶν, καὶ λέγει αὐτῷ ἐν τῷ ὄνοματι τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ναζαρενικοῦ ἵστη, καὶ ἄρχει.
Κεφ. γ.
1 Ἐπισημασθὲν δὲ τῷ Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃσι αἰεὶ ἔσαν οἱ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅθεν τὸ πλῆθος αἴρας τῆς προσευχῆς τὸ ἐνάτην. 2 καὶ
ἦν αὐτῷ ἄρχεις ὁ καλιῶν, καὶ αὐτὸς ὁ παρὰ τὸν ἑσπέρην, ὅθεν ἐπιδουῶν κατὰ ἡμέρας αὐτῶν τὸ πλῆθος αἴρας τῷ ἱερῷ, καὶ
λεγομένην αἴρας, τῆς αἰτίας τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ἐπὶ τῷ εἰσπερδουμένῳ εἰς τὸ ἱερόν. 3 ὁ δὲ ἰδὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην
μειλιτοῦντας εἰσεῖναι εἰς τὸ ἱερόν, ἤρῳα τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ.
4 ἀπὸ τῶν δὲ Πέτρῳ εἰς αὐτὸν αὐτὸς τῷ Ἰωάννῃ, εἶπεν, βλάψου εἰς ἡμᾶς.
5 ὁ δὲ ἐπίκραν αὐτοῦ, προσδοκῶν ἵνα παρ' αὐτοῦ λαβῆται. 6 εἶπεν δὲ Πέτρῳ, ἀρχει καὶ
ἄρχει ὁ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ναζαρενικοῦ ἵστη, καὶ ἄρχει καὶ ἀρχει.
7 Ἐπισημασθὲν αὐτῷ τῶν δὲ Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃσι, αὐτῶν ἀρχει καὶ ἀρχει αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἀρχει καὶ ἀρχει.
8 Ἐ
ἰσχυροῦντος ἐστὶν, ἔσπεροντα τοῦ, καὶ εἰσὶν ἰσχυροῦντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἀρχει καὶ ἀρχει καὶ ἀρχει καὶ ἀρχει.

Dd

sicut hoc fecistis quod per errorem ego scio fratros mei nunc verum
 17 כרם השם אהיידע אנה דבטועת עבדתון הרא איך
 puniatur quod ane id sicut & Deus primates vii fecerunt
 דעברו דישכון 18 ואלהא איך מום דקדם אכרו
 peccatis agite ita implevit Christus qd pateretur pphetarū omnium per os
 בפום כלהון נביא דנחש משיחה מלי הכנא 19 תובו
 vobis & obuenit peccata vestra deleantur vt & conuertimini ergo
 הכיל ואתפנו איכנא דנתעטון הטחוכון 20 ונאתון לכון
 vobis & mittat Domini faciei conspectu à quietis tempora
 ובנא דניחתה מן קדם פרצופה דמריא ונשרר לכון
 oportet quem Christum Iesum vobis erat qui paratus cum
 לאינא דמטיב הוא לכון לישוע משיחא 21 דלה ולא
 eorum omnium temporum ad cōplemētum vsque vt capiant cōzlos
 לשמא דנקבלון עד מא למוליט דובנא דכלהון אילין
 & erit vobiscum quz loquetur in omnibus audite hunc sicuti me
 דמלל אלהא כפומא דנבויה קדישא דמן עלם 22
 fratris vris ex Dominus vobis suscitabit quia Prophetā dixit enim Moses
 מושא ניר אמר דנביא נקום לכון מריא מן אחיכון
 & erit vobiscum quz loquetur in omnibus audite hunc sicuti me
 אכותי לה שמעו בכל מא דמלל עמכון 23 ותהוא
 à illa anima peribit illum Prophetam audierit quz non anima omnis
 כל נפשא דלא תשמעו לנביא הו תאכרו נפשא הימן
 qui post eum & iis Samuel qui à omnes & prophete populo suo
 עמה 24 ונביא כלהון דמן שמאיל ואילין דמן בתרה
 filij estis vos istis diebus de & predicatū locuti sunt fuerūt
 הון מללו ואכרוו על יומתא הנון 25 אנתון אנון בניהון
 dixit dum cū patribus oris Deus quod posuit & foederis prophetarum
 דנביא ודיתקא אידא דסם אלהא לאכהתן כד אמר
 terre familie omnes benedicentur ga in semine tuo Abrahā
 לאברהם דברדעך נתברכן כלהון שרבתה דארעא
 benediceret dum Filium suum Deus & misit suscitauit primū à vobis
 לכון מן קדים אקים ושרר אלהא לברה כד מברך
 flagitijs vestris à & egeritis pānitētiā cōuersi fueritis si vobis
 לכון אן תתפנו ותובון מן בישתכון

17 Et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis, sicut & principes vestri.
 18 Deus autem qui pronuntiavit per os omnium Prophetarum, pati Christū suū, sic implevit. 19 Pœnitentiam igitur & cōuertimini, vt deleantur peccata vestra.
 20 Vt eum venerint tempora refrigerii à conspectu Domini, & miserit eum qui predicat est vobis Iesum Christum. 21 Quem oportet quidem cœlum recipere vsque in tempora restitutionis omnium, quz locutus est Deus per os sanctorum suorum, à seculo Prophetarum.
 22 Moyses quidem dixit, Quoniam Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester de fratribus vestris tanquam me: ipsum audieritis iuxta omnia quęcunque locutus fuerit vobis.
 23 Erit autem, omnis anima quę non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe:
 24 Et omnes Prophetę à Samuel, & deinceps qui locuti sūt, annūtiaverūt dies istos.
 25 Vos estis filij Prophetarum & testamenti quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abraham, Et in semine tuo benedicetur omnes familie terre.
 26 Vobis primū Deus suscitans Filium suum, misit eum benedicentem vobis, vt conuertat se vnusquisque à nequitia sua.

קפלאון ד

CAP. IIII.

17 Εἰς τὸ νῦν ἀδελφοί, οἶδα ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀγνοοῦσα ἔποιεσθε, ὡς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑμῶν. 18 ὁ δὲ θεὸς ἀποκατή-
 γλιε ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ταύτης ἵνα ἡμεῖς μετανοήσωμεν εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς ἐπλήρωσε πάντας τοὺς προφη-
 τὰς ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 19 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
 20 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
 21 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
 22 Μοϋσῆς ἐβλήθη λέγειν ὑμῖν, ὅτι ἡμεῖς ἀποκατήγλιε ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ταύτης ἵνα ἡμεῖς μετανοήσωμεν εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς ἐπλήρωσε πάντας τοὺς προφη-
 τὰς ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 23 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
 24 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
 25 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
 26 ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἂν ἐπιπέσει ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Martyrium in comemoratione

דבוכונא דסהיא

Sacerdotes in eos surrexerunt ad populū essēt loquētes sermones hoc de
 הכהנים מלא ממלכין הוו לעמא קמו עליהון כהנא
 in eos essent excadentes cum templo & praefecti de
 וקמו וארכונא דהיכלא 2 כד מתחמתין הוו עליהון
 domo à resurrectione de in Christo & praedicaret populū quā dicit
 לעמא ומכרזין במשיחא על קימתא דמן בית
 posterum in diem eos & custodierūt manus in eos & iniecerunt manus
 וארמיו עליהון אידיא ונטרו אנון ליומא אהרנא
 qui audierant & multi vespera erat propinqua
 דקרב הוא לה רמשא + וסניאא דשמעון הוו
 millia quinque circiter in numero & erant crederent
 נבואא דוימנו הוו ואיתיהון הוו בכנינא איך חמשא אלפין
 & seniores magistratus cōgregati sunt postero & die
 וליומא אהרנא אתכנשו ארכונא וקשישא
 & Alexander & Ioannes & Caiphas sacerdotū princeps Annas etiam
 ואלה הוו רב כהנא וקופא ויהונן ואלכסנדרוס
 & ceterum sacerdotum summorum genere ex qui erant
 דיהון דאיתיהון הוו מן שרבתא דרבי כהנא 7 וכר
 aut virtute quā nam eos erant interrogātes, in medio eos faciens
 קבאנון במצעתא משאלין הוו להון דבאינא חיל או
 replet est Cephias Simon tunc hoc fecistis nomine qu
 וטא שם עבדתון דהא 8 הדין שמעון כאפא אתמלי
 & seniores populi principes eis & dixit Sanctissimus
 דהא דקודשא ואמר להון ארכונדי דעמא וקשישא
 ppter à vobis in ius vocamur hodie nos si audite Israēl
 און שדיו שמעון: און הננו ויכנא מתתרנינן מנכון על
 sanatus sit iste quo pacto agrotum in hominem quod fuit benefi
 דהא דהות לבר נשא כריהא דכמנא הנא אתאמו:
 Iesū quodd in nomine Israēl 'populo & toti vobis notum sit hoc
 דהא תודיע לבון ולכלה עמא דיסויל דכשמה דישוע
 Deus excitavit quem crucifixistis quem vos illius Nazareni
 דהא נצריא הו דאנתון זקפתונידי הו דאקים אלהא
 sanus coram vobis iste stat ecce in hoc ipso mortuum dicit
 נכת מתא כה בהו הא קאם הנא קרמכון כר הלים:

1 LOQUENTIBVS au-
 tem illis ad populū, super-
 uenerunt sacerdotes & ma-
 gistratus templi & Saddu-
 cæi:
 2 Dolentes quod docerent
 populū, & annuntiarent in
 Iesum resurrectionem ex
 mortuis.
 3 Et iniecerunt in eos man-
 us, & posuerunt eos in cu-
 stodiam in crastinum. erat
 autem iam vespera.
 4 Multi autem eorum qui
 audierant verbum, credide-
 runt: & factus est numerus
 eorum quinque millia.
 5 Factum est autem in cra-
 stinum ut congregarentur
 Principes eorum, & Seniores
 & Scribæ in Ierusalem:
 6 Et Annas princeps sacer-
 dotum, & Caiphas, & Ioan-
 nes, & Alexander, & quot-
 quot erant de genere sacer-
 dotali.
 7 Et statuentes eos in me-
 dio, interrogabant, In qua
 virtute, aut in quo nomine
 fecistis hoc vobis?
 8 Tunc repletus Spiritu
 sancto Petrus, dixit ad eos,
 Principes populi & Seniores
 Israël, audite:
 9 Si nos hodie diiudicamur
 in beneficio hominis infirmi,
 in quo iste saluus factus
 est,
 10 Notum sit omnibus vob-
 is & omni plebi Israël, quia
 in nomine Domini nostri Ie-
 su Christi Nazareni quem
 vos crucifixistis, quem Deus
 suscitavit à mortuis, in hoc
 iste astat coram vobis sanus.

I Ἀλλουτων δὲ αὐτῶν ἰσχυροὶ τὸ λαόν, ἐπίστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ ὀνόματι
 2 ἀγαποῦ μὲν οὖν Ἰησοῦ τοῦ δόξα τοῦ αὐτοῦ καὶ καὶ εὐαγγελλοῦ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ πλεῖστον τοῦ ἔθνους ἦσαν.
 3 καὶ ἐπιβάντες αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἐθέντες εἰς τὴν κεντρικὴν εἰς τὴν ἀκροπόλιν, ἐπὶ ἧμερον ἔσπευσαν.
 4 αὐτοὶ δὲ πολλοὶ ἐπίστησαν, καὶ ἔμελλεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰσραηλῶν ὅσοι ἠέκουον εἶναι ἑπτὰ χίλιαι.
 5 Ἡμερῶν αὐτῶν συναχθέντων αὐτῶν, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εἰς ἰδουακήμ.
 6 ἀναστὰς ἰωάννης, καὶ ἰωάννης ὁ ἀκατοῦχος, καὶ ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι.
 7 αὐτοῖς δὲ μετὰ τὴν ἡμέραν, ἔπειθεν οὗτος ἠκούσας ἠκούσας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰσραηλῶν ὅσοι ἠέκουον εἶναι ἑπτὰ χίλιαι.
 8 Ἡμερῶν αὐτῶν συναχθέντων αὐτῶν, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εἰς ἰδουακήμ.
 9 ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ, ἐπὶ τῇ ἀκροπόλει, ἔθεντες τὰς χεῖρας ἐπὶ τῷ ἰσραηλῷ, ἔμελλεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰσραηλῶν ὅσοι ἠέκουον εἶναι ἑπτὰ χίλιαι.
 10 Ἡμερῶν αὐτῶν συναχθέντων αὐτῶν, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εἰς ἰδουακήμ.

anguli in caput est & ipse edificavit vos quem reprobastis lapis hic est
 11 הנו כאפא דאסליתון אנתון בנא והו הוא לריש קרנא !
 aliud nomen est enim non redemptio alio in homine nec est
 12 ולית באנש אחרין פורקנא לא ניד אית שמא אחרנא
 seruari oporteat in quo hominibus quod datum sit ex his sub
 תחית שמיא דאתיהב לבני נשא דכה וליא למחא
 dixerant quem palam & Ioannis Simonem sermonem audisset & cum
 13 ובר שמעו מלתה דשמעון ודיוחנן דעין בנלא אמרוה
 eos & admirati sunt essent & idiotæ literas scirent quia non intellexerunt
 אסתבלו דלא ידעין ספרא והרוטא אנון ותהרו בהון
 erant & videtes fuissent verfati Iesu quia cum eos & agnouerunt
 14 ואשתודעו אנון דעם ישוע מתהפכין הוין ; וחיון הוין
 erat potentes & non q̄sanat fuerat ille claudus cum eis erat quod fās
 דקאם הוין עמהון חגורא הו דאתאם הו ולא משכחין הוין
 et ipsi ut exirent iusserunt tunc contra eos dicere quicquid
 15 מרם למאמר לוקבלהוין ; 15 הידעין פקדו דנפקו אנון מן
 illis faciemus quid ad unum unum erant & dicetes synagoga eorū
 16 מנא נעבר להוין
 per manū eorū gedutum est manifestum signum enim ecce illis viris
 לבנרא הליון הא ניד אתא גליתא דהורת באוריהוין
 possumus nec notum est in Ierusalem habitantibus omnibus
 לבלהון עמוריה דאורשלם אתידעת ולא משכחין
 minemur hęc fama magis ne fed inficiari
 17 דנכפור ; אלא דלא יתוראית נפוק טבא הנא נתלחם
 hominum filius ex homini hoc in nomine loquantur non ut rursum eis
 להון דתוב לא נמללוין בשמא הנא לאנש מן בני נשא ;
 doceret neque loqueretur non ut omnino eis & pręceperunt eos & vocauerunt
 18 וקרו אנון ופקדו אנון דלגבר לא נמללוין ולא נלפון
 Iesu in nomine
 בשם ישוע ; דסחרנא
 coram rectum sit si eis & dixerunt & Ioannes Cephas Simon responderūt
 19 ענו שמעון כאפא ויוחנן ואמרו להוין אן כאנא קרם
 iudicare Deum quàm potius audiamus ut vos Deo
 אלהא דלכוין נשמע יתיר מן אלהא דונו ;

11 Hic est lapis, qui repro-
 batus est à vobis ædificantibus,
 qui factus est in caput
 anguli :
 12 Et non est in alio aliquo
 salus. Nec enim aliud nomen
 est sub celo datum homini-
 bus, in quo oporteat non
 saluos fieri.
 13 Videntes autem Petri cõ-
 stantiam & Ioannis, com-
 perto quodd homines essent
 sine literis & idiotæ, admira-
 bantur, & cognoscebant eos
 quoniam cum Iesu fuerant.
 14 Hominem quoque vi-
 dentes stantem cum eis qui
 curatus fuerat, nihil poterant
 contradicere.
 15 Iusserunt autem eos fo-
 ras extra cõcilium secedere :
 & conferebant adinuicem,
 dicentes.
 16 Quid faciemus homini-
 bus istis : quoniam quidem
 notum signum factum est
 per eos, omnibus habitanti-
 bus Ierusalem manifestum
 est, & non possumus negare.
 17 Sed ne amplius divul-
 getur in populum commine-
 mur eis ne vltra loquantur
 in nomine hoc vlli hominũ.
 18 Et vocantes eos, denun-
 tiauerunt ne omnino loque-
 rentur, neque docerent in
 nomine Iesu.
 19 Petrus verò & Ioannes
 respondentes dixerunt ad eos,
 Si iustum est in conspectu
 Dei, vos poti⁹ audire, quàm
 Deum iudicare.

11 וְהוּ הוּא לְרִישׁ קְרֵנָא ! 12 וְלִית בְּאִנְשׁ אַחֲרִין פּוּרְקַנָּא לֹא נִיד אִית שְׁמַא אַחֲרִנָּא
 13 וְבַר שְׁמַעוֹן מְלַתָּה דְשִׁמְעוֹן וְדִיוּחָנָן דְּעִין בְּנַלְאַ אִמְרוּהוּ
 14 וְאִשְׁתְּוֹדְעוּ אַנּוּן דְּעַם יֵשׁוּעַ מִתְּהַפְכִּין הוּוּ ; וְחַיּוֹן הוּוּ
 15 דְקָאָם הוּוּ עִמָּהוֹן חַגּוֹרָא הוּוּ דְאַתָּאָם הוּוּ וְלֹא מִשְׁכַּחִין הוּוּ
 16 מִנָּא נִעְבַר לְהוּוּ
 17 אֵלָּא דִּלְאִי תִּירְאִית נִפּוֹק טַבָּא הֵנָּה נִתְלַחַם
 18 וְקָרוּ אַנּוּן וּפְקִדּוּ אַנּוּן דְּלְגַבְרָא לֹא נְמַלְלוּוּן וְלֹא נְלַפּוֹן
 19 עָנוּ שְׁמַעוֹן כְּאַפָּא וְיֹוחָנָן וְאִמְרוּ לְהוּוּ אֵן כְּאַנָּא קְרַם

Dd ij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

20 Non enim possumus quæ vidimus & audiimus non loqui.
 21 At illi comminantes dimiserunt eos, non inuenientes quomodo punirent eos propter populum, quia omnes clarificabant id quod factum fuerat, in eo quod acciderat.
 22 Annorum enim erat amplius quadraginta homo, in quo factum fuerat signum istud sanitaris.
 23 Dimissi autem venerunt ad suos: & annuntiauerunt eis quanta ad eos principes sacerdotum & seniores dixisset.
 24 Qui cum audissent, unanimiter leuauerunt vocem ad Deum, & dixerunt, Domine, tu es Deus qui fecisti celum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt,
 25 Qui Spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti, Quare fremuerunt Gentes, & populi meditati sunt inania?
 26 Astiterunt reges terræ, & principes conuenerunt in unum aduersus Dominum, & aduersus Christum eius.
 27 Conuenerunt enim verè in ciuitate ista aduersus Sanctum puerum tuum, Iesum, quem vnixisti, Herodes, & Pontius Pilatus, cum Gentibus & populis Israël,
 28 Facere quæ manus tua & consilium tuum decreuerunt fieri.
 29 Et nunc Domine respice in minas eorum, & da seruis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum.

vt ipsum nõ loquamur & audiim⁹ q̄ vidimus id possum⁹ enim
 לא ניר מבשחין דמא דחזין ושמעין דלא נמלליוהו
 ואתה חבו להון ושרו אנון לא ניר אשכחו להון עלתא
 erat glorificas enim homo ois populum ppter in capite eni qui
 עממא כול נש ניר משבח הוא
 quadraginta fili⁹ quam enim amplius quod fuerat eo super
 ודא על מדם דהונא: יתיר ניר מן בר ארבעין
 sanationis signum hoc in quo fuerat ille vir erat annorum
 ואתהו הוא נברא הו דהות בה הדא אתא דאמיותא
 omne eis & renuntiarunt fratres suos ad venerunt dimissi essent & eis
 ובר אשתרו אתו לות אהיוון ואשתעו להון כל
 simul audiuissent eum & illi & seniores sacerdotes quod dixerunt
 ואמרו כנהא וקששא: והנון כר שמעו אכחד
 Deus es tu Domine & dixerunt Deum ad vocẽ suam factam
 וכוון קלהון לות אלהא ואמרו מריא את הו אלהא
 & tu in eis quod est & omne & maria & terram celos qui facti
 ונת שמיא וארעא וימבא וכל דאית בהון: ואנת
 quare serui tui David per os Sanctitatis Spiritus per os patris tui
 ודמלת בוך ורוחא דקודרש כפום חיד עבךך למנא
 reges astiterunt inane meditati sunt & populi gentes fremuerunt
 ונש עממא ואמותא רני סריקותא: קמו מלכא
 & aduersus Dominum aduersus simul & consiliu inierit & principes
 ושריטנא ואתמלכו אכחדא על מריא ועל
 aduersus hac in ciuitate verè enim cõgregati sunt Christus
 ונתו: אכנשו ניר שריראית במדינתא הדא על
 & Pilatus Herodes vnixisti quem tu cum Iesum filium tuum factum
 וישא כוך ישוע אינא דאנת משחת הרודס ופילטוס
 quod manus tua omne vt facerent Israel & synagoga gentium tuarum
 ונעמא וכנשא דיכרילו: למעבך כל מא דאידך
 & vide intueri Domine nunc & etiam vt fieret dissimulati prius & voluit
 ונת קדם רשם דנהוא: ואף השא מריא חור והו
 sermonẽ tuũ predicantes sint vt palam seruis tuis & da
 ונתהוון ובה לעבךך דעין בגלא נהוון מכרוון מלתך:

20 ἢ δυνάμεθα τὸν ἡμῶν ἢ εἰδόμεθα καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλῆν. 21 οἱ δὲ ἀποστραφεὶς αὐτοὺς ἀπέστησαν
 πρὸς μὴ εἶναι βλάσφηγοις πρὸς τὸν πῶς κηλεύοντες αὐτοὺς, ὅτι τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἠδὲ ἅλας οἱ τὸν θεόν τὸν ἡμῶν.
 22 ἔτι δὲ τὸν κύριον πλείονον ποσὶ ἐκλονησάμενος ὁ ἀπὸ τῶν ἁγίων ἢ ἢ ἐγγύς τὸ σπουδαῖον τὸ τοῦ θεοῦ ἰσχυρῶς. 23 ἀνομιὰς
 ἡγίους δὲ ἠλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἡγετῆρες καὶ οἱ ἀρεσβυτῆρες ἔπει. 24
 ὁ ἀκούσας τῶν ὁμοθυμαθόν ἤραν φωνῶν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἔπει, δέξασθε, σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
 γῆς, καὶ τῶν θαλάσσης, καὶ πάντες οἱ αὐτοῖς. 25 ὁ δὲ ἐπιμαρτυροῦν τὸν πατῆρα σου ἔειπεν, Ἰακώβ υἱὸς
 Ἰσραὴλ, καὶ λαοὶ ἐβλῆθησαν κενὰς. 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἡγετῆρες συναθήσαντες ἐπὶ
 αὐτῷ καὶ τῷ κυρίῳ καὶ τῷ Χριστῷ αὐτοῦ. 27 συναθήσαντες τὸν ἐπιμαρτυροῦν τὸν πατέρα σου καὶ τὸν κύριον σου
 ὁ ἔχριστος, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺ ἔδειξες καὶ λαοὶς Ἰσραὴλ. 28 ποιήσας ἡμεῖς ἡμεῖς ἐπὶ τῷ
 βυλίῳ σου πρὸς ὧρας ἡμεῖς. 29 καὶ τῷ κύριῳ ἐπέδειξες τὰς ἀπολλοὺς αὐτῶν, καὶ ὅτι τῶν ἀπολλοῦν
 παρρησιαὶ πᾶσις λαλῆν τὸ λόγιον σου,

NOI
 TES
 TU
 VA

quæ sunt & ad virtutes tu extendes manū tuā cūm
 כד אידך מושט אנת לאסותה ולנכרותא דנהון 30
 & obsecrasset orassent & cūm Iesu Sancti Filij tui in nomine
 בשמרה דברך קדישה ישוע: וכד בעו ואתכשפו
 Spiritu omnes & repleti sunt erāt cōgregati in quo locus commotus est
 אתתוע אתרא רבה כנישין הו ואתמליו כלהון כרוחא
 Dei sermonem palam erant & loquētes Sanctitatis
 דקורשה וממליון הו עין כנלא מלתה דאלהא
 candidatorum tertiz diei

דיום תלת לחורא

vna qui crediderunt eorum hominum congregationi autem erat
 אית הוא דין לכנשה דאנשא אילין דהימנו הו חורא 31
 quas possidēs facultatib⁹ de dicebat ex eis homo & non mens & vna anima
 נפש והד רעין ולא אנש מנהון אמר על נכסא דקנא
 cōmunitatis eis quod erat id omne sed essent quod suæ erat
 הוא דדילה אנון אלא כל מרס דאית הוא להון רגוא
 de Apostoli ipsi erant testantes magna & in virtute erat
 הוא: ובחילה רבא מסהדין הו הנון שליחא על 33
 cum erat magna & gratia Christi Iesu Resurrectione
 קימתה דישוע משיחא וטיכותא רבתה אית הו עס
 possidēs enim illi egenus inter eos non erat & homo omnibus ipsis
 כלהון: ואנש לית הוא להון דצריך אילין גור דקנין
 eius pretia & afferentes erāt vendentes & domos fundos erant
 הו קוריא ובתה מוכנין הו ומיתין דמית דמס
 & dabatur Apostolorum pedes eorum ad erāt & ponētes quē dabatur
 דמורבין: וסימין הו לות רגליהון דשליחא ומתיחב הוא
 illi autem Iosepho erat cui⁹ indigēs id secundum homini homin
 לאנש אנש איך מרס דסניק הוא: 36 יוסף דין הו
 consolationis filius quod exponitur Apostolis ab Barnabas q⁹ cognominat⁹ est
 דאתכני ברנבה מן שליחא דמתרנבא כרא דבויאא
 ager ei erat Cypri regione ex Leuita
 לויא מן אתרה דקופרוס: 37 אית הוא לה קריתא
 Apostolorum pedes eorum ante & posuit precium ei⁹ & attulit & vendidit eū
 וזבנרה ואיתי דמירי וסס קרס רגליהון דשליחא:

30 In eo quod manum tuam extendas ad sanitates & signa & prodigia fieri per nomen sancti Filij tui Iesu.
 31 Et cum orassent, motus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & loquebantur verbum Dei cum fiducia.

32 Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna: nec quisquam eorum quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

33 Et virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini nostri: & gratia magna erat in omnibus illis.

34 Neque enim quisquam egerat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferbant pretia eorum quæ vendebant.

35 Et ponebant ante pedes Apostolorum. Diuidebatur autem singulis prout cuique opus erat.

36 Ioseph autem, qui cognominatus est Barsabas ab Apostolis (quod est interpretatum, filius consolationis) Leuites, Cyprius genere,

37 cum haberet agrum, vendidit eum, & attulit pretium, & posuit ante pedes Apostolorum.

30 ἐν τῷ ὅτι ἐπέτειχεν τὴν χεῖρά σου εἰς τὰ ἰατρικὰ καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι ἐν ὀνόματι τοῦ ἁγίου υἱοῦ τοῦ θεοῦ Ἰησοῦ. 31 ὅτε οὖν ὄρασαν ἠκούσαν, ἐκίνηθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν ἐκκλησίουσιν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ ἐλάλουν τὸ ῥῆμα τοῦ θεοῦ μετὰ ἐξουσίας. 32 καὶ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἐπέδειξαν τὸ ἰσχυρὸν τὸ σημεῖον τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἡ χάρις αὐτῶν ἐξέτελλε ἐν πάντοτε ἐν ὅσοις ἐκκλησίαις ἦσαν. 33 καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἔχοντων ἀκίνητα ἢ οἰκίας ἢ ἀγροὺς ἢ τι ἕτερον ἐκεῖθεν ἔλαβεν ἑαυτῷ ὅτι ἦν τὸ ἴδιον, ἀλλὰ πάντα τὰ ἕκαστος ἠπάραθεν εἰς τὸν κοινόν. 34 καὶ ἐπιτίθεντες τὰς ἀκίνητας ἐπέκειντο ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου. 35 καὶ ἐκείνη ἡμερὰ ἠπάραθεν ὁ ἀγρὸς τοῦ λευίτου κυρίου Ἰωσέφου τοῦ καλεομένου Βαρσαβὰ, ὁ ὅστις ἦν ἀπὸ τῆς Κιπρίου. 37 καὶ πωλῆσας τὸν ἀγρὸν ἔφερε τὸ πρῶτον ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου.

CAP. V.

Defunctorum 5 caput
דענידיא קפלאון

1 VIR autem quidam nomine Ananias cum Saphira vxore sua vendidit agrum,
 2 Et fraudauit de pretio agri, conscia vxore sua: & auferens partem quandam, ad pedes Apostolorum posuit.
 3 Dixit autem Petrus ad Ananiam, Anania, cur tentauit Satanus cor tuum, mentiri te Spiritui sancto, & fraudare de pretio agri?
 4 Nonne manens tibi manebat, & uanundatum in tua erat potestate: Quare posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus hominibus, sed Deo.
 5 Audiens autem Ananias hæc uerba, cecidit, & exspirauit. Et factus est timor magnus super omnes qui audierunt.
 6 Surgentes autem iuuenes amouerunt eum, & efferentes sepelierunt.
 7 Factum est autem quasi horarum trium spatium, & vxor ipsius, nesciens quod factum fuerat, introiuit.
 8 Dixit autem ei Petrus, Dic mihi mulier, si tanti agrum uendidistis? At illa dixit, Etiam, tanti.
 9 Petrus autem ad eam, Quid utique cõuenit uobis tẽtare Spiritum Domini? Ecce, pedes eorum qui sepelierunt uirum tuũ, ad ostium, & efferent te.

cuius nomen vxore sua cum Ananias erat cuius nomen vxor & sic
 נבואה חד דשמרה הוא חנניא עם אנתהה דשמרה
 precio eius de & abstulit fundum suum fuerat uendens Saphira
 וזאת שפורה זכר הוא קרייתה: ² ושקל מן טימיה
 & posuit argento ex partem & attulit vxor eius effec conscia cum
 נשתי כר רנישא הות אנתהה ואתי מנה מן כספא ווסס
 q.d est Anania Simon ei & dixit Apostolorum peter coram me
 ווסס רגליהון דשליחא: ³ ואמר לה שעמון חנניא מנו
 Sanctitatis in Spiritum vt mentireris cor tuum Satanus impleuit qualis
 וזכמא מלא סמנא בלבך דהרגל ברוחא דקודשא
 tous erat nonne agri precii argento de & abbas
 וזשא מן כספא דדמיה דקריתא: ⁴ למה הוא דילך
 potestate habebas tu rursum uenditione & a vendidisses non dicit
 וז עדי לא תודבן ומן דאודכנת תוב אנת שליט הוית
 hanc voluntate vt faceres in corde tuo posuisti quare precios euas
 דדמיה למנא סמנא בלבך דתעבד עבותא הרא
 Ananias audisset & cecidit in Deum sed in homines mentiris et
 וזגלת בכני אנשא אלא באלהא: ⁵ וכר שמע חנניא
 in omnibus magnus pauor & fuit & mortuus est cecidit ferens in
 וז מלא נפל ומירת וחות דחלתא דכתא בכלהון
 & collegit eũ inter eos q iuuenes erant ij & surrexerunt qui exdierunt
 וז דשמעון: ⁶ וקמו אילין דעלימין בהון וכנשוהי
 vxor eius etiam horre tres essent & postea quam sepelire eum & dicit
 וזקו בקבורהי: ⁷ ומן בתר דהני תלת שעין אף אנתהה
 die Simon ei dixit & dũ esset quid sciret non cum iugiter
 קרית בר לא ידעא סנא הווא: ⁸ אמר לה שמעון אמר
 in his etiam dixit uerò ipsa fundum uendidistis precios in his
 וזג בלחין דמיא זבנתון קריתא הי דין אמרת אין בהלין
 Spiritum ad tẽtandum & quales fuistis quoniã Simon ei dixit petrus
 וזא: ⁹ אמר לה שמעון סמל דאשתותון למנסון רוחה
 & ipsi ad ostium meritum tuum qui sepelierunt pedes eorum ecce
 וזיא הא רגליהון דקבורהי דבעלכי בתרעא ודנון

NOV
ES
TU
A

Kep. 5.

1 Ανὴρ δὲ τις Ἀνανίας οὐδὲ μαθητῶν, πωλῶν τὴν ἀκρῆν τὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων ἔστη. 2 Ἐπιμαρτυροῦσα δὲ τῆς τιμῆς ἧς ἔπλησεν αὐτὸν, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ κοινῆς ἀποστόλων ἀπέθετο μέρος τοῦ ἀγροῦ ἐξ ἧς οὐκ ἔπλησεν αὐτὸν, ἐκείνη δὲ ἔσθη τὴν ἀκρῆν ἐκείνην. 3 Εὐνομήσθη ἡ ἀκρὴ καὶ ἔθηκε ἡ ἀκρὴ ἐκείνη ἐκείνην. 4 Ὁ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἀπέθετο μέρος τοῦ ἀγροῦ ἐκείνην. 5 Ἀκούσας δὲ Ἀνανίας τῶν λόγων τῶν ἀποστόλων, ἐπεσέθη. 6 Ὁ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἀπέθετο μέρος τοῦ ἀγροῦ ἐκείνην. 7 Ἐπὶ τῶν ἀποστόλων ἀπέθετο μέρος τοῦ ἀγροῦ ἐκείνην. 8 Ἀπακρίθη δὲ αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἀποστόλων ἀπέθετο μέρος τοῦ ἀγροῦ ἐκείνην. 9 Ἐπὶ τῶν ἀποστόλων ἀπέθετο μέρος τοῦ ἀγροῦ ἐκείνην.

& ingressi sunt & mortua est pedes eorum ante cecidit hora & eadem ¹⁰
 וברה בשעתא נפלת קדם רגליהון ומיתה יעלו
 extulerunt & collegerunt mortua esset cum & inuenerunt ea illi iuuenes
 עלימה הנון ואשכחורה כר מיתה וקפסו אובלו
 in tota magnus paupor & fuit mariti sui tumulo ad sepelierit ea
 קבריה על גנב בעלה: ¹¹ והות דחלתא רכתא ככלה
 Apostolorum qui audierunt his & in omnibus ecclesia
 דשליחה: עדתא ובכלהון הנון דשמעו:
 multa & virtutes signa Apostolorum pmanu & fiebant
 והוון הוי ביד שליחה אתותא ונברותא סניאתא ¹²
 Salomonis in porticu simul erant cōgregati & omnes in populo
 בעמא וכלהון בנישין הוון אכחדא באסטוא דשלימון:
 ad eos ut appropinquaret erat audens non homo aliis & ex
 ומן אחרנא אנש לא ממרה הוא דנתקרב לותהון ¹³
 aduiciebantur & magis populus eos erat magnificans sed
 אליה מורכ הוא להון עמא: ¹⁴ ויתיר מתתוספין הוון
 & mulierum virorum cœtus in Domino erant qui credentes illi
 אילין דמהימנין הוון כמריא כנשא דנברא ונשא:
 essent iacentes cum xgrotos essent afferentes in plateas ita ut
 איכנא דבשוקא כפקין הוון לבריהא כד מרין הוון ¹⁵
 operiret vmbra eius saltē Simon veniens esset ut quando in grabatis
 בערסתא דאמתי דנהוא אתא שמעון אפן טלניתה תנן
 ciuitatibus ex ad eos multi autem erant venientes eos
 עליהון: ¹⁶ אתין הוון דין סניאא לותהון מן מדינתא
 & eos infirmos esse afferentes cum Ierusalem quæ circa
 אחרניהא דהדרו אורשלם כד מיתהון הוון כריהא ואילין
 omnes fiebant & sani immundi spiritus in quibus essent
 דהוון הוון להון רוחא טנפתא ומתחלמין הוון כלהון:
 qui qui cum eo & omnes sacerdos sum inuidia erat & repletus
 ואתמלי הוא חסמא רב כנהוא וכלהון דעמא דאיתהון ¹⁷
 Apostolos in manus & iniecerunt Sadduceorum doctrina ex erant
 הוון מן יולפנא דדוקיא: ¹⁸ וארמיו איריא על שליחה
 vindictor in domo eos vicierunt & apprehederunt
 ואהדואסרו אנון בירת אסירא:

10. Confestim cecidit ante pedes eius, & expirauit, Intrautes autem iuuenes, inuenerunt illam mortuam: & extulerunt, & sepelierunt ad virum suum.
 11. Et factus est timor magnus in vniuersa Ecclesia, & in omnes qui audierunt hæc.
 12. Per manus autem Apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. & erant vnanimiter omnes in porticu Salomonis.
 13. Ceterorum autem nemo audebat se coniuungere illis; sed magnificabat eos populus.
 14. Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virosum ac mulierum:
 15. Ita ut in plateas eiecerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabatis: ut veniente Petro saltem vmbra illius obumbraret quenquã illorum, & liberarentur omnes ab infirmitatib⁹ suis.
 16. Concurrerat autem & multitudo vicinarum ciuitatum Ierusalem, afferentes egrotos & vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes.
 17. Exurgens autem princeps Sacerdotum, & omnes qui cum illo erant, quæ est heresis Sadduceorum, repleti sunt zelo:
 18. Et iniecerunt manus in Apostolos, & posuerunt eos in custodia publica.

10. ויפלו על רגליו ונפלה שעתא ונפלה קדמו רגליו ומיתה יעלו ויבחרו אותה מתוה וקפסו אותה אל בית אימהו וקברוה על גב בעלה: 11. והיתה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 12. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 13. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 14. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 15. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 16. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 17. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה 18. ויהוה דחלתא רכתא בכלה ויהוה דחלתא רכתא בכלה

Ec

19 Angelus autem Domini per noctem aperiens ianuas carceris, & educens eos, dixit, 20 Ite, & stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitę huius. 21 Qui cūm audissent, intraverunt diluculū in templum, & docebant. Adueniens autem princeps Sacerdotum, & qui cum eo erant, conuocauerunt concilium & omnes Seniores filiorum Israel: & miserunt ad carcerem vt adducerentur. 22 Cūm autem venissent ministri, & aperto carcere non inuenissent illos, reuersi nuntiauerunt, dicentes, 23 Carcerem quidem inuenimus clausum cum omni diligentia, & custodes stantes ante ianuas: aperientes autem, neminem intus inuenimus. 24 Vt autem audierunt hos sermones magistratus templi, & principes Sacerdotum, ambigebant de illis quidnam fieret. 25 Adueniens autem quidam nuntiauit eis. Quia ecce viri quos posuistis in carcerem, sunt in templo stantes, & docentes populum. 26 Tunc abiit magistratus cum ministris, & adduxit illos sine vi. Timebant enim populum ne lapidarentur. 27 Et cūm adduxissent illos, statuerunt in concilio. Et interrogauit eos princeps Sacerdotum, dicens,

domus ianuam aperuit Domini Angelus noctu curre
 19 הודין בלילא מלאכא דמרינא פחה תרעא דבית
 in templo stante ite eis & dixit eos & educit viatorum
 אסירא ואפק אנון ואמר להון: 20 זלו קומו בהיכלא
 tēpore & exierunt viatorum hos sermones omnes ad populum de logia
 מללו לעממא בלהין מלא הלין דחיא: 21 ונפקו עדן
 & ii autē sacerdotum princeps erat & doctores in tēplum & introierunt aucte
 מרינא ועלו להיכלא ומלפין הוור רב כהנא דין ואילין
 in domum & miserunt Israel & seniores socios suos vocant g ei
 דעממא קרו לחבריהון ולקשישא דיסריל ושדרו לבית
 ij iuissent & cūm Apostolos iplos g adducerēt viatorum
 אסירא דניתון אנון לשליחיה: 22 וכד אזלו אילין
 & reuersi sunt viatorum in domo eos inuenierunt non ab eis qui missi fuerunt
 ואשתדרו מניהון לא אשכחו אנון בית אסירא והפכו
 diligenter clausam viatorum domum inuenimus & dixerunt veteres
 אתו: 23 ואמרין אשכחו בית אסירא דאהיד זהיראית
 inuenimus non & hominū & aperuim⁹ ianuā ad qui stabant custodes de eis
 ואין לנטורא דקיסין על תרעא ופתחו ואנש לא אשכחו
 & magistratus sacerdotum principes sermones hos audissent & cūm
 המן: 24 וכד שמעו הלין מלא רבי כהנא וארכונא
 esset quid erant & cogitantes super his erant obstupescētes templi
 דדיבלא תורין הוור עליהון ומתהשבין הוור דמנא הי
 quos inuclisistis viri quia illi eis notum fecit homo & venies
 הוור: 25 ואתא אנש אודע אנון דהנון נברא דחבשתון
 populum & docent in templo stant ecce viatorum in domo
 גרת אסירא הא קיסין בהיכלא ומלפין לעממא:
 non eos vt adducerent ministros cum praefecti abierunt tuos
 הודין אזלו ארכונא עם דחשמא דניתון אנון לא
 & cūm populus eos lapidaret ne enim erāt timentes per vim
 נקטורא דהלין הוור גיר דלמא נרנום אנון עמא: 27 וכד
 sum⁹ erat & incipiēs synagoga tota coram eos statuerunt eos adducētes
 אתו אנון אקיסו אנון קדם בלה כנשא ואקי הוור
 eis dicere factū
 טנא למאמר להון:

19 ἄγγελος δὲ κυρίου ἐπέκει τῆς θυρῶν τῶν φυλακῶν, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς ἔσπ, 20 σπ
 ῥά ἐσθε, καὶ ἐστῆτε λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῆς λαοῦ πάντες τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. 21 ἀνεστῆτε καὶ
 σπληθον ἰσθὶ τῶν ὄρθροι εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδιδάσκον. ἡγεμῶν ἄλλοι οὖν ἐξ ὅ τε ἀρχιερεῖς καὶ οἱ συνήλυτοι, συνελθόντες ἠ
 ἐμὲ ἔδρασαν καὶ πάντες πῶν γερουσιῶν ἡβὴ ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀρξάμενοι αὐτοῦ.
 22 οἱ δὲ ὑπερέτα ἡγεμῶν οὐκ ἔβριον αὐτοὺς ἐν τῷ φυλακῇ. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπέχρισται, 23 ἡ
 γεμῶν, ἡ πὴ τῷ δεσμωτήριον ἄλλοι καλεσμένοι ὅτι πῶσι ἀσφαλεία, καὶ τοῖς φύλακας ἐξώτασε καὶ ἡ
 ῥά, ἀσπίδατες δὲ, ἔσπο ἡ δέτα βύρομυ. 24 ὡς δὲ ἠκουσαν τοῖς λόγοις ταῦτα, ὅ τε ἀρχιερεῖς καὶ ὁ στρατῶν ὁ
 ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διεπύρεον κατὰ ἀμπαῖ, διὸ γούτοι τοῦτο. 25 ἡγεμῶν ἄλλοι οὖν ἐξ ὅ τε ἀρχιερεῖς καὶ ὁ
 λεγάω, ὅ τε ἰδοῦ οἱ ἀδδρες οἱς ἔταδε ἐν τῷ φυλακῇ, εἰ σὺν ἐν τῷ ἱερῷ ἔσάτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 πῶ
 ἀπληθῶν ὁ στρατῶν συνήλυτοι ὑπερέταις, ἡγεμῶν αὐτοῖς ἡ μὲν βίας ἔφοβου τοῖς ἰδοῦ τὸν λαόν ἡσυχῶν
 27 ἡγεμῶν δὲ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἐπιτροπῶν αὐτοῖς ὁ ἀρχιερεῖς, ἡ γεμῶν,

NOV
 TEST
 AM
 IV

in nomine doceretis non ut hominem vobis precepimus precipiendo nonne
 לא הוא מפקד פקדון לכוון דלאנש לא תלפון בשמא 28
 doctina vra ex Ierusalem repleuistis ipsam ecce autem vos hoc
 הנא אנתון דין הא מליתונרה לאורשלם מן יולפנבון
 huius viri sanguinem sup nos iuducere vos & vultis
 וצבין אנתון דתיתון עלין דנברה דנברא הנא :

Candidatorum quartæ dici

דיום ארבעא דחורא

oportet Deo eis & dixit Apostolis cum Simon respondit
 ענא שמעון עם שליח ואמר להון לאלהא ולא

patru nrõru Deus hominibus quàm potius obedire
 למתפטרן יתיר מן דלכני נשא : 29
 אלהא דאבהתן

in suspendistis eum cum occidistis quem vos illum Iesum exaltauit
 אקים לישוע אינא דאנתון קטלתון כד תליתוניהו על
 & viuificatorẽ principẽ Deus statuit ipsum hunc ligno

קיסא : 31
 לה להנא אקים אלהא רישא ומחינא
 peccatorũ & remissionẽ poenitentiam decet in dextera sua & exaltauit eũ
 ואריכרה בימינה איך דנתל תיבותה ושוכבון חטרה

Sauitatis & Spiritus horum sermonũ sumus testes & nos Israeli
 לויסריל : 32
 והנן סהדא חנן דמלא הליון ורוחא דקודשא

audissent & cum in ipso qui credunt iis Deus quẽ dedit illis
 הו דיחב אלהא לאיליון דמהימנין ברה : 32
 וכד שמעון

erant & cogitantes ira corripiebantur sermones hos
 הו הליון מלא מתנולין הו ברונא ומתחשבין הו
 erat cuius nomen Pharisæus ex vnus fuerat & surgens eos ad occidẽdũ
 למקטל אנון : 34
 וקם הוא חר מן פרישא דשמה הוא

& iussit populo vniuerso ab & honoratus legis doctor Gamaliel
 נמליאיל מלך נמוסא ומיקר מן כלרה ענא ופקד
 illis & ait exiguum ad tempus foras Apostolos eos vt educerẽt

דנפקון אנון לשליחא לכר עדנא זעורא : 35
 ואמר להון
 נברא בני יסריל אודהרו בנפשכון וחזו מנא ולא לכוון
 hominibus illis de facere

למעבר על הליון אנשא :

28 Precipiendo precepimus vobis ne doceretis in nomine isto: & ecce replestis Ierusalem doctrina vestra, & vultis inducere super nos sanguinem hominis istius.

29 Respondens autem Petrus & Apostoli, dixerunt Obedire oportet Deo magis quàm hominibus.

30 Deus patrum nostrorum suscitauit Iesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno.

31 Hunc Principem & Salvatorem Deus exaltauit dextera sua, ad dandam poenitentiam Israeli, & remissionem peccatorum.

32 Et nos sumus horum verborum, & Spiritus sanctus, quem dedit Deus omnibus obedientibus sibi.

33 Hæc cum audissent, dissecabantur: & cogitabant interficere illos.

34 Surgens autem quidam in concilio Pharisæus nominatus Gamaliel, legis doctor honorabilis vniuersæ plebi, iussit foras ad breue homines fieri: dixitque ad illos,

35 Viri Israëlitæ, attendite vobis super hominibus istis quid auri sitis.

28 ἢ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ διδάσκατε ἡμᾶς ἢ ἐν ὀνόματι ἀνθρώπων· ἰδοὺ ἐπέπλησεν ἡ Ἱερουσαλήμ τὴν διδασκαλίαν τῆς ὑμετέρας· καὶ θέλετε ἐπιβάλλειν ἐπὶ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀδικοῦ τούτου· 29 ἀλλὰ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐξήγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐκρέματε ἐκ τοῦ ξύλου· 30 ὃν ὁ Θεὸς ἐξήγειρεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ἐκείνην τὴν δεξιάν· 31 καὶ ὁ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐξήγειρεν αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ἐκείνην τὴν δεξιάν· 32 καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄγγελοι ἡμῶν μαρτυροῦμεν ταῦτα· 33 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐταράχθησαν, καὶ ἐβόησαν· 34 ἀναστὰς οὖν ὁ Γαμλιήλ, ὁ νομοδιδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ἔλεγεν· ἀδελφοί, ἐπινοήσατε ἡμῖν τί ποιήσῃτε· 35 οἱ δὲ τὸ πρῶτον ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων, ἐβόησαν·

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

generaliter & de Sanctis Quietis feria sexta

דערובתא דנחיתא ורקדישא גונאית
 Jones mirabantur discipuli multiplicaretur cum his diebus & in illis
 ובהון כיומתא הנון כד סניו תלמידא רטנו הון יוניא
 in ministerio viduarum quod despicere Hebræos aduersus discipuli
 תלמידא על עבריא דמתבסין הון ארמלתהון בתשמשתא
 cōgregationē vniuersam Apostoli duodecim & vocarunt quotidiano
 דכליום: ² וקרו תרעמר שליהא לכלה כנשא
 Dei sermonem vt reliquam pulcrum nō eis & dixerunt discipulorum
 דתלמידא ואמרו להון לא שפיר דנשבוק מלתא דאלהא
 viros septem & elegit fratres mei igitur exquirite mensis & ministremus
 ונשמש פתורא: ³ כצו הכיל אהוי ונבו שבועא נברין
 Domini Spiritu & plenos testimonium de quibus sic ex vobis
 מנכון דאית עליהון סהדותא ומלין רוחא דמרינא
 erimus & nos munere hoc super eos & constituemus & sapientia
 וחכמתא ונקים אנון על הדא צבותא: ⁴ והנן נהוא
 hic & placuit sermonis & in ministerio: in oratione perseverantes
 אמנין בצלותא ובתשמשתא דמלתא: ⁵ ושפרת הדא
 qui plenus virum Stephanum & elegerunt populo omni coram sermo
 מלתא קדם כלה עמא ונבו לאסטאפנוס נברא דמלא
 & Prochorum & Philippum Sanaitatis & Spiritu fide erat
 הוא הימנותא ורוחא דקודשא ולפילופוס ולפרוכורוס
 profelytum & Nicolaum & parmenem & Timonem & Nicanorem
 ולניקנור ולטימון ולפרמינא ולניקלאוס נורא
 orasent & cum Apostolis coram eis statuerunt hos Antiochenum
 אנטיוכיא: ⁶ הלון קכו קדמיהון דשליחא וכד צליו
 & angustis erat cresces Dei & sermo manus super eos posuerit
 כמו עליהון אידא: ⁷ ומלתא דאלהא רביא הות וסנא
 ex multo & populo valde in Ierusalem discipulorum numerus erat
 הוא מנינא דתלמידא באורשלים טב ועמא כנשאמן
 plenus autem Stephanus fidei erat aufcultans Iudæis
 יהודיא משתמע הוא להימנותא: ⁸ אסטפנוס דין מלא
 in populo & miracula signa erat & faciens & virtute gratia erat
 הוא טיבותא וחילא ועבד הוא אתותא ותדמרתא בעמא:

1 In diebus autem illis crescente numero discipulorum, factū est murmur Græcorum aduersus Hebræos, eo quod despicere in ministerio quotidiano viduarum.
 2 Conuocātes autem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt, Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis.
 3 Considerate ergo fratres, viros ex vobis boni testimonij septem, plenos Spiritu sancto & sapientia, quos constituamus super hoc opus:
 4 Nos verò orationi & ministerio verbi instantes erimus,
 5 Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum aduenam Antiochenum.
 6 Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: & orantes, imposuerunt eis manus.
 7 Et verbum Domini crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorū in Ierusalem valde: multa etiam turba Sacerdotum obediebat fidei.
 8 Stephanus autem plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia & signa magna in populo.

1 **Στ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πλεονάζοντο οἱ μαθηταί, ἐγένετο δὲ ἰσχυρὸς ὄρις ἐπὶ τοῖς Ἑβραίοις, ὅτι περιφρονεῖτο ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτοῦ καὶ ἡ ἑβραϊκὴ αἵρεσις αὐτοῦ. 2 προσκαλεσθέντες οὖν οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπεν, ἵνα ἀρξοῦν ἕν τι ἡμεῖς καταλείψαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τῆς ἡμέρας. 3 ἐπινοήσαντες οὖν οὗτοι, ἀπέλεξαν ἐξ ὑμῶν ἄνδρας πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οἵ τε κρατήσομεν ἐπὶ τῆς ἑσθίας ταύτης. 4 ἡμεῖς δὲ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς διακονίας τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἔστησαν οἱ λόγοι οὗτοι ἐνώπιον πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ἐπέλεξαν Στεφάνον, ἀνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Προχόρον, καὶ Νικόλαν, καὶ Τιμόνα, καὶ Παρμενᾶ, καὶ Νικόλαν προσήλυτον Ἀντιόχεια. 6 εἰς ταῦτα ἐστήθησαν ἔμπροσθεν τῶν ἀποστόλων καὶ προσέταξαν αὐτοῖς ταῖς ῥήσασιν. 7 καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ κηρύσσεται, καὶ ἐπιπλεονάζει ὁ μαθητῶν ὄρις ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολλὰ τε ἔργα καὶ σημεῖα ἐπιτελοῦντο ἐν τῇ πόλει. 8 Στεφάνος δὲ ἐπλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίησεν ἔργα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.**

9 Surrexerunt autem quidam de synagoga, quae appellatur Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum qui erant à Cilicia & Asia disputantes cum Stephano.

10 Et non poterant resistere sapientiae & Spiritui qui loquebatur, propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia.

11 Tunc summisserunt viros, qui dicerent se audivisse eum dicentem verba blasphemiae in Moysen & Deum.

12 Commoverunt itaque plebes, & Seniores & Scribas: & concurrerunt rapuerunt eum, & adduxerunt in concilium,

13 Et statuerunt falsos testes qui dicerent, Homo iste non cessat loqui verba aduersus locum sanctum & Legem.

14 Audiuimus enim eum dicentem, quoniam Iesus Nazarenus hic, destruet locum istum & mutabit traditiones quas tradidit nobis Moyses.

15 Et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem eius tanquam faciem Angeli.

CAP. VII.

1 Dixit autem princeps Sacerdotum, Si haec ita se haberent?

Libertina quae dicitur synagoga ex homines & surrexerunt & disceptantes Asia & ex Cilicia & ij qui ex & Alexandria Cyrenae & eorum qui erant à Cilicia & Asia disputantes cum Stephano

10 Et non poterant resistere sapientiae & Spiritui qui loquebatur, propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia.

11 Tunc summisserunt viros, qui dicerent se audivisse eum dicentem verba blasphemiae in Moysen & Deum.

12 Commoverunt itaque plebes, & Seniores & Scribas: & concurrerunt rapuerunt eum, & adduxerunt in concilium,

13 Et statuerunt falsos testes qui dicerent, Homo iste non cessat loqui verba aduersus locum sanctum & Legem.

14 Audiuimus enim eum dicentem, quoniam Iesus Nazarenus hic, destruet locum istum & mutabit traditiones quas tradidit nobis Moyses.

15 Et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem eius tanquam faciem Angeli.

Candidatorum quinte dici

דיונים חמשה דחורא

cessat non vir iste qui diceret falsos testes & statuerunt

14 Audiuimus enim eum dicentem, quoniam Iesus Nazarenus hic, destruet locum istum & mutabit traditiones quas tradidit nobis Moyses.

15 Et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem eius tanquam faciem Angeli.

angeli vultum quasi vultum eius

פרצופה איך פרצופא דמלאכא

caput

קפלאון

essent ita hzc nunquid sacerdos summus & interrogans eos ושאלרה רב כהנא דאן הוה דהלין הכנא אנין

9 αἰετίστας δὲ ἄνεις ἦσαν τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερίτων, καὶ Κυρηναιῶν, καὶ Ἀλεξανδρινῶν, καὶ τῶν Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητούντες τῷ Στεφάνῳ· 10 καὶ ἐκ ἰσχυρῶς ἀπέκρινεν τῷ Θεῷ καὶ τῷ δήμῳ ἡ ἑαλίη. 11 τότε ὑπέβαλον αὐτῶν λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτὸν λαλοῦντα ῥήματα βλασφημίας εἰς Μωυσὲν καὶ τὸν Θεόν. 12 στωεῖν ἡμᾶς πρὸς τὸν λαόν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἱερογραμματεῖς, καὶ δοκίμασαι τὸν ἀνθρώπον. 13 ἐπιστάτω μὲν ἡμᾶς λέγοντας, ὅτι ἀπὸ Ἰεροσολύμων ἐστὶν ὁ ἀνὴρ οὗτος, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος ἡμῶν ἐν τῷ Θεῷ καὶ τῷ λαῷ, καὶ ἀμαρτάνων ἡμῶν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ. 14 ἀκηκόαμεν ἡμᾶς αὐτὸν λέγοντα, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρενὸς ἐστὶν κατελυτός, καὶ ἀμαρτάνων ἡμῶν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ. 15 καὶ ἀποτιμωρῶντες αὐτὸν ἡμεῖς ἡμεῖς ἐπιμαρτυροῦμεν αὐτὸν ὡς ἐπιμαρτυροῦντος αἰτέλιαν.

Κεφ. ζ.

1 Εἴπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, εἰ ἄρα ταῦτα ἔτι περὶ ἐλάτεις

NOV
TES
TU
A
V.

Deus audite & patres nostri fratres viri ait verò ipse
 הו דיין אמר נברא אחיו ואכהתן שמעו אלהי
 inter esset eum Abraham patri nostro apparuit gloriæ
 דתשבוחתא אתהו לאבון אברהם כד איתוהי הוא בית
 ei erat & dicens in Charran habitaret venisset priusquam fluuios
 נהדין ער דלמ נאתא נעמר כחרון ואמר הוא לה
 illam in terram & veni cognationis tuæ filiis & de terra tua de
 דפוק מן ארעך ומן לות בני טוחמך ותל לארעא אידא
 & venit Chaldæorum terra de Abraham egressus est & tunc quā monstrauero tibi
 דאחויך : והודיו נפק אברהם מן ארעא דכלדיא ואתא
 in terram Deus transfuit cum pater ei obiisset cum & illie in Charran habitare
 עמר כחרון ומן תמן כד מית אבוהי שנייה אלהא לארעא
 ei dedit nec hodie estis habitantes in qua hanc
 הדמ דבה עמרין אנתון יומנא : ולמ יהב לה
 fuerat & pollicitus pedis longitudinem non etiam in ea hereditatem
 ירתותא בה אף לא דורכתא דרגלא ואשתודי הוא
 esset non cum & semini eius eam hereditario possideret ve ei quod eā daret
 דגתליה לה איד דלמארתי לה ולזרעה כד לית הוא
 quia erit ei diceret dum Deus cum eo fuerat & loqueret filius ei
 לה ברא : ומלל הוא עמה אלהא כד אמר לה דנהוא
 eū & malè afficiet & seruituti illud subiiciet extranea in terra in quinquā semē tuum
 זרעך תותבא בארעא נובריתא ונשעברוניה ונבאשון לה
 cōdemnabo eā seruitutem cui seruerint & gentem annis centum quatuor
 ארבע מאא שנין : ולעמא דנפלהון עברותא ארונויה
 in loco me & colent exhibunt hæc & post Deus dicit ego
 אנא אמר אלהא ומן כתר הליו נפקון ונפלהון לי באתרא
 Isaac genuit tunc circuncisionis fœdus ei & dedit hoc
 הנא : ויהב לה דיתקא דגורתא והודיו אולד לאיסחק
 & Iacob Iacob genuit & Isaac octauo in die & circuncidit eū
 וגזרה ביומא תמיניא ואיסחק אולד ליעקוב ויעקוב
 Ioseph inuiderunt patres nostri Iisli patres nostros duodecim genuit
 אולד לתרעסר אבהתן : והגון אבהתן טנו ביוסר
 erat cum eo & Deus Aegyptiis & vëdiderūt eū
 ובנוהו למצרין ואלהמ עמה הוא :

2 Qui ait, Viri fratres & patres audite. Deus gloriæ apparuit Patri nostro Abraham cum esset in Mesopotamia, prius quàm moraretur in Charran, & dixit ad illum.
 3 Exi de terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram quam monstrauero tibi.
 4 Tunc exiit de terra Chaldæorū, & habitauit in Charran. Et inde, postquàm mortuus est pater eius, transfuit illum in terram istam, in qua nunc vos habitatis.
 5 Et non dedit illi hereditatem in ea, nec passum pedis, sed repromisit dare illi eam in possessionem, & semini eius post ipsum, cum non haberet filium.
 6 Locutus est autem ei Deus, Quia erit semen eius accola in terra aliena, & seruituti eos subiiciet, & malè tractabunt eos annis quādringentis.
 7 Et gentem cui seruerint, iudicabo ego, dicit Dominus: & post hæc exhibunt, & seruiet mihi in loco isto.
 8 Et dedit illi testamentum circuncisionis & sic genuit Isaac, & circuncidit eum die octauo: & Isaac, Iacob: & Iacob, duodecim Patriarchas.
 9 Et Patriarchæ emulantes, Ioseph vendiderunt in Aegyptum, & erat Deus cum eo.

2 ה דיין אמר נברא אחיו ואכהתן שמעו אלהי
 3 ומלל הוא עמה אלהא כד אמר לה דנהוא
 4 והודיו נפק אברהם מן ארעא דכלדיא ואתא
 5 והגון אבהתן טנו ביוסר
 6 ויהב לה דיתקא דגורתא והודיו אולד לאיסחק
 7 והדין ער דלמ נאתא נעמר כחרון ואמר הוא לה
 8 ויהב לה דיתקא דגורתא והודיו אולד לאיסחק
 9 והדין ער דלמ נאתא נעמר כחרון ואמר הוא לה

10 Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius, & dedit ei gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis Aegyptiorum, & constituit eum praepositum super Aegyptum & super omnem domum suam.

11 Venit autem fames in uniuersam Aegyptum & Chananaan, & tribulatio magna: & non inueniebant cibos patres nostri.

12 Cum audisset autem Iacob esse frumentum in Aegypto, misit patres nostros primū:

13 Et in secundo cognitus est Ioseph à fratribus suis, & manifestatum est Pharaoni genus eius.

14 Mittens autem Ioseph, accersiuit Iacob patrem suum, & omnem cognationem suam in animabus septuagintaquinque.

15 Et descendit Iacob in Aegyptum: & defunctus est ipse & patres nostri.

16 Et translati sunt in Sichem, & positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham pretio argenti à filiis Hemor filij Sichem.

17 Cum autem appropinquaret tempus promissionis, quam professus erat Deus Abraham, creuit populus & multiplicatus est in Aegypto.

18 Quoadusque surrexit alius rex in Aegypto, qui non sciebat Ioseph.

19 Hic circumueniens genus nostrum, affixit patres nostros, ut exponerent infantes suos, ne viuificarentur.

gratiam ei & dedit oppressionib. ei⁹ omnibus ab & liberauit eum
וּפְרָקָה הוּא מִן בְּלֹהוּ אֲלוֹצוּהוּ וּיְהִי לֵה טִיבֹחָא
super principē & cōstituit eū Aegyptiorū rege Pharaone coram & sapientiam
וְהִנְחִימָה קִדְמָה פְּרָעוֹן מַלְכָא דְּמִצְרַיִם וְאִקְיָמָה רִישָׁא עַל
domum suam totam & super Aegypti
עַל כָּל בְּתוּרָה:

infantium occisionis
דְּקִטְלָה דִּילּוּדָה

& in terra Aegypto in uniuersa magna & oppressio fames & fuit
וְהוּא כְּפָנָא וְאוֹלִצְנָא רַבָּה בְּכָלֵה מִצְרַיִם וּבְאַרְעָא
audisset & cum patribus nostris ad satietate eis erat & non Chanaan
דְּמִנְעוּ וְלִית הוּא לֵהוּן לְמַסְכַּבֵּ לְאַבְהָתָהּ: 12 וְכִר שְׂמַע
primū patres nostros fuerat mittēs in Aegypto frumētum q̄ esset Iacob
עַקְוֹב דְּאִית עֵבֹרָא בְּמִצְרַיִם שְׂרָר הוּא לְאַבְהָתָהּ לְוָקְדָם:

13 וְכִר אֹזְלוֹ דְּתַרְתֵּין זִבְנִין אֹדַע יוֹכָי נִפְשָׁה לְאַחֹהוּ
fratribus suis seipsum Ioseph patefecit tēporibus duobus iudicē: & cōgn
Ioseph fuit & mittens ip̄sus Ioseph cognatio Pharaoni & iudicē
וְאֹדַע לְפִרְעוֹן טוּהֲבָה דִּיּוֹכָי: 14 וְשִׂרְרָה הוּא יוֹכָי
& erant cognatione n̄ suā & omnem Iacob Patrē suam & accersiuit
וְאֹתוּרָה לְאַבְוָהוּ יַעֲקֹב וְלִכְלָה טוּהֲבָה הוּוּן הוּי
in Aegypto & descendit animz & quingue septuaginta is natus

15 וְנַחֲתָ יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם
& postus in Sichem & translatus est & Patres nostri ipse illuc & sepulchro
מִטְרַתְמָן הוּוּ וְאַבְהָתָהּ: 16 וְאַשְׁתַּנִּי לְשִׁכְיָם וְאַתְמִים
Hemor filijs à argento Abraham fuerat gemēs in sepulcro est
וְהוּוּ בְּקִבְרָא דְּזִבְנִין הוּא אֲבֵרָהִם בְּכַסְפָּא מִן בְּנֵי חֵמֹר:

17 וְכִר מַטִּי הוּא זִבְנָא דְּמֵרְס דְּאַשְׁתּוּדִי הוּא בְּטוּכָתָא
vique quo in Aegypto & p̄ualuit popul⁹ fuit multus ip̄si Abraham Dei
וְהוּא לְאַבְרָהָם כְּנִי הוּא עֵמָא וְתַקְרִי בְּמִצְרַיִם: 18 עַר מָא
ip̄sum erat cognoscēs qui nonis Aegypto in alius rex sumat
וְכִר מַלְכָּא אַחֲרָנָא עַל מִצְרַיִם אֵינָא דְּלֵא יוֹדַע הוּא לֵה
& p̄cepit patres n̄ros & malē accepit cognationē nrām in & dolose egit: Ioseph
וְיֹכָי: 19 וְאַצְטַנְעַע עַל טוּהֲבָן וְאַבָּאש לְאַבְהָתָהּ וּפְקַד
viuerent ne infantes eorum ciedi vidēt
וְהוּוּן מִשְׁתַּדִּין יְלִידֵיהוֹן דְּלֵא נְהוֹן

10 καὶ ἐκλήθετο αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἐδόξαται αὐτὸς ἔμπροσθεν καὶ ὄψιν ἐν αἰσίν τοῦ βασιλεῦς Αἰγυπτίου, καὶ τίθησεν αὐτὸν ἐπὶ Αἰγυπτίων, καὶ ἔσται ἐν οἴκῳ αὐτοῦ. 11 Ἡ δὲ εἰς ἡμῶν ἐστὶν πλῆθος γένου Αἰγυπτίου καὶ Χαναναίου, καὶ ἔσονται μεγάλα, καὶ ἐχθροὶ ἐσονται γὰρ τὰ σπέρματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 αὐτὸν δὲ ἰσχυρῶς ὄντα πάντα ἐν Αἰγύπτῳ, ἡ ἀπίστους ἦν τοῖς πατέρας ἡμῶν ποσῶν. 13 καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀνεγέννητο Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φασὶν ἔσθαι τῆς Φαεσσαίου τῆς ἡμέρας τῆς Ἰωσήφ. 14 Ἐπεστράφη δὲ Ἰωσήφ καλεῖσθαι τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐκ Ἰσραὴλ καὶ τῆς γῆς Συρίας. 15 αὐτὸν δὲ ἰσχυρῶς εἰς Αἰγύπτῳ, ἔειπεν αὐτῷ τὸς πατέρες ἡμῶν. 16 Ἐμετῶν δὲ σπέρμα εἰς Συρίαν, καὶ ἐστὶν ἐν τῇ γῆσι τῆς Συρίας. 17 καὶ εἰς ἡμῶν ἔσται ἡ βασιλεία ἐπὶ τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐστὶν ὁ λαὸς ἐν τῇ γῆσι Αἰγύπτου. 18 ἐπεστράφη δὲ Ἰωσήφ βασιλεῖς ἐπὶ τῆς γῆς Αἰγύπτου. 19 εὖτα καταποσῶν σπέρμα τῶν ἡμῶν, ἔταξατο τοῖς πατέρας ἡμῶν, τῶν κειμένων ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν τῆς Συρίας.

NOV
EST
TU
A
IV

Deo fuit & charus Moses natus est ipso tempore in eo
 20 בה בובנא הו אתילד מושא ורחים הוא לארדא
 & expositus esset & cum patris sui in domo tribus mensibus & educat⁹ est
 ואתרבי ירהא תלהא בית אבוהי: 21 וכד אשתדימן
 pro filio sibi & nutriuit eum Pharaonis filia inuenit eum populo suo
 עמיה אשכחה ברת פרעון וכתיה לה לברי:
 erat & diues Aegyptiorum sapientia in omni Moses & eruditus est
 22 ואתרבי מושא בכלה חכמתא דמצריא ועתריהו
 ascēdēs annorū quadraginta fili⁹ esset & cum in factis suis etiam indiciis suis
 במלוהי אף בעבדוהי: 23 וכד הוא בר ארבעין שנין סלק
 & cōspicua est Israel filios fratres suos vt inuiseret cor eius in fuit
 הוא על לבה דנסעור לאחיה בני יסריל: 24 והוי
 & fecit & vltus est eum per vinū qui ducebatur suz profapia filiis ex vnum
 לחד מן בני שרבתה דמתדבר בקטירא ותבעיה ועבר
 & putabat eum fuerat qui offendēs illum Aegyptium & occidit eū iudiciū ei
 לה דינא וקטלה למצריא הו דמסכל הוא בה: 25 וסבר
 eis daret per manū ipsius q̄ Deus Israel filij fratres eius q̄ intelligeret
 דמסתכלין אחיה בני יסריל דלא הא באירדה יחב להון
 cum eis visus est alia & die extellexerunt & nō liberationē
 פורקנא ולא אסתכלו: 26 וליוטא אחרנא אתהו להון כד
 diceret cum vt i grām rediret eis erat & suadēs vno cum vnus essent rixātes
 נצין הנון חד עם חד ומפיס הוא להון דנשתינון כד אמר
 vnum vnus estis offendentes quid propter estis fratres viri
 נברא אחא אנתון מטל מנא מסכלין אנתון חד כחד:
 & dixit se a repulit eum socium suum erat qui offendēs verò ille
 הו דין דמסכל הוא בחברה דחקה מן לותה ואמר
 nos interficere num & iudicē principem sup nos cōstituit te quis ei
 לה כנו אקימד עלין רישא ודינא: 28 דלמא למקטלן
 Moses & fugit Aegyptium heri interfecisti sicut tu quozis
 בעא אנת איך דקטלת אתמלי למצריא: 29 וערק מושא
 duo ei & fuerunt Madian in terra inquilinus & fuit hunc ad sermonem
 במלתא הרוא והוא מותבא בארעא רמדין והו לה תרין
 Hosāna in sabbatho vnus matutinis filij
 בנין: דיצפריה דחר בשבטא דאושענא

20 Eodem tempore natus est Moyses, & fuit gratus Deo: qui nutritus est tribus mensibus in domo patris sui.
 21 Exposito autem illo, sustulit eum filia Pharaonis, & nutriuit eum sibi in filium.
 22 Et eruditus est Moyses omni sapientia Aegyptiorum: & erat potens in verbis & in operibus suis.
 23 Cum autem impleteret ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor eius vt visitaret fratres suos filios Israel.
 24 Et cum vidisset quendam iniuriam patientem, vindicauit illum. & fecit vltionem ei qui iniuriam sustinebat, percusso Aegyptio.
 25 Existimabat autem intelligere fratres, quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis: at illi non intellexerunt.
 26 Sequenti verò die apparuit illis litigantibus: & reconciliabat eos in pace, dicens, Viri, fratres estis: vt quid nocetis alterutrum?
 27 Qui autem iniuriam faciebat proximo, repulit eum, dicens, Quis te constituit Principem & Iudicem super nos?
 28 Nunquid interficere metu vis, quemadmodum interfecisti heri Aegyptium?
 29 Fugit autem Moyses in verbo isto: & factus est aduena in terra Madian, vbi genuerunt filios duos.

20 ἐν τῷ αὐτῷ ἑτηρῷ ἐγέννηθη Μωϋσῆς, ὃς ἦν ἀγαπῶμεν τῷ θεῷ, ὃς ἀνέστρεψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
 21 ὡς ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐκτρέφεται αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶνος, ὃς ἀνέστρεψεν αὐτὸν ὡς υἱὸν ἑαυτοῦ.
 22 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 23 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 24 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 25 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 26 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 27 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 28 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.
 29 ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ αὐτοῦ ἔτη ἡ τεσσαρὰν, ἀνέβη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.

FF

30 Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus in igne flammæ rubi.
 31 Moyſes autem videns admiratus eſt viſum. Et accedente illo vt conſideraret, facta eſt ad eum vox Domini dicens,
 32 Ego ſum Deus Patrum tuorum, Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Iacob. Tremefactus autē Moyſes, non audebat conſiderare.
 33 Dixit autē illi Dominus, Solue calcemētum pedum tuorum: locus enim in quo ſtas, terra ſancta eſt.

34 Vidēs vidi afflictionem populi mei qui eſt in Aegypto, & gemitum eorum audivi, & deſcendi liberare eos. Et nunc veni, & mittam te in Aegyptum.
 35 Hunc Moyſen, quē negaverunt, dicentes, Quis te conſtituit Principem & Iudicem? hunc Deus Principem & redemptorem miſit, cum manu Angeli qui apparuit illi in rubo.
 36 Hic eduxit illos faciens prodigia & ſigna in terra Aegypti, & in Rubro mari, in deſerto annis quadraginta.

37 Hic eſt Moyſes qui dixit filiis Iſrael, Prophetam ſuſcitabit vobis Deus de fratribus veſtris, tanquam me, ipſum audietis.

in deſerto ei viſus eſt annos quadraginta illic ſibi impleviſſet & cetera
 וְכִי מָלַךְ לֵה תַמָּן אַרְבַּעֵין שָׁנָן אֶתְחַוֶּי לֵה בְּמִדְבָּרָא
 & cetera in rubo qui ardebat in ignem Domini Angelus Sinai montis
 וַיִּשׁוּר טַוֵּינֵי מִלֵּאכָה דְּמִרְיָא בְּנוּרָא דִיקְרָא בְּסִנַּיָא וְכִי
 dixit & videret accederet & cum viſionem admiratus eſt Moyſes videns
 וַיֵּאמֶר מוֹשֶׁה אֶתְדַמְר כְּחֻוּוּא וְכִי אֶתְקַרַּב לֵה דְנֶחֱוּא אֶמֶר
 Deus patrum tuorum Deus ſum ego in voce Dominus ei
 לֵה טְרִיָא בְּקֵלָא: 32 אַנָּא אַנָּא אֱלֹהֵא דֵאֲבְרָחָם דֵאֱיִזָּק דֵאֱיִזָּק
 non Moyſes eſſet tremens & cum & Iacob & Iſaac Abraham
 דֵאֲבְרָחָם דֵּוֹאִיסְחָק דֵּוִיעֻקֹּב וְכִי רִתִּית הוּא מוֹשֶׁה לֵא
 ſolue Dominus ei & dixit viſionem vt inuenteretur erat audebat
 מִמֶּנֶה הוּא דְנַחֲרוּר בְּחֻוּוּא: 33 וְאֶמֶר לֵה מְרִיָא שְׂרִי
 eſt ſancta in qua tu ſtas enim terra pedibus tuis a calcetur
 מְנַחֵךְ מִן רִנְלִיךְ אַרְעָא נִיר דְקָאֵם אַנְתָּ בְּהָ קְרִישָׁא הִי:
 audivi gemitus eius q̄ eſt in Aegypto populi mei oppreſſionē vidi videndo
 מְחֻוּוּא הִיִּת אֹוֹלִיצְנָה דְעֻמִּי דְבְּמִצְרַיִם וְתַנְהַוְתָּה שְׂמַעַת
 in Aegyptum mittam te veni & nunc eos vt liberem & deſcendi
 וְנִתְתִּית דֵּאֲפְרוֹק אַנָּן וְהֵשֵׁא תֵא אֲשַׁדְּדַךְ לְמִצְרַיִם:
 ſup nos conſtituit te quis dicerent cum quē negaverat Moyſen hunc
 לֵהנָא מוֹשֶׁה דְכִפְרוּ בְּהָ כְּד אֶמְרִין דְּמֵנו אֶקִּימְךָ עֲלִין
 miſit & liberatorē principem Deus hunc ipſum & iudicem principem
 רִישָׁא וְרִישָׁא לֵה לֵהנָא אֱלֹהֵא רִישָׁא וְפְרוֹקֵא שְׂרִי
 hic eſt in rubo ei q̄ apparuerat illius Angeli per manu ei
 לְחֻן לְהוּ בְּאִידִי מִלֵּאכָה הוּ דֵאֶתְחַוֶּי לֵה בְּסִנַּיָא: 36 הֵנּוּ
 in terra & virtutes & miracula ſigna facit dum eos qui eduxit
 דֵּאֲבָק אַנָּן כְּד עֲבַד אֶתְוֹתָא וְתַדְמַרְתָּא וְנִכְרוּתָא בְּאַרְעָא
 quadraginta annis & in deſerto caretoſo & in mari Aegypto
 דְּנַחֲרוּר וְכִימָא דְסוּרִי וְכִימָא דְבְּרָא שְׁנִין אַרְבַּעֵין:
 Candidatorum ſabbatho

דְּשַׁבְּתַתְּ דְּחֻוּוּרָא
 vobis ſuſcitabit Prophetam Iſrael filiis qui dixit ille Moyſes hic eſt
 הֵנּוּ מוֹשֶׁה הוּ דֵאֶמֶר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּנִבְיָא נְקִיִּים לְכוּן
 audiat eum ſicut me fratribus vestris ex Deus Dominus
 מְרִיא אֱלֹהֵא מִן אַחִיכֻן אֲבוּתִי לֵה תִשְׁמַעֻן:

30 & πηρωδινττω ετ ποσα ερακοντα, ωφθιν αυτω εν τηρημα υ ορουσιν αγγελος κωελω εν φλογινη ε βρα
 31 ο δε Μωυσης ιδων εθωμωσεν το εραμα. απροσπερζωμωρ εν αυτω κατανοησεν, εψηθη φωνη κωελω απροσ πε
 32 εγω ο θεος υμων πατριων ουο θεος Αβρααμ, ε ο θεος Ισαακ η ο θεος Ιαακωβ. εθωμωσεν δε ηψηθησεν Μωυ
 ην ερημα κατανοησεν. 33 εφη δε αυτω ο κωελος, ηδσοσ το υσποδημα ηυω ποδων ου' ο ποδ ποδ εσ ε υσποδη
 αρα εστιν. 34 ιδων ειδον τιω κατανοησεν ηρασ μου το εν Αιγυπτω, ε το σταγμα εν αυτω ηκαστα, ε κατα
 ελεεσεν αυτω. ε τω δε ορου, κωεσελωσε εις Αιγυπτω. 35 ητοι το Μωυσην ο τηρησεν, εητησεν, εη
 κατανοησεν εφρατα η δικαστησεν τον ο θεος εφρατα η λυτρωσεν αυτησεν εν Αρα εηγελεσεν ο φωνησεν αυτω ο
 βατω. 36 εατ εληγαλυ αυτωσεν ποσεν η ερατα η σημεια εν η Αιγυπτω η ε ηρωσεν σαλασεν ε ε η η
 μω ετη ποσα ερακοντα. 37 ε τ ε βρον ο Μωυσησ ο εητων εησ υοις! & εησ, απροσ ητω υμω αιασεν κωελ
 ο θεος υμων εν τη αδελφωτη υμω ωσ εμε.

NOV
 EST
 TU
 A
 IV.

loquens illo Angelo cum in deserto in congregatione qui fuit hic est
 38 הנו רהוא בכנושתא כמדברא עם מלאכא הו דמלל
 sermons qui excepit eis est Sinai in monte Patribus nris & cum eo erat
 הוא עמה ועם אבהתן בטורא דסיני והווי דקבל מלא
 sed patres nostri ad eū mētē aduertere uoluerūt & nō daret quos nobis uiuos
 חיתא דלן נתל 39 ולא עכו למתדניו לה אבהתן אלא
 dicerent eū in Aegypto reuerſi sunt & cordibus suis dereliquerūt eū
 שבקוהו ובלכותהון הפכו להון למצרון 40 כר אמרין
 huc quia ante nos qui cant Deos nobis fac ad Aaron
 לאהרון עבר לן אלהא דנאולון קדמין מטל דהנא
 acciderit quid scimus non Aegypti terra de qui eduxit nos Moſi
 מושא דאפקן מן ארעא דמצרון לא ידעינן מנא הויהו
 idolis sacrificia & sacrificauerunt illis in diebus vitulum illis & fecit
 41 ועבד להון ענלא ביומנא הנון ודכחו דכחא לפתכרא
 & tradidit Deus & auerſus est manuum suarū in opere erāe & oblectantes
 ומתבסמין הווי בעבד אידוהון 42 והפך אלהא ואשלם
 in libro scriptum est sicut cali exercitiis seruientes ut essent eos
 אנון דנהוון פלחין להילותא דשמיא איך דכתוב בכתבא
 sacrificia aut victimas in deserto annis quadraginta-num Prophetarum
 דנביא למא ארכעין שנין במדברא נכסמא או דכחא
 tabernaculum portastis sed Israel filii mihi obtulistis
 קרבנתן לי בני יסורל 43 אלא שקלתון משכנר
 ut effecis quas fecistis imagines Repham dei & sidus Moloch
 דמלכום וכוכבא דאלהא דרפן דמותא דעברתון דתהוון
 Babylonem trans transferem vos eas adorantes
 סגדין להון אשניכון להל מן כבל
 & baptismo Dei de genitrice
 דילדרת אלהא דומעמוריתא
 fuit in deserto patrum nrōrum Testimonii tabernaculum ecce
 44 הא משכנא דסהדותא דאבהתן כמדברא איתוהי הוא
 ad similitudinē ut faceret illud Moſe cum gloce fucerat is praeceperat sicut
 איך מא דפקד הו דמלל עם מושא למעבורה ברמותא
 quā ei ostenderat
 דחוויה

38 Hic est qui fuit in Ec-
 clesia insolitudine, cum an-
 gelo qui loquebatur ei in
 monte Sina, & cum patribus
 nostris: qui accepit uerba vi-
 tae dare nobis.
 39 Cui noluerunt obedire
 Patres nostri: sed repulerunt,
 & auerſi sunt cordibus suis
 in Aegypto, dicentes ad
 Aaron.
 40 Fac nobis deos qui pre-
 cedant nos: Moyſi enim huius
 qui eduxit nos de terra Aeg-
 ypti, nescimus quid factum
 sit ei.
 41 Et vitulum fecerunt in
 diebus illis, & obrulerunt
 hostiam simulachro, & latria-
 bantur in operibus manuum
 suarum.
 42 Conuertit autem Deus,
 & tradidit eos seruire militie
 cali, sicut scriptum est in li-
 bro Prophetarum: Nunquid
 victimas aut hostias obruli-
 stis mini annis quadraginta
 in deserto, domus Israeli?
 43 Et suscepistis tabernacu-
 lum Moloch, & sidus dei ve-
 stri Repham, figuras, quas
 fecistis, adorare eas. Et trans-
 feram vos trans Babilouem.
 44 Tabernaculum testi-
 monij fuit cum Patribus no-
 stris in deserto, sicut disposuit
 illis Deus, loquens ad Moy-
 sen, ut faceret illud secundum
 formam quam viderat.

38 ἡ τοῦ ἁγγέλου ὁ ἰσχυρὸς ὅς τῃ ἑκκλησίᾳ ἐν τῇ Σινᾷ, καὶ τῶν
 πατέρων ἡμῶν, οἱ ἐδέξαντο τὸ λόγον ἐκ τοῦ θεοῦ αἰετῶς ἡμῶν. 39 οἱ δὲ ἐπέστησαν ὑπερήφανοὶ ἔναντι τῶν πατέρων ἡμῶν, λέγοντες
 ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴσθημεν ἡμᾶς ἔχειν θεοὺς ἄλλους ἢ τοῦ Μωϋσέως, οὗτος ὁ ἀγαθὸς ἡμᾶς ὅς τῷ Αἰγύπτῳ ἐξήγαγε ἡμᾶς ἐκ τῆς
 41 καὶ ἐποίησαν βεῖμα ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἠδουλοῦντο αὐτῷ, καὶ ἠδουλοῦντο αὐτῷ ἐν ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἠδουλοῦντο αὐτῷ ἐν ἡμέραις ἐκείναις.
 42 ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὴν λατρίαν τοῦ καλίου, ὡς ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν προφητῶν· οὐκ οἴσθημεν ἡμᾶς ἔχειν θεοὺς ἄλλους ἢ τοῦ Μωϋσέως, οὗτος ὁ ἀγαθὸς ἡμᾶς ὅς τῷ Αἰγύπτῳ ἐξήγαγε ἡμᾶς ἐκ τῆς
 43 καὶ ἠδουλοῦντο αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἠδουλοῦντο αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἠδουλοῦντο αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.
 44 τὸ ταβηράκιον τῆς μαρτυρίας ἦν ἐν τῷ ἔρημῳ, ὡς ἐπέταξε ὁ θεὸς τῷ Μωϋσέει, ὅπως ποιεῖται ἡμᾶς ἐκ τῆς
 τῆς ἑκκλησίας ἐν τῇ Σινᾷ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, οἱ ἐδέξαντο τὸ λόγον ἐκ τοῦ θεοῦ αἰετῶς ἡμῶν. οἱ δὲ ἐπέστησαν ὑπερήφανοὶ ἔναντι τῶν πατέρων ἡμῶν, λέγοντες ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴσθημεν ἡμᾶς ἔχειν θεοὺς ἄλλους ἢ τοῦ Μωϋσέως, οὗτος ὁ ἀγαθὸς ἡμᾶς ὅς τῷ Αἰγύπτῳ ἐξήγαγε ἡμᾶς ἐκ τῆς

Ff ij

45 Quod & induxerunt, suscipientes patres nostri cum Iesu in possessionem gentium, quos expulit Deus a facie patrum nostrorum, usque in diebus David.

46 Qui inuenit gratiam ante Deum, & petiit ut inueniret tabernaculum Deo Iacob.

47 Salomon autem edificauit illi domum.

48 Sed Excelsus non in manufactis habitat, sicut per Prophetam dicit.

49 Caelum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum. Quam domum edificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meae est?

50 Nonne manus mea fecit haec omnia.

51 Dura ceruice, & incircuncisi cordibus & auribus, vos semper Spiritui sancto resististis: sicut patres vestri, & vos.

52 Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui prae-nuntiabant de aduentu Iusti, cuius vos nunc proditores & homicidae fuistis?

53 Qui accepistis Legem in dispositione Angelorum, & non custoditis.

54 Audientes autem haec discabantur cordibus suis & stridebant dentibus in eum.

cum patres nri introduxerunt introducendo etiam tabernaculum ipsum & illud
וזה להנא משכנא או מעלו אעלוהי אבהתן עם
illis gentibus ex hereditatem Deus eis qua dedit in terram Iacob
שוע לארעא דיהב להון אלהא יורתנא מן עממא הנן
David ad dies usque & deportatu est eoru conspectu ab
quas gentes

שדנא מן קדמיהון ואתיבל עד מא ליומוהי דרויד:
ut inueniret & petiit Dei in conspectu misericordiam qui iaucauit in
וזה דאשכח רחמנא קדמוהי דאלהא ושאל דנשכח
& dem edificauit autem Salomon Iacob Deo tabernaculum

שכנא לאלהא דיעקוב: 47 שלימון דין בנא ביתא:
Propheta ait sicut manuum in opere habitat non & Altissimus

ומרימא לא שרא בעבד אידיא איך דאמר נביא:
quam pedib. meis sub scabellum & terra thronus meus quoniam caeli
דשמנא כורמי וארעא כובשא תחית תגלי אינו
requietis meae locus quis est aut Dominus dicit mihi edificabitis domum

מנא דהבנן לי אמר מריא או אינו אתרא דניחתי:
duri o omnia haec fecit mea manus ecce nonne
לא הא אידא דילי עברת' הלין כלחין? 51 או קשוי
in omni vos & in auditu suo in cordib' suis circumcissione & a ligue cordis

קלא ודלא גימין בלכחון ובמשמעתהון אנתון בכל
patres vestri sicut fuistis stantes Sanctitatis Spiritum contra obrepentes
מן לוקבל רוחא דקורשא קימין אנתון איך אבהיכון
& occiderunt persecuti sunt quem non prophetis ex enim quem vos nunc

אנתון: 52 לאנא ניר מן נביא דלא רדפו וקטלו
illius Iusti aduentu de nuntiarunt quib' nunciando eorum patres vestri
מחכוון לאילין קדמו ברקו על מאתיתה דזריקא הו
p manu legem & recepistis & cum interemisistis prodidistis quem nunc

אנתון אשלמתון וקטלתוניהו: 53 וקבלתון נמוסא ביר
seruastis eam neque Angeli mappabunt
מקורנא דמלאכא ולא נשרתוניהו:
Stephani commemoratione

דוכרנא דאסטפנוס
& frendentes intra se furore repleti sunt haec audierunt & cibus
וכר שבעו הלין אתמליו חמתא בנשהון וכחרקין
in eum dentibus suis stridentibus

דוכרנא דאסטפנוס
& frendentes intra se furore repleti sunt haec audierunt & cibus
וכר שבעו הלין אתמליו חמתא בנשהון וכחרקין
in eum dentibus suis stridentibus

45 Λο και εισηγαγον ος πατρες ημων μετ' Ιησου εν τη κατασκευη του εδουλου, ως ερωσθη ο υιος του θεου πατρων ημων, εως ην ημερων Δαuid. 46 ος ουρε χραται ονωπιου του θεου, και ητεσσαν διηρησλωμα τη ηω Ιακωβ. 47 Σολομων δε οικοδομησεν αυτου οικον. 48 ουμω εν τω πνευματι τοις ισοις κραται, και ος ο προσφωτης λεγει. 49 ο υγιος μου θρονος, η δε ην κατα το δειμα των πατριων δικαιο οικοδομησεν μοι; λεγει κυριος. η υς της της κατασκευης μου; 50 εν γη η γαιρ μου ετισθησαν τα πατρια; 51 ακροσρα γηλοι, και απειδμενοι τη καρδια και τοις αυσι, υμεις αις τη συνουσια τη ενωπιου τησ, ως οι πατρες υμων και υμεις. 52 υνα ην προσεμαρτυρησεν ος πατρες υμων και αυτοι ος προσεμαρτυρησαντας απελθουσας τη δολογια, υ υμεις προσεδουσατε εν εμοις εναντιον του θεου. 53 ος ηαεπε τον τον εμοις ος πατρια; λεγει κυριος, και ουκ εφυλαξατε. 54 ακουουσας δε των αυτων, εναντιον του θεου εναντιον αυτων, και εναντιον του θεου εναντιον αυτων.

NOV
TEST
TU
A
IV

suspexit Sanctitatis & Spiritu fide esset plenus eum & ipse
 וְהוּ כִּד מַלְאָה הוּא הַיְמִינֹתָא וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא חָרַר
 à stare eum & Iesum Dei gloriam & vidit in caelos
 בְּשֵׁמַיָּא וְהוּא תְּשׁוּבָתָהּ דְאַלְהָא וְלִישׁוּעָא כִּד קְאָסְמִן
 apertos caelos ego video ecce & ait Dei dextera
 יִמִּינָא דְאַלְהָא : וְאָמַר הָא חוּזָא אָנָּא שְׁמַיָּא כִּד פְּתִיחִין
 & clamantur Dei dextera à stantem hominis & Filium
 וְלִבְרָהּ דְאַנְשָׁא כִּד קְאָסְמִן יִמִּינָא דְאַלְהָא : וְקָעוּ
 omnes in eum & irruerunt aures suas & obturarunt alta voce
 בְּקִלְיָא רִמָּא וּסְבֵרוּ אַרְנִיחֹן וְנוֹמוּ עֲלוּהִי כְּלָחוּן :
 & illi eum erant & lapidantes ciuitatem extra eiecerunt eum & obprehēderūt
 וְאַחַדְוּ אֶפְקוּהִי לְבֵר מִן טְרִינְתָא דְרַגְמִין הוּוּ לָהּ וְאוֹלִיין
 vnus adolescentis pedes ad vestimenta sua posuerūt in eū q̄testati sunt
 דְּסַהְדוּ עֲלוּהִי סְמוּ נַחְתִּיחֹן לֹות רְגָלוּהִי דְעֲלִימָא הָא
 eum Stephanum eum erant & lapidātes Saulus qui vocabatur
 דְּמַתְקֵרָא שָׂאוּל : וְרַגְמִין הוּוּ לָהּ לְאַסְטֶפְנוּס כִּד
 genua posuisset & eum spiritus mei suscipe Iesu Dñe noster & diceret precaretur
 מְצִלָּא וְאָמַר מִרְוּן יִשׁוּעָא קְבֵל רוּחִי : וְכִד סָס בּוֹרְכָא
 hoc eis statuas ne Dñe noster & dixit alta voce clamauit
 קָעַהּ בְּקִלְיָא רִמָּא וְאָמַר מִרְוּן לֹא תִקִּים לַחוּן הָא
 obdormiuit dixisset hoc & eum peccatum
 חֲטִיָּתָא וְכִד הָרָא אָמַר שֵׁכֵב :
 8 caput

55 Cum autem esset plenus Spiritu sancto, intendens in caelum, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei.
 56 Et ait, Ecce, Video caelos apertos, & Filium hominis stantem à dextris virtutis Dei.
 57 Exclamantes autem voce magna, continuerunt aures suas, & impetum fecerunt vnanimiter in eum.
 58 Et eicientes eum extra Ciuitatem, lapidabant: & testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus.
 59 Et lapidabant Stephanum inuocantē, & dicentem, Domine, Iesu suscipe spiritum meum.
 60 Positis autem genibus, clamauit voce magna, dicens, Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormiuit in Domino.

CAP. VIII.

קפלאון
 & facta est neci eius erat & consentiens erat cupiens autem Saul
 שָׂאוּל דִּין עֵבֶא הוּא וּמִשׁוּתֵּי הוּא בְּקַטְלָהּ וְהוּא הוּא
 & dispersi sunt quz in Ierusalem in ecclesia magna persecutio die in illo
 כְּהוּ יוֹמָא דְרֹופִיָּא רַבָּא לְעֵדְתָא דְכְּאוּרְשֶׁלַם וְאֶתְבֵּרְדוּ
 Apostolos præter Samaritanos inter & etiam Iudæ per pagos omnes
 כְּלָחוּן בְּקוּרִיָּא דִּיהוּד וְאֶף בֵּית שְׁמַרְיָא לְבֵר מִן שְׁלוּחָא
 fideles viri Stephanum sepelierūt ipsam & collegerūt tantum
 בְּלָחוּד : וְקִפְסוּ קִבְרוּהִי לְאַסְטֶפְנוּס גְּבֵרָא מְהִימָנָא
 vehementer super eum & planxerunt
 וְאֶתְאֲבָלוּ עֲלוּהִי דְרַבְכַּאִית :

1 SAULVS autem erat consentiens neci eius. Facta est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Ierofolymis, & omnes dispersi sunt per regiones Iudææ & Samariæ, præter Apostolos.
 2 Curauerunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum.

55 ὁ πᾶρξωσ θὲ πλῆρης τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς τὸ ἕρωςεν, εἶδε δὲ τὸν θεόν καὶ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τῆς θεοῦ.
 56 καὶ εἶπεν, ἰδοὺ οὐρανοὶ ἄνοιγον καὶ υἱὸν ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τῆς θεοῦ.
 57 καὶ ἁποφασίζοντες τὸ φωνῆ μεγάλῃ, συνέσποντο τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ ἄρρηκτον ὄμοσεν μαρτυροῦν ἐπ' αὐτόν. 58 καὶ ἅπασι τοῖς παύσασθε τὸν ἄνθρωπον, καὶ οἱ μαρτυροῦντες ἀπέθεσαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐκ δεξιῶν τῆς ποδῶν καλυμμάτων αὐτοῦ. 59 καὶ ἠέροντο βόλῃσιν τὸν στήθεσιν, ὅτι κατέμνησεν καὶ λέγοντας, κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 οὗτος δὲ τὰ ἄκρα τῆς φωνῆς μεγάλῃ, κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην, καὶ τότε ἐπίπαιε ἐκ δεξιῶν τῆς θεοῦ.
 Κεφ. η'.

1 Σαῦλος θὲ λῶ συνδεδεσῶσ τῆ δὲ ἀφροσύνης αὐτοῦ. ἔβλεπε δὲ τὸν θεόν καὶ τὸν ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τῆς θεοῦ.
 2 συνδεδεσῶσ δὲ τὸν στήθεσιν ἀφροσύνης αὐτοῦ, καὶ ἔποιον μαρτυροῦν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δεξιῶν τῆς θεοῦ.
 Ff iij

3 Saulus autem devastabat Ecclesiam : per domos intrans, & trahens viros ac mulieres, tradebat in custodiam.

4 Igitur qui dispersi erant, petransibant, euangelizantes verbum Dei.

5 Philippus autem descendens in civitatem Samaritæ, prædicabat illis Christum.

6 Intendebant autem turbæ his quæ à Philippo dicebantur, vnanimiter audientes, & videntes signa quæ faciebat.

7 Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna exibant. Multi autem paralytici & claudi curati sunt.

8 Factum est ergo gaudium magnum in illa civitate.

9 Vir autem quidam nomine Simon, qui antè fuerat in civitate magus, seducens gentem Samaritæ, dicens se esse aliquem magnum:

10 Cui auscultabant omnes à minimo vsque ad maximum, dicentes, Hic est virtus Dei, quæ vocatur magna.

11 Attendebat autè eum, propter quodd multo tempore magicis suis demerasset eos.

refurrectionem post tertiz in sabbatho vnius

דהר בשבועה דהלתה דכתר קימתה
 esset ingrediens domus Dei Ecclesiam erat persequens autē Saul
 הוא וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 in domum esset & tradens viros & traheret in domum
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 sermonem & prædicantes erant perustrantes & dispersi erant & illi
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 Samaritanorum in civitatem descendit autem Philippus
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 filij sermonem eius essent audientes & eum Christo de erat & prædicantes
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 quod dicens omni erant & acquiescentes ei erant accedentes quod illic hominibus
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 quos tenentes enim multi erant quæ faciēs signa erant & videntes erant
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 erant & excurrentes alta voce erant clamantes immundi spiritus eos erant
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 & gaudium fanati sunt & claudi paralytici & alij alij
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 vir illic autem erat civitate in illa fuit magus
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 tempore civitate in ea fuerat quod habitas Simon cuius nomen erat
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 eum Samaritanorum plebem fuerat seducens & suis magicis p̄fugis multo
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 erant & inclinates Magnus sum quia ego & diceret seipsum esset magus
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 virtus iste est erant & dicentes & tenues magni omnes ad nos
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 tempore quia ei erant & acquiescentes Dei magis
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית
 eos fuerat obstupescēs magicis incantationibus suis
 וימנרגר לנברא ולנשה ומשלם הוא לבית

NOV
 TEST
 TU
 V. A.

3 Σαυλος δὲ ἠθρομαίνετο πάλιν ἐκκλησίαν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐπιπορεύσας, σπύροντες τὸν λαόν, καὶ γυναικὰς παραλαμβάνων εἰς οἴκους. 4 οἱ δὲ αὐτοῦ διασπείροντες τὸ εὐαγγέλιον ἐν οἴκοις. 5 Φίλιππος δὲ καταβὰς εἰς πόλιν τῆς Σαμάρειας, ἐκέρυσσεν αὐτοὺς ἐν χερσίν. 6 προσεγγίζοντες δὲ οἱ ἄλλοι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἠκούοντες ἅπαντες ἐν ἑνὶ στόματι, καὶ ἰδόντες τὰ σημεῖα αὐτοῦ. 7 πολλοὶ δὲ ἄσπιλοι καὶ κλυτοὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἄλλοι ἄσπιλοι καὶ κλυτοὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς. 8 οἱ δὲ ἄσπιλοι καὶ κλυτοὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἄλλοι ἄσπιλοι καὶ κλυτοὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς. 9 αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ οὐρανὸν ἔστη, λέγων ἑαυτὸν μέγαν. 10 ὅσοι προσεγγίζοντες αὐτὸν, ἐκλυτοὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς. 11 προσεγγίζοντες δὲ αὐτῷ, ἐκλυτοὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς.

regnum erat qui euangelizans Philippo credidissent verò cum
 כִּדְרֵי הַיָּמִינוּ לְפִילִיפּוֹס דְּמַסְכְּרֵהּ הוּא מַלְכוּתָא
 viri baptizabantur Christi Iesu Domini nostri in nomine Dei
 דְּאֵלֵהּ בְּשִׁמְרֵהּ דְּמַרְןִּי יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא עַמְדִּין הוּוּ נְבִירָא
 ipse erat & adherēs & baptizatus est erat credēs Simon ipse & etiam & mulieres
 וְנִשְׂמָא: ¹² וְאַף הוּוּ סִימּוֹן הַיִּמְן הוּא וְעַמְדָּא וְנִקְרִי הוּא לֵה
 quæ fiebant magnas & virtutes signa videret & cum Philippo
 לְפִילִיפּוֹס וְכִדְרֵהּ הוּא הוּא אֲתוּתָא וְחִילָא רֹוֹכְבָּא דְּהוּוּ
 & obstupescēbat erat admirans per manum ipsius
 הוּוּ בְּאִידְרֵהּ תַּמְרָה הוּא וְמַתְדַּמְרִי
 ieiunium præcedentis hebdomadis secundæ diei

דְּיוֹם תְּרִין דְּשַׁבְּתָא קְדַמְתִּיתָא דְּיוֹמָא
 populus qui receperat qui in Ierusalem Apostoli audissent & cum
¹⁴ וְכִדְרֵהּ שְׁמַעוּ שְׁלִיחָא דְּבִירוּשָׁלַם דְּקַבְּלָא עַמְדָּא
 Cepham Simonem ad eos miserunt Dei Verbum Samaritanorū
 דְּשַׁמְרִיא מַלְתָּא דְּאֵלֵהּ אֲשֵׁרֵהּ לְתוּתֵהּ לְשַׁמְעוֹן כְּאֵפָא
 Spiritum acceperunt ut pro eis & orauerunt & descēderunt & Ioannem
 וְלִיּוֹחָנָן: ¹⁵ וְנַחְתּוּ וְצִלְיוּ עֲלֵיהוֹן אִיךְ דְּנִקְבְּלוּן רוּחָא
 solummodò adhuc ex eis vnum super enim fuerat non Sanctitatis
 דְּקוּדְשָׁא: ¹⁶ לֵית הוּא גִיר עַל חַד מְנַהֵן עַד כִּיל בְּלַחוּד
 ponebant tunc Iesu Domini nostri in nomine baptizabantur autem
 דִּין עַמְדִּין הוּוּ בְּשִׁמְרֵהּ דְּמַרְןִּי יִשׁוּעַ: ¹⁷ הִירִין סִימּוֹן
 & cum Sanctitatis Spiritum erant & recipientes manum super eis
 עֲלֵיהוֹן אִירָא וּמְקַבְּלִין הוּוּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא: ¹⁸ וְכִד
 Spiritus daretur Apostolorum manuum qui per impositionē Simon videret
 הוּוּ סִימּוֹן דְּבִסְמִים אִירָא דְּשְׁלִיחָא מְתוּחְבָּא רוּחָא
 mihi etiam dare diceret cum argentum eis obtulit Sanctitatis
 דְּקוּדְשָׁא קֶרֶב לְהוֹן כְּסָפָא: ¹⁹ כִּד אִמְרַהּ הִבּוּ וְאַף לִי
 recipiens sic manum super quem posuero ut ille hanc potestatem
 שׁוֹלְטָנָא הֵנָּה דְּאִינָא דְּאִסְמִים עֲלוּהִי אִירָא נְהוּא מְקַבְּל
 tecum argenti tui Cephas Simon ei dixit Sanctitatis Spiritum
 רוּחָא דְּקוּדְשָׁא: ²⁰ אִמְרַהּ לְהַ שְׁמַעוֹן כְּאֵפָא כְּסָפְךָ עַמְדָּא
 possessione Dei donum putasti quia in perditionem abeat
 נְאוּל לְאִבְרָנָא מַטְל דְּסַכְרָת דְּמוּחְבְּתָהּ דְּאֵלֵהּ בְּקַנְיָן
 possideri mundi
 עַלְמָא מְתַקְנָא:

¹² Cùm verò credidissent Philippo euangelizanti de regno Dei: in nomine Iesu Christi baptizabatur viri ac mulieres.

¹³ Tunc Simon & ipse credidit: & cùm baptizatus esset, adhærebat Philippo. Videns etiam signa & virtutes maximas fieri, stupens admirabatur.

¹⁴ Cùm autem audissent Apostoli qui erant in Ierosolymis, quia receperat Samaria Verbum Dei: miserunt ad eos Petrum & Ioannem.

¹⁵ Qui cùm venissent, orauerunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum:

¹⁶ Nondum enim in quinquâ illorum superuegenerat, sed baptizati tantùm erant in nomine Domini Iesu.

¹⁷ Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.

¹⁸ Cùm vidisset autem Simon, quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, dicens,

¹⁹ Date & mihi hanc potestatem, ut cuicumque impoſuero manus, accipiat Spiritum sanctum.

²⁰ Petrus autem dixit ad eum, Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.

12 ὅτι δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ ἐὺ εὐαγγελίζοντάς ταυτὰ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὁ ἴδιος τῶν ὁμῶν τῶν Ἰεροσολύμοις, ἐβαπτίζοντο αὐτοὶ ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 13 ὅτε δὲ οἱ ἀπόστολοι ἐπὶ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ βαπτίσθησαν, ἠκολούθησαν τῷ Φιλίππῳ, ὁ δὲ ἑσθλῶς ἐπὶ αὐτοῖς ἐπέστη, ὅτι εἶδεν ἰσχυρὰ σημεῖα καὶ τέρατα ἐπιτελεῖσθαι ἐν αὐτοῖς. 14 αὐτοὶ οὖν ἐλθόντες εὐχόμενοι ὑπὲρ αὐτῶν, ἵνα λαβῶσι τὸ ἅγιον πνεῦμα. 15 οὐ γὰρ ἐπὶ ἑνὶ τῶν αὐτῶν ἦν ἔτι ἡ βαπτισμὸς ἐν ὀνόματι κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 16 τότε ἐκείνοι ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔλαβον τὸ ἅγιον πνεῦμα. 17 τότε ἰδὼν τὸ ἵδιον τῶν ἀποστόλων, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χερῶν αὐτοῖς ἐδόθη τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἔθηκεν αὐτοῖς τὸν κέρμα, λέγων, 19 Δότε καὶ μοι τὴν δύναμιν ταύτην, ἵνα ὅστις ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἔλαβῃ τὸ ἅγιον πνεῦμα. 20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἡ δόξα σου καὶ τὸ κράτος σου ἐστὶν ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ οὐ δύνασαι τὸ κράτος σου λαβῆσαι ἐν κέρματι.

21 Non est enim tibi pars, neque fors in sermone isto. Cor enim tuum non est rectum coram Deo.
 22 Penitentiam itaque age ab hac nequitia tua: & roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui.
 23 In felle enim amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse.
 24 Respondens autem Simon, dixit, Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum quæ dixistis.
 25 Et illi quidem testificati & locuti verbum Dei, redibant Ierosolymam, & multis regionibus Samaritanorum euangelizabant.

quia ista in felle fors non etiam pars tibi esse est
 לית לך כנתא אף לא פכא בהימנוהו הדת מטל
 de penitentiã age verum Deo coram rectum est non cogitatio
 דלך לא הוא הריץ קדם אלהא: כרם תוב מן
 dolus tibi remittatur si forte Deo a & pete ista
 שיתק הדא ובעי מן אלהא דלכא נשתבק לך נכלא
 video iniquitatis & in vinculis amaritudinis enim in felle
 דלך: ככבדנא ניר מדירתא ובקטרא רעולא היא
 a pro me vos petite & dixit Simon respondit
 גאדאיהו: ענא סימון ואמר בעו אנתון חלפי מן
 que dixistis eis ex aliquid super me veniat
 אלהא דלכא נאתנא עלי כרם מן הלץ דאמרתון:
 Dei sermonem & docuissent eis testificati essent eum & Ioãnes autem Simonem
 שמעון דין ויוחנן כד כהדו אנון ואלפו מלתא דאלהא
 euangelizarunt Samaritanorum multis & in pagis in Ierusalem
 ונבו להון לאורשלם ובקוריא סגאתא דשמריא סברו:
 & baptisimi aquarum benedictionis

דבורך מינא ודעמדיתא

26 Angelus autem Domini locutus est ad Philippum, dicens, Surge, & vade contra Meridianum, ad viam quæ descendit ab Ierusalem in Gazam: hæc est deserta.
 27 Et surgens abiit. Et ecce, vir Æthiops eunuchus, potens Candaces reginx Æthiopum, qui erat super omnes gazas eius: venerat adorare in Ierusalem.
 28 Et reuertebatur sedens super currum suum, legensque Isaiam Prophetam.
 29 Dixit autem Spiritus Philippo, Accede, & adiunge te ad currum istum.
 30 Accurrens autem Philippus, audiuit eum legentem Isaiam Prophetam, & dixit, Putasne intelligis quæ legis?

surge ei & dixit Philippo cum Domini Angelus & locutus est
 ומכל מלאכא דמריא עם פיליפוס ואמר לה קום
 Ierusalem ab qua descendit desertam per viam ad Antiram
 דלתימנא באורחא מדבריתא דנתתא מן אורשלם
 qui veniens vnus fidelis & occurrit ei abiit & surgens
 ונבו: וקם אזל וארערה מהימנא חד ראתא
 ipse & ipse Æthiopiũ reginx Candaces præfectus Æthiopiũ
 וואמן כוש שליטא דקנדק מלכתא דכושיא והו שליט
 in Ierusalem vt adoraret erat & veniens thesaurũ ei vnuerſum super eum
 ווא על כלה נזרה ואתא הוא דנסנור באורשלם
 erat & legens curru in erat sedens vt abiret reuertetur & legens
 ובר הפך דאזל יחב הוא על מרכבתא וקרא הוא
 ad Philippum Sanctitatis Spiritus & dixit propheta
 אשעיא נביא: ואמרת רוחא דקודשא לפיליפוס
 quod legeret audiuit accessisset & eum curru adungere ausi
 וקרב וקרי מרכבתא: וכד אתקרב שמע דקרא
 tu legis quod tu intelligis si ei & dixit propheta in Isaiã
 אשעיא נביא ואמר לה דאן מסתכל אתה מנא קרא אתה:

21 εν εστ οι μαεις υδελ κληρος δε τηρ λογω τω τω η δερ ακραδία του ου ε ην δι θεια ερωπιου τη δελ. 22
 πωοισιν ουμ δεση της πακίας του τω της ακρα δε κληρο τηρ δε ην δε, ει δε ακα ε ερωπιου του η δελ τουα της ακραδίας του
 23 εις τηρ γολλυ πακίας ακρα σιδωδεσμον αδουκας ορω σε ο τω. 24 ακρακρεις δε ο Σιμων ειπες, διδωθη μοι
 υαφ ε υαφ ακρα της κω εου, οπως μηδεν επληθη ετ εμα υι ορκιαα. 25 οη δελ ου δε γωμωστας ακραδίας
 λαλι τω της ην λο γω τη κω εου, οπως δεαν εις Ιερουσαλημ, πολλας τη κω μας ην Σαμωρονην δι ην γωμωστας
 26 αγγελος δε κω εου η αλυσ ακρα Φιλιππου, λεγων, αυανθη, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας
 ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας
 Ιερουσαλημ. 28 λεω τη ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας
 29 ειπες δε τηρ κω μας τη Φιλιππου, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας
 30 ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας, ακρα ακραδίας

NOV
 TEST
 AM
 IV.

homo nisi intelligere ego possum quomodo dixit & ipse
והו אמר איכננה משנת אנא דאסתכל אלא אן אנש
secum & sederet ut ascēderet Philippo a ab ipso & petit direxerit me
נרתני ובעגא מנרה מן פיליפוס דנסק וניתב עמיהו

equa hęc erat in qua erat quę leges Scripturę autem scđio
פסוקא דין דכתבא דקרא הוא בה איתוהי הנא איך
mutus tondēte coram ovis & tūquam ductus est ad mastrationem agnus
אמרא לנכסתא אתרבר ואיך נקיא קדם גזווא שתק

angustia ex in humilitate sua os suum aperuit non & ita fuit
הוא והכנא לא פתח פומהו : 33 כמוככרה מן חבושיא
vita eius quia tollitur enarrabit quis & generatione ei sublatum est iudicio & ex
ומן דינא אתרבר ודררה מנו נשתעא דמשתקלין הויהו

ego peto ad Philippum fidelis ille & dixit terra de
מן ארעא : 34 ואמר הו מהימנא לפיליפוס בעא אנא
hominē de an seipso de propheta hoc dixit quoniam de a te
מנדך על מנו אמרה הרא נביא על נפשדה או על אנש

ipsa ab hac & incipit os suum aperuit Philippus tunc alio
אחרין : 35 הידיון פיליפוס פתח פומהו ושירי מנה מן הנא
irent illi & cūm Iesu Dno nro de ei euangelizant Scriptura
כתבא מסבר לה על מרן ישוע : 36 וכר אנון אולין

& dixit aquę in quo erant vnum ad locum peruenerunt in via
באורחא מטיו הו לרוכתא הרא דאית בה מיא ואמר
ut baptizet prohibito est quę aqua ecce ille fidelis
מהימנא הו הא מיא מנא הי כליתא דאעמרו

* * * * *

in aquam ambo & descēderunt currus ut sisteret fuit & iubens
ופקד הוא דתקום מרכבתא ונחתו תרהוון למיא
38 aqua ex ascendissent & cūm illum fidelem Philippus & baptizauit
ואעמדרה פיליפוס למהימנא הו : 39 וכר סלקו מן מיא

fidelis vidit eum non & rursum Philippum rapuit Domini Spiritus
רוחה דמריא חטפת לפיליפוס ותוב לא הויהי מהימנא
gauderet cūm in via erat iens sed ille
הו אלא אול הוא באורחה כר הרדא

Ibat enim per viam suam gaudens.

31 ο δε ειπεν, πως εδωκεν εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 32 η δε απαντησεν τω κληρονομο, οτι ουκ εστιν δυνατον εμεν αυτους εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 33 ο δε απαντησεν τω κληρονομο, οτι ουκ εστιν δυνατον εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 34 απαντησεν δε ο θιουδωρος τω Φιλιππο, ειπεν, δεξασθαι σου, εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 35 αυτις δε ο θιουδωρος, εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 36 ος δε ο θιουδωρος, εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον.

37 ειπεν δε ο Φιλιππος, ειπεν τω κληρονομο, οτι ουκ εστιν δυνατον εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 38 αυτις δε ο θιουδωρος, εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον. 39 ο δε ειπεν, εμεν αυτους, εαν μη εις οδον ησθη, μη παρ εκαλεισθη τον Φιλιππον, αυτα αυτα και ητοιμασεν αυτον.

31 Qui ait, Et quomodo possum, si non aliquis ostenderit mihi? Rogauitque Philippum ut ascenderet, & sederet secum.

32 Locus autem scripturę quam legebat, erat hic, Tanquam ovis ad occisionem ductus est: & sicut agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum.

33 In humilitate iudicium eius sublatum est. Generationem eius quis enarrabit? quoniam tollitur de terra vita eius.

34 Respondens autem Eunuchus Philippo, dixit, Obsecro te, de quo Propheta dicit hoc? de se, an de alio aliquo?

35 Apertiens autem Philippus os suum, & incipiens a scriptura ista, euangelizauit illi Iesum.

36 Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: & ait Eunuchus, Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?

37 Dixit autem Philippus, Si credis ex toto corde, licet. Et respondens, ait, Credo Filium Dei esse Iesum Christum.

38 Et iussit stare currum: & descenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptizauit eum.

39 Cū autem ascēdisset de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, & amplius non vidit eum Eunuchus. Ibat enim per viam suam gaudens.

Gg

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

erat peragrans & inde in Azoto inuentus est autem Philippus פיליפוס דין אשתכח באזוטוס ומן תמן מתכרך הוא
 Casaream veniret vsque dum cunctis verbis & euangelizatioנסכר במדינתא כלהין עד מנא דאתא לקסרינא:
 & de baptismo ieiunij introitus in sabbatho vnius

CAP. IX.

1 SAVLVS autem adhuc spicans minarum & czdis in discipulos Domini, accessit ad principem sacerdotum.

2 Et petiit ab eo epistolas in Damascus ad synagogas: vt si quos inuenisset huius viz viros ac mulieres, vinctos perduceret in Ierusalem.

3 Et cum iter faceret, contigit vt appropinquaret Damascus: & subitò circumfulsit eum lux de czelo.

4 Et cadens in terram, audiuit vocem dicentem sibi, Saul, Saule, quid me perseque-

5 Qui dixit, Quis es Domine? Et ille, Ego sum Iesus, quem tu persequeris: durum est tibi contra stimulum calcitrare.

6 Et tremens ac stupens dixit, Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum, Surge, & ingredere ciuitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere.

7 Viri autem illi qui comitabantur cum eo, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.

caput ט פלאון

ו דער בשבט דמעלי צומא דרמעמודיתא

שואל דין ערכיל מלא הוא לוחמא וחמטא דקטלא

על הלמודיו דמון: ושאול לה אנרתא מן רב

מנא דנתל לה לדרמטוק לכנושתא דאן הו דנשכח

ודין כדרא אורחא נברא או נשא נאסור ניתא אנון

לאושלם: וכד אול הוא ושרי ממטא לדרמטוק

מן תחת שליא אול הוא עלוהי נוהרמין שמיא:

ונפל על ארעא ושמע קלא דאמר הוא לה שאול

שואל מנא דרף אנת לך לקשא הו לך למבעטו לעוקסא:

ענא הו ואמר מן אנת מרו ומרן אמר אנה ישוע

והיה דאנת דרה אנת: אלא קום עור לרדינתא

וזמן נתמלל עמך על מא דולא הוא לך למעבר:

ונברא דאולין הו עמה באורחא קיטין הו כד תמיהין

מטל דקלא כלהוד שמעין הו אנש דין לא מתחזא

דא להון:

NOV
 TEST
 AM
 IV.

40 Φίλιππος ἦν ἀπέστειλτος εἰς Ἀζωτὸν. καὶ δεξιζόμενος διηγγελίζετο ταῖς πόλεσι ἕως τῆς Ἱερουσαλῆμ· καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις.

1 Ο δὲ Σαῦλος ἦν ἐπιμαρτυρῶν ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις καὶ ἐπορεύθη εἰς Δαμασκόν, κτήσας ἐπιστολάς πρὸς τὰς συναγωγὰς, ἵνα εἴ τις εἴδῃ αὐτὸν ἐκεῖ, δεσύνῃ αὐτὸν καὶ ἐλάττωσιν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 2 Ἐκείθεν ἀπέστειλτος αὐτοῦ ἦν οὗτος Σαῦλος, ὁ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀσυνάκτους ἐπορεύθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις. 3 Ἐκείθεν ἀπέστειλτος αὐτοῦ ἦν οὗτος Σαῦλος, ὁ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀσυνάκτους ἐπορεύθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις. 4 Ἐκείθεν ἀπέστειλτος αὐτοῦ ἦν οὗτος Σαῦλος, ὁ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀσυνάκτους ἐπορεύθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις. 5 Ἐκείθεν ἀπέστειλτος αὐτοῦ ἦν οὗτος Σαῦλος, ὁ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀσυνάκτους ἐπορεύθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις. 6 Ἐκείθεν ἀπέστειλτος αὐτοῦ ἦν οὗτος Σαῦλος, ὁ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀσυνάκτους ἐπορεύθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις. 7 Ἐκείθεν ἀπέστειλτος αὐτοῦ ἦν οὗτος Σαῦλος, ὁ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀσυνάκτους ἐπορεύθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀσυνάκτοις.

8 **וקם שאול מן ארעהא ולא מתהוא הוא לה מדם כד**
 edm quiequam ei erat apprens neque terra e Saul & surrexit
 introduxerunt eum manum eius prehe'sissent & cum essent aperti oculi eius
 עינוהו פתיון הוי וכר אחיון באידוהי אעלוהו
 neque diebus tribus ei fuit apprens neque in Damasco
 להרמסוק: **ו**לא מתהוא הוא לה תלתא יומין וליא
 in Damasco in ea autem erat bibit neque comedit
אכל ולא אשתיו: ¹⁰ אית הויה דין בה בררמסוק
 per visionē ei dixit & Dominus Ananias erat cuius nomen vnus discipulus
 תלמידא חד דשמה הווא הנניא ומרינא אמר לה כהווא
 vade surge ei dixit & Dominus noster Dñe mi ego ecce & ait Anania
 הננינא ואמר הא אנא מרי: **11** ומרן אמר לה קום זל
 Saulum Iudz in domo & quare Rectus qui vocatur in vicum
 לשוקא דמתקרא תרינא ובעי כביתיה דיהודא לשאול
 videt precatur ille du'n enim ecce ciuitate Tario ex qui est
דאיתוהי מן טרסוס מרינא: ¹² הא ניר כד הו מעלא הוא
 manu super eū & ponebat q' i'grediebatur Ananias cui' nomē virum per visionem
 כהווא לנברא דשמה הנניא דעל וסם עלוהי אידא
 multis ex audiui Dominē mi Ananias & dixit eius oculi aperirentur vt
 איך דנפתח עינוהו: **13** ואמר הנניא מרי שמעת מן כניא
 sanctis tuis intulerit mala quot isto viro de
 על נברא הוא דכנמא בישתמא אככל לקדישין
 à potestas illi est hic etiam & ecce in Ierusalem
כאורשלם: ¹⁴ והיא אף הרבא אית לה שולטנא מן
 dixit nomē eū q' inuocet illos omnes vt vinciat sacerdotū principib'
רבי כהנא דנאסור לכלהון אילין דקרוין שמך ¹⁵ אמר
 vt perferat electum mihi est vas quia abi surge Dominus ei
 לה מרינא קום זל מטל דמאנא הו לי נביא דנ שקול
 enim ego Israel filios & inter & reges inter gentes nomē meū
שמי בעממא ובמלכא ובית בני ישראל: ¹⁶ אנא ניר
 nomen meū propter vt patiat' futurum est quanta ostendam ei
אחויה כנמא עתיד למחש מטל שמי

8 Surrexit autem Saul de terra, aperitque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes introduxerunt Damascum,
 9 Et erat ibi tribus diebus non videns, & non manducauit neque bibit.
 10 Erat autem quidam discipulus Damasci, nomine Ananias: & dixit ad illum in visu Dominus, Anania, At ille ait, Ecce ego Domine.
 11 Et Dominus ad eum. Surge, & vade in vicum qui vocatur Rectus: & quare in domo Iudz Saulum nomine, Tarisensem: ecce enim orat.
 12 (Et vidit virū Ananiam nomine introeuntem & imponentem sibi manus vt visum recipiat.)
 13 Respondit autem Ananias, Domine, audiui à multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Ierusalem.
 14 Et hic habet potestatem à principibus sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum.
 15 Dixit autem ad eum Dominus, Vade, quoniam vas electionis est mihi iste, vt potter nomen meum coram Gentibus & regibus & filiis Israël.
 16 Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

8 **וקם שאול מן ארעהא ולא מתהוא הוא לה מדם כד**
 9 **עינוהו פתיון הוי וכר אחיון באידוהי אעלוהו**
 10 **להרמסוק: ו**לא מתהוא הוא לה תלתא יומין וליא
 11 **אכל ולא אשתיו: ¹⁰ אית הויה דין בה בררמסוק**
 12 **הננינא ואמר הא אנא מרי: ¹¹ ומרן אמר לה קום זל**
 13 **לשוקא דמתקרא תרינא ובעי כביתיה דיהודא לשאול**
 14 **דאיתוהי מן טרסוס מרינא: ¹² הא ניר כד הו מעלא הוא**
 15 **כהווא לנברא דשמה הנניא דעל וסם עלוהי אידא**
 16 **איך דנפתח עינוהו: ¹³ ואמר הנניא מרי שמעת מן כניא**
 17 **על נברא הוא דכנמא בישתמא אככל לקדישין**
 18 **כאורשלם: ¹⁴ והיא אף הרבא אית לה שולטנא מן**
 19 **רבי כהנא דנאסור לכלהון אילין דקרוין שמך ¹⁵ אמר**
 20 **לה מרינא קום זל מטל דמאנא הו לי נביא דנ שקול**
 21 **שמי בעממא ובמלכא ובית בני ישראל: ¹⁶ אנא ניר**

Gg ij

17 Erabiit Ananias, & introiuit in domum: & impo-
nens ei manus, dixit, Saule
frater, Dominus misit me Ie-
sus, qui apparuit tibi in via
qua veniebas: vt videas, &
implearis Spiritu sancto.

18 Et confestim ceciderunt
ab oculis eius tāquam squa-
mæ, & visum recepit, & sur-
gens baptizatus est.

19 Et cū accepisset cibum
confortatus est. Fuit autem
cum discipulis qui erant Dama-
sceni, per dies aliquot.

20 Et continuò ingressus
in synagogas, prædicabat Ie-
sum, quoniam hic est Filius
Dei.

21 Stupebant autem omnes
qui eum audiebant, & dice-
bant, Nōne hic est qui expug-
nabat in Ierusalem eos,
qui inuocabant nomen
istud: & huc ad hoc venit vt
vincos illos diceret ad prin-
cipes sacerdotum?

22 Saulus autem multò ma-
gis conualefcebat, & con-
fundeat Iudæos qui habi-
tabant Damasci, affirmans
quoniam hic est Christus,

23 Cū autem impleren-
tur dies multi, consilium fe-
cerunt in vnum Iudæi vt
eum interficerent.

24 Notz autem factz sunt
Saulo insidiz eorum. Cu-
stodiebant autem & portas

manum super eum & posuit ad eum in domum abiit Ananias tunc
לך הדין הנניא אול לביתא לוחה וסם עלוהי אידא
tibi qui visus est is misit me Iesus Dominus noster frater mi Saule ei & dicit
ואמר לה שאול אחי סרן ישוע שדרני הו דאתחזי לך
& implearis oculi tui aperiantur vt tu veniebas cum in via
באורדא כד אתא אנת איך דנתפתחן עיניך ותתמלא

aliquid oculis eius ex cecidit hora & eadem Sanctitatis Spiritus
והוא דקורשניא: ובר שעתה נפל מן עינוהי מרם
& sumpsit baptizatus est & surgens oculi eius & aperti sunt squamæ
דמא לקלא ואתפתחי עינוהי וקם עמרו: וקבל

qui erant illos discipulos apud per dies aliquot & fuit & corroboratus est cum
מרביתא ואתחזי והוא יומתא לות תלמידי הנון דאית הו
in synagogis erat prædicans hora & eadem in Damasco

20 ובר שעותה מברו הוא בכנושתא
erant & obtrufecetes Dei Filius quod esset Iesu de Iudæis
והודיא על ישוע דהויו כרא דאלהא: ותמיהין הו

est hic nōne erāt & dicentes eum erāt qui audientes ij omnes
כלהון אילין דשמעין הו לך ואמרין הו לא הוא הננו הו
istud nomen erant qui inuocātes eos omnes erat qui persequis

וודי הוא לכלהון אילין דקריין הו לשמנת הננא
fuerat missus ob id ipsum huc etiam & ecce in Ierusalem
באורשלים והא אי להרכא עליה עלהדא משרר הווא
sacerdotum ad principes eos adduceret vincos vt

אך נתאסור נובל אנון לרבי בהננא:
ieiunij secunda in sabbatho vnius

חדר כשבנת דתרין דצומנא
Iudæos hos erat & turbans fiebat robustus magis autem Saulus

22 שאול דין תירי מתחיל הוא ומויע הוא להון ליהודיא
esset quod is esset ostendens dum in Damasco erant qui degeterat ille

הון דעמרין הו בדרמסוק כד מחויה הוא דהננא הו
insidias in eum fecerunt dies illic ei multiplicati essent & cum Mellis
משתא: ובר סנוי לה תמן יומתא עברו עלוהי נכלא

Saulo autem ei indicatus fuerat vt eum trucidarent Iudæi
והודיא נקטלוניהו: אתברק לה דין לשאול
vrbis portas erāt & custodiētes ei facere erant quæ quærentes dolos
אפרסנא דבעין הו למעבר לה ונטרין הו תרעא דמדינתא

17 ἀπὸ ληθὲ δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ἔφη, Σαῦλε, ἀδελφεῖ, ὁ κύριος ἀπέστειλέ με ἰησοῦς ὁ φῶς τοῦ ἔθους, ὁ δεῖξέ μοι ἃ ἔργα σου, ὅπως ἀναλάβω ἡμεῖς καὶ ἡμετέρας ψυχὰς ἐν κυρίου ὀνόματι. 18 καὶ εὐθὺς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπτὰς ἀπέπεσαν τὰς σκῆλας, καὶ ἄνοιξεν αὐτοῦ τὸ ὄμμα, καὶ ἔστη ἔξω, καὶ ἐβaptίσθη. 19 καὶ μετὰ τὸ δεῖν αὐτὸν ἐβaptίσθη, ἐβaptίσθη καὶ ἔσθωκε, καὶ ἐκράται τὸν τροφὸν μετὰ τοῦ μαθητῆος. 20 καὶ μετὰ ἅμα ἐβaptίσθη ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐκράτει τὸν ἰησοῦν, λέγων ὅτι οὗτός ἐστιν υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 21 πάντες οὖν οἱ ἀκούοντες, καὶ ἡγεῖντες αὐτὸν ὡς ἐπὶ τὸν ἰησοῦν, ἐβaptίσθησαν ἐν τῷ ἰησοῦ. 22 Σαῦλος δὲ ἐβaptίσθη ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐκράτει τὸν ἰησοῦν, λέγων ὅτι οὗτός ἐστιν υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 23 ὡς δὲ ἐβaptίσθη, ἐβaptίσθη καὶ ἔσθωκε, καὶ ἐκράτει τὸν τροφὸν μετὰ τοῦ μαθητῆος.

NOV
TEST
TU
VA

discipuli posuerunt eum tunc ²⁵ *et cum occiderent & noctu interdū*
 איממא וליליא דנקטלוניהו: ²⁵ הידין כמיהו תלמידא
 & profectus est nocte muro ē & demiserunt eū in sportam
 באספרידא ושבויה מן שורא בלליא: ²⁶ ואול לה
 & omnes discipulis se adiungere erat & cupiens ad Ierusalem
 לאורשלם וצבא הוא למתנקפו לתלמידא ובלהון
 Barnabas esset q̄ discipulus erant credentes neque ab eo erant timentes
 דהלין הוו מנה ולא מהימנן הוו דתלמידא הו: ²⁷ ברנבא
 quomodo eis & renuntiavit Apostolos ad & adduxit eum accepit eū autē
 דין אהדרה ואיתורה לות שליחא ואשתעי להון איכנא
 & quomodo cum eo locut⁹ fuisset & quomodo Dominum vidisset in via
 באורחא הוא למריא ודאיכנא מלל עמה ואיכנא
 erat & ingre diēs Iesu in nomine locut⁹ esset palam in Damasco
 בדרמסוק עין בגלא מלל בשמה דישוע: ²⁸ ועאל הוא
 Iesu in nomine erat & loquens in Ierusalem & egrediēs cum eis
 עמהון ונפק באורשלם: ²⁹ ומללל הוא בשמה דישוע
 Græcè erant qui sciētēs illis Iudæis cum erat & disputans palam
 עין בגלא ודרש הוא עם יהודיא אילין דידעין הוו יונאית
 deduxerūt eū fratres scitēs & eūm cum interimere erant cupiētes verò illi
 הנון דין צבין הוו למקטלה: ³⁰ וכד ידעו אחא אתיהו
 Enimerò Tarsum emiserunt eum & illinc Cæsaream nocte
 בלליא לקסריא ומן תמן שדרוהי לטרסוס: ³¹ ברסרין
 in ea erat & Samaria & Galilza Iudæa que in tota ecclesia
 ערתא רבבלה יהוד ובגליליא ושמרין אית הוא נה
 & in cōsolatione Dei in timore & cōcederet & edificaretur dum pax
 שלמא כד מתבניא הות ורדיא כדחלת אלהא ובכויאא
 esset ciccaniens ut eūm & fuit multiplicabatur Sancti Spiritus
 דרוחא דקודשא סגיא הות: ³² והוא דכר מתכרך הוא
 in Lod qui habitabant Sanctos ad etiam descēderet per vrbes Simon
 שמעון במדינתא נחרת איל לות קדישא דעמרין בלו
 erat qui decubēs AEnas cuius nomē vnū virum & inuenit ciuitate
 מדינתא: ³³ ואשכח נברא חד דשמה אנס דרמא הוא
 octo annis & paralytic⁹ erat in lecto
 בערסא ומשרי ענין תמנא:

die ac nocte, ut cum interficerent.
 25 Accipientes autem eum discipuli nocte, per murum demiserunt eum, submittentes in sporta.
 26 Cūm autem venisset in Ierusalem, tentabat se iungere discipulis, & omnes timebant eum, non credentes quod esset discipulus.
 27 Barnabas autem apprehensum illum duxit ad Apostolos: & narrauit illis quomodo in via vidisset Dominum, & quia locutus est ei, & quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu.
 28 Et erat cum illis intrans & exiens in Ierusalē, & fiducialiter agens in nomine Domini.
 29 Loquebatur quoque Gentibus, & disputabat cum Græcis: illi autem querebant occidere eum.
 30 Quod cūm cognouissent fratres, deduxerunt eum Cæsareā, & dimiserunt Tarsum.
 31 Ecclesia quidem per totam Iudæam, & Galilzæam & Samariam habebat pacem, & edificabatur ambulans in timore Domini, & cōsolatione Sancti Spiritus replebatur.
 32 Factum est autem, ut Petrus, dum transiret vniuersos, deueniret ad sanctos qui habitabant Lyddæ.
 33 Inuenit autem ibi hominem quendam, nomine Aenæam, ab annis octo iacentem in grabbato, qui erat paralyticus.

הימריס קא ויאלוס, עפוס אנטו אוללוס. 25 אכסרס דא אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 26 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 27 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 28 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 29 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 30 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 31 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 32 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס. 33 אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס, אכסרס אנטו אוללוס.

34 Et ait illi Petrus, Anea, Sancte te Dominus Iesus Christus: surge, & sterne tibi. Et continuo surrexit.
 35 Et viderunt eum omnes, qui habitabant Lyddæ, & Saronæ: qui conuersi sunt ad Dominum.

surge Christus Iesus te sancte Aenea Simon ei & dicit
 ואמר לה שמעון אני באמא לך ישוע משיחא קום
 omnes & viderunt eum surrexit hora & cadē sedum tuam habent
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 Deum ad & conuersi sunt & in Saron in Lod q habita
 Defunctorum
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון

דענידא

36 In Ioppe autē fuit quædam discipula nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat plena operibus bonis & elemosynis quas faciebat.

cuius nomē ciuitate in Ioppe vna discipula autem erāt
 אית הוא דין תלמידתא הדא ביופא. מדינתא דרשמה
 quas faciebat & in elemosynis bonis in operibus erat diæz hæc Tabitha
 וזמא הדא עתירא הות כעבדא טבא וכודקתא דעכירא
 & lauarūt eā & mortua est diebus in illis ipſis autem infirmata fuit
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון

37 Facta est autem in diebus illis vt infirmata moreretur. Quam cum lauissent, posuerunt eam in cœnaculo.

37 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 in Lod quod Simon discipuli & audierunt in cœnaculo & posuerunt eam
 ומתה בעליתא: ושבעו הווי תלמידא דשמעון בלוד

38 Cùm autem propē esset Lydda ab Ioppe, discipuli audientes quia Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes, Ne pigritius venire vsque ad nos.

ad eum & miserunt Ioppe crepidinē ad quæ est ciuitas
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 ad eos vt veniret conſtaretur ne ab eo qui peteret duos viros
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון

39 Exurgens autem Petrus venit cum illis. Et cùm aduenisset, duxerunt illum in cœnaculum: & circumsteterunt illum omnes viduæ stantes, & ostendentes ei tunicas & vestes quas faciebat illis Dorcas.

39 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 stantes viduæ omnes circa eum adstantes & ostendentes
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 fuerat quæ dans ea & vestimenta tunicas ei & ostendentes
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון

40 Eiectis autem omnibus foras, Petrus ponens genua orauit: & conuersus ad corpus, dixit, Tabitha, surge. At illa aperuit oculos suos, & viso Petro refedit.

40 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 eadauer ad & conuersus est & prostratus est in terra & orauit
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 vidisset & eum oculos suos aperuit & illa surge Tabitha & in
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון

41 Dans autem illi manum erexit eam. Et cùm vocasset sanctos & viduas, assignauit eam viuam.

41 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 & erexit eā manum suā ei & porrexit ei & viduas
 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 & viduas assignauit eam viuam

וקרישא ולא רמלתא ויהבה להון כד היא

34 ויאמר לה שמעון אני באמא לך ישוע משיחא קום
 35 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 36 וזמא הדא עתירא הות כעבדא טבא וכודקתא דעכירא
 37 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 38 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 39 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 40 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון
 41 ויבטו עיניו ובר שעה קום: וחזאוהו כלהון

NOV
 IESU
 IV.

in Dominū nostrū crediderūt & multi ciuitatē per totam hoc & innouit
ואתיהעת הדא בכלה מדינתא וסניאא הימנו במרן
42 esset habitans dum paucos non dies Ioppe in ipsa autem fuit
הוא דין כה כיופא יומתא לא ועורין כד שרא הוא
43 coriarij Simonis in domo
בבית שמעון בורסאי

42 Notum autem factum est per vniuersam Ioppen: & crediderunt multi in Domino.
43 Factum est autem ut dies multos moraretur in Ioppe, apud Simonem quēdam coriarium.

10 caput

קהלאון

ieiunij tertiz in sabbatho vnus

חד בשבת דתלתא דצומא

erat cuius nomen centurio vnus vir erat verò in Cæsarea
בקסריא דין אית הוא נברא חר קנטרונא דשמה הוא
41 & iustus Italica quæ vocatur illa cohorte ex Cornelius
קורניליוס מן ספירא הי דמתקריא ישליקא: 2 וודיק
erat faciens tota & domus eius ipse Deo à erat & timens erat
הוא ורחל הוא מן אלהא חר וביתיה כלה עבד הוא
Deo à erat precans tēpore & in omni in populū multas elemosynas
ודקתא סניאתא בעמא ובכל זבן בעא הוא מן אלהא
nonam circiter manifestē per visionem Dei angelum vidit iste
הנא הוא מלאכא דאלהא בחווא גליאית לאפי תשע
42 illi Corneli ei & dixit ad eum q ingressus est interdiu horā
שעון באיממא דערל לותה ואמר לה קורניליא: 4 והו
preces tuas angelus ei & dixit Domē mi quid est & ait & timuit eum intuit^o est
חר בה ורחל ואמר מנא מרי ואמר לה מלאכא צלותך
mitte & nunc Deo corā in memoriā ascēderūt & elemosynas tuas
וורקתך סלקי לדוכרנא קרם אלהא: 5 והשא שרר
Cephas qui vocatur Simonem & accessit Ciuitatem in Ioppen viros
נברא ליופא מדינתא ואיתא לשמעון דמתקרא כאפא
6 הא שרא בביתה דשמעון בורסאי הוא דאיתוהי על ירימא
dom^us eius filius ex duos vocauit cum eo q locut^us fuerat Angelus abiisset & cum
7 וכר אזל לה מלאכא דמלל עמה קרא תרין מן בני ביתה
ip^sius erat qui studiosius eum Deum qui timebat vnū & ministrū
ופלהא חר דרחל לאלהא אינא דמתדנא הוא לה:

CAP X.
1 V I R autem quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, centurio cohortis quæ dicitur Italica.
2 Religiosus & timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosynas multas plebi, & deprecans Deū semper.
3 Is vidit in visu manifestē, quasi hora diei nona, angelum Dei introeuntem ad se, & dicentem sibi, Corneli.
4 At ille intuens eum, timore correptus dixit, Quis es Domine? Dixit autem illi, Oraciones tuæ & elemosynæ tuæ ascēderunt in memoriam in conspectu Dei.
5 Et nūc mitte viros in Ioppen, & accersit Simonē quendam qui cognominatur Petrus.
6 Hic hospitatur apud Simonem quendam coriarium, cuius est domus iuxta mare, hic dicit tibi quid te oporteat facere.
7 Et cūm discessisset angelus qui loquebatur illi, vocauit duos domesticos suos, & militem metuentem Dominum, ex his qui illi parebant.

42 καὶ τὸν δὲ ἐξέλετο καὶ πολλοὶ τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ὀλιγοῦσσαν ὄμι τοῦ κύριου. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας
μακάς μάλιστα αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ ὡς ἐπὶ Σίμωνος βουρσί.

Κεφ. ι'

1 Ἄνθρωπός τις ἐν Καίσαρειᾷ οὐνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης οὐκ ἑβραῖος τῆς καλιμαθρῆς Ἰταλικῆς, 2 δει-
σῆς καὶ φοβούμενος τὸ θεοῦ, σιωπῶντι τῶν ὀκτῶ αὐτοῦ, ποιεῖν τὴν ἡγεμονίαν πολλὰς τῶν λαῶν, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ
ἡμέρας. 3 Ἐίδεν ἐν ὄραματι φαντασίᾳ, ὡς εἰ ὄραν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν, ἀγγέλου τοῦ θεοῦ εἰσπλύνοντος αὐτὸν
αὐτὸν, καὶ εἰπόντος αὐτῷ, Κορνήλιε. 4 Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ καὶ ἔμφοβος ἤμειβόμενος εἶπε, τί ἐγὼ κύριε, εἶπὶ δὲ
αὐτῷ, ἀψευδῶς λέγει σοι καὶ ἀψευδῶς λέγει σοι ἐπισημαίνων σοι ὁ θεὸς. 5 καὶ ἰὼν πρόμψεν
εἰς Ἰόππην αὐτὸν ἄνθρωπος, καὶ μετὰ τῶν ἑβραίων Σίμωνα τὸν καλεῖται Πέτρον. 6 αὐτὸν ἔπεισεν αὐτὸν Σίμωνα
βουρσί, ὃς ἔδει εἰσὶν αὐτῷ λαοῦ. τῶν λαῶν τῶν ἑβραίων καὶ τῶν ἑλλήνων. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἀγγέλος ὁ λαλῶν τῷ
Κορνήλιῳ, φωνήσας δύο ἄλλοις αὐτοῦ, καὶ στραπὼν τὸν δούλον τῶν αὐτοῦ ἀρτηρώτων αὐτῷ.

8 Quibus cum narraffet omnia, misit illos in Ioppen. 9 Postera autē die, iter illis facientib⁹, & appropinquantibus ciuitati, ascendit Petrus in superiora, vt oraret, circa horam sextam. 10 Et cum esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus: 11 Et vidit cælum apertum, & descendens vas quoddam velut linteum magnum, quatuor in iunctis submitti de cælo in terram. 12 In quo erant omnia quadrupedia & serpētia terrę, & volatilia cęli. 13 Et facta est vox ad eum, Surge Petre: occide, & manduca. 14 Ait autem Petrus, Absit Domine, quia nunquam manducaui omne commune, aut immundum.

15 Et vox iterum secundo ad eum, Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris. 16 Hoc autem factum est per ter. Et statim receptum est vas in cælum. 17 Et dum intra se hęsitarēt Petrus quidnam esset visio quam vidisset, ecce, viri qui missi erant à Cornelio, inquirentes domum Simonis, astitērunt ad ianuam.

18 Et cum vocassent, interrogabant, si Simon qui cognominatur Petrus, illic haberet hospitium.

in Ioppen eos & misit quod viderat id omne eis & narrauit
 אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂי־לְהוֹן כָּל־מִדָּם דְּהוּמָא וְשִׁדְרָא אֲנוּן לְיוּפָא:
 Auri & feris sexta Apostolorum

שְׁלִיחָהּ וְעִרְבֵתָהּ דְּדַהֲבָה
 ciuitati & appropinquaret in via pergeret illi cum postero & die
 וְיִשְׁמַעוֹן אַחֲרָנָא כַּד הִנֵּן רְדִין בְּאוֹרְחָא וְקָרִיבִין לְמִדִּינָתָא
 & cupiens & esuriit hora sexta vt oraret in tectum Simon esurire
 וְלֵךְ שְׂמֵעוֹן לְאַגְרָא דְנִצְלָא בְּשֵׁת שְׁעוֹן 10 וְכַפְזָא וְצִבְנָא
 mentis excessus in eum incidit ei pararent illi & eum vt manducauisset
 וְזֶה נִרְעָם וְכַד הִנֵּן מִתְקַנְיִן לָהּ נֶפֶל עֲלוֹהֵי תַמְהָא
 quatuor vincunt vnum & vas apertum cælos & vidit
 וְהוּא שְׂמֵיָא כַּד פְּתִיחִין וְכַמָּנָא הִד כַּד אִסִּיר בְּאַרְבַּע
 in cælis a erat & tractus magno linteo erat & simile apertis
 קָרִיבִין וְדִמְנָה הוּא לְכַתְנָא רַבָּא וְשֵׁאֵב הוּא מִן שְׂמֵיָא עַל
 pedum quatuor vincuntia omnia in eo & erant
 וְיִשְׁמַעוֹן 11 וְאוֹת הוּא בְּהַ כְּלֵהֵן הֵוֹתָא דְאַרְבַּעַת דְגָלָא
 ei venit & vox cælorum & volucres terrę & similia
 וְדִמְנָה דְאַרְעָא וּפְרַחְתָּא דְשְׂמֵיָא 12 וְקָלָהּ אַתָּא לָהּ
 absit dixit & Simon & manduca macla surge Simon quod dicitur
 וְאִבִּיר שְׂמֵעוֹן קוֹם כּוֹם וְאַבּוֹרִל 14 וְשְׂמֵעוֹן אִמַר חֵם
 & rursum & immundum cõtaminatum omne comedere non quia vasa
 מִן דְּמַמְתוֹם לֹא אֲכַלְתָּ כָּל דְּמַסִּיב וְשְׂמֵיָא 15 וְתוֹב
 ne tu manducauit quæ Deus ea ad eum fuit vox temporibus duobus
 וְדִמְנָה וְבִנְיָן קָלָא הוּא לֹוֹתָהּ אֵילִין רַאֲלָהּ דְכִי אַנְתָּ לֹא
 vas & sublatum est temporibus tribus fuit autem hoc
 וְהָא דִין הוּת תְּלַת זְבִנִין וְאַתְעֲלִי לָהּ כְּמָנָא
 visio quænam esset apud se Simon miraretur & eum
 וְשְׂמֵיָא 17 וְכַד מִתְדַמֵּר שְׂמֵעוֹן בְּנַפְשֵׁהּ דְּמִנּוּ הוּמָא
 cornelio a fuerant qui missi illi viri accesserunt qui inquirentes
 וְיִשְׁמַעוֹן נִבְרָא הִנֵּן דְּתַשְׁתַּדְּרוּ הוּוּ מִן קוֹרְנִילִיּוֹס
 iuxta & steterunt & venerunt Simon in qua diuersabatur domo de cõterrogantibus
 וְשְׂמֵיָא עַל כִּיָּתָא דְשֵׁרָא בְּהַ שְׂמֵעוֹן 18 וְאוֹתוֹ וְקָמוּ עַל
 Simon si & interrogauerunt inde fuerunt & vocantes atrij petrus
 וְיִשְׁמַעוֹן וְקָרִיבִין הוּוּ תַמָּן וְכִשְׂאֲלִין דָּאן שְׂמֵעוֹן
 diuersaretur illic Cephas qui vocatur
 וְקָרִיבִין כַּמָּנָא הִרְכַּב שְׂמֵיָא

8 καὶ ὡς ἔταρατὸν αὐτὸς ἀπαύσει, ἀπέβη εἰς τὸ Ἴωππὴν. 9 τῆς δὲ ἐπιπέσει δέξασθαι
 εὐκλείων, καὶ τῆς πύλης ἐγγίσει, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα ἀνοητῶν ἔκλυον, ἐπίπτεον ἐπὶ αὐτὸν ἕκαστος. 10 ἔβη
 ἀνοητῶν, καὶ ἦλθεν γούστα. παρακλήσας αὐτὸν δὲ εὐκλείων, ἐπίπτεον ἐπὶ αὐτὸν ἕκαστος. 11 καὶ ἰδὼν
 ἕκαστος αὐτὸν ἕκαστος, καὶ καταβῆναι ἐπὶ αὐτὸν οὐκ ἔδει πῶς ὁ δόλιος μαγῆλλω, τίς αὐτὸν ἔβη
 ἔβη ἐπὶ τῆς γῆς. 12 ἐβῆ ὑπὲρ τῆς πύλης τῆς πύλης τῆς γῆς καὶ τῆς πύλης τῆς πύλης, καὶ τῆς πύλης
 οὐρανῶν. 13 καὶ ἔβη φωνὴ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἔβη τῆς πύλης, ἔβη τῆς πύλης, ἔβη τῆς πύλης, ἔβη τῆς πύλης.
 κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πῶς καὶ ἄλλοι, ἢ ἄλλα θάρσα. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἔβη τῆς πύλης, ἔβη τῆς πύλης, ἔβη τῆς πύλης, ἔβη τῆς πύλης.
 ἔβη τῆς πύλης, σὺ μὴ κοίνῃ. 16 τῆς δὲ ἔβη τῆς πύλης, καὶ πάλιν ἀπέβη τῆς πύλης τῆς πύλης εἰς τὸν οὐρανόν.
 17 ὡς δὲ ὁ ἔβη τῆς πύλης ὁ Πέτρος εἶπε εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδεν, εἶδεν οἱ ἀδελφοί οἱ ἀπὸ τῆς πύλης τῆς πύλης
 δὲ ὡς ἔβη τῆς πύλης καὶ ἔβη τῆς πύλης Σίμωνος, ἐπίπτεον ἐπὶ τὸν πύλην. 18 καὶ φωνή τῆς πύλης
 Σίμων ὁ ὄψα καὶ ἔβη τῆς πύλης εἰς τὸν οὐρανόν.

NOV
 TEST
 AM
 IV. A.

viri ecce Spiritus ei dixit de visione esset meditas Simon & cum
19 וְכַר שִׁמְעוֹן רַנָּא הוּא בַחזוּא אַמְר לֵה רוּחָא הָא נִבְרָא
 non cum eis & abi descende surge te quarunt eres
20 תְּלַתְמָא בַעֲיוֹן לָךְ: קוּם הוֹת וְהוּל עִמְהוֹן כִּד לֵא
 descendit tunc eos nisi ipse ego quia mente tua ambaigens
21 מִתְפַּלְג רַעֲיִןךָ מַטְל דָּאנָא הוּ שְׂדֵרְתָּ אַנּוּן: הִירִין נַחַת
 estis que quaretes ipse ego eis & dixit illos viros ad Simon
 שמעון לות נברא הנון ואמר להון אנא הו דבעין אנתון
 vir ei dicunt venistis propter quam causa est que
22 אִירָא הִי עֵלְתָא דְמַטְלָתָהּ אִתִּיתוּן: אַמְרִין לֵה נִבְרָא
 & restat Deo à qui timet centurio Cornelius cuius nomē vnus
 חַד דְּשִׁמְהָ קוֹרְנִילְיוֹס קִנְטֻרְנָא דְדָהֵל מִן אֱלֹהֵא וּמִסְכַּד
 Angelo ab in visione ei dictum est Iudæorum populū vniversū de eo
 עלוהוי כלה עמא דיהודיא אתאמר לה בחזווא מן מלאכא
 à te sermone tuū & audiat in domum suā introducat te vt mittat sancto
 קְדִישָׁא דְנִשְׁדַר נַעֲלָךְ לְבֵיתָהּ וְנִשְׁמַע מִלְתָּךְ מַנְכָּךְ:
 & surrexit erat vbi habitans eos & excepit Simon eos & introduxit
23 וְאַעֲלֵ אַנּוּן שִׁמְעוֹן וּקְבַל אַנּוּן כִּד דְּשֵׂרָא הוּא וּקַם
 homo homo cum eis & abiit cum eis & abiit & exiit die postero
 לְבַתְרָהּ דִּיּוּמָא וְנִפְק וְאוּל עִמְהוֹן וְאוּל עִמְהוֹן אַנְשָׁאנְשׁ
 Caesarem ingressi sunt postero & die qui in Ioppe fratribus ex
24 מִן אַהֲרָא דִיּוּפָנָא: וְלוֹיּוּמָא אַחְרָנָא עֵלוּ לְקַסְרֵינָא
 filij omnes congregati essent cum eos. erat expectans autē Cornelius
 קוֹרְנִילְיוֹס דִּין מְקוּא הוּא לֵהוּן כִּד מְכַנְשִׁין לֵה בְּלָהוּן בְּנֵי
 ei qui erant & dilecti amici & etiam cognationis suæ
 טוֹהַמְרָא וְאוֹי רַחֲמָא וְחַבִּיבָא דָּאִית הוּוּ לֵה:
 ieiunium precedentis tertiz diei
 דִּיּוּם תְּלָתָא קְדַמָּיָה דְעוּמָא
 ad pedes eius adorauit & prociēs Cornelius occurrit ei Simon introiret & cum
25 וְכַר עָאֵל שִׁמְעוֹן אַרְעָה קוֹרְנִילְיוֹס וּנְפַל סַנְדָּר לְרֵלְוֵהוּ:
 hominis filius ego etiam surge tu ei & dixit crexit cum & Simon
26 וְשִׁמְעוֹן אִקִּימָהּ וְאַמְר לֵה קוּם לָךְ וְאוֹי אַנָּא כִּד נִשָּׂא
 qui venerant multos & reperit introiit cum eo loqueretur & cum
27 אַנָּא: וְכַר מַמְלָל עַבְדָּהּ עַל וְאַשְׁכַּח סָנְיָאָא דָּאֵתוּ הוּוּ
 illie conuenentat,
 לְחַמֵּן:

19 Petro autem cogitante de visione, dixit Spiritus ei. Ecce viri tres quarunt te.
20 Surge itaque, & descende, & vade cum eis: & ambigans: quia ego misi illos.
21 Descendens autem Petrus ad viros, dixit, Ecce, ego sum quem quaritis, quæ causa est propter quam venistis?
22 Qui dixerunt, Cornelius Centurio, vir iustus & timens Deum, & testimonium habens ab vniversa gente Iudæorum, responsum accepit ab Angelo sancto accessisti te in domum suam, & audire verba abs te.
23 Introducens ergo eos recepit hospitio. Sequenti autem die surgens, profectus est cum illis: & quidam ex fratribus ab Ioppe comitati sunt eum.
24 Altera autem die introiit Caesarem: Cornelius vero expectabat illos, conuocatis cognatis suis & necessariis amicis.
25 Et factum est, cum introisset Petrus, obuius venit ei Cornelius: & prociens ad pedes eius adorauit eum.
26 Petrus vero eleuauit eum, dicens, Surge, & ego ipse homo sum.
27 Et loquens cum illo, intrauit, & inuenit multos, qui conuenentat,

19 τὸ πνεῦμα εἰς τὸν Πέτρον ἐκ τῆς ὁρατικῆς εἰσελάλει· καὶ εἰπὼν αὐτῷ· ἰδοὺ τρεῖς ἄνθρωποι ζητοῦσίν σε.
20 ὁρῶντα καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου.
21 καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου.
22 οἱ δὲ εἶπον· Κορνηλίος ἄρχιστρατοῦχος, ἀγαπῶν τὸν Θεόν· καὶ μαρτυρούμενος ἀπὸ πάντων τοῦ λαοῦ.
23 ὁρῶντα καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου.
24 ἕτερον δὲ ἡμέραν εἰσελάλει τὸν Καίσαρα· Κορνηλίος δὲ ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὸν Θεόν· καὶ ἀμύβαντάς σου.
25 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσελάλει· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου.
26 ὁ δὲ Πέτρος ἐκείνην ὥραν ἐστὴν ἑστηκὸς ἐπὶ τῆς οἴκου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου.
27 καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου· καὶ ἀμύβαντάς σου.

Hh

28 Dixitque ad illos, Vos scitis quomodo abominatum sit viro Iudæo coniungi, aut accedere ad alienigenam: sed mihi ostendit Deus, neminem communiem aut immundum dicere hominem.

29 Propter quod sine dubitatione veni accersitus. Interrogo ergo, quam ob causam accersistis me?

30 Et Cornelius ait, A nudius quarta die, usque ad hanc horam orans eram hora nona in domo mea, & ecce vir stetit ante me in veste candida, & ait.

31 Corneli, exaudita est oratio tua, & elemosinarum tuarum commemoratae sunt in conspectu Dei.

32 Mitte ergo in Ioppen, & accersi Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis cotiarij, iuxta mare.

33 Confestim ergo misi ad te, & tu bene fecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adimus, audire omnia quaeunque tibi praecepta sunt à Domino.

34 Aperiens autem Petrus os suum, dixit. In veritate competi quia non est personarum acceptor Deus:

35 Sed in omni gente, qui timer eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.

Iudæo viro licet quodd non estis scientes vos eis & dicitur
אמר להון אנתון ידעין אנתון דלא מפס לנברא יהודיא
Deus & mihi generationis suae filius sit qui non extraneo homini admissus
תקיל לאנשא נוכריא דלא הוא בר שרבתה ולי אל הא
hoc propter profanus aut q̄ pollut^{us} sit homine de dicerē vt nō iudicatur
ומי דלא אמר על אנש דטמא או מסיב: 29 מטל הנא
ego interrogo verum post me missis eum veni expetere
קודאית אתית בר שררתון בתרי כתי משאל אנא
Cornelius ei & dixit post me missis quid propter
ומי מטל מנא שררתון בתרי: 30 ואמר לה קורניליוס
ego ieiuno ex quo ecce ad nunc vsque sunt dies quatuor
אנכנא יומין אית עד מא להשא הא מן דצאם אנא
coram me vnus vir adstetit in domo mea ego orarem dum hora & in hora
נתשע שיעון בר מצלא אנא בכיתי קם נברא חד קדמי
oratio tua exaudita est Corneli mihi & dixit albis indutus effudit
בר לביש חורא: 31 ואמר לי קורנליא אשתמעית צלותך
mitte verum Deo coram sui commemoratio & de elemosinarum
לדוקך דוברנא הוא קדם אלהא: 32 ברם שרר
ecce Cephas qui vocatur Simonem & accerse ciuitatem ad Ioppen
לויא מדינתא ואיתה לשמעון דמתקרא כאפא הא
veniet & ipse maris manum ad cotiarij Simonis in domo dimorant
שרר בביתה דשמעון בורסינא דעל יד ימא והו נאתא
bene & tu ad te misi hora & eadem tecum Ioppen
בבר עמך: 33 ובר שעתה שדרת לותך ואנת שפיר
omne vt audiamus & cupimus corā te omnes nos & ecce quodā venturū
נתר דאתית והא חנן כלן קדמך ועבין דנשמע כל
Deo à tibi quoniam dicitur
נארואתקך לך מן לות אלהא:

30 Et Cornelius ait, A nudius quarta die, usque ad hanc horam orans eram hora nona in domo mea, & ecce vir stetit ante me in veste candida, & ait.

31 Corneli, exaudita est oratio tua, & elemosinarum tuarum commemoratae sunt in conspectu Dei.

32 Mitte ergo in Ioppen, & accersi Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis cotiarij, iuxta mare.

33 Confestim ergo misi ad te, & tu bene fecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adimus, audire omnia quaeunque tibi praecepta sunt à Domino.

34 Aperiens autem Petrus os suum, dixit. In veritate competi quia non est personarum acceptor Deus:

35 Sed in omni gente, qui timer eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.

35 Sed in omni gente, qui timer eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.

28 εφη τι θεός αυτίς. ύμεις δέ τινα είσθε ώς αλλήλων. 29 εγώ δε θεός είδίζε μνησεία καινόν ή ακαθάρτοι λέγειν εὐκρινος. 30 και ο Κορνιλιος εφη, δεδοξασθη και εδοξασθη εν τω οικω μου, και ιδου εστη εν σπιτι μου εν εσθητι λαμπρα. 31 και φησι, Κοριλιε, εισκαυθη εν τω οικω μου και αι ημεραι μου εν οικια Σιμωνος Βυροτιου καλεσθησθε καλησθε οι. 32 πμην αυτεις εις Ισπανιαν, και μετα αλλοισι Σιμωνισι, ος εσθιγα λειπτα Πιτρου εν οικια Σιμωνος Βυροτιου καλεσθησθε καλησθε οι. 33 εγώ αυτις αυτεις εν οικια καλιως εισκαυθησθε καλησθε οι. 34 αυτις δε Πιτρος το εμα, εφη, εγώ αυτις και μετα αλλοισι Σιμωνισι εν οικια καλιως εισκαυθησθε καλησθε οι. 35 εγώ αυτις εν οικια καλιως εισκαυθησθε καλησθε οι.

NOV
IEST
IV.

45 Et obstupuerunt ex circumcissione fideles qui venerant cum Petro, quia & in Nationes gratia Spiritus sancti effusa est.
 46 Audiebant enim illos, loquentes linguis, & magnificantes Deum.
 47 Tunc respondit Petrus. Nunquid aquam quis prohibere potest ut non baptizentur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt sicut & nos?
 48 Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi. Tunc rogauerunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

CAP. XI.

AUDIERUNT autem Apostoli & fratres qui erant in Iudæa, quoniam & Gentes receperunt verbum Dei.
 2 Cû autem ascendisset Petrus Ierosolymam, disceptabant aduersus illum qui erant ex circumcissione, dicentes,
 3 Quare introisti ad viros præputium habentes, & inducasti cum illis?
 4 Incipiens autem Petrus exponebat illis per ordinem, dicens,
 5 Ego eram in ciuitate Ioppe orans, & vidi in excessu mentis meæ visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum, quatuor iniectis summitti de cælo, & venit vsque ad me.

super q̄ etiã cum eo qui venerat illi circūcisii fratres & obstupuerunt demeritū
 והבטו ותהירו אחרא נזירות הנון דאתו עמה דאף על
 audientes effusum esset Sanctitatis Spiritus donum gentes
 שמעו דקודשא אשתפעתו ו 46 שמעו
 Deum erant & magnificantes lingua lingua loquentes enim eos
 ut non prohibere homo potest aquas nunquid Simon erat & dicens
 ואמר הוא שמעון דלמא מיא משכח אנש כלא דלא
 nos sicut Sanctitatis Spiritum acceperunt quia ecce hi baptizati
 עמרון הנון דהא קבלו רוחא דקודשא אכמא דהנן
 Christi Iesu Domini nostri in nomine ut baptizaretur eis precepit eum
 הדין פקד להון דנעמרון בשמחא דמרן ישוע משיחא
 dies aliquot apud eos maneret ut ab eo baptizaretur
 ונעו מנה אידך דנקומה לותהון יומתהו
 caput
 קהלאון יא

quod etiã qui in Iudæa & à fratribus ab Apostolis fuit & audierunt
 ואשתמעית הוות לשליחה ולאחנה דביהוד דאף
 Dei verbum receperunt gentes
 שמעו קבלו מלתא דאלהא
 ieiunium præcedentis quintæ diei
 דיוום חמשה קדמיא דצומא
 qui ex ij cum eo erant litigantes in Ierusalem Simon ascendisset Ioppe
 ובר סלק שמעון לאורשלים דינין הוו עמה הנון רמן
 ingressus est præputiū habentes homines quod ad diceret eum
 ודחנהו כראמרון דלורת אנשנה עורלה על
 dicere post post Simon est & exorsus cum eis & exorsus
 לעס עמרון ו אקף הוא שמעון בתר בתר למאמר
 q̄ descendens per visionem vidi in Ioppe esse orans quia cum
 ודן דבר מצלא הוות כיופא הוות בחוונה דנחת
 quatuor erat & ligatum linteo erat simile quoddam vas
 ואתמא חד אינא דרמא הוא לכתנא ואסיר הוא בארבע
 ad me vsque & venit cælis è & demittebatur angustis
 קנתהו ושכח הוא מן שמיא ואתא עד כא לותי

45 και ὄχλησται οἱ οὐκ ἀθεταμένοι οἱ σοὶ συνηλθόντες Πέτρος, ὅτι καὶ ἐπιπέσει τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 46 ἤκουον τὸν αὐτὸν λαλοῦντα ἰσχυρῶς, καὶ μεγαλοδοξοῦντα τὸν θεόν. 47 Τότε ἀποκρίθη ὁ Πέτρος, μήτι ποῦ δυνάμεισιν ἀνομιῶν τι εἶναι, καὶ βαπτισθῆναι τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 48 ἀπεκρίθη εἰς ταῦτα οἱ αὐτοῖς βαπτισθῆναι εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα ὅτι ἐὰν ἀπομνηστῆται ἡμεῖς ὑμᾶς.

Κεφ. ΙΑ.
 1 ἤκουσαν δὲ οἱ ἀποστόλοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ οὔτιες ἐστὶ πάλιν ἰεροσόλυμα, ὅτι καὶ ἐπιπέσει τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 2 καὶ ὅτι εὐθέως ἰεροσόλυμα, διεκρίθησαν τοῖς ἀποστόλοις οἱ οὐκ ἀθεταμένοι, λέγοντες, 3 τί οὐκ ἔρχεται ἡμεῖς ἀπερθεύσαι ἕσπονδες εἰς τὸ θεόν, καὶ συνέφαγες αὐτῶν. 4 ἀπεκρίθη δὲ ὁ Πέτρος, μήτι ποῦ δύναμις καὶ ἐπιλείψαι. 5 ἐγὼ ἤμην ἐν τῇ κατὰ ἰοππη πόλει προσκυνοῦντος, καὶ εἶδον ἐν ἁετῶν δόξα, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα κατεβῆαι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἰσχυρὸν ἄγγελλον, ὅστις ἐπέσει ἐπὶ ἐμοί, καὶ εἶπεν μοι, ἄνθρωπε, ἐπάρεσον τὸν λαιμόν σου, καὶ ἔσθω, καὶ ἔπιψαι ἐπὶ σοὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 6 καὶ ἔσθω, καὶ ἔπιψαι ἐπὶ σοὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 7 καὶ ἐπὶ τῷ ἄγγελλῳ ἐγένετο ἡσυχία, καὶ ἔβλεπον ὅτι ἔσθω, καὶ ἔπιψαι ἐπὶ σοὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 8 καὶ ἔβλεπον ὅτι ἔσθω, καὶ ἔπιψαι ἐπὶ σοὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι. 9 καὶ ἔβλεπον ὅτι ἔσθω, καὶ ἔπιψαι ἐπὶ σοὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ἐπιλείψαι.

NOV
 TEST
 AM
 IV

quatuor animantia quod in eo essent sui & videns in illud & intuitus sum
 6 וחורת בה והוא הויה דאית בה חיותא דארבעת
 calorum volucres & etiam terrae & reptilia pedum
 רגליהון ורחשנא דארענא ואר פרחתא דשמינא :
 mada surge Simon mihi esset quae dicens vocem fui & audiens
 7 ושמעת הויה קלא דאמר הוא לי שמעון קום כוס
 in os meum intravit non quia vnquam Dñe mi absit & dixi & manduca
 ואכול : 8 ואמרת חס מרי דממתום לא על לפומי
 celis & mihi dixit vox & rursum & p sanum esset q immundū
 דמנא ורמסכו : 9 ותוב קליא אמר לי מן שמיא
 tribus fuit hoc profanes ne tu mundauit quod Deus id
 דמס דאלהא דכי אנת לאתסכו : 10 הדא הות תלת
 hora & eadem in celos id omne & sublatur est teporibus
 זבנין ואסתלק לה כל מרס לשמיא : 11 וכה בשעתא
 Caesarea ex Cornelio a ad me qui missi fuerant viri tres
 תלתא גברין דאשתדרו לותי מן קורנליוס מן קסריא
 & dixit in quo eram habitans atriij ianuam ad & steterunt venerūt
 אתו וקמו על תרעא דררתא דשרא הויה כה : 12 ואמר
 hi etiam mecum & venerūt hēsitacione absque cum eis ali Spiritus mihi
 לי רוהא דול עמהון דלא פולגנא ואתו עמי ואר הלין
 quomodo nobis & renuntiauit viri domum & ingressi sumus fratres sex
 שתא אחין ועלן לביהא דגברא : 13 ואשתעי לן איכנא
 in Ioppen vt mitteret sibi & dixisset q adificisset angelum domi suae vidisset
 הוא כביהא מלאכא דקם ואמר לה דשרר ליופא
 loquetur & ille cephas qui vocatur Simonem & accerso ciuitatem
 מדינתא ואיתא לשמעון דמתקרא כאפא : 14 והו נמלל
 incipiens & cum domus tua & tota tu seruaaberis per quos sermones tecum
 עבך מלא דבהון תחא אנת וכלה ביהן : 15 וכר אקפת
 quemadmodum super eos Sanctitatis Spiritus obtexit loqui illic esse
 הויה תמן למללו אנרת רוהא דקורשא עליהון אך מא
 qui dicens Dni nri sermonis et recordatus sum initio ab super nos
 דעלין מן קדים : 16 ואתדכררת מלתא דמון דאמר
 spiritu baptizabimini autem vos aqua baptizauit q Iohannes erat
 הוא דיוחנן אעמד כמינא אנתון דין העמרון ברוהא
 Sanctitatis
 דקורשא :

6 In quod intueus, confi-
 derabam & vidiquadrupedia
 terrae & bestias & reptilia, &
 volatilia caeli.
 7 Audiuī autem & vocem
 dicentem mihi, Surge Petre,
 occide, & manduca.
 8 Dixi autem, Nequaquam
 Domine : quia omne com-
 mune aut immundam nun-
 quam introiuit in os meum.
 9 Respondit autē mihi vox
 secundō, de caelo, Quae Deus
 mundauit, tu ne commune
 dixeris.
 10 Hoc autem factum est per
 ter : & recepta sunt omnia
 rursum in caelum.
 11 Et ecce, viri tres confe-
 stim asciterunt in domo in
 qua eram, missi à Caesarea ad
 me,
 12 Dixit autem Spiritus mi-
 hi vt item cum illis, nihil he-
 sitans. Venerunt autem me-
 cum & sex fratres isti : & in-
 gressi sumus in domum viri.
 13 Narrauit autem nobis
 quomodo vidisset Angelum
 in domo sua, stantem & di-
 centem sibi. Mitte in Jop-
 pen, & accerso Simonem qui
 cognominatur Petrus.
 14 Qui loquetur tibi verba
 in quibus saluus eris tu &
 vniuersa domus tua.
 15 Cum autem coepissem
 loqui, cecidit Spiritus san-
 ctus super eos, sicut & in nos
 in initio.
 16 Recordatus sum autem
 verbi Domini, sicut dicebar,
 Iohannes quidem baptizauit
 aqua, vos autem baptizabi-
 mini Spiritu sancto.

6 εἰς ὃν ἐβλεψάμην τετραπόδια τῆς γῆς καὶ θηρία καὶ ἑρπύλλια καὶ ὄψα ἀσφύδων.
 7 ἀκούσας δὲ τῆς φωνῆς λέγοντός μου, αἰσῶσαί τ' ἐτάραξα, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 8 αὐτοῦ δὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 9 αὐτοῦ δὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 10 αὐτοῦ δὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 11 αὐτοῦ δὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 12 αὐτοῦ δὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 13 αὐτοῦ δὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 14 ὅς γ' ἀκούσας τῆς φωνῆς ἐτάραξα, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 15 ὅς γ' ἀκούσας τῆς φωνῆς ἐτάραξα, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ
 16 εἰ μὴ ἡδὲ ἐλάλησέν μοι φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, ἄρ' ἐσθίεις, καὶ ἐβλάστησέν με ἡ

17 Si ergo eandem gratiam dedit illis Deus sicut & nobis, qui credimus in Dominum Iesum Christum: ego quis eram qui possem prohibere Deum?

18 His auditis tacuerunt: & glorificaverunt Deum, dicentes, Ergo & Gentibus penitentiam dedit Deus ad vitam.

19 Et illi quidem qui dispersi fuerant à tribulatione quæ facta fuerat sub Stephano, perambulauerunt vsque Phœnicen & Cyprom & Antiochiam, nemini loquentes verbum, nisi solum Iudeis.

20 Erant autem quidam ex eis viri Cyprij & Cyrenzi, qui cum introissent Antiochiam, loquebantur & ad Græcos, annuntiantes Dominum Iesum.

21 Et erat manus Domini cum eis: multique numerus credentium conuersus est ad Dominum.

22 Peruenit autem sermo ad aures Ecclesie quæ erat Ierosolymis, super istis: & miserunt Barnabam vsque ad Antiochiam.

23 Qui cum peruenisset, & vidisset gratiam Dei gauisus est: & hortabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino.

illis gentibus donum dedit illud æquè Deus ergo
אין דביל אלהא שויאית יהבה מוהבתא לעממא אילין
quifuerit erā quis ego nobis sicut Christū Iesum in Dominū nrūm q̄ credidit
והבנו בכמון ישוע משיחא איך לן אנא מן הוית דאספק
quicuerunt audissent sermones hos & cum Deum vt probauerit
אמברא לאלהא: 18
gentibus etiam iam erant & dicentes Deum & glorificauerunt
והן שבחו לאלהא ואמרו הו דבבר אף לעממא
ad vitam penitentiam dedit Deus
ולא יהבתו תיבתא לחימא:

ieiunium precedente feria sexta

דערובתא קדמיתא דצומא

Stephanum ob quæ fuit oppressione ex qui dispersi fuerant verò illi
והן דין דאתבררו הו מן אולינא דהוא על אסטפנוס
& in Antiochiam Cypri in regionem etiam in Phœnicia vsque perambulauerunt
& in Antiochiam Cypri in regionem etiam in Phœnicia vsque perambulauerunt
מני הו עד מא לפוניקא אף לאתרא כופרוס ולאנטיוכיא
cum tantum sed sermonem essent loquentes non homine cum eis
מעם אנש לא במללין הו מלתא אלא בלהור עם

20 & ex Cypro ex ex eis homines verò erant Iudeis

והיא: 20 אית הו דין אנשא מנהון מן כופרוס ומן

Græcis cum erant & loquentes Antiochiam erant introeunt ibi Cypri
קדמיתא הו על הו ולאנטיוכיא וממללין הו עם יוניא

manus cum eis & erat Iesu Dñs nrō super etiam & credidit
ומברון הו על מן ישוע: 21 ואית הו עמהון אידה

& auditum est Dominum ad & conuersi sunt crediderunt & multi Domini
ומברא ומניא הימנו ואתפנו לות מריא: 22 ואשתמע

& miserunt quæ in Ierusalem Ecclesie filiorum ad aures hoc ipse
הו לראיהון דבני עדתא דבאורשלם ושדרו

gratiam & vidisset illuc venisset & cum in Antiochiam Barnabam
ומברא לאנטיוכיא: 23 וכד אהא לתמן והו טיבתא

essent corde eorum vt in toto ab eis erat & petens gauisus est Deo
אלהא הדי ובעא הוא מנהון דבכלה לכהון נהוון

Dominus noluit ad dicitur
הו למרן:

17 ει ουω πλυ ισην δωρα αυτεις ο θεος,ως και ημιν πιστυσατον οτι τον κυριον Ιησου Χριστον
18 αυουσατος δε ουω τα ησυχαστα, και εδιδουσαν τον Σιμωνα
19 οτι ουω ουω δεσποτινους τον
20 ηταν δε λεις ος αυτουσ ανδρες Κυπριουσ και Κυρηναιουσ, οι ητες εισελθοντες εις
21 και λαοσ ησυχαστασ
22 ηουωσθη δε ο λογοσ εις ταυτα τον κυριον
23 οσ

NOV
EST
IV. A

Sanctitatis Spiritu erat & repletus bonus erat vir quoniam
מטל דנברא הוא טבא ומשמלי הוא ברוחא דקודשא

& ipse ad Dominum nōm multus populus est & adiecit & fide
ובהימנותא ואתתוסף הוא עמא סניאא למון: והו

invenisset eum & cum Saulam ad perquirendum in Tarsum est egressus
נפק הוא לטרסוס למבעא לשאול: וכד אשבתח

erant congregati simul toto & anno in Antiochiam secum adduxit eum
איתיה עמה לאנטיכיא ושנתא כלה אכרחא בנישין הו

vocati sunt primum tunc ex multum populum & docebat in ecclesia
בערתא ואלפו עמא סניאא מן הידין קדמית אתקרו

de venerant illis & in diebus Christiani discipuli in Antiochia
כאנטיוכי תלמידא ברסטינא: וביומתא הנון אתו מן

eius nomen ex eis vir fergens Propheta illic Ierusalem
אורשלם לתמן נביא: וקם הוא חר מנהון דשמה

in tota esset magna quod fames per Spiritum eis & patefecit Agabus erat
הוא אנכוס ואודע אנון ברוחא דכפנא דכא הוא ככלה

verum enim verò Cesaris Claudij indiebus illa fames & fuit terra
ארעא והוא כפנא חנא כיומי קלודיוס קסר: ברסדין

deceperunt ex eis viro viro erat sicut discipuli
תלמידא אכמא דאית הוא לאנש אנש מנהון פרשו

in Iudæa qui habitabant eorum fratrum in ministerium ut mitterent
דנשרון לתשמשתא דאחא אילין דעמדין ביהוד:

qui illic ad presbyteros & Sauli Barnabbe per manus & miserunt
ושדרו ביד ברנבא ושאול לקשישא דתמן

יב קפלאון יב
ieiunium procedente Sabbatho

דשבתא קדמיתא דצומא

ut qui in Ecclesia homines in manus fuerat iniucius tempore autē in illo
1 כהו דין זבנא ארמי הוא אידיא על אנשין דבערתא אן

Agrippa qui cognominatus est ille rex Herodes eos male acciperet
דנבאש להון הרודס מלכא הו דמתכנא אנרופוס:

Ioannis fratrem Iacobum gladio & interfecit
וקטל בסופא ליעקוב אחוהי דיוחנן

2 Occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio.

24 Quia erat vir bonus, & plenus Spiritu sancto & fide. Et appolita est multa turba Domino.

25 Profectus est autem Tarsum ut quæreretur Saulum: quem cum invenisset, perduxit Antiochiam.

26 Et annum totum conuersati sunt ibi in Ecclesia: & docuerunt turbam multam, ita ut cognominarentur primum Antiochie discipuli, Christiani.

27 In his autem diebus superuenerunt ab Ierusalem prophete Antiochiam:

28 Et surgens vnus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum famem magnam futuram in vniuerso orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio.

29 Discipuli autem prout quis habebat, proposuerunt singuli eorum, in ministerium mittere habitantibus in Iudæa fratribus:

30 Quod & fecerunt, mittentes ad Seniores per manus Barnabæ & Sauli.

CAP. XII.

1 Eodem autem tempore misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia.

2 Occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio.

24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλήρης τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ πίστεως, καὶ ἐπληροῦντο ὁ χλοὶς ἰκανὸς ἐν τῷ κυρίῳ.
25 Ἐξῆς δὲ εἰς Τάρσον ὁ Βαρνάβας ἀναζητῶν τὸν Σαῦλον, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν γαζαῖο αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν.
26 Ἐβύθη δὲ αὐτῷ ἐν αὐτῷ ὅλον σινῶν, καὶ ἐδιδάχθη ὁ χλοὶς ἰκανὸς, χρηματίζων τε
σοφροῦν ἐν Ἀντιόχειᾳ. 27 ἐν ταῖς δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπέβησαν εἰς τὴν πόλιν ἄνθρωποι
σοφροῦν ἐκ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἀντιόχειαν. 28 αὐτῶν δὲ εἶς ὃς ἦν ὀνόματι Ἀγαβός, ἐσημαίει εἰς τὸ πνεῦμα, ὅτι μὲν
γενεὴ μέλλει εἶσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ὄρεσις καὶ ἐβύθησαν ὅτι Κλαύδιος Καίσαρος. 29 οἳ δὲ μαθηταὶ
καθ' ἑαυτοὺς ἕως ὅσον ἐκάστη εἰς ἀρχαίαν πῆμλιν, εἰς καθικωσθὶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπέλαστοι, ὅ καὶ
ἐπέβησαν, ἀποστειλάμενοι εἰς τὴν πόλιν ἑκατέρωθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ Σαῦλον.
Κεφ. 12.

1 Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ταῖς χεῖρας ἀνακρῶσαι πῶς ἔβη τῆς ἐκκλησίας.
2 ἀπέβη δὲ Ἰακώβου τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ.

3 Videns autem quia placeret Iudæis, apposuit apprehendere & Petrum: erat autem dies Azymorum.

4 Quem cum apprehendisset, misit in carcerem, tradensque quatuor quaternionibus militum ad custodiendum eum, volens post Pascha producere eum populo.

5 Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.

6 Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vincus catenis duabus: & custodes ante ostium custodiebant carcerem.

7 Et ecce Angelus Domini assistit, & lumen reflexit in habitaculo: percussitque latere Petri, excicavit eum dicens, Surge velociter. Et ceciderunt catene de manibus eius.

8 Dixit autem Angelus ad eum, Præcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi, Circunda tibi vestimentum tuum, & sequere me.

9 Et exiens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est quod fiebat per Angelum: existimabat autem se visum videre.

10 Transcuntes autem primam & secundam custodiam, venerunt ad portam Ferream que ducit ad civitatem, que vltra aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum vicum: & continuo discessit Angelus ab eo.

etiā vt cōprehēderet fuit addens Iudæis hoc quod placeret videlicet Iudæis, appositum est ad apprehendendum & Petrum: erat autem dies Azymorum.

quem cum apprehendisset, misit in carcerem, tradensque quatuor quaternionibus militum ad custodiendum eum, volens post Pascha producere eum populo.

Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.

Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vincus catenis duabus: & custodes ante ostium custodiebant carcerem.

Et ecce Angelus Domini assistit, & lumen reflexit in habitaculo: percussitque latere Petri, excicavit eum dicens, Surge velociter. Et ceciderunt catene de manibus eius.

Dixit autem Angelus ad eum, Præcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi, Circunda tibi vestimentum tuum, & sequere me.

Et exiens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est quod fiebat per Angelum: existimabat autem se visum videre.

Transcuntes autem primam & secundam custodiam, venerunt ad portam Ferream que ducit ad civitatem, que vltra aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum vicum: & continuo discessit Angelus ab eo.

NOV
I
E
S
T
U
S
A
P
O
S
T
O
L
I
C
O
S
C
R
I
P
T
U
S
E
S
T

3 Ἐὶδὼν δὲ ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 4 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 5 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 6 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 7 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 8 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 9 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων. 10 ὃν ἰδὼν ὅτι ἠρέσθη ἔσθι Ἰουδαίους, προσέθηκε συλλαβεῖν αὐτὸν τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων.

11 ¹¹ Et Petrus ad se reuerſus dixit, Nunc ſcio verè quia miſit Dominus Angelum ſuum, & cripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Iudæorum.

12 ¹² Conſideransque, venit ad domum Matris matris Iohannis, qui cognominatus eſt Marcus, ubi erant multi congregati & orantes.

13 ¹³ Pullante autem eo ad oſtium ianuæ, proceſſit puella ad videndum, nomine Rhode.

14 ¹⁴ Et vt cognouit vocem Petri, præ gaudio non aperuit ianuam, ſed intro currens nuntiauit ſtate Petrum ante ianuam.

15 ¹⁵ At illi dixerunt ad eam, Inſanis. Illa autem affirmabat ſic ſe habere. Illi autem dicebant, Angelus eius eſt.

16 ¹⁶ Petrus autem perfeuerabat pulſans. Cùm autem aperuiſſent oſtium, viderunt eum, & obſtupuerunt.

17 ¹⁷ Annuens autem eis manu vt tacerent, narrauit quomodo Dominus eduxiſſet eum de carcere: dixitque, Nuntiate Iacobo & Fratribus hæc. Et egreſſus, abiit in alium locum.

18 ¹⁸ Facta autem die, erat non parua turbatio inter milites, quidnam factum eſſet de Petro.

19 ¹⁹ Herodes autem cùm requiſiſſet eum, & non inueniſſet, in quaſitione facta de cuſtodibus, iuſſit eos duci: deſcendentemque à Iudæa in Cæſaream, ibi commoratus eſt.

11 ¹¹ הדין אשתודע שמעון ואמר השא ידעת בקושתא דמרנא שדר מלאכה ופלטיני מן אידה דהרוס מלכא וכנ מרס דמתחשכין הוו עלי יהודאי: וכן אמר לה אנתא לה לביתא דמרס אמה דיוהנן הו דאתנני מרכוס & פולאוי: Korabant erant congregati illic multi fratres quoniam & orabant.

12 ¹² כטר דאהא כניאא תמן כנישין הוו ומצלין: ונקש בתרעא דדרתא ונפקת דתעניוהי מליתא דשכה רודא: ei aperuit non & præ gaudio suo Simonis vocem & agnouit.

13 ¹³ ואשתודעת קלה דשמעון ובהדוהה לא פתחת לה תרעא אלא הפכת ברהמא ואמרא להון שמעון דא קאם על תרעא דדרתא: אכרין לה מזע זעתי לכו והי מתחראי הות דהדא הכנא הי אמרין לה ככר מלאכה הו: & obſtupuerunt viderunt eum & exierunt ad oſtium erat pulſans & Simon.

14 ¹⁴ ושמעון נקש הוא כתרעא ונפקו תעניוהי ותמחו להון: & ingressus eſt tacerent vt manum suam ad eos erat & mouens.

15 ¹⁵ ומניי הוא להון אידה איך דנשתקו להון ועל ואשתעי להון איכנא מריא אפקה מן בית אסירא ואמר להון אשתעו הלין ליעקוב ולאחין ונפק אול לה לאתא אחרין: וכר הוא צפרא הוא רוכנא סניאא בית אכטרטוטא על שמעון דמנא הוא לה: הרוס דין כר בעיהי ולא אשכחה דן אנון לנטורא ופקר דנמותן ונפק לה מן יהוד ואתיהי הוא בכסריא:

11 ¹¹ καὶ ὁ Πέτρος ἀποστρέψας εἰς αὐτὸν, ἐπέειπεν, ὁτι νῦν οἶδα ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστὶν ὁ ἀπέλευσέν με ἀπὸ τῆς χειρὸς Ἡρώδου, καὶ ἀπέλευσέν με ἀπὸ τῆς χειρὸς Ἡρώδου, καὶ ἀπέλευσέν με ἀπὸ τῆς χειρὸς Ἡρώδου. 12 ¹² σινοῦσάν τι ἦλθεν ἐπὶ τῷ οἴκῳ Μαριαῦ, τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου, ἃ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι ἀδελφοὶ καὶ προσευχόμενοι. 13 ¹³ κρούσασα δὲ τὸ Πέτρον τὴν θύραν τῶν πυλῶν, προσήλλα καὶ εἶπεν, ὁ κύριός μου ἐστὶν ἔξω. 14 ¹⁴ καὶ ἀποκριθεὶς τῷ Πέτρῳ, ἀπεκρίθη, λέγουσα, τί λέγεις; ἡ πόρτις ἐστὶν ἐκλεισμένη, καὶ ἐγὼ οὐκ οἶδα τί λέγεις. 15 ¹⁵ οἱ δὲ ἔειπεν αὐτῷ, ὅτι ἡ πόρτις ἐστὶν ἐκλεισμένη, καὶ ἐγὼ οὐκ οἶδα τί λέγεις. 16 ¹⁶ ὁ δὲ Πέτρος ἐπέειπεν κρούειν. καὶ ἀνοίξασα τὴν πόρτιν, καὶ ἔβλεπεν αὐτὸν. 17 ¹⁷ κατασίσας δὲ αὐτοὺς τὴν χεῖρα, ἐπέειπεν αὐτοῖς πῶς ὁ κύριός μου ἐπέειπεν ὑμῖν ἵνα ἐλθῆτε καὶ ἀκούσῃτε τὰ ῥήματα ταῦτα. 18 ¹⁸ ἠμολογήσας δὲ ἡμέρας, λέγων, ὅτι οὐκ οἶδα τί λέγεις, ἐβλήθη ἀπὸ τοῦ Πέτρος ἐξ Ἰουδαίας. 19 ¹⁹ Ἡρώδης δὲ ἐπισητήσας αὐτοὺς καὶ μὴ βρῶν τινα κρινόντων, ἐπέειπεν ἀποκτείνειν αὐτοὺς ἐν Κεσάρειαις.

20 Erat autem iratus Tyrii & Sidoniis. At illi vnanimis venerunt ad eum, & per suaso Blaſto, qui erat super cubiculum regis, postulabant pacem, eo quodd alerentur regiones eorum ab illo.

cōgregati sunt Sidonios & cōtra Tyrios contra erat iratus & quia
ובטל דרגו הוא על צוריא ועל צידניא אתכנשו
cubiculario Blaſto & persuaserunt simul ad eum ut
איתו לותה אכחדה ואפיסו לבלסטוס קיטונקנה
vidus quia pax cis vt esset ab eo & pcederat Regi
דמלכא ושאלו מנה דנהוא להון שינא מטל דפורנכא
autem in die Herodis erat regno eius ex regionibus suis

21 Statuto autem die Herodes vestitus veste regia, sedit pro tribunali, & concionabatur ad eos.

דאדנהון מן מלכותה הוא דהרודס: 21 ביומא דין
super & sedebat regia veste Herodes erat indutus perleſti
ימנה לבש הוא הרודס לבושה דמלכותא ויתב על
clamans totus verò populus turba cum erat & loquens stans
כיס ובטלל הוא עם כנשא: 22 עמא דין בלה קעמ
filiorum sunt & non sunt Dei vocum filiz hz & dicitur
דאואמר הלין בנת קלא דאלהא אנן ולא הוי דבני
in ea Deo gloriam dedisset quod non & pro eo
נשא: 23 וחלה דלא יתב תשובתא לאלהא בה
& mortuus est vermis & pabulum Domini Angelus seruit eum
כשעמא כחודי מלאכה דמריא ורפת בתולעא ומירת:
& auſeſcebat prædicabatur Dei & Euangelium

22 Populus autem acclamabat, Dei voces, & non-hominis.

22 עמא דין בלה קעמ
filiorum sunt & non sunt Dei vocum filiz hz & dicitur
דאואמר הלין בנת קלא דאלהא אנן ולא הוי דבני
in ea Deo gloriam dedisset quod non & pro eo
נשא: 23 וחלה דלא יתב תשובתא לאלהא בה
& mortuus est vermis & pabulum Domini Angelus seruit eum
כשעמא כחודי מלאכה דמריא ורפת בתולעא ומירת:
& auſeſcebat prædicabatur Dei & Euangelium

23 Confestim autem percussit eum Angelus Domini, eo quodd non dedisset honorem Deo: & consumptus à vermis, expirauit.

23 וחלה דלא יתב תשובתא לאלהא בה
& mortuus est vermis & pabulum Domini Angelus seruit eum
כשעמא כחודי מלאכה דמריא ורפת בתולעא ומירת:
& auſeſcebat prædicabatur Dei & Euangelium

24 Verbum autem Domini creſcebat & multiplicabatur.

24 וכברתא דאלהא מתברוא הות ורביא:
iciniij quartz in ſabbatho vnius
דהר בשבנה דארבעא דצומא

25 Barnabas autem & Saulus reuerſi sunt ab Ierofolymis expleto ministerio, assumpto Ioanne qui cognominatus est Marcus.

25 וברנבא דין ושאלו פנו מן אורשלם לאנטיוכי מן בתר
q cognominat est illū Ioannē secum & sumperunt ministeriū suum exploratū
דמלכו תשמשתהון ודברו עמהון ליוהנן הו דאתכני
17 caput Marcus
קפלאון ינ

CAP. XIII.

1 ERANT autem in Ecclesia quæ erat Antiochiz, prophetæ & doctores, in quibus Barnabas & Simon qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis, & Manahē, qui erat Herodis Tetrarchæ collactancus, & Saulus.

Barnabas & doctores prophetæ quæ Antiochiz in Ecclesia autem erant
אית הוא דין בעדתא דאנטיוכיא נביא ומלפנא ברנבא
vibe Cyrene qui ex & Lucius Niger qui vocatur & Simon
דמתקרא ניגר ולוקיוס דמן קורינא מדינתא
& Saulus Tetrarchæ Herodis educationis filius & Marcus
מאלי בר מרבינוהי דהרודס טטררכא ושאלו:

20 ὡς δὲ ὁ Ἡρώδης συμμαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις ἐμωθύμασθον δὲ παρῆσαν αὐτῷ, καὶ πρὸς Βλαῆστον, τὸν ἐπὶ τῆς κοιτῆρος τοῦ βασιλέως, ἦν πῶς τὸ εἰρηλῶς, εἶπε τὸ πρὸς αὐτὸν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὅτι βασιλεὺς

21 ὡς δὲ ἡμεῖς ὁ Ἡρώδης ἐδυσσεύθη, οὐκ ἔδωκεν βασιλευσθαι, καὶ ἀπέβη ἀπὸ τῆς βασιλείας, ἐδύνασθαι αὐτῶν. 22 ὁ δὲ ὄμιλος ἐπιφώνησεν αὐτῷ λέγοντες ὅτι οὐκ ἀνθρώπινον ἐστὶν ἀπολαύειν τῆς βασιλείας, καὶ ἡμεῖς οὐκ ἔδωκα τὴν δόξαν τῆς γλῶσσης καὶ ἡμῶν ὅτι σαωτητοὶ ἡμεῖς, εἰς ἡμεῖς. 24 ὁ δὲ ἰσχυρὸς ἦν καὶ ἐπὶ τὸν πῶς. 25 Βαρνάβης δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέσχεσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἀντιόχειαν, παραστῆσαι τὴν δόξαν αὐτῶν, συμπαρομοσάμενοι καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπιλεγόμενον Μάρκον.

Κεφ. 13.

1 Ὅσοι δὲ ἦσαν ἐν Ἀντιόχειᾳ καὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, παρεφῆσαν καὶ διδάσκαλοι, ὁ Βαρνάβης καὶ Σίμων ὁ καλούμενος Νίγρις, καὶ Λύκιος ὁ Κυρηνάιος, Μαννάω τῆ Ἡρώδου τοῦ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ υἱοῦ, καὶ Σαῦλον.

NOV
IESU
IV. A.

et dixit Deum & obsecrasset essent ieiunantes ipsi & eum
 וכד הנון צימין הוון ומתכשפין לאלהא אמרת להון
 illi operi & Barnabam Saulum mihi fecerite Sanctitatis Spiritus
 דוחא דקודשא פרושו לוי לשאול ולברנבא לעבדא אונא
 super eos posuerit & orasset ieiunassent & postquam eos vocavi ad quod ego
 דאנא קריתאנון: ³ ובת דצמו וצלו סמו עליהון
 spiritu à cum emissi essent eum & illi eos & miserunt manus
 אידא ושרו אנון: ⁴ והנון כד אשתלחו מן רוהא
 vsque per mare peruenērūt & illinc in Seleuciam descendērūt Sanctitatis
 דקודשא נחתו להון לסלוקיא ומן תמן דרו כימא עד מא
 erat euangelizātes urbem in Salaminem introiērūt & cūm in Cyprum
 לכופרוס: ⁵ וכד עלו לסלמנא מדינתא מסכרין הוון
 erat ministrans & Ioannē Iudxorū in synagogis Domini nri sermōne
 מלתה דמרן בכנושתא דיהודיא ויוחנן משמש הוא
 ad Paphum vsque insulam totam peruolāssent & cūm eis
 להון: ⁶ וכד אתכרכוה לכלה גורתא עד מא לפפוס
 qui erat Iudxorū magum vnum virum inuenerunt urbem
 מדינתא שכחו גברא חד חרשא יהודיא דאיתוהי הוא
 erat adhxrens iste Barfoma erat cuius nomen mendax propheta
 נביא דגלא דשמרה הוא בר שומא: ⁷ הנא דביק הוא
 & vocabetur proconsul qui erat sapienti viro
 לגברא חכימא דאיתוהי הוא אנתופטוס ומתקרא הוא
 & Barnabam Saulum proconsul erat & vocans Paulus Sergius
 סרגיאוס פולוס וקרא הוא אנתופטוס לשאול ולברנבא
 erat stans Dei Verbum ab eis vt audiret erat & petēs
 ובעא הוא דנשמע מנהון מלתא דאלהא: ⁸ קאם הוא
 cuius nomen interpretatur Barfoma magus ipse ille ex aduerso eorū autē
 דין לוקבלהון הוה הנא חרשא ברשומא דמתרגנס שמח
 a proconsule ut auerteret erat cupiens quoniam Elymas
 אלומס מטל דצבא הוא דנעקמיוהי לאנתופטוס מן
 est repletus Paulus qui vocatus est ille autem Saulus fide
 הימנותא שאול דין הו דאתקדי פולוס אמתליהו
 in eum & incuitus est Sanctitatis Spiritu
 ברוחא דקודשא וחר בה:
 2

2 Ministrantibus autem illis Domino, & ieiunantibus, dixit illis Spiritus sanctus, Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus ad quod assumpsi eos.
 3 Tunc ieiunantes, & orantes, imponentesque eis manus dimiserunt illos.
 4 Et ipsi quidem missi à Spiritu sancto, abierunt Seleuciam, & inde nauigauerunt Cyprum.
 5 Et cum venissent Salaminam, prædicabant verbum Dei in synagogis Iudæorum. Habebant autem & Ioannē in ministerio.
 6 Et cum perambulassent vniuersam insulam vsque in Paphum, inuenerunt quendam virum magum pseudoprophetam, Iudæum, cui nomen erat Bar-Ieu:
 7 Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic accersitis Barnaba & Saulo desiderabat audire verbum Dei.
 8 Resistebat autem illis Elymas, magus (sic enim interpretatur nomen eius) querens auertere Proconsulem à fide.
 9 Saulus autem, qui & Paulus, repletus Spiritu sancto, intuens in eum,

2 και υπηρεσουσιν τῷ κυρίῳ, καὶ ἰουστουσίτων, εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀφ' οὐρανοῦ δὲ μοι εἰπὲν τὸ βαρναβᾶ καὶ τὸν σαῦλον εἶς τὸ ἔργον ὃ ἐπεσκέψαμαι αὐτοῖς. 3 τότε ἰουστουσίτων καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἀπέλυσαν. 4 οὗτοι ἰὼν οὐκ ἀπηρνήθησαν ἰσχυρῶς τὸ πνεῦμα τοῦ ἁγίου, καὶ τὸ λῆσαι εἰς τὴν Σαλαμίνα, εὐκλιθεὶς τὴν αἰθέρησαν εἰς τὴν Κύπρον. 5 καὶ Ἰωάννης οὖν ἑτάροισιν ἔταξεν αὐτοὺς ἐν τῇ πόλει τῆς σαλαμίνας. 6 διελθόντες δὲ τὴν ἡῶσον ἄχρι Πάφου, εὗρον ἄνθρωπον μαγὸν ψευδοπροφήτην Ἰουδαίου, ὃν ὄνομα Βαρ-εἰμάς. 7 ὁ δὲ ἰὼν τῶν αἰδουπάτων Σέργιον Παῦλον, αἰδουπάτην, ἐπεσκέψατο αὐτοὺς ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 8 ἀποκρίθεις δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μαγὸς ἔταξεν ἰσχυρῶς μὴ ἀρνηθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἰωάννης δὲ ἔταξεν αὐτοῖς ἐπιθέντας τὰς χεῖρας αὐτῶν. 9 Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πληρούμενος πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἀπὸ τῆς οὐρανοῦ,

Ii ij

eos & auxit & extulit patres nostros elegit huius populi Deus
 אלהא דעמא הנא נבא לאבתהו וארים ואורבאנון
 eos eduxit excelso & in brachio Aegypti in terra incolae essent cum
 כד הוו תותבא בארעא דמצרין וכדרעא רמא אפא אנון
 & delcuit annis quadraginta in deserto eos & nutruic ex ca
 מנה: 18 ותרמי אנון במדברא ארבעין שנין: 19 והנם
 hereditate possidendā terrā eorū illis & dedit chanaan in terra gētes septem
 שבועא עממין בארעא דכנען ויהב להון ארעהו וורתנא
 usque Iudices eis dedit annis & quinquaginta centum & quatuor
 וארבע מאנא וחמשין שנין יהב להון דינא עד מא
 eis & dedit regem sibi petierunt & tunc prophetam ad Samuel
 לשמואיל נביא: 21 והירין שאלו להון מלכא ויהב להון
 annis Benjamin prospira ex virum Cis filium Saul Deus
 אלהא לשאול בר קיש נכרא מן שרבתא דבנימין שנין
 & tellatus est regem David eis & excitavit & sustulit eum quadraginta
 ארבעין: 22 ונסכה ואקים להון לרויד מלכא ואסחד
 cor meū secū dū virū Isai filium David quia inveni & dixit de eo
 עלוהו ואמר דאשכחת לרויד ברה דאישו נכרא אך לבי
 Deus suscitavit huius semine ex placita mea omnia faciet ipse
 הו נעבר כל הון צבונא: 23 מן זרעה דהנא אקים אלהא
 & misit Redemptorem Iesum pollicitus fuerat sicut Israeli
 ליסכריל איך מא דשתודי לישוע פרוקא: 24 ושדר
 penitentia baptismum aduentum eius ante qui praedicaret Ioannē
 ליוהנן דנכרו קדם מאתיה מעמוריה לתבותא
 Ioannes esset exiens & cum Israel populo toti
 לכלה עמא דיסוריל: 25 וכד משלם הוא יותנ
 sum non quis sim vos putatis quem erat dicens ministerii suum
 תשמשתה אמר הוא מנו סברין אנתון דאיתי לא הוית
 ut solvam ego dignus sum cuius nō is post me veniet ecce sed ego
 אנא אלא הא אתא בתרי הו דלא שוגא אנא דאשרא
 calciametorū eius corrigias
 ערקא דמסנוהו:
 Resurrectionis magnae in sabbatho vnius
 דחר בשבטא רבא דקימתא

17 Deus plebis Israel elegit Patres nostros, & plebem exaltauit cum essent incolae in terra Aegypti, & in brachio excelso eduxit eos ex ea.
 18 Et per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto.
 19 Et destruens Gentes septem in terra Chanaan, forte distribuit eis terram eorum.
 20 Quasi post quadringentos & quinquaginta annos: Et post haec dedit iudices, usque ad Samuel Prophetam.
 21 Et exinde postulauerunt regem: & dedit illis Saul filium Cis, virum de tribu Benjamin, annis quadraginta.
 22 Et amoro illo, suscitauit illis David regem: cui testimonium perhibens, dixit, Inveni David filium Iesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.
 23 Huius Deus ex semine secundum promissionē eduxit Israel saluatorem Iesum.
 24 Praedicante Ioanne ante faciem aduentus eius baptismum penitentiae omni populo Israel.
 25 Cum impleret autē Ioannes cursum suū, dicebat, quē me arbitramini esse, non sum ego, sed ecce venit post me, cuius non sum dignus calcamenta pedum soluere.

17 ὁ θεὸς τῆς λαοῦ Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαόν ὑψώσεν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ· καὶ ἐξ ἕψου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 18 καὶ ἐν ἑσπέρῳ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 19 καὶ ἐν ἑσπέρῳ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 20 καὶ ἐξ ἑσπέρου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 21 καὶ ἐξ ἑσπέρου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 22 καὶ ἐξ ἑσπέρου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 23 καὶ ἐξ ἑσπέρου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 24 καὶ ἐξ ἑσπέρου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·
 25 καὶ ἐξ ἑσπέρου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ὄχλῳ·

I iij

26 Viti fratres filij generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis huius missum est.

גוי תימנת & יי Abraham profapia filij fratres vbi אברהם אחיו בני שרבתה דאברהם ואילין דרהלין

27 Qui enim habitabant Ierusalem, & principes eius hunc ignorantēs, & voces Prophetarum quae per omne Sabbathum leguntur, iudicantes impleuerunt.

והיו לא להא לאכון הו אשתדרת מלתא דהיא 27 הלין nec etiam ei consenserunt non & primores eorum Ierusalem habitatores

28 Et nullā causam mortis inuenientes in eo, petierunt à Pilato vt interficerent eum.

& impleuerūt eodēnariūt eī sed sabbatho i ofi que legatur Prophetarū Scripura vllam mortis causam inuenissent non & cum que Scripta sunt

26 Cūmque consummasset omnia quae de eo scripta erāt, deponentes eum de ligno, posuerunt eum in monumento.

id omne expleuissent & eum vt interficerent eum Pilato à petierunt

30 Deus autem suscitauit eum à mortuis tertia die:

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

31 Qui vltis est per dies multos his qui simul ascenderant eum de Galilza in Ierusalem, qui vsque nunc sunt testes eius ad plebem.

והיו דתתבו 28 וכד לא אשכחו עלתא דמותא מדם

32 Et nos vobis annuntiamus eam quae ad Patres nostros repromissio facta est:

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

33 Quoniam hanc Deus adimpleuit filiis vestris, resuscitans Iesum, sicut in Psalmo secundo scriptum est, Filius meus tu, ego hodie genui te.

והיו דתתבו 28 וכד לא אשכחו עלתא דמותא מדם id omne expleuissent & eum vt interficerent eum Pilato à petierunt

34 Quod autem suscitauit eum à mortuis, amplius iam non reuersurū in corruptionem: ita dixit, Quia dabo vobis sancta David fidelia.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

35 Ideoque & alius dicit, Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

36 Dauid enim in sua generatione cūm administrasset, voluntati Dei dormiuit, & appositus est ad patres suos, & vidit corruptionem.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

26 αἱ δὲ ἀδελφοί, οἱ υἱοὶ Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸ θεῖον, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ἐστὶν ἐπεμψέν.

והיו דתתבו 28 וכד לא אשכחו עלתא דמותא מדם id omne expleuissent & eum vt interficerent eum Pilato à petierunt

27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἡγεῖνες αὐτῶν οὐκ ᾔδειον τὴν ἐπισημοσύνην αὐτοῦ, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν, αἵτινες ἐκτελέσθησαν διὰ πάντων τῶν σαββάτων, ἃς διαβάζουσιν ἐν τῇ συναγωγῇ.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

28 καὶ οὐκ εὗρον αἰτίαν θανάτου ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπιζητούντες εὐρεῖν αἰτίαν, οὐκ εὗρον.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

29 καὶ ἐπιπέσαν αὐτὸν ἐπὶ σταυρῶν, καὶ ἀποτίθειν αὐτὸν ἐν τάφῳ, ὡς ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ τοῦ ψαλμίστου, ὅτι υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐγενήθη.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

30 καὶ ὁ θεὸς ἐξήγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἡμεῖς ἀγγελοῦσθαμεν αὐτὸν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισημοσύνη αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποκατάστασει.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

31 καὶ ἡμεῖς ἀγγελοῦσθαμεν αὐτὸν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισημοσύνη αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποκατάστασει.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

32 καὶ ἡμεῖς ἀγγελοῦσθαμεν αὐτὸν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισημοσύνη αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποκατάστασει.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

33 ὅτι ὁ θεὸς ἐκτέλεσεν ἐν ὑμῖν τὰς ἐπαγγελίας, ὡς ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ τοῦ ψαλμίστου, ὅτι υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐγενήθη.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

34 ὅτι ὁ θεὸς ἐξήγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἡμεῖς ἀγγελοῦσθαμεν αὐτὸν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισημοσύνη αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποκατάστασει.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

35 καὶ ἡμεῖς ἀγγελοῦσθαμεν αὐτὸν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισημοσύνη αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποκατάστασει.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

36 Δαυὶδ γὰρ ἀποτίθειν ἐπὶ πατέρων αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀποκατάστασει.

טאלין מן פילטוס דנקטלוניהו 29 וכד שלמו כל מדם sepulcri in dono & posuerūt eum cruce de descendere eum de eo

NOV
IES
IV

scitote corruptionem vidit non Deus quem excitavit autem in
 דעו 37 הנא דין דאקים אלהא לא הוא חבלא: 37
 peccatorum remissio vobis predicatur quod per hunc ipsum fratres ergo
 הכיל אחין דבה בהנא מתכרו לכון שובקן הטה
 iustificari Mosis per legem a quibus non potuistis omnibus & ab
 ומן כל דלא אשתכחתון בנמוסא דמושא דתורוקון:
 ne igitur caute iustificatur qui credit omnis per hunc
 בהנא כל דמהימן מודרקו: 39

contemptores Videte in Prophetis q scriptum est id super vos veniat
 נאתא עליכון מרס דכתיב בנביא: 41 דחזו מבסרנא
 quod non in diebus vestris ego optor quia opus & corrumpamini & admiramini
 ותתמהון ותתחבלון דעבדא עבר אנא כיומיכון אינא דלא
 a essent egressi & cum vobis tenueratis homo si crederetis
 תהימנון אן אנש משתעא לכון: 42 וכד נפקין הוון מן
 cum eis loquerentur alterum vt in Sabbathum ab eis petierunt latere eoru
 צאידיהון בעו מנהון דלשבתא אחרתא נמללון עמהון
 Iudaeorum multi congregatio & postquam dimissa est hos sermones
 מלאה הלין: 43 ומן דאשתרית בנושתא סנאמא יהודיא
 & ipsi Deo a erant qui timentes profelyti & etiam post eos abierunt
 אולו בתרהון ואף גיורא דרחלין הוון מן אלהא והון
 gratie adherentes vt essent eis & suadebant erant loquentes
 ממללין הוון ומפיסין להון דנהון נקיפין לשיבותא
 Dei

37 Quem vero Deus susci-
 tavit a mortuis, non vidit
 corruptionem.
 38 Notum igitur sit vobis
 viri fratres, quia per hunc
 vobis remissio peccatorum
 annuntiatur, & ab omnibus
 quibus non potuistis in lege
 Moyse iustificari.

39 In hoc omnis qui credit
 iustificatur.
 40 Videte ergo ne superue-
 niat vobis quod dictum est
 in Prophetis.

41 Videte contemptores, &
 admiramini, & disperdimini:
 quia opus optor ego in die-
 bus vestris, opus quod non
 credetis si quis enarrauerit
 vobis.

42 Exeuntibus autem illis
 rogabant, vt sequenti sabbat-
 ho loquerentur sibi verba
 haec.

43 Cumque dimissa esset
 synagoga, secuti sunt multi
 Iudaeorum, & colentiu Deu
 aduenarum Paulum & Bar-
 nabam: qui loquentes sua-
 debant eis vt permanerent in
 gratia Dei.

44 Sequenti vero Sabba-
 tho penè vniuersa ciuitas con-
 uenit audire verbum Dei.

45 Videntes autem turbas
 Iudaei repleti sunt zelo, &
 contradicebāt his quæ à Pau-
 lo dicebantur, blasphemantes.

Passionis tertie diei
 יום תלתא דחשא

ad audiendum ciuitas tota coacta est altero & sabbatho
 44 ולשבתא אחרתא כנשת כלה מדינתא למשמע
 multam turbam Iudaei viderent & cum Dei sermonem
 מלתה דאלהא: 45 וכד חזו יהודיא כנשא סנאמא
 erat quos dicens sermones contra erant & resistentes invidia repleti sunt
 אתמליו חסמא וקימין הוון לוקבל מלא דאמר הוון
 erant & blasphemantes Paulus
 פולוס ומגדפיין הוון

37 οὐ δὲ θεὸς ἤγειρεν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀποκαθάρσει. 38 γνωστὸν ὅτι οὗτος ὁ θεὸς ἐξήγειρεν ὑμῶν
 ἀπὸ νεκρῶν καὶ οὐκ ἔβλεπεν τὴν φθορὰν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ ἐκείνου ἐκείνου
 39 οὐ γὰρ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐγὼ προσεύχομαι ὑμῶν, ἵνα ἔσται ὑμῖν ἡ ἀποκαθάρσις καὶ ἡ
 40 βλέπετε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ ἐκείνου ἐκείνου ἐπὶ ὑμῶν, ἵνα ἔσται ὑμῖν ἡ ἀποκαθάρσις καὶ ἡ
 41 ἰδοὺ οἱ ἀποκαθάρσει ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν.
 42 οὗτοι οὖν οἱ ἀποκαθάρσει ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν.
 43 οὗτοι οὖν οἱ ἀποκαθάρσει ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν.
 44 οὗτοι οὖν οἱ ἀποκαθάρσει ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν.
 45 ἰδοὺ οἱ ἀποκαθάρσει ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποκαθάρσις ὑμῶν.

46 Tunc constanter Paulus & Barnabas dixerunt, Vobis oportebat primum loqui verbum Dei, sed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis eternae vitae: ecce conuertimur ad Gentes.

47 Sic enim praecepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terrae.

48 Audientes autem Gentes gauisae sunt, & glorificabant Verbum Domini: & crediderunt quotquot erant praeparati ad vitam aeternam.

49 Disseminabatur autem Verbum Domini per vniuersam regionem.

50 Iudaei autem concitauerunt mulieres religiosas & honestas, & primos ciuitatis, & excitauerunt persecutionem in Paulum & Barnabam: & eiecerunt eos de sinibus suis.

51 At illi excusso puluere pedum in eos, venerunt Iconium.

52 Discipuli quoque replebantur gaudio & Spiritu Sancto.

fuit conueniens vobis aperit & Barnabas Paulus autem dixit
אבר ברנבא פולוס וברנבא פולוס וברנבא פולוס וברנבא פולוס
estis propellentes quia sed Dei sermonem annuntians primis
דעת דתאמר מלאה דאלהא אלא כטל דדחין אנתון
vitis sicut digni ne vos ipsos contra & reconditis à tollit
המנכון ופסקתון על נפשכון דלא שוין אנתון לחיא

enim sic gentes ad nos conuertimus ecce quia in extremum
אנימ סיד געות אד נוס כונעטמס עכע קוז אד אקטום
ut sis gentibus lumen quia posui te scriptum est sicut Dominus praecepit
דעניכ דהא מתפנינן לך לות עכמנא: 47 הכנא גיר
ut sis gentibus lumen quia posui te scriptum est sicut Dominus praecepit
דעניכ דהא מתפנינן לך לות עכמנא: 47 הכנא גיר

gentes essent audientes & cum terra ad fines usque
געות אד נוס כונעטמס עכע קוז אד אקטום
et ad vitas erant qui positi ij crediderunt Deum & glorificabant eum quia
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז
quod illa per totam annuntiabatur Domini & sermo quia in
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז

illam per totam annuntiabatur Domini & sermo quia in
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז

& mulieres ciuitatis primores excitauerunt vero Iudaei
& cum sinibus suis e eos & eiecerunt Barnabam & contra Paulum
& eiecerunt eos de sinibus suis: & eiecerunt eos de sinibus suis.
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז
& mulieres ciuitatis primores excitauerunt vero Iudaei
& cum sinibus suis e eos & eiecerunt Barnabam & contra Paulum
& eiecerunt eos de sinibus suis: & eiecerunt eos de sinibus suis.

in Iconium & venerunt pedum suorum puluerem in eos excusserunt
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז
& Spiritu gaudio replebantur & discipuli
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז

discipuli quoque replebantur gaudio & Spiritu Sancto.
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז

CAP XIII.

caput

1 FACTVM est autem in Iconio vt simul introirent synagogam Iudeorum, & loquerentur, ita vt crederet Iudeorum & Graecorum copiosa multitudo.

קפלאון יד
cum eis locuti sunt & ita Iudeorum in synagogam & ingressi sunt & ita
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז
Gracis & ex Iudaeis ex multi
אד ויתא עראט קוז פוסטי יי כרדדערנט דעום & גלורפיקאבאט עראט קוז

46 παραστασι μνοι δε ο Γαυλας και ο Βαρναβας, οπιον, υμιν ουδ αλ κει ενι προσθετα λαλομεναι και ημε
46 παραστασι μνοι δε ο Γαυλας και ο Βαρναβας, οπιον, υμιν ουδ αλ κει ενι προσθετα λαλομεναι και ημε

47 ητοιμασθησαν ημιν ο κερως, τειχαι σε εις φως, ειναι σε εις (οσσεια σε εις εραπτο και ημε
47 ητοιμασθησαν ημιν ο κερως, τειχαι σε εις φως, ειναι σε εις (οσσεια σε εις εραπτο και ημε

48 αιδουνοτα ημε εδνη, εγραυον, εαδδελον τ λθνη, ε κερως, εδδησυστα οσοι ησαν τι παρμειοι εις ζωλη
48 αιδουνοτα ημε εδνη, εγραυον, εαδδελον τ λθνη, ε κερως, εδδησυστα οσοι ησαν τι παρμειοι εις ζωλη

49 διεφθερε δε ο λθνη το κερως δι ελνη της γρας. 50 οι δε Ιουδαίοι παρωτρσαμα και σφραγισ
49 διεφθερε δε ο λθνη το κερως δι ελνη της γρας. 50 οι δε Ιουδαίοι παρωτρσαμα και σφραγισ

51 οι δε μαθηται επληρουον τη χαρη και τιδματης αγιας.
51 οι δε μαθηται επληρουον τη χαρη και τιδματης αγιας.

Κεφ. 13
1 Εγγετο δε ον Ικονια και ημιν εισελθον αυτοις εις τωλ συναγωγωλ τω Ιουδαϊων, και λαλομεναι εντοι
1 Εγγετο δε ον Ικονια και ημιν εισελθον αυτοις εις τωλ συναγωγωλ τω Ιουδαϊων, και λαλομεναι εντοι

NOV
I
EST
IV.

10 Turbæ autem cum vidissent quod fecerat Paulus, levauerunt vocem suam, Lycaonicè dicentes, Dij similes facti hominibus, descendērunt ad nos.
 11 Et vocabant Barnabam, Iouem: Paulum verò, Mercurium, quoniam ipse erat dux verbi.

12 Sacerdos quoque Iouis qui erat ante ciuitatem, tauros & coronas ante ianuas afferens cum populis volebat sacrificare.

13 Quod vbi audierunt Apostoli Barnabas & Paulus conscissis tunicis suis exilierunt in turbas, clamantes & dicentes,

14 Viri, quid hæc facitis? & nos mortales sumus, similes vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis conuerti ad Deum viuum, qui fecit celum & terram & mare, & omnia quæ in eis sunt.

15 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes Gentes ingredi vias suas.

16 Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens, de celo dans pluuias, & tempora fructifera, implens cibo & lætitia corda nostra.

17 Et hæc dicens, vix sederunt turbas, ne sibi immolarent.

vocē suam extulerūt Paulus quod fecerat id vidissent eum populi & ceteri
 & descēderūt hominis filius assimilati sunt Dij & dicunt regionis
 & Paulum Deorum Dominum Barnabam & nominabant
 & sacerdos sermonem erat incipiens ipse quoniam Mercurium
 & facerdos sermonem erat incipiens ipse quoniam Mercurium

12 Sacerdos quoque Iouis qui erat ante ciuitatem, tauros & coronas ante ianuas afferens cum populis volebat sacrificare.

13 Quod vbi audierunt Apostoli Barnabas & Paulus conscissis tunicis suis exilierunt in turbas, clamantes & dicentes,

14 Viri, quid hæc facitis? & nos mortales sumus, similes vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis conuerti ad Deum viuum, qui fecit celum & terram & mare, & omnia quæ in eis sunt.

15 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes Gentes ingredi vias suas.

16 Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens, de celo dans pluuias, & tempora fructifera, implens cibo & lætitia corda nostra.

17 Et hæc dicens, vix sederunt turbas, ne sibi immolarent.

17 Et hæc dicens, vix sederunt turbas, ne sibi immolarent.

10 οἱ δὲ ὄχλοι ἰδοῦντες ὅ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐτίσαν τὴν φωνὴν αὐτοῦ, λυκαονικῶς λέγοντες, οἱ θεοὶ ὡμοιωμένοι ἄνθρωποις, κατέθεσαν περὶ ἡμῶν. 11 ἐκάλουν τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ὅτι αὐτὸν ἠρώμενος τὸ λόγιον. 12 ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τῆς ἐστῆς περὶ τῆς πόλεως αὐτοῦ, βασιλεὺς καὶ τῶν ἀρχαίων τῶν πύλων, ἀνέβη, σὺν τοῖς ὄχλοις ἠθέλησεν θύειν. 13 αὐτοὶ πάντες δὲ οἱ δόξαντες, Βαρνάβαν καὶ Παῦλον, ἀπέχρισαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, εἰσενεπιθέσαντες εἰς τὸν ὄχλον, κρᾶζοντες, 14 καὶ λέγοντες, ἄδελφοί, ἡμεῖς ὁμοιωμένοι θεοῖς ἐσμὲν ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα ἡμεῖς οὐκ ἐσμεν ἄλλοι θεοὶ. 15 ὁ δὲ τῶν ἀρχαίων ἱερεὺς ἦν καὶ εἰσὸν πάντα τὰ ἔτη. περιέθετο τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ. 16 αὐτοὶ γὰρ ἐκ ἀλλοτρίων ἀνέβησαν, ἀγαθουμένων, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα ἡμεῖς οὐκ ἐσμεν ἄλλοι θεοὶ. 17 καὶ σὺ πάντες λέγοντες, μὲντες κατέθεσαν περὶ ὄχλοις τὸ μὲν εὖ εἰ αὐτοῦ.

NOV
 ES
 TUI
 A
 IV

& cōstituit Antiochia & ex Iconio ex Iudzi illuc autem venerunt 18
אתו דין לתמן יהודיא מן איקנון ומן אנטיכיא ושגשו
extra & traxerunt cum Paulum & lapidauerunt populum in eos
עליהון לעמא ורנמהו לפרלוס וגרוהו לבר מן מדינתא
discipuli iuxta eum & cōgregati sunt esset gmoctus erat putantes quoniam
מטל דסכרין הוו דמירת להו: 19 וכנשו עלוהיתלמדיא
ciuitatē ingressus est & surgens
וקם על למדינתא

ieiunij quartæ hebdomadis secunda
התין דשבתא דארבעתא דצומת

& venerunt Barnaba cum illinc exiit postero & die
וליומא אחרנא נפק לרה מן תמן עקם ברנבא ואתו
illius ciuitatis filijs fuissent euāgclizātes & cūm ciuitatem in Derben
לדרבא מדינתא: 20 וכר מסכרין הוו לבני מדינתא הי

ciuitatem ad Lystram venerunt & redierūt multos discipulos fecerūt
תלמידו הוו לסניאא והפכו אתו להון ללוסטרא מדינתא
animos essent confirmantes eūm & ad Antiochiam & ad Iconium
ולאיקנון ולאנטיכיא: 21 כר משרדן הוו נפשתהון

essent & dicentes in fide vt perseverarēt ab eis essent & petētes discipulorū
דתלמידא ובעין הוו מנהון דנקוון בהימנותא ואמרין הוו
Dei in regnum intrare oportet multas quia per oppressiones eis
להון דבאלענא סניאא ולא מעל למלכותה דאלהא:

cūm eis essent ieiunātes cūm presbyteros Ecclesia in omni eis & constituerunt
ואקימו להון בכל עדתא קשישא כר צימין הוו עמדהון
& cūm in quē crediderāt illi Dnō nrō eos essent & cōmēdātes & precarētur
ומצעלין ומנעלין הוו להון למרן הו דהימנו בה: 22 וכר

in Pamphylia ipsi venerunt Pisidiz per loca perultraissent
אתכרכו באתרא דפיסודיא אתו להון לפמפוליא:
ipsi descenderunt Domini sermonem vrbe in Perga locuti essēt & cūm
וכר מללו בפרנא מדינתא מלתא דמריא נחתו להון

in Antiochiam & venerunt per mare perrexerunt & inde in Attaliam
לאטליא: 23 ומן תמן דרו כימא ואתו להון לאנטיכיא
illud ad opus Domini gratiz fuerant cōmēdāti inde quoniam
מטל דמן תמן מנעלין הוו לטיבותה דמריא לעבדא הו

quod peregerunt
דשלמו:

18 Superuenerunt autē quidam ab Antiochia & Iconio Iudzi: & pertuasit tui bis lapidantēsq; Paulū, traxerunt extra ciuitatem, & affimantes eum mortuum esse.

19 Circūdantibus autem eum discipulis, surgens intrauit ciuitatem: & postera die profectus est cum Barnaba in Derben.

20 Cūmque euangelizassent ciuitati illi, & docuissent multos, reuerti sunt Lystram & Iconium & Antiochiam.

21 Confirmantes animas discipulorum, exhortantēque vt permanerent in fide, & quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

22 Et cūm cōstituisent illis per singulas Ecclesias presbyteros, & orassent cum ieiunationibus, commendauerunt eos Domino in quem crederent.

23 Transiitētesque Pisidiā, uenerunt in Pamphylia.

24 Et loquentes uerbum Domini in Perga, descenderunt in Attaliam.

25 Et inde nauigauerunt Antiochiam, vnde erant traditi gratiz Dei in opus, quod compleuerunt.

18 δὲ ἀποδοῦνται δὲ αὐτοῖς, καὶ ἐπιλασσοῦντων, ἐπιλάσαντες δὲ τὸν Παύλον καὶ Ἰκκόνιον, καὶ πείσαντες τὸν λαόν, καὶ λίθισαντες τὸν Παύλον, ἐπέτασαν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως. 19 καὶ μετὰ τὸν Παύλον καὶ Βαρνάβαν εἰς Δέρβην.

20 οὕτως ἐπιστάσαντες αὐτοὺς πολλὰ καὶ ἐκείνους, καὶ μαθητεύσαντες ἐν αὐτοῖς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν, καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν. 21 ὁμοθυμαδὸν οὖν αὐτοὺς προσέειπεν ὁ κύριος, ὅτι ἵνα πάντες ἀκούσῃτε τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπιμαρτυρήσῃτε αὐτῷ, καὶ ἵνα ἡμεῖς ἐπιστάσῃμεν εἰς τὸν βασιλεῦσαν τῆς γῆς.

22 ἔπειτα οὖν ἔστησαν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ προσέειπον αὐτοῖς τὸν κύριον, ὅτι ἵνα πάντες ἀκούσῃτε τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπιμαρτυρήσῃτε αὐτῷ, καὶ ἵνα ἡμεῖς ἐπιστάσῃμεν εἰς τὸν βασιλεῦσαν τῆς γῆς. 23 καὶ μετὰ τὸν Παύλον καὶ Βαρνάβαν εἰς Δέρβην, καὶ ἐκείνην ἀπέβησαν εἰς τὴν Πάμφυλον, καὶ ἐκείνην ἀπέβησαν εἰς τὴν Πισιδίαν. 24 καὶ ἐκείνην ἀπέβησαν εἰς τὴν Πέργην, καὶ ἐκείνην ἀπέβησαν εἰς τὴν Ἀτάλιαν. 25 καὶ ἐκείνην ἀπέβησαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν ἀποσταλθέντες εἰς τὴν ἔργον τοῦ κυρίου, ὃ ἐπέτελλεν ὁ κύριος.

Kk ij

26 Cum autem venissent, & congregassent Ecclesiam, retulerunt quanta fecisset Deus cum illis, & quia aperuisset Gentibus ostium fidei.

quod fecerat id omne erant narrantes Ecclesia tota conuenerunt & congregata sunt omnes qui uenerunt in Ierusalem. et ait Petrus: Viri fratres, sciatis quod quod aperuisset Deus cum illis, & quia aperuisset Gentibus ostium fidei.

27 Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis.

15 caput יה קפלאון

CAP. XV.

1 Et quidam descendentes de Iudæa, docebant fratres, Quia nisi circumdaminini secundum morem Moysi, non potestis saluari.

fratres ipsos erant & docentes Iudæa ex homines autem descendentes de Iudæa, docebant fratres, Quia nisi circumdaminini secundum morem Moysi, non potestis saluari.

2 Facta ergo seditione non minima Paulo & Barnabæ aduersus illos, statuerunt ut ascenderent Paulus & Barnabæ, & quidam alij ex illis ad Apostolos & presbyteros in Ierusalem, super hac questione.

2 et facta est seditione non minima Paulo & Barnabæ aduersus illos, statuerunt ut ascenderent Paulus & Barnabæ, & quidam alij ex illis ad Apostolos & presbyteros in Ierusalem, super hac questione.

3 illi ergo deduci ab Ecclesia, pertransibant Phœnicen & Samariam, narrantes conuersionem Gentium: & faciebant gaudium magnum omnibus fratribus.

3 illi ergo deduci ab Ecclesia, pertransibant Phœnicen & Samariam, narrantes conuersionem Gentium: & faciebant gaudium magnum omnibus fratribus.

4 Cum autem venissent Ierosolimam, suscepti sunt ab Ecclesia & ab Apostolis & Senioribus, annuntiantes quanta Deus fecisset cum illis.

4 Cum autem venissent Ierosolimam, suscepti sunt ab Ecclesia & ab Apostolis & Senioribus, annuntiantes quanta Deus fecisset cum illis.

5 Surrexerunt autem quidam de hæreticis Phariseorum qui crediderunt, dicentes, Quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque seruare legem Moysi.

5 Surrexerunt autem quidam de hæreticis Phariseorum qui crediderunt, dicentes, Quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque seruare legem Moysi.

26 Ἐπεὶ οὖν ἦλθον, ἐξήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἔταξαν τὰς ἀποδείξεις τοῦ θεοῦ ὅτι ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἀπέκλεισε τὸ ὄχι ἐξ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἔθνη. 27 Ὁμοθυμαδὸν οὖν ἔκειτο ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὑποτάσσασθαι τῇ ἐπιτομῇ τοῦ Μωϋσέως.

1 Καὶ ἄνες κατὰ τὴν ἐπίσημον τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῶσιν κατὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Μωϋσέως, οὐ δύνασθαι σωθῆναι. 2 Ἐγένετο οὖν σάλπιξ καὶ συζητήσιμος ἵνα ὁ λόγος τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Βαρναβᾶ ἀκούσῃ αὐτοῦ, ἐπέστη δὲ ἀναστῆναι τὸν Πάυλον καὶ Βαρναβᾶ, καὶ λέγει οὕτως· ὁ θεὸς ἔκλεισε τὸ ὄχι ἐξ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἔθνη, ὅπως ἐκείνη ἀκούσῃ τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς οὐκ ἐπιβόηομεν τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Μωϋσέως. 3 οἱ οὖν οὐκ ἐπιβόηομεν τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Μωϋσέως, ἀλλὰ τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς οὐκ ἐπιβόηομεν τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Μωϋσέως. 4 Ὁμοθυμαδὸν οὖν ἐκειτο ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὑποτάσσασθαι τῇ ἐπιτομῇ τοῦ Μωϋσέως, καὶ τῇ ἐπιτομῇ τοῦ Μωϋσέως. 5 Ὁμοθυμαδὸν οὖν ἐκειτο ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὑποτάσσασθαι τῇ ἐπιτομῇ τοῦ Μωϋσέως, καὶ τῇ ἐπιτομῇ τοῦ Μωϋσέως.

NOV ESTI...

hoc sermone de viderent & Presbyteri Apostoli verò congregati sunt
6 אתבנשו דין שלוחא וקשישא דנרוזון על מלתא הרא

viri eis & dixit Simon surrexit multa disputatio fuisse & cum
7 ובד הות בעתא סניאתא קם שמעון ואמר להון נברא

meo ore meo ab primis dictus quoddam estis scientes vos fratres
אחין אנתון ידעין אנתון דמן יומתא קדמא מן פומי דילן

& crederent Evangelij sermonem gentes vradirent Deus elegit
8 נבא אלהא דנשמעון עממא מלתא דסברתא ונהימנון

eis & dedit de eis testatus est id quod in cordib. qui nouit & Deus
9 ואלהא רידע דבלבותא אסחד עליהון ויהב להון

inter nos discreuit non & aliquid & nobis sicut Sanctitatis Spiritum
10 הוהא דקודשא איך דלן? ומדם לא פרש בנין

vos & nunc corda eorum fide purgavit quia & hos
ולהון מטל דרכי בהימנותא לכותהון: והשא אנתון

colla super iugum ponatis vt Deum & estis tentantes quid
מנא מנסין אנתון לאלהא איך דתסימון נירא על צוריהון

potuimus nos non etiam patres nostri non quod etiā illud discipulorum
11 דתלמידא אינא דאף לא אבהתן אף לא הנן אשכחן

credimus nos Christi Iesu Domini nri per gratiam sed fere
12 דנחא אכותהון: ושתקו כלה כנשא ושמעין הו

Deus quod fecisset de eo erant qui referentes & Barnabam Paulum
13 לפולוס ולברנבא דמשתעין הוון על מא דעבר אלהא

in gentibus & virtutes signa per manus eorū
14 באידיהון אתותא ונברותא בעממא:

Teiunij quarta hebdomadis tertia die
יום תלתא דשבתא דארבעא דצומא

audite me fratres viri & dixit Iacobus surrexit conticuiissent & postquā
15 ובתר דשתקו קם יעקוב ואמר נברא אחין שומעוני:

ex eligere Deus coepit quomodo nobis retulit Simon
16 שמעון אשתעי לכון איכנא שרי אלהא למנכא מן

nomini suo populum gentibus
עממא עמא לשמה:

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 συζητησαν δε οι αποστολοι η οι presbyteroi ιδειν τι λογον εουπου. 7 πολλος δε συζητησις ηρημη-

6 Conueneruntque Apo-
stoli & Seniores videre de
verbo hoc.

7 Cum autem magna con-
quisitio fieret, surgens Pe-
trus dixit ad eos, Viri fratres,

vos scitis quoniam ab anti-
quis diebus Deus in nobis
elegit, per os meum audire

Gentes Verbum Euangelij,
& credere.

8 Et qui nouit corda Deus,
testimonium perhibuit, dans
illis Spiritum sanctum sicut

& nobis.

9 Et nihil discreuit inter
nos & illos, fide purificans
corda eorum.

10 Nunc ergo quid tenta-
tis Deum, imponere iugum
super ceruices discipulorum,

quod neque patres nostri
neque nos portare potui-
mus?

11 Sed per gratiam Domini
Iesu Christi credimus salua-
ri, quemadmodum & illi.

12 Tacuit autē omnis mul-
titudo, & audiebant Barna-
bam & Paulum narrantes

quanta Deus fecisset signa &
prodigia in Gentibus per
eos.

13 Et postquam tacuerunt,
respondit Iacobus, dicens,
Viri fratres audite me.

14 Simon narrauit quemad-
modum primū Deus visi-
tauit sumere ex Gentibus

populum nomini suo.

15 Et huic concordant verba prophetarum, sicut scriptum est:
 16 Post hæc reuertar, & reedificabo tabernaculum Dauid, quod decidit, & diruta eius reedificabo, & erigam illud.
 17 Vt requirant ceteri hominum Dominum, & omnes Gentes supet quas inuocatu est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc.

18 Notum à seculo est Domino opus suum.
 19 Propter quod ego iudico, non inquirerari eos qui ex Gentibus conuertuntur ad Deum,

20 Sed scribere ad eos vt abstineant se à contaminationibus simulachrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine.

21 Moyses enim à temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eum prædicent in synagogis, vbi per omne Sabbathum legitur.

22 Tunc placuit Apostolis & Senioribus, cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiã cum Paulo & Barnaba, Iudam, qui cognominabatur Barfabas, & Silam viros in fratribus, scribentes per manus eorum.

23 Apostoli & Seniores fratres, his qui sunt Antiochiæ & Syriæ & Ciliciæ fratribus ex Gentibus, salutem.

15 καὶ ταῦτα συμφωνοῦσιν οἱ λόγιοι τῶν προφητῶν, καὶ ὡς γέγραπται, 16 Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψω καὶ οἰκοδομήσω τὸν σκηνώσω Δαυὶδ τὸν πεπρωμένον, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτοῦ ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὸν τειχῶν αὐτοῦ. 17 Ὅπως αὐτὸς ἀναστήσει τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἑβραίων, καὶ παῖδες αὐτοῦ ἐπιθήσουσιν τὰς χεῖρας αὐτοῦ. 18 Ὅτι ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι αὐτοῦ, λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ. 19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ περιστέλλειν τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφοντας πρὸς τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιγράψαι αὐτοῖς ἀποφασίσαι ἀπὸ τῆς περιείας, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας. 21 Μετὰ ταῦτα ἐπέλεξα ἀπὸ ἐμαυτοῦ καὶ παῖδας καὶ ἀποστόλους καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλους ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέλεξα Βαρνάβαν καὶ Σίλαν καὶ Ἰούδαν τὸν καλεσθῆναι Βαρνάβαν, καὶ Σίλαν καὶ Ἰούδαν τὸν καλεσθῆναι Βαρνάβαν. 22 Ὅτι ἐδοξέτω τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις αὐτῶν ἁπλῶς πᾶσι τοῖς ἐθνεσίν ἀποφασίσαι ἀπὸ τῆς περιείας, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας. 23 Ἐπέλεξα οὖν Βαρνάβαν καὶ Σίλαν καὶ Ἰούδαν ἀδελφοὺς, καὶ ἐπέλεξα αὐτοὺς ἀποφασίσαι ἀπὸ τῆς περιείας, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας.

scriptum est sicut Prophetarum verba consonant & huic
 quod cecidit Dauid tabernaculum & erigā reuertar hæc
 quod cecidit id & diruta eius reedificabo & erigam illud
 inuocatum est illz gentes & omnes Dominum homines
 nota omnia hæc qui facit Dominus dicit super quas
 dicens ego hoc propter Dei opera seculo à se
 ad conuertuntur gentibus qui ex ij contundendi sunt quod non
 pollutione à abstinentes vt sint ad eos mittemus sed
 Mofi sanguine & à suffocato & à scortatione & à
 prædicatores ipsi fuerunt ciuitate in omni prifcis etatibus
 cum leguat Sabbathis qui in omni in synagogis
 & miserunt ex sese viros elegerunt Ecclesia tota cum & Presbyteri
 Barfabas qui vocatur Iudam & Barnaba Paulo cum in Antiochia
 fratres inter erant qui primarij viros & Silam
 ieiunio medio

20 ad conuertuntur gentibus qui ex ij contundendi sunt quod non
 pollutione à abstinentes vt sint ad eos mittemus sed
 Mofi sanguine & à suffocato & à scortatione & à
 prædicatores ipsi fuerunt ciuitate in omni prifcis etatibus
 cum leguat Sabbathis qui in omni in synagogis
 & miserunt ex sese viros elegerunt Ecclesia tota cum & Presbyteri
 Barfabas qui vocatur Iudam & Barnaba Paulo cum in Antiochia
 fratres inter erant qui primarij viros & Silam
 ieiunio medio

21 Moyses enim à temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eum prædicent in synagogis, vbi per omne Sabbathum legitur.

22 Tunc placuit Apostolis & Senioribus, cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiã cum Paulo & Barnaba, Iudam, qui cognominabatur Barfabas, & Silam viros in fratribus, scribentes per manus eorum.

23 Apostoli & Seniores fratres, his qui sunt Antiochiæ & Syriæ & Ciliciæ fratribus ex Gentibus, salutem.

23 Apostoli & Seniores fratres, his qui sunt Antiochiæ & Syriæ & Ciliciæ fratribus ex Gentibus, salutem.

15 καὶ ταῦτα συμφωνοῦσιν οἱ λόγιοι τῶν προφητῶν, καὶ ὡς γέγραπται, 16 Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψω καὶ οἰκοδομήσω τὸν σκηνώσω Δαυὶδ τὸν πεπρωμένον, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτοῦ ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὸν τειχῶν αὐτοῦ. 17 Ὅπως αὐτὸς ἀναστήσει τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἑβραίων, καὶ παῖδες αὐτοῦ ἐπιθήσουσιν τὰς χεῖρας αὐτοῦ. 18 Ὅτι ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι αὐτοῦ, λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ. 19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ περιστέλλειν τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφοντας πρὸς τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιγράψαι αὐτοῖς ἀποφασίσαι ἀπὸ τῆς περιείας, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας. 21 Μετὰ ταῦτα ἐπέλεξα ἀπὸ ἐμαυτοῦ καὶ παῖδας καὶ ἀποστόλους καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλους ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέλεξα Βαρνάβαν καὶ Σίλαν καὶ Ἰούδαν τὸν καλεσθῆναι Βαρνάβαν, καὶ Σίλαν καὶ Ἰούδαν τὸν καλεσθῆναι Βαρνάβαν. 22 Ὅτι ἐδοξέτω τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις αὐτῶν ἁπλῶς πᾶσι τοῖς ἐθνεσίν ἀποφασίσαι ἀπὸ τῆς περιείας, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας. 23 Ἐπέλεξα οὖν Βαρνάβαν καὶ Σίλαν καὶ Ἰούδαν ἀδελφοὺς, καὶ ἐπέλεξα αὐτοὺς ἀποφασίσαι ἀπὸ τῆς περιείας, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας.

NOV
 EST
 TUIT
 A
 IV.

sermonibus & turbarūt vos egressi sunt ex nobis phoibes a nobis auditum est

שמיע לן דאנשי מנן נפקו ודלהבון במלמ

Legem & seruetis circuncisi vt sitis dicunt cum animas vestras & subuerterūt

ואהפכו נפשיתכון כר אמרון דתהוון גזירין ונשרין נמוס

omnes cogitauimus hoc propter eis praecepimus non que nos ipsa

כר כנישינן ונבין נכרא ושרדן ליתכון עם פולוס וברנבא

& Barnaba Paulo cum ad vos remissimus eos viros & delegimus eos congregati

חביבין אנשא דאשלמו נפשיתרון חלה שמה דטרן

vt ipsi & Silam Iudam cum eis & misimus Chisfi Iesu

ישוע משיחא ושרדן עמהון ליהודא ולשילא דהנון

voluntas enim fuit hae eadem vobis exponunt verbis

במלתא נאמרון לכון הנון הלוק ו 28 הוא גיר צבונא

onus super vos imponitur vt non nobis & etiā Sanctitatis Spiritui

לרוחא דקודשא ואר לן דלא נתמסם עליכון ויקרא

immolato ab vt abstineatis que necessaria sunt hae prater amplius

יתרא לכר מן הלוק דאלעון 29 דתרתהקון טון ררביחא

ab animas vestras seruaueritis & cum scortatione & suffocato & à sanguine & à

ומן דמא ומן חניקא ומן זניותא וכר תטרון נפשכון מן

qui missi fuerāt vero illi in Dno nro veraces effote critis praelare istis

הלוק שפור תהוון הוו שרירין במרון 30 הנון רין ראשתלחו

epistolam & dederūt populū vniuersum & congregarūt in Antiochiam venerunt

אתו להון ואנטיכיא וכנשו כלאר עמא ויהבו אנרתא

roborarunt diuice & sermone & consolati sunt gauisi sunt legissent & cum

וכר קרו הריו ואתכיא 31 ובמלתא עתירתא הילר

ipfi etiam quoniam & Silas Iudas qui domus eos & confirmarūt Fratres

לאחא וקיסו אנון דבית יהודא ושילא מטל דאר הנון

in pace Fratres eos dimiserunt aliquodiu illic fuissent & cum erāt propheta

נביא הוו 32 וכר הוו תמן זכנא שרו אנון אחא בשלמא

ibi vt maneret Sila voluntas fuit veram Apostolos ad

לות שליחא 34 ברכ הוא צבונא רשילא דנקוא תמן

ieiunij quarte hebdomadis quinta die

יום חמשה דשבתא דארבעא דצומא

24 Quoniam audiimus quia quidam ex nobis exeuntes, turbauerunt vos verbis euercentes animas vestras, quibus non mandauimus.

25 Placuit nobis collectis in vnum, eligere viros, & mittere ad vos cum charissimis nostris Barnaba & Paulo,

26 Hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Iesu Christi,

27 Misimus ergo Iudam & Silam, qui & ipsi vobis verbis referant eadem.

28 Visum est enim Spiritui sancto & nobis, nihil vltra imponere vobis oneris quam hae necessaria.

29 Vt abstineatis pro nomine Domini nostri Iesu Christi, à immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos, bene ageatis. Va-

lete.

30 Illi ergo dimissi descenderunt Antiochiam: & congregata multitudo tradiderunt epistolam.

31 Quam cum legissent, gauisi sunt super consolatione.

32 Iudas autem & Silas, & ipsi cum essent prophetae, verbo plurimo consolati sunt fratres: & confirmauerunt.

33 Facto autem ibi aliquanto tempore, dimissi sunt cum pace à fratribus ad eos qui miserant illos.

34 Visum est autem Silae ibi remanere: Iudas autem solus abiit Ierusalem:

24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι οἱ ἐξ ὑμῶν ἐπιβόησάντων ἡμῶν λόγοις, ἀτακτοῦς ἦσαν τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ ὅτι εἰς τὴν ἀμείνων 25 ἐδοξεν ἡμῖν ἐπιλέξασθαι ἑστέ μισοὺς ἀγαπῶντες ἀλλήλους, ὅπως ἀποσταλέμεν πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἡμεῖς οὐκ ἐπιβόησάντων ἡμῶν λόγοις, ἀτακτοῦς ἦσαν τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ ὅτι εἰς τὴν ἀμείνων 26 ἀποπέμψομεν πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀγαπῶντων ἡμᾶς ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἁγίων Βαρνάβου καὶ Παύλου, 27 οἵτινες ἀποσταλέμεν πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἡμεῖς οὐκ ἐπιβόησάντων ἡμῶν λόγοις, ἀτακτοῦς ἦσαν τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ ὅτι εἰς τὴν ἀμείνων 28 ἐδοξεν ἡμῖν καὶ ὑμῖν, καὶ ἡμῖν, μηδὲν ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων, ἀποβῆναι ὑμῖν βάρους, πλην τῶν ἀναγκαίων τῶν ἀναγκαίων 29 ἀποβῆναι ὑμῖν βάρους, πλην τῶν ἀναγκαίων τῶν ἀναγκαίων 30 οἱ ἄλλοι οὖν ἀποστάσαντες εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐδοξασάντων ἡμῖν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ ὅτι εἰς τὴν ἀμείνων 31 αὐτοὶ οὖν ἠγαλλήσαντο ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ, καὶ ἐβεβαίωσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐβεβαίωσαν τοὺς ἀδελφούς 32 Ἰούδας ὁ καλεσθεὶς Σίλας, καὶ ἦν ὁ ἀποστάσας μετὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἦν ὁ ἀποστάσας μετὰ τῶν ἀδελφῶν 33 ποιήσαντες δὲ χρῆμα, ἀποστάσαντες μετὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἦν ὁ ἀποστάσας μετὰ τῶν ἀδελφῶν 34 ἐδοξε δὲ τῷ Σίλας ὑπερμενεῖν ἐκεῖ.

35 Paulus autem & Barnabas demorabantur Antiochia, docentes, & euangelizantes cum aliis pluribus Verbum Domini.

36 Post aliquot autem dies dixit ad Barnabam Paulus, Reuertentes visitemus fratres per vniuersas ciuitates, in quibus predicauimus Verbum Domini, quomodo se habeant.

37 Barnabas autem volebat secum assumere & Ioannem, qui cognominabatur Marcus.

38 Paulus autem rogabat eum (vt qui discessisset ab eis de Pamphylia, & non esset eum cis in opus) non debere recipi.

39 Facta est autem dissensio, ita vt discederent ab inuicem, & Barnabas quidem assumpto Marco nauigaret Cyprum.

40 Paulus vero electo Sila profectus est, traditus gratiae Dei à fratribus.

41 Perambulabat autē Syriae & Ciliciae, confirmans Ecclesias: praecipiens custodire praecipita Apostolorum & Seniorum.

CAP. XVI.

1 PERVENIT autem in Derben & Lystram: & ecce, discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris Iudaeae fidelis, patre Gentili.

erant & docentes Antiochia manserunt & Barnabas autem Paulus
היו וברנבא קיווהו באנטיוכיא ומלפניו הו
& post Dei sermonem multis aliis cum & euangelizantes
ובתרה 36 & visitemus reuertamur Barnabae Paulus dixit

36 אבא ברנבא פולוס דנדבר ליוחנן הו
quid & videamus Dei sermonem in qua predicauimus ciuitate qui sunt
מדינא דכרוז בה מלהא דאלהא ונהוא מנא
illum Ioannem vt assumeret erat cupiens autem Barnabas

37 ברנבא דין עבא הוא דנדבר ליוחנן הו
vt assumeret eum erat volens non vero Paulus Marcus q cognominabatur
דבנא מרקוס: 38 פולוס דין לא עבא הוא דנדברה

38 מן כטל דשבק הוא אנון כד הנון בפמפוליא ולא
vno ab vnus diuisi sunt cōtentionem hanc propter cum eis
מל ענהו: 39 מטל הנא חרינא פרשו חד מן חד

39 דבנא דבר למרקוס ורדו בימא ואולו להון לקופרום:
fratribus à comēdat esset eum & exiit Silam sibi delegit vero Paulus
פולוס דין נבא לה לשילא ונפק כד מנעל מן אחא

40 ורדא הוא כסוריא ובקיליקיא
& Ciliciam per Syriam erat & pergens Dei
& in Lystram ciuitatem in Derben erat & peruenies Ecclesias confirmans

41 קום ערתא ומטי הוא לדברא מדינתא וללוסטרא:
16 caput:
קפלאון יו
iciunij quartae feria sexta

עורבתא דארבע דצומא

1 פילוס דין תמן תלמידא חד דשמה טימתאוס ברה
filius Timotheus cuius nomen vnus discipulus illic autem erat
gentilis & pater fidelis vnus Iudei
דודיא חרא מתיבתא ואבוריא ארמא:

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιόχεια, διδάσκοντες καὶ διακρίνοντες τοὺς λαοὺς τῆς κείνης. 36 μετὰ δὲ ἡμέρας ἕξις Πάβλος πρὸς Βαρνάβαν, ὅπως ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς πόλεις ἡμετέρας καὶ ἐκτιμήσωμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχεται. 37 Βαρνάβας δὲ ἠθέλησεν ἀσπασθῆναι τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. 38 Παῦλος δὲ ἤθελε τὸν λαόν τε καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Πامφυλίας καὶ μὴ συνελθεῖν αὐτοῖς εἰς τὸ ὄρος, μὴ συμπροσβῆναι τούτοις. 39 ἔβη δὲ ἁπὸ τῆς Πامφυλίας καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, τὸν τε Βαρνάβαν ἀποσπασθῆναι τὸν Μάρκον, ὁ καλεῖται ἰσραηλῆστής. 40 Παῦλος δὲ ἐπέλεξε ἑαυτὸν Σίλαν, ἕτερον, ἀποσπασθῆναι τῆς χεῖρας τοῦ δευτέρου τοῦ Ἰωάννου. 41 περιεπατήσας τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστήσαντες τὰς ἐκκλησίας.

Κεφ. 16.

1 Κατήλθον δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν· καὶ ἴδον μαθητὴν ἑνὸς τῶν Ἰουδαίων, ὄνομα Τιμόθεος, ὃς ἦν ἰσραηλῆστής πατὴρ δὲ ἕθνη.

NOV
TEST
AM
IV

restantes Iconio & ex Lystris qui ex discipuli & omnes
 וכלהון תלמידא דמן לוסטרא ומן איקנון מסהדין
 secum ut assumeret eum Paulus erat cupiens hunc de eo erant
 הוועלוהו: להנא עבא הוא פולוס דנדברוהו עמה
 erant scientes in illa regione qui erant Iudaeos propter circumcidit & accipiens
 ונסב נזררה מטל יהודיא דאית הווע באחרתא ידעין הווע
 essent eantes & cum esset gentilis quod pater eius omnes enim
 ניר בלהון לאבוהי דארמניה הוא: ובר אזלין הווע
 praecepta seruantes ut essent eos & docentes erant pradicantes per verbes
 במדינתא מכרזין הווע ומלפין להון דנהוון נטרין פוקדא
 sed qui in Ierusalem & Presbyteri Apostoli quae scripserant illa
 אילין דכתבו שלוחא וקשישא דבארורשלם: ברם
 quotidie in numero fiebant & multi in fide confirmabantur Ecclesia
 ערתא מתקימן הווע בהימנותא וסגנין הווע במנינא כליוס:
 eos & prohibuit regiones & Galatiam per Phrygiam autem abierunt
 הלכו דין כפרוניא וכלשיא אתרותא וכלרתא אנון
 in Asia Dei sermonem loquerentur ne Sanctitatis Spiritus
 רוחא דקודשא דלא נמלון מלתא דאלהא באסא:
 illinc ut abirent erant cupientes regionem in Mysiam venissent & cum
 ובר אתו למוסיא אתרמא עבין הווע דנאולון מן תמן
 Iesu Spiritus eis permisit & non in Bithyniam
 לבותוניא וולא אפסת להון רוהה דישוע:
 ieiunij quartae Sabbatho
 דשבבתא דארבע דעומא
 regionem in Throadem venerunt Mysia ex eissent & cum
 ובר נפקו מן מוסיא אתו להון לטרואס אתרמא:
 Macedo vnus vir quasi Paulo apparuit nocte & per visum
 וברווא דרליא אתהווע לפולוס אקין נברא חד מקרונא
 & adiua me in Macedoniam veni diceret eum ab eo & petebat qui stabat
 דקאס ובעא מנה כד אמר דתא למקרונא ווערדניו
 eire voluimus statim visuonem hanc Paulus vidisset autem cum
 כד דין חוא פולוס הנא חווא מחדא עבין למפק
 eis ut euangelizarem vocaret nos quia Dominus nos intellexerat quia i Macedoniã
 למקרונא מטל דאסתכלין דמון קרן דנסכר אנון

2 Huic testimonium bonum reddebant qui in Lystris erant & Iconio fratres.
 3 Hunc voluit Paulus secum proficisci: & assumens circumcidit eum propter Iudaeos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quod pater eius erat Gentilis.
 4 Cum autem pertransiret ciuitates, tradebant eis custodire dogmata, quae erant decreta ab Apostolis & Senioribus qui erant Ierofoly-mis.
 5 Et Ecclesiae quidem confirmabantur fide, & abundabant numero quotidie.
 6 Transeuntes autem Phrygiam & Galatiae regionem, vetati sunt a Spiritu sancto loqui verbum Dei in Asia.
 7 Cum venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: & non permisit eos Spiritus Iesu.
 8 Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem:
 9 Et visio per noctem Pauli ostensa est: vir Macedo quidam erat stans & deprecans eum, & dicens, Transiens in Macedoniam adiuua nos.
 10 Ut autem visum vidit, statim quesiuit proficisci in Macedonia, certi facti quod uocasset nos Deus euangelizare eis.

2 ος ευδοκῆσαι τὸν ἄνθρωπον ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφοί. 3 τὸντο ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν εἰς Λακωνίαν ἀποπροσέλαβεν αὐτὸν ὡς τὸν ἑαυτοῦ ἀποστόλου. 4 ὡς δὲ διέπορεύοντο ταῖς πόλεσι, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκηρυγμένα ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἀποστόλων ἐν Ἱερουσαλήμ. 5 αἱ μὲν οὖν πάντα ἠκούσαντες ἐπετρούοντο τὸν παῦλον, καὶ ἐπέστανον πρὸς αὐτὸν ἵνα μὴ φέρῃ. 6 διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλακίαν, ἠρώσαντες αὐτὸν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἠρώσαντες αὐτὸν εἰς τὴν Βιθυνίαν, ἀπέκλεισε αὐτοῖς τὸ πνεῦμα. 8 περὸν δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τροάδα. 9 καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐβλάστησεν ὡς τὸν ἑαυτοῦ ἀποστόλου, λέγων, ἄκουσον, ἀκούσον εἰς Μακεδονίαν βουθήσασθαι ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, ὁ κύριος ἠρώσας αὐτὸν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβούλευσεν ὅτι παρεσσεύηται ἡμῖν ὁ κύριος διὰ τὴν εὐαγγελισθῆναι αὐτοῖς.

& dixit Paulus & indignatus est multis diebus erat faciens & ita 18
 והכנא עבדא הות יומתא סניא ואתתפיר פולוס ואמר
 לה לרוחא הי פקד אנא לבי בשמח דישוע מישחא
 לה לרוחא הי פקד אנא לבי בשמח דישוע מישחא
 דתפקין מנה וברה בשעתא נפקת: 19 וכד חזו מריה
 דנפק לה מנה סברא דתאנורתהון אחרוהי לפולוס
 ולשילא ונגדו איתו אנון לשוקא: 20 וקרבו אנון
 לאכטרטינא ולרישא רמדינתא ואמרין הוה דהלון אנשא
 מרלהון לה למדיותן מטל דיהוריא אנון: 21 ומכרוין
 לן עידא אילין דללא מפס לן למקבלו ולמעבר מטל
 דרהומיא הנן: 22 וכנשא סניא אתכנש עליהון הידון
 אכטרטינא סדקו נחתיהון ופקדו רנגרון אנון: 23 וכד
 נגדו אנון סני ארמיו אנון בירת אסירא ופקדו לנטר בית
 אסירא דנטר אנון זהיראית: 24 הו דין כד קבל הנא
 פוקדנא אעל חבש אנון בביתא ניאא דבית אסירא ואסר
 רנליהון בכסרא: 25 ובפלגה דללא פולוס ושילא מצלון
 הו ומשבחון לאלהא ושמעין הו להון אסירא: 26 ומן
 שריא זועא רבא הוא ואתחזעו שתאסא דבית אסירא
 ואתפתחו סהרם תרעא כלהון ואכוריהון דכלהון
 אשתרו:

18 Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus & conuersus, spiritui dixit, exiit tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.
 19 Videntes autem domini eius quia exiuit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum & Silam perduxerunt in forum ad principes:
 20 Et offerentes eos magistratibus dixerunt, Hi homines conturbant ciuitatem nostram cum sint Iudæi.
 21 Et annuntiant morem, quem non licet nobis suscipere, neque facere, cum sumus Romani.
 22 Et cucurrit plebs aduersus eos: & magistratus scissis tunicis eorum, iusserunt eos virgis caedi.
 23 Et cum multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem, precipientes custodi vt diligenter custodiret eos.
 24 Qui cum tale preceptum accepisset, misit eos in interioriorem carcerem, & pedes eorum strinxit ligno.
 25 Media autem nocte Paulus & Silas, orantes laudabant Deum. Et audiebant eos, qui in custodia erant.
 26 Subito vero tremotus factus est magnus, ita vt mouerentur fundamenta carceris. Et statim aperta sunt omnia ostia, & vniuersorum vincula soluta sunt.

18 ἡγο δε ε ποις ολις πελλας η μερα. δεσπονησικ δε ο Παυλος, και ετις ο ψυχας, τησ ηδωματα εστι, 19 ιδωτες δε οι κωμοι αυτου
 20 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου
 21 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου
 22 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου
 23 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου
 24 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου
 25 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου
 26 και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου και οσους ημεσ ημεσ Χεστος δεσπονησικ αυτου

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

27 Expargefactus autē custos carceris, & videns ianuas apertas carceris, euaginato gladio volebat se interficere, æstimans fugisse victos.

28 Clamauit autem Paulus voce magna, dicens, Nihil tibi malè feceris: vniuersi enim hæc sumus.

29 Petiròque lumine introgressus est: & tremefactus procidit Paulo & Silæ ad pedes:

30 Et proluens eos foras ait, Domini, quid me oportet facere vt saluus fiam? At illi dixerunt.

31 Crede in Dominum Iesum: & saluus eris tu, & domus tua.

32 Et locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus qui erant in domo eius.

33 Et tollens eos in illa hora noctis, lauit plagas eorum: & baptizatus est ipse, & omnis domus eius continuò.

34 Cùmque perduxisset eos in domum suam, apposuit eis mensam. & lætatus est cum omni domo sua credens Deo.

35 Et cùm dies esset factus, miserunt magistratus liciores dicentes, Dimitte homines illos.

36 Nuntiauit autem custos carceris verba hæc Paulo, Quia miserunt magistratus vt dimittamini. nunc igitur exeuntes, ite in pace.

27 Ἐξυπνὸς δὲ ῥηθύνεινος ὁ δεσμωτὴρ αὐτῶν, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἀπεσπάρει ἐκείνους, ἕκαστον ἐκαστὸν ἀειψήσων, νομίζων ἀκτεφθεῖν ἑαυτὸν ἐν τοῖς δεσμωταῖς. 28 Ἐρωτῶν δὲ φωνῆ μεγάλῃ, οὐκ ἔφη μὴ ἐπιπέσει με δόρυ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι αὐτὸν ἀποκτενεύουσιν. 29 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 30 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 31 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 32 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 33 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 34 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 35 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν. 36 Ἐκείνους δὲ φωνῆς μεγάλης, εἰσπάτησεν αὐτοὺς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐκείνους ἐκείνους ἀποκτενεύουσιν.

fores quòd aperte essent & videret vincitorū dom^o custos excitatus effre & de
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
quoniam seipsum vt interficeret & volebat gladium accepit vincitorum domo
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
voco Paulus & vocauit eum vincti quod effugissent erat puzo
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
quoniam mali aliquid tibi ipsi facias ne ei & dixit
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
cùm & ingressus est & posuit lucernā sibi & accedit sumus hie
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
eos & eduxit & Silæ Pauli pedes eorum ad & proci
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
vt visam facere me oportet quid Dni mei eis fuit & dixerunt
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
& viues Christum Iesum in Domini nrūm crede ei fuerunt dicentes & illi
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
omnibus & cum Domini sermonem cum eo & locuti sunt & domus tua
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
lauit assumpsit nocte in illa hora & ea ipsa domus sua
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
omnes domus eius & filij ipse baptizatus est hora & eadem plagis suis
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
erat & exultās mensam eis & apposuit in domū suā eos ascēdere fecit
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
eiser & eadē Dei in fide omnes domus eius & filij
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
prefecto qui dicerent faceret eos qui ferebant magistratus miserunt
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
homines illos dimitte vincitorū domo
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
icilianij ignis in sabbatho viuis
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
fermonem ipsam hunc dixit ingressus vincitorū dom^o pfect^o duxisset & d
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
exite & nunc vt dimittamini magistratus quia miserunt Paulu
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא
in pace
וכר אתתעור נטר בית אסירא וחזא דפתיהון תרעא

NOV
IES
A
IV

37 **אמר לה פולוס דלא סכלו נגדון עין עלמא כלה**
 clam & nunc vinctorum in domū & cōiecerūt nos Romanos homines
 לאנשא דהומיא וארמיון בירת אסירא והשא מטשיאית
 & abierunt educant nos veniant ipsi sed enim non nos eiciunt
מפקין לן לא גיר אלא הנון נאתון נפקון ; ואולר
 qui dicti fuerant hos sermones magistratibus & dixerunt virgas gestantes
שקלי שבטא ואמרו לאסטרטא מלא הלין דאתאמרו
 ad eos & venerunt timuerunt essent quia Romani audissent & cum fili
להון וכד שמעו דרהומיא אנן דחלו ; ואתו לותהון
 & cum ciuitate e sibi & excederent vt exirent ab eis & effragitarūt
ובעו מנהון דנפקון ונשנון להון מן מדינתא ; וכד
 fratres ibi & viderunt Lydiā ad ingressū sunt vinctorū domo egressi fuisset
נפקו מן בית אסירא עלו לות לודיא והוון תמן לאחא
 eos & cōsolati sunt
וביאו אנון ;

17 caput
קפלאון ין
 & venerunt vrbes & Apolloniam Amphipolim per & trāsierūt & exierunt
ונפקו ועברו על אמפיפוליס ואפלוניא מדינתא ואתו
 Iudæorum synagoga erat vbi in Thessalonicam
לתסלוניקא איכא דאית הוא כנושתא דיהודיא ;
 ei uicisionis nocte

דלליה דוקיפותא
 tribus & sabbathis ad eos erat solitus sicut Paulus & introiit
ועל פולוס איכנא דמעד הוא לותהון ושכא תלת
 quod futurū & ostēdēs esset explicās dum Scripturis ex cum eis locutus est
מלל עמהון מן כתבא ; כד מפשק הוא ומחוא דעתוד
 Iesus & hic eā mortuorum domo a & vt resurrexerit vt pateretur Christus fuit
הו משיחא דנחש ודנקום מן בית מיתא והויו ישוע
 erederūt ex eis & homines vobis ego quē euāgelizo ille Christus
משיחא הנא דמסכד אנא לכון ; ואנשין מנהון הימנו
 qui timētes illis Græcis ex & multi & Silz Paulo & adhererūt
ונפקו לפולוס ולשילא וסניאא מן יוניא אילין דחלון
 pauca non percelebres mulieres & etiā Deo a erant
הוון מן אלהא ואר נשא ידיעתא לא זעורין ;

37 **אמר לה פולוס דלא סכלו נגדון עין עלמא כלה**
 38 **אנשא דהומיא וארמיון בירת אסירא והשא מטשיאית**
 39 **מפקין לן לא גיר אלא הנון נאתון נפקון ; ואולר**
 שקלי שבטא ואמרו לאסטרטא מלא הלין דאתאמרו
 להון וכד שמעו דרהומיא אנן דחלו ; ואתו לותהון
 ובעו מנהון דנפקון ונשנון להון מן מדינתא ; וכד
 נפקו מן בית אסירא עלו לות לודיא והוון תמן לאחא
 וביאו אנון ;

37 Paulus autem dixit eis
 Cæcos nos publicè, indē-
 mnatos, homines Romanos
 miserunt in carcerem, & nūc
 occultè nos eiciunt? Non
 ita: sed veniant, & ipsi nos
 eiciant.
 38 Nuntiauerūt autem ma-
 gistratibus lictores verba
 hæc, timueruntque audito
 quòd Romani essent.
 39 Et venientes deprecati
 sunt eos, & educentes roga-
 bant vt egredierentur de vr-
 be.
 40 Exeuntes autem de car-
 cere, introierunt ad Lydiā:
 & visis fratribus, consolati
 sunt eos, & profecti sunt

CAP. XVII.

1 CVM autē perambulassent
 Amphipolim & Apolloniam,
 venerunt Thessalonicam, v-
 bi erat synagoga Iudæorum.

2 Secundum consuetudinē
 autē Paulus introiit ad eos,
 & per Sabbathā tria disere-
 bat eis de Scripturis.

3 Adaperiens & insinuans
 quia Christum oportuit pati
 & resurgere à mortuis: &
 quia hic est Iesus Christus,
 quem ego annuntio vobis.

4 Et quidam ex eis credi-
 derunt, & adiuncti sunt Pau-
 lo & Silz, & de colentibus
 Gentilibus multitudo ma-
 gna, & mulieres nobiles non
 pauca.

5 Zelantes autem Iudzi, affumentesque de vulgo viros quosdam malos, & turba facta, concitauerunt ciuitatem: & assidentes domui Iasonis querebant eos producere in populum.

6 Et cum non inuenissent eos, trahebant Iasonem & quosdam fratres ad principes ciuitatis, clamantes: Quoniam hi qui orbem concitant, & huc venerunt:

7 Quos suscepit Iason, & hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse, Iesum.

8 Concitauerunt autem plebem, & principes ciuitatis audientes hac.

9 Et accepta sanctisfactione à Iasone & à cæteris, dimiserunt eos.

10 Fratres verò confestim per noctem dimiserunt Paulum & Silam in Beroam. Qui cum venissent, in synagogam Iudeorum introierunt.

11 Hi autem erant nobiliores eorum qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt verbum cum omni auiditate, quotidie scrutantes Scripturas, si hæc ita se haberent.

12 Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honestarum, & viri non pauci.

plateis ex sceleram homines illis & adfluxerunt Iudzi sunt & concitauerunt ciuitatem & assidentes domum Iasonis querebant eos producere in populum.

6 Et cum non inuenissent eos, trahebant Iasonem & quosdam fratres ad principes ciuitatis, clamantes: Quoniam hi qui orbem concitant, & huc venerunt:

7 Quos suscepit Iason, & hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse, Iesum.

8 Concitauerunt autem plebem, & principes ciuitatis audientes hac.

9 Et accepta sanctisfactione à Iasone & à cæteris, dimiserunt eos.

10 Fratres verò confestim per noctem dimiserunt Paulum & Silam in Beroam. Qui cum venissent, in synagogam Iudeorum introierunt.

11 Hi autem erant nobiliores eorum qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt verbum cum omni auiditate, quotidie scrutantes Scripturas, si hæc ita se haberent.

12 Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honestarum, & viri non pauci.

13 Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honestarum, & viri non pauci.

NOV
TES
TAM
ENTIA
IV.

5 οἱ ζῆλοὶ τοῦ Ἰουδαίου καὶ οἱ ἀπειθοῦντες τῶν ἀρχαίων ἐπέστησαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ συνέστησαν ἄνθρωποι κακοῦ καὶ ἐβούλησαν κατακτείνειν αὐτούς· ἔστησαν δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ συνέστησαν ἄνθρωποι κακοῦ καὶ ἐβούλησαν κατακτείνειν αὐτούς. 6 ὅτε οὐκ εὗραν αὐτούς, ἔλαβον τὸν Ἰάσονα καὶ ἑτέρας μερῶν ἀδελφῶν καὶ ἔφερον αὐτοὺς πρὸς τοὺς ἀρχαίους, λέγοντες· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐβούλησαν ἐκτρέψαι τὴν πόλιν, λέγοντες ἄλλον βασιλέα ἔχειν ἡμᾶς, ὃν οὐκ ἐβούλησαν κατακτείνειν. 7 οὗτοι οὖν οἱ ἄνθρωποι ἐβούλησαν ἐκτρέψαι τὴν πόλιν, λέγοντες ἄλλον βασιλέα ἔχειν ἡμᾶς, ὃν οὐκ ἐβούλησαν κατακτείνειν. 8 ὅτε οὐκ εὗραν αὐτούς, ἔλαβον τὸν Ἰάσονα καὶ ἑτέρας μερῶν ἀδελφῶν καὶ ἔφερον αὐτοὺς πρὸς τοὺς ἀρχαίους, λέγοντες· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐβούλησαν ἐκτρέψαι τὴν πόλιν, λέγοντες ἄλλον βασιλέα ἔχειν ἡμᾶς, ὃν οὐκ ἐβούλησαν κατακτείνειν. 9 καὶ λαβόντες τὸν Ἰάσονα καὶ ἑτέρας μερῶν ἀδελφῶν καὶ ἔφερον αὐτοὺς πρὸς τοὺς ἀρχαίους, λέγοντες· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐβούλησαν ἐκτρέψαι τὴν πόλιν, λέγοντες ἄλλον βασιλέα ἔχειν ἡμᾶς, ὃν οὐκ ἐβούλησαν κατακτείνειν. 10 οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἀπέκριτον αὐτοῖς· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐβούλησαν ἐκτρέψαι τὴν πόλιν, λέγοντες ἄλλον βασιλέα ἔχειν ἡμᾶς, ὃν οὐκ ἐβούλησαν κατακτείνειν. 11 οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἀπέκριτον αὐτοῖς· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐβούλησαν ἐκτρέψαι τὴν πόλιν, λέγοντες ἄλλον βασιλέα ἔχειν ἡμᾶς, ὃν οὐκ ἐβούλησαν κατακτείνειν. 12 πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τούτων, καὶ γυναικῶν ἀγαθῶν καὶ ἀνδρῶν ἄνευ ἀριθμοῦ.

Dei quod sermo Theſſalonica qui ex Iudæi illi cognouissent & cum
 13 וכר ידעו הנון יהודיא רמן תסלוניקא דמלתה דאלהא
 & non illuc etiam venerunt eioitate in Berœa Paulo à prædicaretur
 אתכרות מן פולוס בכרואא מדינתא אתו אוי לתמן ולא
 emiserunt & Paulum plebem & concitare eômouere qui euerunt
 שליו למועו ולמדלחו לאנשותא: 14 ולפולוס שראוהו
 Silas ipsa ciuitate in ea fuit & manēs ad mare vt descēderet fratres
 אהא דנחות לה לימא וקוי הוא בה במדינתא הי שילא
 & Timotheus
 וטמותאוס:

Resurrectionem post quartz in sabbatho vnius
 דחד בשבט דארבעא דבתר קימתא

in Athenas vsque cum eo & venerūt Paulum ipsum qui deduxerūt illi
 15 והנון דאתליוו לה לפולוס ואתו עמה עד מא לאתניוס
 ad Epistolam ab eo accepterūt eius latere ab discederēt & cum urbem
 מדינתא וכר נפקין מן צאידוהי קבלו מנה אנרתא לות
 Paulus verò ipse ad ipsum venirent vt cird & Timotheum Silam
 שילא וטימתאוס דבענל נאולון לותה: 16 הו דין פולוס
 vidēs in spiritu suo mœore afficiebatur Athenis esset expectans cum
 כד מקוא הוא נאתניוס מתמרמר הוא כרוחה הוא
 erat & loquens idolis plena esset tota quod ciuitas erat
 הוא דמדינתא כלה מליא פתכרא: 17 ומללל הוא

Deo à qui timebant iis & cum Iudæis cum in synagoga
 בכנושתא עם יהודיא ועם אילין דרחליו מן אלהא
 & etiam die omni erant qui occurrentes iis cum & in platea
 ובשוקא עם אילין דמסתקבלין הו כל יום: 18 ואי
 qui vocantur & alij Epicuri doctrina qui ex Philosophi
 פילוסופא דמן יולפנא דאפיקורוס ואחרנא דמתקרין
 erant dicentes ex eis homo & homo cum eo erant disceptantes Stoici
 אכטואיקו דרשין הו עמה ואנש אנש מנחון אמרין הו
 deos erant dicentes & alij verborum collector iste vult quid
 מנא צבא הנא מלקט מלא ואחרנא אמרין הו לאלהא
 eis erat prædicans de resurrectione quod Iesum propterea prædicat alienos
 נוכריא מכרו מטל דלישוע ולקימתה מכרו הוא להון:

13 Cùm autem cognouissent in Theſſalonica Iudæi, quia & Berœæ prædicatum est à Paulo verbum Dei, venerunt & illuc, commouentes & turbantes multitudinem.

14 Statimque tunc Paulum dimiserunt fratres, vt iret vsque ad mare. Silas autem & Timotheus remanserunt ibi.

15 Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum vsque ad Athenas, & accepto mandato ab eo ad Silam & Timotheum, vt quàm celeriter venirent ad illum, profecti sunt.

16 Paulus autem cùm Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus eius in ipso, videns idololatriæ deditam ciuitatem.

17 Disputabat igitur in synagoga cum Iudæis, & contentibus, & in foro, per omnes dies ad eos qui aderant.

18 Quidam autem Epicuri & Stoici Philosophi discebant cum eo: & quidam dicebant. Quid vult feminiuerbi hic, dicere? Alij verò, Nouorum demoniorum videtur annuntiator esse, quia Iesum & resurrectionem annuntiabat eis.

13 ως δὲ ἐγένετο οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονικίας Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βερέα κατήγγελλον ἅπαντες τῷ Παύλῳ ὅτι κηρύσσεται
 τὸ θεῖον ῥηθὲν καὶ ἐν Βερέα. 14 οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Βερέα οὐκ ἀπέστησαν οἱ ἀδελφοὶ παρὰ τὸν Παύλον
 ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν Ἰερουσαλὴμ· ὁ δὲ Σίλας καὶ Τίμοθεος ἦσαν. 15 οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Βερέα τὸν Παύλον ἠγάπησαν
 αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον καὶ ἠθέλησαν αὐτὸν ἔχειν ἐν τῇ πόλει. 16 ὁ δὲ Παῦλος ἠθροῦσε αὐτοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ
 λέγων· ὁ θεὸς ὃν λατρεύετε οὐκ ἔγνωκα· ἀλλὰ ἃ ἠκούω λέγετε, ἢ ἄνθρωποι εἰσίν; 17 ὁ δὲ Παῦλος ἠθροῦσε αὐτοὺς
 ἐν τῇ ἀγορᾷ λέγων· ὁ θεὸς ὃν λατρεύετε οὐκ ἔγνωκα· ἀλλὰ ἃ ἠκούω λέγετε, ἢ ἄνθρωποι εἰσίν; 18 οἱ δὲ ἀπὸ τῆς
 ἑπαιρέσεως αὐτοῦ ἠθροῦσαν ἑσθλὰ καὶ ἄσχητα ῥηθὲν λέγοντες· ἄλλο τι κηρύσσει· ἢ ἄνθρωπος εἰσίν; ἄλλο τι κηρύσσει· ἢ ἄνθρωπος
 εἰσίν; ἄλλο τι κηρύσσει· ἢ ἄνθρωπος εἰσίν; ἄλλο τι κηρύσσει· ἢ ἄνθρωπος εἰσίν; ἄλλο τι κηρύσσει· ἢ ἄνθρωπος εἰσίν;

invenirent erantur ipsius & ex & peruehigantes Deum quærentes ut essent
 27 דנהוין בעין לאלהא ומעקבין ומן בריתה משבחין
 ipso in eo ex nobis vno omni ab remotus est non quod etis ppter ea eum
 לה מטל דאף לא הוא רחיק מן כל הר מנון 28 בההו
 sapientibus è homo etiam sicut & sumus & mouemur viuimus enim
 נר חיינן ומתויענינן ואיתין אף דאף אנשא מן חכימא
 qui pspia nrā igitur homo cognatio nrā est quod ex eo dixit vestris
 דלכון אמר דמנרה הו טוהמן 29 אנשא הכיל דטוהמן
 aur argento aur quod auro existimare debemus non est Deo ex
 מן אלהא הו לא חכיבנן למסכר דלרהכא או לסאמא או
 æmilitur hominis filij & per scientiam per artem insculpto lapidi
 לכאפא דגליפא כאומנותא וכידעתא דבר נשא דמית
 & in tēpore Deus pterire fecit erroris enim tēpora diuinitas
 אלהותא 30 זכנא ניר דטעיותא אעבר אלהא וזכנא
 loco in omni homo vt omnis hominis filius omnibus præcipit hoc
 הנא מפקד לכלהון בני נשא דכל אנש בכל דוכא
 terram vt iudicet futurū est in quo diem statuit quia penitentiā agat
 נתוב 31 מטל דאקים יומא דבה עתיד דנרון ארעא
 hominē omnē & cōuertit quē definit huius viri per manū in æquitate vniuersam
 כלרה בכאנותא ביד נברא אינא דפרש ואפני לכל אנש
 audirent & cum mortuorum domo à excitauit ipsum cum ad fidem eius
 להימנותה כד אקימרה מן בית מיתא 32 וכד שמעון
 & ex eis erant subfannantes ex eis mortuorum domo quæ à resurrectionem
 קימטה דמן בית מיתא מנהון ממיקין הו ומנהון
 & ita hoc de te audiemus nos alio in tempore erant dicētes
 אמרין הו בזנן אחרין שמעונון לך על הדא 33 והכנא
 & crediderūt sese ei adiūxerūt ex eis & homines inter eos de Paulus exiit
 נפק פולוס מן בינתהון 34 ואנשין מנהון נקפוחי והיכנו
 Areopagi iudicibus ex Dionysius erat ex eis autem vnus
 חד דין מנהון איתוהי הוא דינוכוסוס מן דינא דאריוס פנוס
 cum eis & alij Damaris cuius nomen vna & mulier

27 Quærete Deum si forte
 attrectent eum, aut inueniāt,
 quamuis non longē sit ab v-
 no quoque nostrum.
 28 In ipso enim viuimus &
 mouemur, & sumus, sicut &
 quidam vestrorum poetar-
 um dixerunt, Ipsius enim &
 genus sumus.
 29 Genus ergo cum sumus
 Dei, non debemus æstimare
 auro & argento, aut lapidi,
 sculpturæ artis & cogitatio-
 nis hominis, Diuinum esse
 simile.
 30 Et tempora quidem hu-
 ius ignorantiz despiciens
 Deus, nunc annunciat homi-
 nibus vt omnes vbique pen-
 itentiam agant,
 31 Eo quod statuit diem in
 quo iudicaturus est orbem in
 æquitate, in viro in quo sta-
 tuit, fidem præbēs omnibus,
 suscitans eum à mortuis.
 32 Cum audissent autem re-
 surrectionē mortuorū, qui-
 dam quidem irribebant, qui-
 dam verò dixerunt, Audie-
 mus te de hoc iterum.
 33 Sic Paulus exiuit de me-
 dio eorum.
 34 Quidam verò viri adhe-
 rentes ei, crediderunt in qui-
 bus & Dionysius Areopagita,
 & mulier nomine Damaris,
 & alij cum eis.

capitulum
 קפלאון יח
 sanctorum commemoratione
 דוכרנא דקדישא

C A P. XVIII.

27 ἠκούοντες αὐτῶν, εἰ ἄρα γε ἠγγαφίσταται αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ποῦ γὰρ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐκείνου ἡμεῖς ὑπο-
 ρχόμεθα. 28 ὅτι αὐτὰρ ἐπεὶ ἠὲ μὲν καὶ ἀνομήματα καὶ ἔσσηνοι ὡς καὶ ἄλλοις ἔβη καὶ ἡμῶν ποιητῶν εἰρήκαστος, τὸ ἰδὲν ἐν
 ἡμῶν ἐσμὲν. 29 ἡμῶν οὖν ὑπερχορτίζετο θεοῦ, ἡ δὲ φείλοισιν τομίζετο, καὶ οὐκ ἔδραμεν ἢ λίπω, καὶ ἐσθίμα π
 πηγάς καὶ ὄψου μακίσως ἀφῆρω πτω, τὸ εἶπετο ἡμῶν. 30 τοῖς μὲν οὖν χεῖροισιν τῆς ἀγνοίας ὑπερεδῶν ὁ θεός, ὡ
 τῶν ἀποχρηστικῶν τοῖς ἀφῆρω πτωσιν πᾶσι παρὰ γὰρ μακροσύνῃ. 31 διότι ἐγνώσαν ἡμεῖρας ὅτι ἡ μέλλει κρινῆναι τῶν σι-
 κανοφύλων αἰ δὲ ἀνομήτων, ὅτι ἀφῆρω ὅτι ὡς εἶπε, πῶς οὖν ἀφῆρω πᾶσιν, ἀνομήτως αὐτῶν ὅτι κεκμή. 32 ἀκούσαντες
 δὲ οὐκ ἄσπετος ἠε κηρύττει, ὅτι μὲν ἐγγαφίστατος, ὅτι δὲ εἶπετο, ἀκούσαντες μὲν τῶν παλιν ἀφῆρω πτω. 33 καὶ ἕπεται ὁ Παῦλος
 ἀπὸ τῶν ἐκείνων ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 οὗτος δὲ ἀφῆρες καλλισθένης αὐτῶν, ὁπίστουσαν ὅτι οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγι-
 τῆς, καὶ γυνὴ οἰσμάτη Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη.

Mm

1 Post hæc egressus ab Athenis, venit Corinthum,

2 Et intueniens quendam Iudæum, nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priscillâ uxorem eius. (eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Iudæos à Roma) accessit ad eos.

3 Et quia eiusdem erat artis, manebat apud eos, & operabatur. (erant autem scenofactoriæ artis.)

4 Et disputabat in synagoga per omne Sabbathum, interponens nomen Domini Iesu, suadebatque Iudæis & Græcis.

5 Cùm venissent autem de Macedonia Silas & Timotheus, instabat verbo Paulus, testificans Iudæis esse Christum Iesum.

6 Contradicientibus autem eis & blasphemantibus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos, Sanguis vester super caput vestrum: mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam.

7 Et migrans inde, intrauit in domum cuiusdam, nomine Titi Iusti, colentis Deum, cuius domus erat coniuncta synagoga.

8 Crispus autem archisynagogus credidit Domino, cum omni domo sua: & multi Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur.

in Corinthum venit Athenis ex Paulus discedente & de
בן נפק פולוס מן אתיננס אתה לה לקורנתוס ;
Acyllas erat cuius nomen Iudæum unum virum illic & intem
אכילס המן נברא חד יהודיא דשמוה הוא אקולאס
erat veniens tempore & in ipso eo regione Ponto ex qui era
יהודיה הוא מן פונטוס אתרא דבה כהו זכנא אתא הוא
præcipuus quoniam eius vxor & Priscilla ipse Italiz egrisse
אתרא דאיטליא הו ופריסקלא אנתתה מטל דפקר
Roma ex Iudæi omnes vt excederent Cesar Claudius
אך קלודיוס קסר דנפקון כלהון יהודיא מן רהומא
diuersatus est esset artificij eorum filius eo quod ad eos & con
וקרב לותהון ; מטל דבר אומנותהון הוא אשרא לה
erat artifices scenopœorū autē in opificio ipsorū cum eis erat & operis ap
הון ופלה הוא עמהון באומנותהון דין לולרם הון ;
erat & persuadens sabbatho in omni in synagoga erat & loquens
ומטל הוא בכנושתא בכל שבטא ומפיש הוא
Silas Macedonia ē venissent & cūm & Erhnicis Iudæis
הוא ומהנפוא ; וכד אתו הון מן מקרוניא שילא
insurgētes quoniam Paulus ipse in sermone erat confutans & Timothe
הוא אלוס אלין הוא במלתא הו פולוס ; מטל דקימין
ipsis esset testans cūm essent & blasphemātes Iudæi in con
הון קנבנה יהודיא ומברפין הון כד מטרה הוא להון
modò à eis & dixit vestimēta sua & excussit Christus esse quilibet
הון הון משיחא ונפין מאנהו ואמר להון מן השא
illine & exiit gentes ad ego abeo sum mundus q
אודנא אנא אול אנא לילוח עכמא ; 7 ונפק מן תמן
erat qui timens Titus cuius nomen viri in domum baptizabatur
דכותה דנברא דשמוה טטוס אינא דדהל הוא
& Crispus synagoge erat adharēns & domus eius Deo
אדרא וביתה נקירא הוא לכנושתא ; 8 וקריספוס
& multi oēs dom⁹ ei⁹ & filij ipse in Dominū nrūm erat credēs synagoge p
כנושתא הוּמין הוא במדן הו ובני ביתה כלהון וסנאא
& baptizabatur in Deum & credentes erant audientes Christi
דנפא שטעין הון ומהימנין באלהה ועמדין ;

NOV
TEST
TUR
A
IV.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα χειροτονεῖ ὁ Παῦλος ἐν τῷ Ἀκίλλῳ, ὃς ἦλθεν εἰς Κορινθὸν. 2 καὶ εὗροντα αὐτὸν Ἰουδαῖον ὄνοματι Ἀκύλλαν, Ποντικῆς γένεως, ὃς πρόσφατος ἦν ἡλυθὼς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρισιλλῆς γυναῖκα αὐτοῦ ἔχοντα, ἣν προέβλεπον οἱ Ἰουδαῖοι ἐκ τῆς Ἰταλίας. 3 ἦν αὐτῶν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου, ἡ δὲ ἑστὴ ἐπιπέσει ἐν τῷ πελοποννησίῳ τῷ πάλῳ. 4 οὕτως ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν Πρισιλλῆν, ἡ δὲ ἑστὴ ἐπιπέσει ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ ἑλληνιστῶν. 5 οὕτως δὲ κατέστη ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τῇ πόλει καὶ τῷ Τιμόθεῳ, συνειργάσαντο τῷ Παύλῳ, ὃς ἐμύνητο ἡμετέροις τοῖς Ἰουδαῖοις ἐν τῇ Χερσονήσῳ. 6 ἐκ τῆς πόλεως δὲ αὐτῶν, καὶ βλασφημούντων, ἐκπιπῶντων τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ἡ ἀσπίς μου καὶ ἡ περικεφαλαία μου ἐστίν, ἀπὸ τῆς νῦν εἰς τὴν ἔθνην περιβήσομαι. 7 καὶ μεταβὰς εἰς οἶκον ἑστὴν ἐπιπέσει ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ ἑλληνιστῶν, καὶ τῶν Ἰουδαίων, οἱ οὖν ἐκ τῆς πόλεως ἐκπιπῶντων τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ἡ ἀσπίς μου καὶ ἡ περικεφαλαία μου ἐστίν, ἀπὸ τῆς νῦν εἰς τὴν ἔθνην περιβήσομαι. 8 Κρίσπος δὲ ἦν ἀρχισυναγωγὸς ἐκείνου τοῦ ἔργου, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ἐκπιπῶντων τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ἡ ἀσπίς μου καὶ ἡ περικεφαλαία μου ἐστίν, ἀπὸ τῆς νῦν εἰς τὴν ἔθνην περιβήσομαι.

loquere sed timeas ne Paulo per visum Dominus & dixit
 9 ואמר מריא בחווא לפולוס לא תדהל אלא מלל
 poterit non & homo sum tecum ego quoniam tacueris neque
 ולא תשתוק: מטל דנאא עמך אנא ואנש לא משכח
 sedens hac ciuitate mihi est multus & populus tibi molestia exhibere
 לכהרותך ועמא סניאא אית לי במדינתא דרא: יתב
 eos erat & docens in Corintho sex & menses annum verò fuit
 הוא דין שנתא וירחא שתא בקורנתוס ומלל הוא להון
 Dei verbum
 מלתא דאלהא:

Pentecosten post quinta in sabbatho vnus
 דחר בשבט דרה דבתר פנטיקוסטי

congregati sunt Achaiz proconsul Gallio esset & cum
 12 וכר איתוהי הוא נאליון אנתופטוס דאכאא אתכנשו
 & dicebant tribunal ante & adduxerunt eum Paulum aduersus simul
 אנכדאא על פולוס ואיתוהי קדם בים: 13 ואמרן
 recedentes vt sint hominibus persuadet legem prater quia iste
 דהנמא לבר מן נמוסא מפים לבני נשא דנהון דהליון
 & loqueretur os suum vt aperiret Paulus esset petens & cum Deum
 לאלהא: 14 וכר בעא הוא פולוס דנפתח פומה ונמלל
 ait fraude aut malo aliquo de si Iudzis Gallio dixit
 אמר נאליון ליהודימא אלו על מרס דביש או דנביל או
 essem recipiens conuenienter Iudzi & essetis accusantes flagitio
 דסנא מקטרנין הויתון או יהודיא בוליותא מקבל הוית
 nominibus & de sermone de sunt quæstiones verò si vos
 לבון: 15 אן דין זאטמא אנון על מלתא ועל שמרא
 enim ego inter vos estis scientes vos vestra lege & de
 ועל נמוסא דילכון אנתון ידעין אנתון בינתכון אנא נור
 eos & repulit placitorum horum iudex vt sim sum cupiens non
 לא צבא אנא דאהוא דינא דהליון צבותא: 16 וטרד אנון
 Sosthenem ethnici omnes & prehenderunt suo tribunali &
 מן בים דילה: 17 ואחדו הון כלהון הנפא לסוכתאניס
 & Gallio tribunal ante eum erat & eadentes synagoge seniore
 קשישא דכנושתא ומחין הון לה קדם בים ונאליון
 illa erat paruipendens
 מהמא הוא כהליון:

12 Gallione autem procon-
 sule Achaiz, infurrexerunt
 vno animo Iudæi in Paulum,
 & adduxerunt eum ad tribu-
 nal, dicentes,
 13 Quia contra legem hic
 persuadet hominibus colere
 Deum.

14 Incipiente autem Paulo
 aperire os, dixit Gallio ad
 Iudæos, Si quidem esset ini-
 quum aliquid, aut facinus
 pessimum, o viri Iudæi, rectè
 vos sustinerem.

15 Si verò quæstiones sunt
 de verbo & nominibus legis
 vestræ, vos ipsi videritis: iu-
 dex ego horum nolo esse.

16 Et minauit eos à tribu-
 nali.

17 Apprehendentes autem
 omnes Sosthenem principè
 synagoge, percutiebant eum
 ante tribunal: & nihil cor-
 rum Gallioni curæ erat.

9 ἵνα πῶς εἰς αὐτὸν οὐδὲν ὀφθαλμοῦ ἐπιβλέψῃς τῷ Παύλῳ, μή φοβῶσθε ἀλλὰ, καὶ μὴ σωτηρίῃς. 10 δὲ πῶς εἰς αὐτὸν οὐδὲν ὀφθαλμοῦ ἐπιβλέψῃς τῷ Παύλῳ, μή φοβῶσθε ἀλλὰ, καὶ μὴ σωτηρίῃς. 11 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ λαὸς ἦν ὡς ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα ἀνδρες, καὶ οὐκ ἔδειξεν ὁ Παῦλος ὅτι ἐστὶν ἰσχυρὸς ἀπὸ τοῦ λαοῦ. 12 Γαλιῶνις δὲ ἀντιπροσβύτης τῆς Ἀχαΐας, καὶ προσέειπεν αὐτῷ Παύλῳ, καὶ ἔβραχεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγων, 13 ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἔμελλομεν εἰς ἀπορίαν εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας, εἰς τὸν ἄλλον ἡμέτερον. 14 μέλλομεν δὲ τῷ Παύλῳ ἀπορίαν εἶναι, ὅτι ὁ Γαλιῶνις ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας, εἰς τὸν ἄλλον ἡμέτερον. 15 εἰ δὲ ἐπιβλέψῃς αὐτῷ ὀφθαλμῷ, καὶ ἐπιβλέψῃς αὐτῷ ὀφθαλμῷ, καὶ ἐπιβλέψῃς αὐτῷ ὀφθαλμῷ, καὶ ἐπιβλέψῃς αὐτῷ ὀφθαλμῷ. 16 καὶ ἀπέλασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα. 17 ὅσοι αἱ ἐθνικαὶ οὐκ ἔμελλομεν εἶναι ἡμεῖς, καὶ ἐπιβλέψῃς αὐτῷ ὀφθαλμῷ.

Mm ij

18 Paulus vero cum adhuc sustinisset dies multos, fratribus vale faciens, nauigauit in Syriam, (& cum eo Priscilla & Aquila,) qui sibi tonderat in Cenchris caput. habebat enim votum.

19 Deuenitque Ephesum, & illos ibi reliquit. ipse vero ingressus synagogam, disputabat cum Iudæis.

20 Rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret, non consensit, sed valefaciens, & dicens.

21 Iterum reuertar ad vos, Deo volente: profectus est ab Epheso.

22 Et descendens Cæsareā, ascendit, & salutauit ecclesiam, & descendit Antiochiam.

23 Et facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex ordine Galatiam regionem & Phrygiam, confirmans omnes discipulos.

24 Iudæus autem quidam, Apollo nomine, Alexandrinus natione, vir eloquens, deuenit Ephesum, potens in Scripturis.

25 Hic erat edoctus viam Domini: & feruens Spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea quæ sunt Iesu, sciens tantum baptismum Iohannis.

fratribus pacem dedit multos dies ille Paulus fuisse & cetera
כִּד הוּא פּוֹלוֹס הַמֵּן וּמֵתָא סִנְיָאָא יְהֵב שְׁלָמָא לְאַהֲרָא
Priscilla cum eo & uenerunt in Syriam ut ueniret per mare & cetera
וּבְיָמֵי בִּינְיָאָא דְנָאוּל לְסוּרְיָא וְאַתּוּ עִמָּה פְּרִיִּסְקִילָא

in-Synagogam Paulus & ingressus est in Ephesum & peruenit ibi
וּמֵתָו לְאַפְסוֹס וְעַל פּוֹלוֹס לְכַנּוּשָׁתָא
Iudæis cum erat
וּבְעֵינָן הוּוּ מִנָּה דְנִגְר

sedulo me quia oportet dicere cum acquiescit nec apud
כִּד אִמְר דּוֹלֵא לִי אֲמִינָאִית
vulnerit Deus & si celebrandum in Ierusalem & ueniam adhibere
וְנָתַתָּא דְאַתָּא כְּאוֹרְשַׁלַּיִם אֲעִבְדוּהִי וְאַן אֱלֹהָא נִצְבָּא

& Priscillam Acylam ad vos reuertar
אִתָּא חוֹב לְחֹתְבוֹן : 22 וְלֵאקוֹלֹס וְלֵאפְרִיִּסְקִילָא שְׂבַק
& ascendit in Cæsaream & uenit per mare sulcauit & ipse Ephesum
וּבְנָפְסוֹס וְהוּוּ דְרָא בִּינְיָאָא וְאַתָּא לְקִסְרִיָא וְסַלְק

& cum in Antiochiam & profectus est Ecclesiam hiorum de pace & interregio
וּכְד בְּשִׁלְמָא דְרַבְנִי עֵדְתָא וְאוּל לֵה לְאַנְטִיּוֹכְיָא : 23 וְכִד
per regionem post post & peragravit discessit ceteros dies illic habere
וְאַתָּא וּבְיָמֵי יוּדֵיָא נִפְק וְאַתְכַּרְךְ בְּתַר בְּתַר בְּאַתְרָא

discipulos omnes esset confirmans dum & Galatiam Phrygiam
וּבְיָמֵי יוּדֵיָא כִּד מְקִים הוּא לְכָל הוֹן תְּלִמִידָא :
cuius erat Iudæus Apollo erat cuius nomen unus & cetera
וּבְנָא חֵד דְּשִׁמְהָ הוּא אִפְלוֹ יְהוּדִיָא דְאַיְתוּהִי הוּא

erat & subtilis in sermone erat & eruditus Alexandria ex cepit
וּבְיָמֵי אֱלֵבְסַנְדְּרִיָא וְרֵדְתָּא הוּא כְּמִלְתָּא וּמְרַק הוּא
viam erat edoctus hic Ephesum uenit in Serapiam
וּבְנָבִיא אִתָּא לְאַפְסוֹס : 25 הֵנָּה מֵתְלִמְדָּה הוּא לְאוֹרְהָא

de planè & docens erat & loquens Spiritu erat & seruens Domini
וּבְיָמֵי הוּא בְּרוּחַ וּבְמִלְלָה הוּא וּמְלִיָּה מְלִיאִית עַל
Iohannis baptisæ nisi esset sciens non aliquid eum
וּבְיָמֵי מְרַס לֹא יָדַע הוּא אֱלֵא אֵן מְעַבְדוּרְתָּא דְיוֹחָנָן :

NOV
TEST
AM
IV

18 ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμένεισας ἡμέρας ἰκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς δὲ ποταξάμενος ἔξελθὼν εἰς τὴν Συρίαν, καὶ μετὰ Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλλαν, καὶ ἐξέμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κενθρίαις ἵκεν εἰς τὴν Συρίαν. 19 καὶ ἐλθὼν εἰς Ἐφεσοῦν, καὶ κειμένοις κατὰ τὸν αὐτὸν αὐτῶν, αὐτοῖς δὲ εἰσέλθων εἰς τὴν συναγωγὴν, διελάλησεν τοῖς Ἰουδαίοις. 20 καὶ κειμένων δὲ αὐτοῖς ἡμέρας πολλὰς, οὐκ ἐπιθέσθων εἰς τὴν μακροχρόνιον, ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς, καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς. 21 καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς, καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς. 22 καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς, καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς. 23 καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς, καὶ ἀποχαιρῶν τοῖς μαθηταῖς. 24 Ἰουδαῖος δὲ ἓν ἑστὶν ἄλλομα, Ἀλεξάνδριος τῆς γένεως, καὶ τῆς πόλεως εἰς Ἐφεσοῦν, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 ὁ δὲ ἦν κατὰ τὴν ἑσθίαν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τῆς πόλεως εἰς Ἐφεσοῦν, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

6 Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, & loquebantur linguis, & propheta-

7 Erant autem omnes viri feré duodecim.

8 Introgatus autem synagogam, cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans & suadens de regno Dei.

9 Cum autem quidam indutarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in schola Tyranni cuiusdam.

10 Hoc autem factum est per biennium, ita ut omnes, qui habitant in Asia, audirent verbum Domini, Iudzi atque Gentiles.

11 Virtutesque non modicas qualibet faciebat Deus per manum Pauli.

12 Ita ut etiam super languidos deferrentur à corpore ei? sudaria vel semicinctia & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.

13 Tantaerunt autem quidam de circumcumbentibus Iudzis exorcistis, inuocare super eos qui habebant spiritus malos, nomen Domini Iesu, dicentes, Adiuvo vos per Iesum quem Paulus pradicat.

Sancitatis Spiritus & veniebat Paulus manum super eos & postea erant & vaticinantes lingua lingua erant & loquentes super eos

in synagogam Paulus fuit & intrans duodecim homines & loquebatur

de erat & persuadens tribus mensibus palam coram & discubantur indurabantur ex eis & homines Dei

tunc populorum turbis coram Domini de via & maledicentes loquens die & omni discipulos ab eis & separavit Paulus

omnes Domini verbum dum audissent vsque duobus annis & faciens magnas & virtutes & Gentiles Iudzi in Asia qui habitabant

vestimentis à vt etiam ita Pauli per manum Dei

super & poneret essent deferentes frustra aut sudaria corpus eius quo super erant execuntia demonia & etiam infirmitates ab eis erant & discedebant

erant qui circulantibus illi Iudzi homines etiam autem erant corpus & adiuuantes illi Iudzi homines etiam autem erant corpus

6 καὶ ὅταν ἐπέθηκε τὸ Πάυλος τὰς χεῖρας, ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ αὐτοῖς, καὶ ἠγόρευον καὶ προφητεύοντες ἑαυτοῖς ὡς ἐν ᾧ ἔμελλεν εἰπεῖν. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ὁμοῦς ὡς περὶ δεκάδύο. 8 εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐλάλῃ αὐτοῖς ἡμέρας τρεῖς διδάσκων καὶ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ βασιλείου τοῦ θεοῦ. 9 οἱ δὲ ἄλλοι ἔκρινον τὸν Πάυλον, καὶ ἐβλασφημοῦντες τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, ἐβλασφημοῦντες αὐτὸν καὶ λέγοντες, ἡμεῖς οὐκ ἴσμεν τίς ἔστίς σου, ἀλλὰ λέγομεν ἡμᾶς ἰσχυροῦς εἶναι τὸν Πάυλον, ὅτι ἐπιμαρτυροῦν ἡμᾶς ὅτι ἐστὶν θεὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐκράναντες οὐκ ἐβλασφημοῦμεν. 10 ὅτε δὲ ἐβλήθη ὁ Πάυλος ἐκ τῆς συναγωγῆς, ἐβλήθη ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκτίθη ἑαυτὸν ἐκτὸς τοῦ ὄμου τοῦ καλεομένου τῆς σχολῆς τοῦ Τυράννου. 11 ἡμεῖς δὲ ἐκείνην ἡμέραν ἐξήγαγον τὸν Πάυλον ἐκ τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐβλασφημοῦντες αὐτὸν καὶ λέγοντες, ἡμεῖς οὐκ ἴσμεν τίς ἔστίς σου, ἀλλὰ λέγομεν ἡμᾶς ἰσχυροῦς εἶναι τὸν Πάυλον, ὅτι ἐπιμαρτυροῦν ἡμᾶς ὅτι ἐστὶν θεὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐκράναντες οὐκ ἐβλασφημοῦμεν. 12 ὅτε δὲ ἐβλήθη ὁ Πάυλος ἐκ τῆς συναγωγῆς, ἐβλήθη ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκτίθη ἑαυτὸν ἐκτὸς τοῦ ὄμου τοῦ καλεομένου τῆς σχολῆς τοῦ Τυράννου. 13 ἡμεῖς δὲ ἐκείνην ἡμέραν ἐξήγαγον τὸν Πάυλον ἐκ τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐβλασφημοῦντες αὐτὸν καὶ λέγοντες, ἡμεῖς οὐκ ἴσμεν τίς ἔστίς σου, ἀλλὰ λέγομεν ἡμᾶς ἰσχυροῦς εἶναι τὸν Πάυλον, ὅτι ἐπιμαρτυροῦν ἡμᾶς ὅτι ἐστὶν θεὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐκράναντες οὐκ ἐβλασφημοῦμεν.

NOV
TES
IV.

sacerdotis summi Iudzi vnus viri filij septem autem erant
 אית הוא דין שבנא בנויה דנברא חד יהודיא רב כהנא
 & respondit hoc erant qui facientes Secue erat cuius nomen
 דשטרה הוא סקונה דעברין הוה הדא: וענא
 ego noui Iesum eis & dixit malus ille dzmon
 שארא הו בישא ואמר להון לישוע משתודע אנא
 in eos & infiliiit eis qui autem vos ego scio & Paulum
 ולפולוס ידע אנא אנתון דין מן אנתון: ושור עליהון
 contra eos & inualuit malus spiritus in quo erat ille vir
 נברא הו דאית הוא בה רוחא כישתא ואתהיל עליהון
 illa domo a fugerunt & faucij nudati & cum eos & subiecit
 ושפל אנון וכר שליהון ופעיעון ערקו מן ביתא הו
 qui habitabat & Gētilib⁹ Iudzis omnibus fuit cognitum & hoc
 והדא אתיהעת הות לכלהון יהודיא וארמא דעמרין
 erat & exaltatum omnes super timor & incidit Ephesi
 באפסוס ונפלת דהלתא על כלהון ומתרמרם הוא
 qui crederat illis ex & multi Christi Iesu Domini nri nomen
 שמה דמרן ישוע משיחא: וסנאא מן אילין דהומנו
 fuerat quod faciētes id & confitebatur offensas suas & renūtiabāt eā: venientes
 אתון הו ומשתעון סכלותהון ומודין במרם דעברין הו
 eremarūt & attulerunt libros suos cōgregarūt magi etiam autem multi
 סנאא דין ואר חרשא כנשו כתביהון ואותיו אוקרו
 myriadam argentū & ascēdit pretia eorū & supputarūt hoīe omni coram eos
 אנון קרם כל נש והשבו דמיהון וסלק כספא רבותא
 febat & multa erat inualefcens magna in virtute & ita quinque
 חמש: והכנא בחילא רבא תקפא הות וסנא הות
 Paulus posuit hęc peracta essent verō cum Dei fides
 הימנותא דאלהא: כד דין אשתלמו הלין סם פולוס
 & ierit & per Achaiam Macedoniam per totam vt per Iulzare in mēte sua
 ברעניה דנתברך בכלה מקדונשא וכנאא ונאול
 vt etiam me oportet illuc iuro postquam & dicebat in Ierusalem
 לאורשלם ואמר דמא דאולת לתמן ולא לי דאר
 videam Romam
 דהומי אחזא:

14 Erant autem cuiusdam
 Sceuz Iudzi principis sacerdotum septem filij, qui hoc faciebant.
 15 Respondens autem spiritus nequam dixit eis, Iesum noui, & Paulum scio: vos autem qui estis?
 16 Et infiliiens homo in eos in quo erat dzmonium pessimum, & dominatus eorum, inualuit contra eos, ita vt nudi & vulnerati effugerent de domo illa.
 17 Hoc autem notum factum est omnibus Iudzis atque Gentilibus qui habitabant Ephesi & cecidit timor super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Iesu.
 18 Multique credentium veniebant confitentes, & annuntiantes actus suos.
 19 Multi autem ex eis qui fuerant curiosi sectati, contulerunt libros, & combusserunt eos coram omnibus, & comparatis pretiis illorum, inpenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.
 20 Ita fortiter crescebat verbum Domini: & confirmabatur.
 21 His autem expletis proposuit Paulus in Spiritu, trāsita Macedonia & Achaia ire Ierosolymam, dicens, Postquam fuerō ibi, oportet me & Romam videre.

14 ἦσαν δὲ τῶν ἱερέων τοῦ Σακευῆ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοί, οἱ τοὺς ποιῶντες. 15 ἀποκριθεὶς δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπεν αὐτοῖς, Ἰησοῦν οἶδα καὶ Παῦλον ὁπίστανται, ὑμεῖς δὲ τίνας ἐστέ; 16 καὶ ἐπιβλήσας ἐν αὐτοῖς ὁ φθαρτὸς αἰὶνὸς τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἵκνησεν κατ' αὐτούς, ὡς τὸ γυμνοῦν καὶ τὸ βλάπτειν αὐτοὺς ὡς ἐκείνους. 17 τότε δὲ ἐβλήθη πνεῦμα πονηρὸν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς καὶ ἑλλήσι τοῖς κατακοιτοῦσι τῆς Ἐφεσοῦ, καὶ ἐπίπεσε φθῶρος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 18 πολλοὶ γὰρ τῶν πιστευόντων ἤρχοντο τὸ ἴδιον βιβλίον, καὶ ἀναγινώσκοντες τὰς ἀρχαίας αὐτῶν. 19 ἡγοῦν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτὸν εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, λέγων, ὅτι μετὰ ταῦτα δεῖ με εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, εἰς τὸ εἰδεῖν τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ τὴν Ῥώμην. 20 ἔτι δὲ ἐπιβλήσας ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, ὡς τὸ γυμνοῦν καὶ τὸ βλάπτειν αὐτοὺς ὡς ἐκείνους. 21 οὕτως δὲ ἐπιβλήσας ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι μετὰ ταῦτα δεῖ με εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, εἰς τὸ εἰδεῖν τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ τὴν Ῥώμην.

22 Mittens autem in Macedonia duos et ministrantes sibi, Timotheum & Erastum, ipse remansit ad tempus in Achaia.

ei erant qui ministrantes ijs ex viros duos fuerat & ministrantes sibi. ויִשְׁדַּר הוּא דְרִין אַנְשֵׁין מִן הַנּוֹן דְּמִשְׁמִשֵּׁין הוּוּ לֵהּ ad tempus mansit verò ipse & Erastum Timotheum in Macedonia. וְקִדְמוֹתָא לְמִכּוּתָא וְלֵאֲרִסְטוֹס הוּוּ דִין קוּי וְזִבְנָה

23 Facta est autem illo tempore turbatio non minima de via Domini.

דהר בשבוע דהרין דבתר פנטיקוסטי. via de magnis tumultus tempore in illo autē factus est. הוּא הוּוּ דִין בְּהוּוּ וְזִבְנָה שְׁנוּשִׂיא סְנִיאָא עַל אֹרְחָה

24 Demetrius enim quidam nomine, argentarius, faciens aedes argenteas Dianae, praestabat artificibus non modicum questum:

וְהָאָהָא: 24 אִית הוּוּ דִין תַּמְן עֵבֶד כְּאִמָּא חַד דְּשִׁמְרָה Dianae argenti delubra erat qui faciens Demetrius aedes argenteas Dianae, praestabat artificibus non modicum questum: וְהָאָהָא דְּמִטְרִיוֹס דְּעֵבֶד הוּוּ נֹסֶסָה דְּסִאָמָא לְאֲרִטְמִיוֹס

25 Quos conuocans & eos qui huiusmodi erant opifices, dixit, Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquiritio.

וְהָאָהָא: 25 וְהָאָהָא לְכֵנִי אֹמְנוּתָה יוֹתְרָנָא רַבָּה: 25 הָנָא cum eis qui operabatur & eos omnes artis suae filios eos congregans dixit, Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquiritio. וְהָאָהָא לְכֵנִי אֹמְנוּתָה כְּלָהוֹן וְלֵאִילִין דְּפִלְחִין עִמְהוֹן

26 Et videtis, & auditis quia non solum Ephesi, sed penè totius Asiae, Paulus hic suadens auertit multam turbam, dicens, Quoniam non sunt dii qui manibus fiunt.

וְהָאָהָא: 26 וְאִי אַתְּוֹן שְׁמַעִין אַתְּוֹן וְחִוִּין אַתְּוֹן et videtis estis audientes vos & etiam Ephesi totius multitudini etiam sed Ephesi filiis solum fuit quod dicitur. וְהָאָהָא בְּלַחוּד לְכֵנִי אַפְסוֹס אֵלָא אִיךְ לְסוֹנָא דְּכֵלָה

27 Non solum autem haec periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed magnae Dianae templum in nihilum reputabitur, sed & destrui incipiet maiestas eius, quam tota Asia & orbis colit.

וְהָאָהָא: 27 הָנּוּן דְּבִאִידִי בְּנֵי נִשְׂא מִתְעַבְדִּין: 27 וְלֵאָהּ הָרָא hoc & non sunt hominum qui per manus sunt delubrum ipsum etiam sed & cessat diffamatur tanquam nihilum. וְהָאָהָא בְּלַחוּד מִתְפַּרְסִיא וּבְטִלָא אֵלָא אִיךְ הוּוּ הֵיכְלָא

28 His auditis repleti sunt ira, & exclamauerunt, dicentes Magna Diana Ephesiorum.

וְהָאָהָא: 28 וְכֵן שְׁמַעוּ הֵלִין אַתְּמִלִּין חֵמְתָא Ephesiorum Diana est magna & dicentes erant declamantes. וְהָאָהָא וְאִמְרִין רַבָּא הִי אֲרִטְמִיוֹס דְּאַפְסִיא:

NOV
IES
TUR
A
V.

22 ἀποτείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τοῦ ἑξακονοῦτων αὐτοῦ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέμεινε τὴν Ἀσίαν. 23 ἐγένετο δὲ καὶ τὴν καιρὸν ἐκείνῳ ταραχὴ μεγάλη ἐπὶ τῆς οἰκουμένης. 24 ἀνεκλήθη οὖν ὄνοματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν καιροῖς Ἀρτέμιδος, ποιεῖ ἅπαντας ἱερὰ καὶ ἀγάλματα ἐκ ὀρείων. 25 οὗτοι οὖν ἐκείνους ἐκείνην ἔργον ἐποιεῖσαν, καὶ τὸ ἐπὶ τῶν τοιαύτων ἱερῶν, αἱ δὲ βραβεῖαι αὐτῶν ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον, ἀλλὰ ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον, ἀλλὰ ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον. 26 καὶ ἠρώρει, καὶ ἀκούετο, ὅτι ἡ μόνον Ἐφεσίου, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀσίας, ὅτι αὐτὸς εἶπεν τοιαύτας μαρτυρίας. 27 ἡ μόνον δὲ τῆς ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερῶν Ἀρτέμιδος εἰς ἡμεῖς καταλύονται, καὶ ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον, ἀλλὰ ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον. 28 αἰκούσαντες δὲ καὶ ἠρώρεισαν ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον, ἀλλὰ ἡμεῖς οὐδὲν ἔργον.

29 Et impleti

& profecti sunt simul & eucurrerunt ciuitas vnuerſa & tumultuata est
29 ואשתגשת כל־ה מדינתא ורהטו אכחדא ואולו
& Aristarchum Gaium secum abduxerunt & corripuerunt in theatrum
לתואטרון והטפו אוכלו עמהון לגאויס ולארסטרסוכס
Pauli societatis filios Macedones viros
נברא מקרונא בני לוייה דפולוס :

Pentecosten post tertie in sabbatho vnus

דחד בשבטא דג דבחר פנטיקוסמו

discipuli & phibuerunt eū in theatrum prodire erat volens Paulus
30 ופולוס צבא הוא דנעול לתואטרון וכלאוהו תלמידא :
ab eo petierūt miserūt erāt amici eius quia Afie primores & etiam
31 ואף רישא דאסיא מטל דרחמוהו הוו שדרו בעו מנה
verō turbē in theatrum vt prodiret seipsum traderet vt non
דלא נתל נפשה דנעול לתואטרון : 32 כנשא דין

aliud & alij erant tumultuantes valde in theatro quæ erant
דאית הוו בתואטרון טב שגישין הוו ואחרנא אחרניתא
quid propter erant scientes non ex eis verō multi erant clamantes
קעין הוו סנאא דין מנהון לא ידעין הוו מטל מנא
cōstituerat illic qui erant Iudæorum verō populus conuenissent
אתכנשו : 33 עמא דין דיהודיא דאית הוו חמן אקמו

& cum Alexander erat cuius nomen Iudæum virum ex eis
מנהון לגברא יהודיא דשמרה הוא אלכסנדרוס וכר
& cum populo spiritum proferre erat & cupiens manū suā mouit stare
קס אניף אידה וצבא הוא דנפוק רוחא לעמא : 34 וכר
duas horas quasi voce vna omnes clamauerūt esse q̄ Iudæꝰ cognouissent

ירעו דיהודיא הו קעו כל־הון בחד קלא איך שעין תרתין
princeps eos & cōpescuit Ephesiorum Diana est quæ magna
ררביא הי ארטמיס דאפסיא : 35 ושלי אנון רישא
qui non hominis filius ex enim quis est Ephesij viri diceret cum ciuitatis

דמדינתא כד אמר נברא אפסיא מנו גיר מן בני נשא דלא
magnæ Dianæ sit quod ædificata Ephesiorum ciuitatem sciat
ידע למדינתא דאפסיא דכומרתא הי דארטמיס רבתא
descendit cælis quod è & simulacrū eiꝰ
ולצלמרה דמן שמיא נחר :

29 Et impleta est ciuitas tota confusione, & impetum fecerunt vno animo in theatrum, rapto Caio & Aristarcho Macedonibus comitibus Pauli.

30 Paulo autem volente intrare in populum, non permiserunt discipuli.

31 Quidam autem & de Afie principibus qui erant amici eius, miserunt ad eum, rogantes ne se daret in theatrum.

32 Alij autem aliud clamabant. Erat enim ecclesia confusa : & plures, nesciebant qua ex causa conuenissent.

33 De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Iudæis. Alexander autem manu silentio postulato, volebat reddere rationem populo.

34 Quem vt cognouerunt Iudæi esse, vox facta est vna omnium, quasi per horas duas clamantium, Magna Diana Ephesiorum.

35 Et cum sedasset Scriba turbas, dixit, viri Ephesij, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum ciuitatem cultricem esse magnæ Dianæ, Ionisq̄e prolis.

29 και ἐπληρώθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσις, ἑτάρασαν δὲ τὸ θέατρον, ὡσαυτὰρ πύραυροι τὰ εἰς τὸ θέατρον ἑκείνη τῆς ἡμέρας. 30 τὸ δὲ Παῦλον βουλομένον εἰσελθεῖν εἰς τὸ δῆμον, οὐκ ἔβουλον αὐτὸν εἰσελθεῖν. 31 οἱ μὲν δὲ ἐκ τῆς Ἀφίης ἀρχαῖοι καὶ οἱ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν πολλοὺς καὶ παρεκάλουν μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὸ θέατρον. 32 οἱ μὲν γὰρ οὗτοι οὐκ ᾔδειον τὸν λόγον, οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ᾔδειον τὸν λόγον, οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ᾔδειον τὸν λόγον. 33 οἱ δὲ τῆς οἰκίας τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Ἰουδαίων. 34 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπαρτίσας τὸν λαόν, ἔειπεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ᾔδειον τὸν λόγον τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας, ἢ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Ἰουδαίας πόλεως τῆς ἡμετέρας. 35 κατὰ τὴν ἰσχυρίαν τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας, ἡ πόλις τῆς ἡμετέρας ἐστὶν ἡμετέρας πόλεως τῆς ἡμετέρας.

Na

36. Cum ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse & nihil temere agere.

37. Adduxistis enim homines istos, neque sacrilegos, neque blphemantes deam vestram.

38. Quod si Demetrius, & quicum eo sunt artifices, habent aduersus aliquem causam: conuentus forenses aguntur, & proconsoles sunt, accusent inuicem.

39. Siquid autem alterius rei queritis: in legitima ecclesia poterit absolui.

40. Nam & periclitamur argui seditionis hodiernae: cum nullus obnoxius sit (de quo possimus reddere rationem) cõuersus isti. Et cum hæc dixisset, dimisit ecclesiam.

C A P. XX.

1. Postquam autem cessauit tumultus, uocatis Paulus discipulis, & exhortatus eos, uale dixit, & profectus est ut iret in Macedoniam.

2. Cum autem perambulasset partes illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, uenit ad Græciam.

3. Vbi cum fecisset menses tres, factæ sunt illi inuidiæ à Iudæis nauigaturo in Syriam: habuitque consilium ut reuerteretur per Macedoniam.

36. ἀναγγέλλων ὡς ὄντων τούτων, θεοὶ οὐκ ἔμας καταλαβόντες ὑπερήξαί, καὶ μνηστὴρ ποσειδῶνος. 37. ἠγάγη τὸν τῶν ἀδελφῶν ὑποπίεσθε Ἰουδαίους, ἃς τὰ βλασφημιαῖς τῶν θεῶν ὑμῶν. 38. εἰ μὲν οὖν μήποτε καὶ εἰ σὺ ἀπίστῳ τίς τιμῆς πῶς λόγῳ ἐχρήσατο, ἀγροταί, καὶ αἱ σὺ πατὴρ ἐστὶν ἡμεῶν ἀποστόλων. 39. εἰ δὲ πῶς ἐπὶ ἰσχυροῦς ἐπισημαίνετε, εἰ τίς ὀνομασθεὶς ἀποστόλος ἐστίν. 40. καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς, ἀποστόλους τῶν ἀποστόλων, ἀποστόλους τῶν ἀποστόλων. 41. καὶ τῶν ἀποστόλων, ἀποστόλους τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. κ.
1. Μετὰ δὲ τὴν πᾶσαι, τὴν θόρυβον, ποσειδῶνος καὶ ἀποστόλων ποσειδῶνος. 2. διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκείνα, καὶ ἀποσταλέντων αὐτῶν λόγῳ πολλῷ, ἦλθε εἰς τὴν Ἑλλάδα. 3. ποιήσας τὴν μὲν τρεῖς, ἤμηνοντες αὐτῶν ὀνόματι ὡς τῶν Ἰουδαίων μνηστὴρ ποσειδῶνος. εἰς τὴν Συρίαν, ἐξῆλθε πρὸς τὴν ἑσπέρην τῶν ἀποστόλων εἰς τὴν Μακεδονίαν.

oportet dicere potest non homo hoc contra igitur quia
מטל הכיל דלוקבל הדא אנש לא משכח לאמר ולא
precipitauer quicquam faciatis nec sedatos esse
וכן דתתנון שלין ולא תעבדון מרם כסורהבא ו
neque expilauerint templum non cum istos viros enim adduxistis
אתותן ניר לנכרא הלין כד לא היכלא הלעז ולא
artis sine & filiis Demetrio illi verò si in deo nam blasphemauerint
מין לאלהתן: אן דין הנא דימטריוס ובני אוכנותה
artifices in vrbe proconsul ecce homine cum is tu et
דו לרין דינא עם אנש הא אנתופטוס במדינתא אומנא
quod aliquid sit & si vno cum vnus & disceptent accedant
און נקרון ונדונון חד עם חד: ואן הו דמדם
ad cõgregatione lege à qui datus est in loco ellis requiritur
אדין בעין אנתון בדוכתא דהיבא מן נמוסא לכנושא
quod accusabimur stamus in periculo nunc etiam quia
מטרא 40 מטל דאין השא בקינדונוס קימינן דנתרשא
congregatione de ipicitum proferre possumus quia non seditionis
אד שנושא דלא משכחין דנפוק רוחא על כנושא
causa sine & tumultuati sumus frustra quia cõgregati sumus huius de
דוכתא הנא דאתכנשן בטרלא מן אשתנשן דלא עלתא
congregationem dimisit dixisset hæc & cla
וכו הלין אמר שרא לכנושא
caput
כ
קפלאון ב

& cõsolat^r est discipulos Paulus vocauit tumultus sedatos est & pergrasset
& cõsolat^r est discipulos Paulus vocauit tumultus sedatos est & pergrasset
וכתר דשלי שנושא קרא פולוס לתלמודא ובני
peragrasset & cum in Macedoniam abiit & exiit eos & cõsolatus est
און נשק אנון ונפק אול לה למקדוניה: וכד אתכרך
venit multis sermonibus eos & cõsolatus esset eos regionem illam
און לתדורתא הלין ובניא אנון בטלא סניאתא אתא
autem fecerunt mensibus tribus illic & fuit regionem in Græciam
לה להלם אתרא: והוא תמן תלתא ירחין עברו דין
in Syriam ve iret esset futurum cum Iudæi dolos conuenerunt
לדון נכלא יהודיא כד עתיד הוא למאור לסודיא
in Macedoniam ve reuertetur & exortatus
אתחשב דנהפוך לה למקדוניה:

NOV
TEST
TUB
A
IV.

4 **וּנִפְקוּ עִמָּה עַד מָאָה לְאַסְיָא סוֹפִטְרוֹס דְּמִן בְּרוּאָה**
 & Gaius Thessalonica qui ex & Secundus & Aristarchus ciuitate
מְדִינַתָּא וַאֲרִיסְטָרְכוֹס וּסְקוֹנְדוֹס דְּמִן תְּסַלּוֹנִיקָא וְגַאִיוֹס
 Asia & ex Lystra qui ex & Timotheus ciuitate Derbe qui ex
דְּמִן דְּרַבִּי מְדִינַתָּא וְשִׁמְתָאוֹס דְּמִן לִיֹּטְרָא וּמִן אֲסִיָּא
 nos expectauerūt ante nos p̄fecti sunt hi & Trophimus Tychicus
טוֹכִיקוֹס וְטְרױפִימוֹס : 5 **הָלִיךְ אִילױ אִילױ קְדַמִּין וְקוִיױ לִן**
 Macedoniz ciuitate Philippis ex egressi sum⁹ verò nos in Troade
בְּטְרוֹאוֹס : 6 **חֲנֵן דִּין נִפְקֵן מִן פִּילִיפּױס מְדִינַתָּא דְּמַקְדוֹנִיא**
 in Troadem & venimus per mare & fulcauimus Azymorum dies post
בְּתֵר יוֹמְתָא דְּפִטְרִיא וְרִדִּין כִּימְתָא וְאִתִּין לְטְרוֹאוֹס
 septem dies illic & fuimus quinto die
לְיוֹמְתָא חֲמִשָּׁא וְהוּן תַּמָּן יוֹמְתָא שְׁבַע :

דְּעִנְרָא

Zencharistiam vt frūgerem⁹ congregati essem⁹ dum in Sabbatho vnus in die
 7 **כִּימְתָא דְּהַר בְּשַׁבְּתָא כִּד כְּנִישׁוֹן דְּנִקְצָא אוֹכְרִסְטָא**
 futurum postero die eo quodd Paulus cum eis erat loquens
מְמַלֵּל הוּא עִמְהוֹן פּוֹלוֹס מְטַל דְּלִיּוֹמָא אַהֲרָנָא עִתִּיד
 ad diuisionem vsque loquendo fuit & producēs vt discederet erat
הוּא דְּנִפְקֵן לָהּ וְאֵנֵר הוּא לְמַמְלֵלוֹ עַד מָאָה לְפִלְגְרָא
 in cenaculo multe ignis lucernaz illic & erant nodis
דְּלִיא : 8 **וְאִית הוּא תַּמָּן לְמַפִּידָא דְּנוֹרָא סְנִיאָא בְּעִלִּיתָא**
 cuius nomen vnus adolescens erat & sedens in quo erant congregati illo
הִי דְּכְנִישׁוֹן הוּן כְּהָ : 9 **וַיִּתֵּב הוּא עֲלִימָא הַר דְּשִׁמְתָא**
 cum graui in somno & merius est & audiebat in fenestra Eutychnus erat
הוּא אוֹטִיכּוֹס בְּכוֹתָא וְשִׁמְעַ וְטַבַּע בְּשִׁנְתָּא יְקוֹרְתָא כִּד
 & fuit cadens & in somno suo Paulus ipse sermonem esset p̄ducens
אֵנֵר הוּא בְּמַלְתָּא הוּ פּוֹלוֹס וְכְשִׁנְתָּרָא נִפֵּל הוּא מִן
 cecidit Paulus & descendens mortuus & sublat⁹ est contignatione tertia
תְּלַתָּא מְדִירִין וְאַשְׁתַּקֵּל כִּד מִית : 10 **וְנַחַת פּוֹלוֹס נִפֵּל**
 anima eius quia turbemini ne & dixit & eū cōplexus est eam super
לְעַל מְנָה וְעַפְקָרָא וְאֵמֵר לָא תִּתְוַעְוֵן מְטַל דְּנִפְשָׁתָא
 est in eo
כְּהָ הִי :

4 Comitatus est autem eū Solispater Pyrrhi Beroenis: Thessalonicensium verò Aristarchus, & Secundus: & Gaius Derbeus, & Timotheus: Afiani verò Tychicus & Trophimus.
 5 Hi cum p̄cessissent, sustinuerunt nos Troade:
 6 Nos verò nauigauimus post dies Azymorum à Philippis, & venimus ad eos Troadē in diebus quinque, vbi demorati sumus diebus septem.
 7 Vna autem Sabbathi cūm venissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat cum eis profectus in crastinum, protraxitque sermonem vsque in mediam noctem.
 8 Erāt autem lampades copioze in cenaculo vbi eramus congregati.
 9 Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychnus, super fenestram, cūm iniegeretur somno graui, disputante diu Paulo, ductus somno cecidit de tertio cenaculo deorsum & sublat⁹ est mortuus.
 10 Ad quem cūm descendisset Paulus, incubuit super eum: & complexus dixit, Nolite turbati: anima enim ipsius in ipso est.

4 **συνώθησαν δὲ αὐτῶν ἄρχη τῆς Ἀσίας Σώπταρος Βεροῖωνος Θεσσαλονικέων δὲ Ἀριστάρχος, καὶ Σεκούνδος, καὶ Γαῖος Δερβεῖος, καὶ Τιμόθεος Ἀσιασῶν δὲ, Τροχῆος καὶ Ἐφύμοσ. 5 ὅτε προσελθόντες ἕλθον ἡμεῖς εἰς Τροάδα. 6 ἡμεῖς δὲ ἐκτραπέντες ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Ἀζυμοῦσων Πενήτητων, καὶ ἠλθόντες πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τροάδα ἄρχη ἡμερῶν πέντε, ἔδοξαμεν ἡμέρας ἐπίσει. 7 ὅτε δὲ τῆς μιᾶς τῆς ἑβδόμης, συνῆκεν ἡμεῖς ἐν τῷ κενάκῳ τῆς ἐκκλησίας, ὁ Παῦλος δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς μετὰ τὴν ἑβδόμην, παρακαλεῖσθε τοὺς λογισμοὺς ἡμῶν. 8 ἦσαν δὲ λαμπρῶδες ἱκαναὶ ἐν τῷ κενάκῳ ἡμεῖς συνῆκεν. 9 καθῆκον δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον οὗνομα Εὐτύχουσ ὅτι τῆς θυελλώσ, καταπερσόμενος ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Παύλου ἐκτραπέντος, καὶ πτερυχῆσ: ὅτε τῆς οὐρανῶσ, ἐπεσεν ὅτε τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὸν, καὶ ἤρξατο λέγεισ. 10 κατὰ τὴν δὲ ὁ Παῦλος ἐπίπτεσ αὐτῶν, καὶ σπασάσεν αὐτῶν, καὶ ἔθηκεν αὐτῶν ἐν ἑαυτῶν ὄψι.**

11 Ascendens autem, frangensque panem & gustans, factisque allocutus est usque in lucem, & sic profectus est.
 12 Adduxerunt autem pecuniam viuentem, & consolati sunt non minimè.

13 Nos autem ascendentes nauem, nauigauimus in Asson, inde suscepturi Paulum. sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus.

14 Cùm autem conuenissemus in Asson, assumpto eo venimus Mitylenen.

15 Et inde nauigantes, sequenti die venimus contra Chium: & alia die applicuimus Samum. Et sequenti die venimus Miletum.

16 Proposuerat enim Paulus transnauigare Ephesum, nequa mora illi fieret in Asia. Festinabat enim, si possibile sibi esset, ut diem Pentecostes faceret Ierosolymis.

17 A Mileto autem mittens Ephesum, vocauit maiores natu Ecclesie.

18 Qui cùm venissent ad eum, & simul essent, dixit eis, Vos scitis à prima die qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim.

vsque loquens & gustans panem fregit verò ascēdit cum
 כד סלק דין קנא לחמא וטעם והוא מכלל עד מא
 & adduxerunt per aridam vt iret egressus est & sic aurora de asson
 ודבריהו ודבריהו נפק דנאול כבשנא: 12 ודבריהו
 descendim autē nos vehementer in eo & gauisi sunt viueret cū adolent
 וליכא כד הי והיוו בה רורכאית 13 חנ דין נחת
 eramus futuri illinc quoniam Thesus ad cetum & perrexit in
 וליכא ורדין לוערא דתסוס מטל דמן תמן עתידין הוין
 esset a biens cū nobis fuerat sciens enim sic Paulum vt exspectat ipse
 וקבלידו לפרלופ הכנא ניה פקד הוא לן כד אול הוא
 sustulimus cum Theso ex recepimus eum autem cū per aridam
 ו כבשנא: 14 כד דין קבלניה מן תסוס ישקלניה
 postero die & illinc Mitylenen & venimus in nauem
 ארנא ואתין למיטוליני: 15 ומן תמן ליונא אהרנא
 in Samum venimus postero die & rursum insulam Chium cōtra portum
 ודין לוקבל כיום גורתא ותוב ליונא אהרנא אתין לסמוס
 in Mileum venimus postero die in Trogillo & applicuimus
 ודין כטרויליון וליומא אהרנא אתין למיטוס:
 ne Ephesum vt preteriret Paulo enim ipsi fuerat statim
 סמק הוא לה גיר לפולוס דנעבריה לאפסוס דלמא
 diem posset vt si erat festinans quoniam illic moueret
 וטור לה תמן מטל דמסרהב הוא דאן משכחא יומא
 faceret in Ierusalem Pentecosten
 וטקוסטא באורשלם נעבריהו
 & Patrum Sanctorum

דקדישנא ואבהתא

Ecclesie presbyteros accersit misit Mileto & alios
 ומנה מן מיטוס שדרר איתי לקשישנא דערתא
 scientes vos eis dixit ad eum venissent & cūm
 ובר אתו לותה אמר להון אנתון ידעין
 sui quomodo Asiam quo ingressus sum primo die quod i
 ונתון דמן יומא קדמא דעלרת לאסיא איכנא הוית
 tempore omni tempore
 ונתון כלה זכנא: 18

NOVI
 TESTAM
 TUM
 ACT
 IV

11 ἀναστὰς δὲ κᾶθ' ἡμέρας ἔφατο, καὶ κραιπνῶς ἐφ' ἡμέρας ἔφατο ἄχρις αὐγῆς, ὅπως ἐξῆλθεν.
 12 ἤγαγον δὲ τὸν πᾶν δὸν ἄσωνα, καὶ παρεκλήθησαν ὁ μετ' αὐτοῦ. 13 ἡμῶς δὲ προσεδόξατο τὸν πᾶν
 ἀν' ἡμετέρας εἰς τὴν Ἀσσον, ἐκείθεν μάλιστα εἰς τὸν Παῦλον· ὅτι εἶπε τὸν δὸν ἄσωνα τὸν πᾶν ἄσωνα, καὶ
 πρὸς εἶπε. 14 ὡς δὲ συνήλασε ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15
 καὶ ἐκείθεν ἀποπλεύσαμεν, τῆς ἑπομένης κατεπλευσαμεν εἰς τὴν Χίον· τῆς ἑπομένης παρῆλθομεν εἰς τὸν Σάμον, καὶ
 ἐκ τούτου ἐπὶ τὴν Τρογίλον, καὶ ἐκείθεν ἐπὶ τὴν Μιλήτον. 16 ἔμελλεν γὰρ ὁ Παῦλος ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ,
 ἵνα ἴδῃ αὐτὸν ἅμα μετὰ τὸν Πέτρον, εἰς τὴν ἑπομένην τῆς Πεντηκостῆς. 17 ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς τὴν Ἐφεσον, μετὰ καλέσας τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
 18 ὡς δὲ παρεβύθησαν πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οἴσθε ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρις ἄρτι
 ἄσωνα, πῶς μὴ ὑμεῖς τὸν πᾶν τὰ χρόνον ἐβόησατε.

21 caput קפלאון

CAP. XXI.

1 ופרשן מנהון ורדון תריצאית לקו גורתא וליומא
 2 ואחרנא אתין לרודוס ומן תמן לפאטרא : ואשכחן
 3 ומטין עד מא לות קופרוס גורתא ושבקגרה לסמלא
 4 וכתא נפקן דנאול באורחה ומלוין הוו לן כלהון הנון
 5 ונשיהון ובניהון עד מא לבר מן מדינתא וקעדו על
 6 ונשקן לחדרא וסלקן
 7 חנן דין רדון מן צור
 8 וליומא אחרנא נפקן
 אינא דאיתוהי הוא מן שבועא :

1 CUM autem factum esset ut nauigaremus abstracti ab eis, recto cursu uenimus Coum, & sequenti die Rhodum, & inde Pataram.
 2 Et cum inuenissemus nauem transirentem in Phoeniciam: ascendentes nauigauimus.
 3 Cum apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, nauigauimus in Syriam, & uenimus Tyrum: ibi enim nauis expositura erat onus.
 4 Inuentis autem discipulis, mansimus ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per Spiritum, ne ascenderet Ierosolyman.
 5 Et expletis diebus profecti ibamus, deducenibus nos omnibus cum uxoribus & filiis usque foras ciuitatis: & positis genibus in litore, orauimus.
 6 Et cum uale fecissemus inuicem, ascendimus nauem, illi autem redierunt in sua.
 7 Nos uero nauigatione explicita, à Tyro descendimus Ptolemaidam: & salutatis fratribus, mansimus die una apud illos.
 8 Alia autem die profecti, uenimus Cæsaream. Et intrantes domum Philippi Euangelistæ, qui erat unus de septem, mansimus apud eum.

Κεφ. καΐ.

1 Ως δὲ ἐξήρτη ἡ ναὺ ἀπὸ τῆς Ῥόδου εἰς τὴν Πάταραν. 2 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Κύπρον, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου. 3 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Πάταραν, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου. 4 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Πάταραν, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου. 5 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Πάταραν, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου. 6 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Πάταραν, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου. 7 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Πάταραν, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου. 8 καὶ μετὰ τὸν ἅλιον ἔβη εἰς τὴν Πάταραν, ἀφ' ἧς ἀπέβη εἰς Τύρον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου.

9 Huic autem erant quatuor filiaz virgines, propheta-
tantes.

10 Et cum moraremur per dies aliquot supervenit quidam vir à Iudæa propheta, nomine Agabus.

11 Is cum venisset ad nos tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes & manus dixit, Hæc dixit Spiritus sanctus, Virum cuius est zona hæc, sic alligabunt in Ierusalem Iudei, & tradent in manus Gentium.

12 Quod cum audissemus, rogabamus nos, & qui loci illius erant, ne ascenderet Ierosolymam.

13 Tunc respondit Paulus, & dixit, Quid facitis flentes, & affigetes cor meum? Ego autem non solum alligari, sed & mori in Ierusalem paratus sum propter nomen Domini Iesu.

14 Et cum ei suadere non possemus, quiescimus, dicentes, Domini voluntas fiat.

15 Post dies autem istos præparati, ascendebamus in Ierusalem.

16 Venerunt autem quidam ex discipulis à Cæsarea nobiscum adducentes secum (apud quem hospitaremur) Mnasonem quædam in Cyprii, antiquum discipulum.

erant que vaticinantes quatuor virgines filie ei erant cel
ואת היו לה בנתא בתולתא ארבע דמתנבין היו
Judæa ex fuit descendens multos dies illic effensus & cin
וכד איתון חמן יומתא סניאא נהרת הוא מן יהוד
resumpit apud nos & introijt Agabus erat cuius nomen vras prophe
בנתא חד דשמהו הוא אנבוס: ועל לותן ושקל
& manus suas sui ipsius pedes vt vinxit Pauli lumborum cingula
יקתא דהצווי דפולוס ואסר רגלא דנפשה ואידוהי
dominum quod virum sanctitatis Spiritus dicit sic
וכד הכנתא אמר דוהנת דקורשא דנברתא מרה
in Ierusalem Iudei vincient eum ita huius cingula
יקתא הוא הכנתא נאסרונה יהודיא כאורשלם
audiuissimus sermones hos & cum gentium in manus & tradent
דשמונה באווי עממא: וכד הלון מלא שמען
in Ierusalem abiret ne regionis & filij nos ab eo scaperent
מן מנה חנן וכני אתרא דלא נאזל לאורשלם:
Pentecosten post quarte in sabbatho vnius
דחד בשבטא דד דבתר פנטיקוסטי

elis qui flentes estis facientes quid Paulus & ait respiciens
דווי ענא ואמר פולוס קנד עברין אתון דבכין אתון
vt vinciat non enim ego cor meum ipsum elis & cingula
דקין אתון לה ללבי אנא גיר לא הוא דאתאסר
pro in Ierusalem vt moriar etiam sed sum paratus mori
מחור כטב אנא אלא אי דאמות כאורשלם הל
nobis acquiescitet non & cum Christi Iesu Domini testante
מן דמון ישוע משיחא: וכד לא אתטפס לן
dies & post heret Domini nri vt voluntas & diximus nos dicit
דון לן ואמון דנברתא דמון נהוא: ובתר יומתא
nobiscum & venerunt in Ierusalem nos & obsecramus preparationem
דן לאתטיבן וסלקן לן לאורשלם: ואתו הוו עמן
vnum fratrem eum eis adducerent cum Cæsarea è discipulli huius
אמא תלמידא מן קסריא כד דבריו עמהון אחא חד
ex & erat Mnason erat cuius nomen primis discipuli
תלמידא קרמא דשמהו הוא מנסון ואיתוהי הוא מן
domi for vt exciperet nos Cyprii
דמון דנקבלן בכיתה:

NOV
TES
TUN
A
IV

9 τούτων δὲ ἦσαν τετρακτῆρες παρθέναι πένταρες ἀσθητικῆς. 10 ὁμοίως δὲ ἦσαν τέσσαρες θυγατέρες αὐτοῦ τῆς Ἰουδαίας προφήτις, οὐδὲ ἅπασι ἄγαστες. 11 ὁ δὲ ἄγας ἦν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἦλθεν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔλαβεν τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, καὶ ἀσπασσάμενος τὴν ζώνην αὐτοῦ, ἔειπεν, ἡμεῖς οὕτως εἰπαμέναι εἰς ἡμᾶς ἐστὶν ἡμεῖς. 12 ὁ δὲ πνεῦμα ἅγιον εἰσακούσας, εἶπε, ὁμοίως ἔσονται οἱ Ἰουδαῖοι αὐτῷ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς ἡσθητικὴν. 13 ἡμεῖς δὲ ἠκούσαντες, ἐπαύσαμεν αὐτὸν, λέγοντες, ἡμεῖς οὕτως εἰπαμέναι εἰς ἡμᾶς ἐστὶν ἡμεῖς. 14 ὁ δὲ πνεῦμα ἅγιον εἰσακούσας, εἶπε, ὁμοίως ἔσονται οἱ Ἰουδαῖοι αὐτῷ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς ἡσθητικὴν. 15 ὁ δὲ πνεῦμα ἅγιον εἰσακούσας, εἶπε, ὁμοίως ἔσονται οἱ Ἰουδαῖοι αὐτῷ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς ἡσθητικὴν. 16 ὁ δὲ πνεῦμα ἅγιον εἰσακούσας, εἶπε, ὁμοίως ἔσονται οἱ Ἰουδαῖοι αὐτῷ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς ἡσθητικὴν. 17 Ἐξ οὗ

& die hilariter fratres exceperunt nos in Ierusalē venissem⁹ & cum
 17 **וכר אתין לאורשלם קבלון אחא חדיאתי**: 18 **וליומא**
 apud eum essent cum Iacobum ad Paulo cum introiim⁹ postero
 אחרנא עלן עם פולוס לות יעקוב כר אית הוא לותה
 fuit & renuntians pacem eis & dedimus Presbyteri omnes
 כלהון קשישא: 19 **ויהבן להון שלמא ומשתעא הוא**
 in gentibus Deus quod fecisset id omne post post Paulus eis
 להון פולוס בתר בתר כל מא רענד אלהא בעממא
 ei & dixerunt Deum glorificauerunt audiuissent & cum per suum ministerium
 בתשמשתיה: 20 **וכר שמעון שבחו לאלהא ואמרו לה**
 qui crederunt eoru in Iudaea sint myriades quot frater noster tu vides
 הוזה אנת אחון כממא רבין אית ביהוד אילין דהימנו
 verb⁹ eis dictum est Legis sunt zelatores isti & omnes
 וכלהון הלין טננא אנון דנמוסא: 21 **אתאמר להון דין**
 Iudxi omnes Mose a vt discedant tu quod doceas de te
 עליך דמלי אנת דנפרקון מן מושא כלהון יהודיא
 neque filios suos circumcidētes sint vt non tu dicas cum qui inter gētes
 דבעממא כר אמר אנת דלא נהוון גורין בניהון ולא
 audium igitur quia ambulātes sint Legis in ritibus
 בעודא דנמוסא נהוון מהלכין: 22 **מטל הכיל דמשתמעא**
 nobis sunt tibi quod dicimus id fac huc quod veneris ab eis est
 הי להון דאתית לכא: 23 **עבר מדם דאמרינן לך אית לן**
 & vade eos assume vt purificetur quibus votum est quatuor viri
 נברא ארבעא דנדיר להון דנתרכון 24 **דבר אנון וול**
 radant vt impensas pro eis & expende cum eis purificator
 אתרכמא עמהון ואפק עליהון נפקתמא איך דננרעון
 fallum de te quod dictum est id homini omni & innotescat capita sua
 רישיהון ומתידעא לכל נש דמדם דאתאמר עליך דגל
 qui crederunt ijs de & seruans us adimplens legem & tu est
 הו ואנת לנמוסא שלם אנת וננר: 25 **על אילין דהימנו**
 immolato ab seipso custodientes vt sint scriptimus nos gentibus ex
 מן עממא הנן כתבן דנהוון נטרין נפשהון מן דרביחא
 sanguine & a suffocato & a fornicatione & a
 ומן זנותא ומן חניקא ומן דממא:

17 Et cum venissemus Iero-
 solymam, libenter exceperunt nos fratres.
 18 Sequenti autē die introibat
 Paulus nobiscum ad Iacobū, omnēque collecti sunt Seniores.
 19 Quos cum salutasset, narrabat per singula quae Deus fecisset in Gentibus per ministerium ipsius.
 20 At illi cum audissent, magnificabant Deum, dixeruntque ei: Vides frater quot millia sunt in Iudæis qui crediderunt: & omnes zelatores sunt Legis.
 21 Audierunt autem de te quia discessionem doceas à Moysē eorum, qui per Gentes sunt, Iudæorum, dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secundum consuetudinem ingredi.
 22 Quid ergo est? Vtique oportet conuenire multitudinē: audient enim te superuenisse.
 23 Hoc ergo fac quod tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor, votū habentes super se.
 24 His assumptis sanctifica te cum illis, & impende in illis, vt radant capita: & sciēt omnes quia quae de te audierunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens Legem.
 25 De his autem qui crediderunt ex Gentibus nos scripsimus, iudicantes vt abstinere se ab idolis, immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione.

17 **וקבלימון דהימנו עס לרסולומא, אסימיוס דדלזא דמא, סי אדלרסי.** 18 **תה דהימנא עסח ד פאולוס**
 17 **אסי אסימיוס דהימנו עס לרסולומא, אסימיוס דדלזא דמא, סי אדלרסי.** 18 **תה דהימנא עסח ד פאולוס**
 19 **אסי אסימיוס דהימנו עס לרסולומא, אסימיוס דדלזא דמא, סי אדלרסי.** 20 **סי דהימנא עסח ד פאולוס**
 21 **אסי אסימיוס דהימנו עס לרסולומא, אסימיוס דדלזא דמא, סי אדלרסי.** 22 **סי דהימנא עסח ד פאולוס**
 23 **אסי אסימיוס דהימנו עס לרסולומא, אסימיוס דדלזא דמא, סי אדלרסי.** 24 **סי דהימנא עסח ד פאולוס**
 25 **אסי אסימיוס דהימנו עס לרסולומא, אסימיוס דדלזא דמא, סי אדלרסי.**

26 Tunc Paulus assumptis vicis, postera die purificatus, cum illis intravit in templum, annūtians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro vnoquoque eorum oblatio.

27 Dum autem septem dies consummarentur, hi qui de Asia erant Iudæi, cum viderent teum in templo, concitauerunt omnem populum, & iniecerunt ei manus, clamantes:

28 Viri Israelitæ, adiuuate: hic est homo qui aduersus populum & Legem & locum hunc, omnes vbiq; docet, insuper & Gentiles induxit in templum, & violauit sanctum locum istum.

29 (Viderant enim Trophium Ephesum in ciuitate cum ipso, quem æstimauerunt, quoniam in templum introduxisset Paulus)

30 Commotæque est ciuitas tota: & facta est concursio populi. Et apprehendentes Paulum trahebant eum extra templum: & statim clausæ sunt ianuz.

31 Querentibus autem eum occidere, nuntiatum est Tribunò cohortis, Quia tota confunditur Ierusalem.

32 Qui statim assumptis militibus & centurionibus decurrit ad illos. Qui cum vidissent Tribunum & milites, cessauerunt percutere Paulum.

postero die istos viros illos assumptis Paulus... הורין פולוס דבר אנון לגברא הלין ליומא אחרנא

expulsionem eis patefaceret cum in templum iuit & ingressus... ודבר עמהון ועל אול להיכלא כד מודע להון מוליא

virii virii oblatio dum oblata fuit vsque purificationis... ודמא דהדכומא עד מא דאתקרב קורבנא דאנש אנש

Asia qui ex Iudæi septimus dies aduenisset & cum... אסיא וכו' מטי יומא דשבועא יהודיא דמן אסיא

in eum & iniecerunt vniuersum populū aduersus eum & concitauerunt in templo... ויהודין בהיכלא וגריו עלוהי עממא כלה וארמיו עלוהי

iste ferte opem Israel filij virii & dicent clamauerunt eum... ודמא ודוקבל עמא דילין מלה ככל דוכא ולוקבל

& aduersus loco in omni docet nostram gentem qui aduenisset... ודמא ודוקבל אתרא הנא ואר לארמיא אעל להיכלא

in templum introduxit Arameos & etiam istum locum & aduersus Legem... ודמא ודוקבל אתרא הנא ואר לארמיא אעל להיכלא

viderat enim ante sanctum hunc locum... ודמא ודוקבל אתרא הנא קדישא: קדמו הוון גיר הוון

quoddam cum erant & putantes in ciuitate Ephesium Trophium... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

ciuitas vniuersa & commota est in templum ingressus... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

extra & traxerunt eum Paulū & præhæderunt eum populo... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

effect querens & dum ianuz clausæ sunt hora & eadem... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

quoddam vniuersa cohortis à tribuno auditum est eum interficere... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

centurionem sumpsit hora & eadem conturbata est ciuitas... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

& milites... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

Paulum erant q. percutientes ij cessauerunt & milites... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

Paulum erant q. percutientes ij cessauerunt & milites... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

Paulum erant q. percutientes ij cessauerunt & milites... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

Paulum erant q. percutientes ij cessauerunt & milites... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

Paulum erant q. percutientes ij cessauerunt & milites... ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם

26 תו כו פולוס אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם... 27 דמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם... 28 ויהודין בהיכלא וגריו עלוהי עממא כלה וארמיו עלוהי... 29 ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם... 30 ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם... 31 ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם... 32 ודמא ודוקבל אתרא הנא אפסמא במדינתא וסברין הוון דעם...

NOVI
TEST
TUM
IV. A
V.

ut vinciretur & iussit &prehendit eum tribunus ad eum & accessit
 33 וקרב לותה כילורכא ואהדרה ופקד דנאסרונה
 fecisset & quid quisnam esset de eo erat & interrogans catenis duabus
 בתרתין ששלן ומשאל הוא עלוהי דמנו ומנא עבר
 & propter aliquid aliquid turba ex homines in eum erant & clamantes
 34 וקעין הוו עלוהי אנשא מן אכלוס מרס ומטל
 & iussit veritas esset quæ cognoscere fuit potens nõ vociferatione coru
 קעתהון לא משכת הוא למדע אידא הי שרירתא ופקד
 portauerunt eum ad gradus Pauli peruenisset & cum in castra ut ducerent eum
 דנובל ונה למשריתא: 35 וכד מטל פולוס לדרנא טענוהי
 enim erat veniens populi violentiam propter milites
 אסטרוטא מטל קטורא דעמא: 36 אתא הוא ניר
 & cum tolle eum & dicentes erant & vociferantes multus populus post eum
 בתרה עמא סניאא וקעין הוו ואמרין שקוליהו: 37 וכד
 si Tribuno dixit Paulus ipse in castra veintroiret ap pinqaret
 מטי למערל למשריתא הו פולוס אמר לכלורכא אן
 tu nosti Græce ei dixit verò ille tecum loquar mihi es permittens
 מפס את לי אמלל עמך הו דין אמר לה יונאית ידע אנת:
 conicisti hos dies qui ante Aegyptius ille tu es nõnne
 38 לא הוית אנת הו מצריא דקדם יומתא הלון אויעת
 mala faciebat hominum millia quatuor in desertum & abduxisti
 ואפקת למדברא ארבעא אלפין נברין עברי בשתא:
 Tarso ex Iudæis sum vir ego Paulus ei dixit
 39 אמר לה פולוס אנא נברא אנא יהודי מן טרטוס
 ego pete sum natus in qua celeberrima verbe Ciliciz
 דקיליקיא מדינתא ידיעתא דבה יליד אנא עבא אנא
 surrexit ei permisisset & cum ad populum loqui mihi permitte a re
 מנד אפס לוי לממלרו לעמא: 40 וכד אפס לה קס
 cessasset & cum manum suam eis erat & mouens gradus super Paulus
 פולוס על דרנא ואזיע הוא להון אידרה וכד בהו
 eis & dixit Hebraicè cum eis locutus est
 מלל עמרון עבראית ואמר להון:
 22 caput
 קפלאון כב

33 Tunc accedens Tribunus apprehendit eum, & iussit eum alligari catenis duabus: & interrogabat quis esset, & quid fecisset.
 34 Alii autem aliud clamabant in turba. Et cum non posset certam cognoscere præ tumultu, iussit duci eum in castra.
 35 Et cum venisset ad gradus, contigit ut portaretur à militibus propter vim populi.
 36 Sequebatur enim multitudo populi, clamans, Tolle eum.
 37 Et cum cepisset induci in castra Paulus dicit Tribuno, Si licet mihi loqui aliquid ad te: Qui dixit ei, Græcè nosti?
 38 Nonne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultum concitasti, & eduxisti in desertum quatuor millia virorum sicariorum?
 39 Et dixit ad eum Paulus, Ego homo sum quidem Iudæus à Tarso Ciliciæ, non ignotæ ciuitatis municeps. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum.
 40 Et cum ille permisisset, Paulus stans in gradibus, au nit manu ad plebem, & magno silentio facto, allocutus est lingua Hebræa, dicens.

C A P. XXI.

33 ἐγγίστας δὲ ὁ ἀρχηγὸς ἐπέλαθε τὸν αὐτὸν, καὶ ἐπέταξε αὐτὸν δεσφῆσαι ἐν δύο κατὰ τὴν ἀσπίδα. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο ἔλεγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, καὶ οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν. 35 ὁ δὲ ὅτε οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, ἐπέταξε αὐτὸν δεσφῆσαι ἐν δύο κατὰ τὴν ἀσπίδα. 36 ἄλλοι δὲ ἄλλο ἔλεγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, καὶ οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν. 37 ὁ δὲ ὅτε οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, ἐπέταξε αὐτὸν δεσφῆσαι ἐν δύο κατὰ τὴν ἀσπίδα. 38 ὁ δὲ ὅτε οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, ἐπέταξε αὐτὸν δεσφῆσαι ἐν δύο κατὰ τὴν ἀσπίδα. 39 ὁ δὲ ὅτε οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, ἐπέταξε αὐτὸν δεσφῆσαι ἐν δύο κατὰ τὴν ἀσπίδα. 40 ὁ δὲ ὅτε οὐκ ἔδειξε ὅτις ἦν, ἐπέταξε αὐτὸν δεσφῆσαι ἐν δύο κατὰ τὴν ἀσπίδα.

Kap. 26.

Oo ij

eius audierunt non verò vocem lucem viderunt mecum qui erant & homines
 ואנשא ראתה הו עמי חו ונורא קלא דין לא שמעו דהו
 & Dominus noster Dñe mi faciã quid & dixi mecum erat qui loquens
 דממלל הוא עמי : ואמרת מנא אעבר מרי ומנ
 omni de tibi dicitur & illic in Damascum vade surge mihi dixit
 אמר לי קום זל לדרמסקו ותמן נתמלל עמך על כל
 mihi esset apparens non & cum vt facias tibi quod praeipitur co
 מרם דמתפקד לך דתעבר : וכר לא מתחיא הוא לי
 qui mecum illi p man⁹ meas apprehēderūt me illius lucis gloriam propter
 משל תשבוחתה דנוראה הו אחדוני כאידי הנון דעמי
 iustus Ananias vnus & vir in Damascum & ascendi erant
 הו ועלית לדרמסקו : ונברא תך הנניש כנא
 venit qui illic Iudzi omnes de eo testantur sicut in lege
 בנמוסא איך דסהדין עלוהי כל הון יהודיא דתמן אתא
 hora & eadem oculos tuos aperti frater mi Saule mihi & dixit ad me
 לותי : ואמר לי שאול אחי פתח עיניך ובה בשעתא
 Patrū nostrorum Deus mihi & dixit in eū & intuit⁹ sum oculi mei aperti sunt
 אתפתחי עיני והררת כה : ואמר לי אלהא דאבהתך
 vocem & audires Iustū illū & cōspiceres volūtātē ei⁹ ad cognoscēdū cōstituit te
 אקימך למדע צבינור ותיחזי לודיקא ותשמע קלא
 hominis filios omnes apud testis ei & eris ore ipsius ex
 מן פומי : ותהוא לה סהדא לות כל הון בני נשא
 cunctaris quid & nunc & audisti quae vidisti ijs omnib⁹ super
 על כל מא דחזירת ושמעת : והשא מנא משתוחר
 tu inuocaueris cūm peccatis tuis & purgare baptizare surge tu
 אנת קום עמד ואתרכא מן הסהדין כר קרנא אנת
 & precat⁹ sum in Ierusalem huc veni & reuersus nomen eius
 שמה : והפכרת אתת לכנא לאורשלם ועלית
 festina mihi diceret cūm in visione & vidi eum in templo
 בהיכלא : וחזיתיה בחווא כר אמר לי אסתרהב
 testimoniū tuū accipient quodd non propterea Ierusalem de & exi
 ופוק לך מן אורשלם מטל רלנא מקבלין סהדותך
 quod de me
 דעלי :

9 Et qui mecum erant, lu-
 men quidem viderunt, vo-
 cem autem non audierunt
 eius qui loquebatur mecum.
 10 Et dixi, Quid faciam
 Domine? Domiuus autem
 dixit ad me, Surgens vade
 Damascum: & ibi tibi dice-
 tur de omnibus quae te oportet
 facere:
 11 Et cum non viderem prae-
 claritate luminis illius, ad
 manum deductus à comiti-
 bus, veni Damascum.
 12 Ananias autem quidam
 vir timoratus secundum le-
 gem, testimonium habes ab
 omnibus cohabitantibus in
 Damasco Iudaeis:
 13 Venies ad me, & adfās di-
 xit mihi, Saule frater, respice.
 Et ego eadem hora respexi
 in eum.
 14 At ille dixit, Deus pat-
 rum nostrorum praedestina-
 uit te, vt cognosceres volūtā-
 tem eius, & videres Iustum,
 & audires vocem ex ore eius.
 15 Quia eris testis illius ad
 omnes homines, eorum quae
 vidisti & audisti.
 16 Et nunc quid moraris?
 Exurge, & baptizare, & ab-
 blue peccata tua inuocato
 nomine ipsius.
 17 Factum est autem reuer-
 tenti mihi in Ierusalem, &
 oranti in templo, facti me in
 stupore mentis.
 18 Et videre illum dicentem
 mihi, Festina, & exi veloci-
 ter ex Ierusalem: quoniam
 non recipient testimonium
 tuum de me.

9 οἱ δὲ αὐτὸ ἐμοὶ οὐκ ἴδον τὸ φῶς ἀλλὰ εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔμφοθοι ἐγγύθεν, τὸ δὲ σὸν ἦν ἡκούστων τῶν ἀκούων τῶν μου.
 10 εἶπον δὲ, ἢ τί ποιοῦναι κώλυός ἐστι σοῦς μου, ἀδελφεά, πορεύου εἰς Δαμασκόν, καὶ ἔτι σοὶ λαλήσει οὗτος πρὸς
 πάντων ὧν ἔτι καλεῖσθαι σοὶ ποιήσῃ. 11 ὡς δὲ ἦν ἐν τῷ λατῶν ἀπὸ τῶν δούλων τῶν φωνῆς ἐκείνης, ἤρξατο λέγειν ἡμῶς
 ἵνα ἴδῃ σωθῆναι μου, ἡλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δὲ τις εἴς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἰσθῆς, μέγιστος ἐπίσκοπος
 ἐστὶν πάντων τῶν κατὰ Ἰερουσαλὴμ ἐν Δαμασκῷ Ἰουδαίων, 13 ἠδυνάτο σοῦς με, καὶ ἔθηκεν εἰπὶ μοι, Σαὺλ ἀδελ-
 φέ, ἀπάλεψον, καὶ γίνω αὐτῷ τῷ ὄνομα εἰς λαλῆσαι εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ ἔπειθε, τὸς ἴδον πάντας ἡμῶν ἡμῶν σοῦς ἀεί-
 νουσι σοὶ γινώσκαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδὼν τὸν δῖον μου, καὶ ἀκούσας φωνῆν αὐτοῦ τῶν σωματικῶν αὐτοῦ. 15 ὅτι ἔση
 μέγιστος αὐτοῦ σοῦς πάντας ἀνθρώπων, ὡς εἶς σοῦς καὶ ἡκούστων. 16 καὶ νῦν ἔτι μέλλεις ἀπάλεψαι βάρβαντα, καὶ
 ἀπολέσθαι τὰς ἀμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τῶν κυρίων. 17 ἐγγύθεν δὲ μοι ἵστατο ἔχων εἰς Ἰερουσα-
 λὴμ, καὶ σοῦς μου λέγων μοι ὅτι τὸν ἴδον, ἵστατο με ἐν ὄψεσιν, 18 καὶ ἰδὼν αὐτόν λέγων μοι, ἀποῦ σοι καὶ
 εἰς Ἰερουσαλὴμ, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τῶν κυρίων εἰς λαλῆσαι μοι.

Oo iij

16 Et ego dixi, Domine, ipsi sciunt, quia ego eram concludens in carcerem, & cædens per synagogas eos qui credebant in te:

20 Et cum funderetur sanguis Stephani Testis tui, ego stabam & consentiebam, & custodiebam vestimenta interficientium illum.

21 Et dixit ad me, Vade quoniam ego in nationes longè mittam te.

22 Audiebant autem eum vsque ad hoc verbum, & leuauerunt vocem suam, dicentes, Tolle de terra huiuscemodi: non enim fas est eum viuere.

23 Vociferantibus autem eis, & proiecentibus vestimenta sua, & puluerem iactantibus in aërem.

24 Iussit Tribunus induci eum in castra, & flagellis cædi, & torqueri eum: vt ferret propter quam causam sic acclamarent ei.

25 Et cum astinxissent eum Ioris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus, Si hominem Romanum & indempnum, licet vobis flagellare?

26 Quo audito, Centurio accessit ad Tribunal, & nuntiavit ei dicens, Quid aucturus es? hic enim homo, cuius Romanus est.

27 Accedens autem Tribunus dixit illi, Dic mihi, si tu Romanus es? At ille dixit, Etiam.

fui tradens quod ego norunt illi etiam Dñe mi dixi & ego
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית
qui credentes eos synagogas per oēs sui & verberas vnt dicit in dicit
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן
Testis tui Stephani sanguis effunderetur & cum
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

20 וכד מתאשד הוא דמה דאסטפנוס סהדך
voluntate eorum eram & adimplens eram aditans cum eis ego
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן
eum erant qui lapidates eorum pallia erā & custodietes q cōtinuati

21 ויהו ונטר הוית מאנא דאילין דרנמן הווי לה:
ad p̄dicādum procul te sum mittens quoniam ego vade mitto de castris
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

22 וכד שמעוהו לפולוס עד מא להדא מלתא
est qui talis is terra è collator & clamauerit vocē sui
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן
עם קלהון וקעו נשתקל מן ארעא אינא דהכנא הו
essent & p̄iiciētes essent clamātes & cum viuere eum oportet esse

23 וכד מבננן הווי ומשרין הווי
Tribunus iussit in caelos puluere essent & iactare facientes puluerem
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

24 פקד כילירכא
ve interrogaretur ve verberibus & p̄cepit in castra vt incederet
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

25 וכד
erat qui stans centurioni Paulus ipse dixit in Ioris centurionem
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

26 וכד שמע קנטרונא קרב לות כילירכא ואמר לה מנא
quid ei & dixit Tribunus ad accessit Centurio aditans eum
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

27 וקרב לותה
ei dixit es Romanus tu mihi dic ei & dixit Tribunus
אנא אמרת מרי אי הנון ידעין דאנא משלם הוית בכול בנושין דמיהומנן

19 καὶ ἐγὼ εἶπον, κύριε, αὐτοὶ οἴστανται ὅτι ἐγὼ ἦμιλλον φυλακίζων καὶ ἔδραον ἐξ ἑστέων σου ἀποκτείνων
20 καὶ ἐγὼ εἶπον, κύριε, αὐτοὶ οἴστανται ὅτι ἐγὼ ἦμιλλον φυλακίζων καὶ ἔδραον ἐξ ἑστέων σου ἀποκτείνων
21 καὶ ἐγὼ εἶπον, κύριε, αὐτοὶ οἴστανται ὅτι ἐγὼ ἦμιλλον φυλακίζων καὶ ἔδραον ἐξ ἑστέων σου ἀποκτείνων
22 ἡκούσθη δὲ αὐτὸν ἀγορεύοντα τοὺς λόγους, καὶ ἐτήρας τῶν φυλακιστῶν αὐτοῦ
23 καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὡς ἔπαυσε ἡ ἀποκτείνωσις αὐτοῦ, ἔταξε ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸν φυλακιστῶν
24 καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὡς ἔπαυσε ἡ ἀποκτείνωσις αὐτοῦ, ἔταξε ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸν φυλακιστῶν
25 καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὡς ἔπαυσε ἡ ἀποκτείνωσις αὐτοῦ, ἔταξε ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸν φυλακιστῶν
26 ἀκούσας δὲ ὁ ἐπαυτοῦ παρρησίας, ἀπεστέλλων αὐτὸν ἀπὸ τῶν φυλακιστῶν, ἔταξε ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸν φυλακιστῶν
27 ἀπεστέλλων δὲ ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸν ἀπὸ τῶν φυλακιστῶν, ἔταξε ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸν φυλακιστῶν

NOVI
TESTA
M
ACT.
IV.

acquisivi multo cum argento ego ei & dixit Tribunus & respōdit 28 וענא כילירכא ואמר לה אנא בכספא סניאא קניתה

natus sum cum caetia verò ego Paulus ei dixit Romanitatem לרהומיותא אמר לה פולוס אנא דין אי בה אתולדתו

ad eum flagellandū erant q̄ querētes ij ab eo disceserunt & statim 29 ומחדא פרקו להון מנה הנון דבעין הווי למגדרותה

fuerat vincies eum eo quodd̄ esset q̄ Roman⁹ didicisset cūm Tribunus & timuit ורחל כילירכא כד ילף דרהומיא הו על דפכררה הוא

crucifixionis ferie sextae matutinis צפרה דערובתה דוקיפותה

esse quoniam certissime scire erat volens postero & die 30 וליומא אחרנא צבא הוא למדע שרודאית דמנא הו

& iussit & soluit eum Iudaei in eum erant quam afferētes accusatio קטגוריותא דמיתין הווי עלולוי יהודינא ושריהו ופקר

& assumpsit primorū eorū congregatio & tota Saeculorum principes ve venirēt דנאתין רבי כהנא וכלרה כנשא דרשיהון ודבר

inter eos statuit ipsam & deducens Paulum לפולוס ואחרת אקימרה בינתהון

in omni ego fratres mei viri dixit in cōgregationē Paul⁹ intueretur & eum 1 וכד חר פולוס בכנשהון אמר נברא אחוי אנא בכל

in hunc diem vsque Deo coram versatus sum bona conscientia תארתה טבתא אתרברת קדם אלהא עד מא ליומנא

juxta eum erant qui adfates ijs. praecepit Sacerdos & Ananias 2 וחנניא כהנא פקר להון דקימין הווי על ננבה

futurum ei dixit & Paulus os ipsius in Paulum ve caderent דנמחונה לפולוס על פומה 3 ופולוס אמר לה דעתיד

judicās tu sedes & tu dealbare paries ve percutiar te Deus est הו אלהא דנמחין אסתא מחורחא ואנת יתבאנת דאן

& iubeas legem super tu transgrediaris eum legem secundum me es אנת לי איך רבנמוסא כד עבר אנת על נמוסא ופקד

ei dicant illis erant qui adfates & illi ve percutiant meta אנת דנמחונני 4 ואילין דקימין הווי תמן אמרין לה

tu conuictio officis Dei Sacerdotem לכהנא דאלהא מענהא אנת

28 Et respondit Tribunus, Ego multa summa ciuilitatem hāc consecutus sum, Et Paulus ait, Ego autem & natus sum.

29 Protinus ergo disceserunt ab illo qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit postquam rescituit quia ciuis Romanus esset, & quia alligasset eum.

30 Postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur à Iudaeis, soluit eum, & iussit Sacerdotes conuenire & omne concilium: & produccens Paulum, statuit inter illos.

CAP. XXIII.

1 INTENDENS autem in concilium Paulus, ait, Viri fratres, ego omni cōscientia bona conuersatus sum ante Deum, vsque in hodiernum diem.

2 Princeps autem Sacerdotum Ananias, praecepit affantibus sibi percutere os eius.

3 Tunc Paulus dixit ad eum, Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu sedens iudicās me secundum legem, & contra legem iubes me percuti.

4 Et qui affabant dixerunt, Summum Sacerdotē Dei maledicis?

28 ἀπεκρίθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τῶν ἀρχιερέων, λέγων πολλὰ τὴν πολιτείαν τῶν ἡμετέρων ἔχων. ὁ δὲ Παῦλος εἶπε, ἐγὼ δὲ καὶ γεννηθεὶς εἰμι ἐν Ῥωμαίῳ. 29 οὐδὲν ἄλλο ἐποίησα ἢ τὸ εὐσεβεῖν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ νῦν ἔστε. 30 τὴν δὲ ἐπιπέμωσαν ἀποστόλους ἐπιμαρτυροῦντες καὶ ἐπιμαρτυροῦντες ἐμὴν ἡμετέραν πόλιν, ὅτι ἐπιμαρτυροῦμαι τὸν Θεόν, ὡς καὶ νῦν ἔστε.

1 Ἀποκρίθεις δὲ ὁ Πρωτοεπίσκοπος τῶν ἱερῶν, ἀπέταξε τοὺς ἀστυνομοὺς, ἵνα ἐπιμαρτυροῦντες τὸν Θεόν, ὡς καὶ νῦν ἔστε. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς ἀστυνομοῖς αὐτοῦ, ἵνα ἐπιμαρτυροῦντες τὸν Θεόν, ὡς καὶ νῦν ἔστε. 3 τότε ὁ Παῦλος εἶπε, ὁ Θεὸς ἐπιμαρτυροῦμαι τὸν Θεόν, ὡς καὶ νῦν ἔστε. 4 οἱ δὲ ἀστυνομοὶ εἶπον, τὸν Θεόν ἐπιμαρτυροῦντες τὸν Θεόν, ὡς καὶ νῦν ἔστε.

5 Dixit autem Paulus, Ne- sciebā fratres, quia princeps est Sacerdotum. Scriptum est enim, Principem populi tui non maledices.

6 Sciens autem Paulus, quia vna pars esset Sadduceorum, & altera Phariseorum, ex- clamavit in concilio, Viri fra- tres ego Phariseus sum filius Pharisei: de spe & resur- rectione mortuorum ego iu- dicor.

7 Et cūm hæc dixisset, fa- cta est dissensio inter Phari- seos & Sadduceos, & soluta est multitudo.

8 Sadducei enim dicunt non esse resurrectionē mor- tuorum, neque Angelum, neque spiritum: Pharisei autem vtaque consentiunt.

9 Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidam Phariseorum pugnant dicentes, Nihil mali inveni- mus in homine isto, Quid si Spiritus locutus est ei, aut Angelus?

10 Et cūm magna dissensio facta esset, timens Tribunus ne dispereretur Paulus ab ipsis, iussit milites descende- re, & rapere eum demedio eorum, ac deducere eum in castra.

11 Sequenti autem nocte as- sistens ei Dominus ait, Con- stans esto: sicut enim testifi- catus es de me in Ierusalem, sic te oportet & Romæ testi- ficari.

scriptum esset q̄ Sacerdos fratres mei sui sciens non Paulus eis
וכבר להון פולוס לא ידע הוית אחי דכחנא הו כתיב
Paulus sciret & cūm maledices non populi tui quod principis tui
וידע דלרושא דעמד לא תלוט: 6 וכד ידע פולוס
erat clamans Phariseorum & pars Sadduceorum esset populi tui
ומה רעמא איתוהו דדוקיא ומנה דפרישא קעא הוא
& de Pharisei filius sum Phariseus ego fratres mei viri in congregatio
ומנה נברא אחי אנא פרישא אנא בר פרישא ועל
dixisset hoc & cūm ego in iudiciū vocor mortuorū resurrectionis
וכד דקמתא דמיתא מתתדין אנא: 7 וכד הדא אמר
Sadducei populus & diuisus est & Sadducei Pharisei in vnam vnam
ולח בהר פרישא ודוקיא ואתפלג עמא: 8 ודוקיא
Pharisei spiritus neque Angelus neque resurrectio q̄ nō est dicunt
דאמרין דלית קימתא ולא מלאכא ולא רוחא פרישא
homines & surrexerūt magna vox & fuit hæc omnia cōfitebantur
וידעין בכלהון: 9 והוא קלא רבא וקמו אנשא
non & dicentes cum eis erant & cōtēdētes Phariseorū dēlectis et p̄catis
וכד מנה דפרישא ונענין הו עמהון ואמרין לא
aut Spiritus autem si homine in isto mali aliquid inueni-
מנהו מוס דביש כהנה נברא אן דין רוחא או
esset & cūm in hoc in eo est quid cum eo locutus est Angelus
ולא מלאך עמה מנא אית בה בהדא: 10 וכד הוא
ne Tribunus erat timens inter eos magnus tumultus
ומנא רבא בינתהון דחל הוא כילירכא דלמא
raperent eum ut venirent Romanos & misit Paulum discipulū
מנהו לפולוס ושלה לרהומיא דנאתון נחטפונה
noxx esset & cūm in castra & introducerent eum in medio illorū
ונענתהון ונעלונה למשרותא: 11 וכד הוא לליא
sicut quoniam corroborare ei & dixit Paulo Dominus ait
וכד לה מון לפולוס ואמר לה אתחיל מטל דאין
Romæ ut etiam tu futurū est sic in Ierusalem de me testifi-
וכד עולי באורשלם הכנא עתיד את דאין ברהומי

NOVI
TESTAM
PUL
IV.

Crucifixionis feriz sextæ hora tēris
דחלת שעין דערובתא דוקיפותא

5 εὐν πὸ Παῦλος, ἡ δὲ γὰρ ἀδελφοί, οἱ πρὸς ἡμᾶς ἄρχοντες καὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ οὐκ ἔστιν ἔπι
6 γνοίς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέγιστον Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἔσπερον φαρισσαίων, ἔκρηται ὡς τὸ πρὸς ἡμᾶς
ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισσαίος εἰμι, υἱὸς φαρισσῶν πατρὸς. Ἰησοῦς καὶ ἀναστάσιος νεκρῶν ἐγὼ κρίνωμαι. 7
αὐτὸν ἀλλήλων, ἐγὼ ἐπὶ πάντας φαρισσαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐγὼ ἴδον τὸ πρὸς ἡμᾶς. 8
μὴ δὲ λέγετε, μὴ ἴδον αὐτὰς ἐπισημασμένους ἀγγέλους, μὴ τὸ πρὸς ἡμᾶς φαρισσαίους δὲ ὁ μολοβορδὸς τὸ καὶ ἀμύπητος. 9
νεπὶ δὲ κραυγὴ μεγάλη. καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τῶν μερῶν φαρισσαίων διεμάχησαν, λέγοντες, τίς
διέλεστο ὅτι πρὸς ἡμᾶς οὗτος; εἰ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἴδον αὐτὸν ἄγγελος, μὴ Σουαζωῖος. 10
ἡμοῦ δὲ τὸ πρὸς ἡμᾶς, διὰ λαβὴν οὗτον ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἄρχοντες οὗτοι. Παῦλος ἔειπεν αὐτοῖς, ἐγὼ λέγω ὑμῖν ὅτι ἔπι
ναί, καὶ ἂν πάντας αὐτοὺς ὅτι μὲν οὐ αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῶν παρισσοῦν. 11 τῇ δὲ ὅτι ἐπὶ τῶν παρισσοῦν
κώριος, εἶπεν, θεὸς Παῦλον· ὅτι δὲ διεμαρτύρω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰς Ἰερουσαλὴμ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔπι τῶν παρισσοῦν
12

Iudæis ex homines congregati sunt manserunt & eum
וכד הוא צפרה אתכנשו הווא אנשין מן יהודיא
vsque biberent neque comederet ut non & scilicet amathenare deuenerunt
ואחרמו עליהו דלמא נאכלו ולמא נשתון עד מא

qui pepigerant ij uerò erant Paulum dū interfecerunt ipsū
דנקטלוניהו לפולוס: 13 הוין הווא דין הנון דאקימו
& accefferunt uiri quadraginta quàm plures pactum hoc iurciurando

במוטתא הנא קימא יתיר מן ארבעין גברין: 14 ואתקרבו
deuouimus deuotione erant & dicentes seniores & ad sacerdotes ad
לות כהנא ולות קשישא ואמרין הווא דחרמא אחרמא

Paulum dum interfecerimus vsque gustabimus non quod aliquid nos
עלין דמרם לא נטעם עד מא דנקטול לפולוס: 15
Tribuno à synagoga & primores uos perite & nunc

והשא בעו אתתון ורישא דכנושתא מן כילירכא
Tribuno à synagoga & primores uos perite & nunc
15 Nunc ergo uos notum facite Tribuno cum concilio, ut producat illū ad uos, tanquam aliquid certius cognituri de eo. Nos uerò prius quàm appropiet, parati sumus interficere illum.

דניתוהו לותכון איך בעון אתתון דתעבון שרדאורי
ad uos peruenit non donec ut interficiam eū parati sumus nos & nos facti ei
סוערנא וחנן כטיבינו דנקטלויהו עד לא נמטא לותכון:

& introijt has infidias Pauli sororis filius fuerat & audiens
16 ושמעו הוא כר חתה דפולוס אפרסנא הנא ועל
vnum uocauit Paulus & misit Paulo & renuntiavit in castra

למשרתא וכדק לפולוס: 17 ושדר פולוס קרא לחד
ad hunc adolescentem ducito ei & dixit centurionibus
מן קנטרונא ואמר לה אוכל לעלימא הנא לות

& assumpsit ei quod dicat aliquid enim ei est Tribunalum
כילירכא אית לה ניר מרם דנאמר לה: 18 ודברה
Paulus & ait Tribunalum ad & introduxit eum adolescentem centurio

קנטרונא לעלימא ואעלרה לות כילירכא ואמר פולוס
quod sit ad te adolescentē hūc ut adducere à me & petijt uocauit me uinctus
אסורא קרני ובעא מני דאיתי הנא עלימא לותך דאת

Tribunus per manum suam & prehēdit tibi quod dicat aliquid ei
לה מרם דנאמר לך: 19 ואחרה באורה כילירכא
quid eum erat & interrogans latus ad vnum & traxit eum adolescentē

לעלימא ונגדה לחד נכמא ומשאל הוא לה דמנא
mibi quod dicas tibi est
אית לך דתאמר לי:

אית לך דתאמר לי:

12 Facta autem die collegerunt se quidam ex Iudæis, & deuouerunt se, dicentes, neque manducatuos, neque bibituros donec occiderent Paulum.

13 Erant autem plus quàm quadraginta uiri, qui hanc coniurationem fecerant.

14 Qui accefferunt ad principes Sacerdotum & Seniores, & dixerunt, Denotione deuouimus nos nihil gustatuos donec occidamus Paulum.

15 Nunc ergo uos notum facite Tribuno cum concilio, ut producat illū ad uos, tanquam aliquid certius cognituri de eo. Nos uerò prius quàm appropiet, parati sumus interficere illum.

16 Quod cum audisset filius sororis Pauli infidias, uenit & intrauit in castra, nuntiavitque Paulo.

17 Vocans autem Paulus ad se vnum ex Centurionibus, ait, Adolescentem hunc adduc ad Tribunalum: habet enim aliquid indicare illi.

18 Et ille quidem assumens eum, duxit ad Tribunalum, & ait, Vinctus Paulus, uocans rogauit me hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

19 Apprehēdens autem Tribunus manum illius, fecerit eum eo scortum, & interrogauit illum, Quid est quod habes indicare mihi?

12 Ἰουδαῖοι δὲ ἠμαρταν, ποιήσαντες ἕνεκεν τοῦ Πάυλου, ἵνα οὐκ ἐσθίσουσιν οὐδὲ πίνουσιν, ἕως ἃς ἀποκτείνωσιν τὸν Πάυλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους ποσὸν ἑκατὸν οἱ συνελθόντες αὐτῷ πρὸς τὸν Πάυλον. 14 οἱ οὖτοι ἐπεσφραγίσθησαν ὅτι οὐκ ἐσθίσουσιν οὐδὲ πίνουσιν, ἕως ἃς ἀποκτείνωσιν τὸν Πάυλον. 15 οὗτοι οὖν ἵνα μὴ ἀποσταθῆναι τὸν Πάυλον, ἀπέστειλεν ἓξ ἀποστόλων υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πάυλου, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὰ στρατεύματα, καὶ εἰπὼν τῷ ἑκατοντάρχῃ, ἵνα παραστήσει τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου. 16 αὐτὸς οὖν ἰδὼν τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πάυλου, εἰσῆλθόντα εἰς τὰ στρατεύματα, ἔειπεν, καὶ εἰσάγαγε τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου, ἵνα εἰπῇς τῷ ἑκατοντάρχῃ, ἵνα παραστήσει τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου. 17 ὁ ἑκατοντάρχης οὖν ἰδὼν τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πάυλου, εἰσῆλθόντα εἰς τὰ στρατεύματα, ἔειπεν, καὶ εἰσάγαγε τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου, ἵνα εἰπῇς τῷ ἑκατοντάρχῃ, ἵνα παραστήσει τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου. 18 ὁ οὖν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πάυλου, εἰσῆλθόντα εἰς τὰ στρατεύματα, ἔειπεν, καὶ εἰσάγαγε τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου, ἵνα εἰπῇς τῷ ἑκατοντάρχῃ, ἵνα παραστήσει τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου. 19 ὁ ἑκατοντάρχης οὖν ἰδὼν τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πάυλου, εἰσῆλθόντα εἰς τὰ στρατεύματα, ἔειπεν, καὶ εἰσάγαγε τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου, ἵνα εἰπῇς τῷ ἑκατοντάρχῃ, ἵνα παραστήσει τὸν Πάυλον ἐνώπιόν σου.

20 Ille autem dixit, Iudæis conuenit rogare te, vt crastina die producas Paulum in concilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo,

21 Tu verò ne credideris illis, insidiatur enim ei ex eis viri amplius quàm quadraginta, qui se deuouerunt non manducare, neque bibere, donec interficiant eum: & nunc parati sunt, expectantes promissum tuum.

22 Tribunus igitur dimisit adolescentem, præcipiens ei ne cui loqueretur, quoniam hæc nota sibi fecisset.

23 Et vocatis duobus Centurionibus, dixit illis, Parate milites ducentos, vt eant vsque Cæsariam, & equites septuaginta, & lancearios ducentos, à tertia hora noctis:

24 Et iumenta preparate, vt imponentes Paulum, saluam perducerent ad Felicem Præsidentem.

25 Timuit enim ne forte caperent eum Iudæi, & occiderent, & ipse postea calumniam sustineret, tanquam accepturus pecuniam.

26 Scribens ei epistolam continentem hæc: CLAUDIUS Lysias optimo Præsidi Felici salutem.

27 Virum hunc comprehensum à Iudæis, & incipientem interfici ab eis, superueniens eum exercitu eripui, cognito quia Romanus est:

à te vt peterent machinati sunt Iudæi adolescens ei & dicit ampli⁹ aliquid cupientes tâquâ in cōgregatione corū cras Paulum vt dicitur

enim ecce eis acquiescas ne ergo in ab eo vt dicitur
 21 את הכיל לא תתפס להון האנר
 & deuouerunt in fidijs eū obseruant ex eis viri quadraginta quàm plures
 dū interfecerint eū vsque hiberent neque comederēt q non scriptura
 עומשהון דלא נאכלון ולא נשתון עד מא דנקטלוניהי

Tribunus & dimisit eum promissum tuū & expediat parati sunt dicitur
 22 ושריהו כולירכא
 mihi indicaueris quod ista sciret non vt homo præcepisset ei cum adolescenti
 22 ושריהו כולירכא
 Romanos parate ite eis & dixit centuriones duos & vocauit

23 וקרא לתרין קנטוריונין ואמר להון ולו עתדו רהומיא
 à dextera & spiculatores septuaginta & equites in Cæsarei qui eant dicitur
 23 וקרא לתרין קנטוריונין ואמר להון ולו עתדו רהומיא
 in nocte hora tertia à qui exierunt dicitur
 24 טיבורין ארבעין

ad & euadere faciant eum Paulum in equitare faciat ipsos vt dicitur
 24 טיבורין ארבעין
 קמא איד דנרכבונרה לפולוס דנפלטוניהי לורת
 præfidentem Felicem
 25 דלכס הנמונא

Deest 25. versus.

Claudius ita in qua erat eis & dedit epistolam & scripsit
 26 כתב אנרתא ויהב להון דאית בה הכנא קלודיוס
 hunc virum pacem victorioso præfidi Felici salutem
 26 כתב אנרתא ויהב להון דאית בה הכנא קלודיוס

Romanis cum ego & surrexi eum crucidarent vt Iudæi præcipiant
 27 רהומיא איד דנקטלוניהי וקמת אנא עם רהומיא
 esset quod Romanus didicissem eum & ei illorum
 27 רהומיא איד דנקטלוניהי וקמת אנא עם רהומיא

20 הן די דהן פי וי יודאיוי סאס ויחידו תי די וסתי סאי סי ספאס אפולוסי עיס תו סווי עפריסו אפא תא גאגריס תו פאולוס קלודיוס
 21 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס
 22 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס
 23 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס
 24 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס
 25 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס
 26 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס
 27 סו סווי מני פאולוס אפולוס עיס דפולוס סווי ספאס אפולוס

NOVI
 TESTA
 MENTIS
 LIBRUS
 IV.

2 Et citato Paulo, cepit ac-
 cufare Tertullus, dicens,
 3 Cum in multa pace aga-
 mus per te, & multa corriga-
 tur per tuam providentiam,
 semper & vbiq; suscipi-
 mus, optime Felix, cu om-
 ni gratiarum actione.

4 Ne diutius autem te pro-
 traham, oro breuiter vt au-
 dias nos pro tua clemētia.

5 Inuenimus hunc hominē
 pestiferum, & concitantem,
 seditionem omnibus Iudæis
 in vniuerso orbe, & auctore
 seditionis sectę Nazarenorū.

6 Qui etiam tēplum violare
 conatus est, quem & apprehen-
 sum volumus secundum
 legem nostram iudicare.

7 Superueniens autem Tri-
 bunus Lysias, cum vi magna
 eripuit eam de manibus nos-
 tris,

8 iubens accufatores eius ad
 te venire, à quo poteris ipse
 iudicans; de omnibus istis
 cognoscere, de quibus nos
 accusamus eum.

9 Adiecerunt autē & Iudæi,
 dicentes hæc ita se habere.

10 Respondit autē Paulus,
 (anuēte sibi Præfide dicere,)
 xx multis annis te esse iudicē
 genti huic sciens, bono ani-
 mo pro me satisficiam.

& dixit eum acensans Tertullus est exortus vocatus esset huius
 ובר אתקרי אקה הוא טרטלוס מקטרנה לה ואמר
 multæ & directiones propter te habitamus tranquillitatis in multitudine
 וכוונא דשניא עמריזן מטלתך ותקנתא סניאתא

loco in omni & omnes nos rationis tue per libramen huius
 וכל עינא הנא בשקל שענדך וכלן ככל חוכמא
 fatigemus te verò ne Felix victorioso gratiam tuam recipiamus

4 cum breuitate demissionē nrām vt audias à te ego peto in malis
 וכוונא בענא אנא מנך דתשמע למכיכותן בפסיקתא

& excitee perniciosus quòd sit hunc virum enim compertimus
 אשכחן גיר לנכרא הנא דאיתוהי משחטנא ומעיר

enim est princeps terra qui in vniuersa Iudæos contra omnes tumultus
 ונשיא לכלהון יהודיא דכבלה ארעא רישא הו גיר

& cum polluere voluit & templū nostrum Nazarorum doctore
 ודלמנא דנעריא ו להיכלן עבנא למסיבו וכד

autem venit in lege nrā sicut est vt eū iudicarem? querētes sibi dicitur
 אדנעיהו בעון דנרנוויהו איך דבנמוכן ו אתא דין

& tibi abduxit eū manib. aris ē multa & cum vi Tribunus Lysias
 וסוס כלידכא ובקטירא סניאא מן אידיון אעדיה ולך

& inuenies ad te vt venirent eius accusatores & iudicē
 ופקד לקטרנוויה דנאתון לוחד ומשכח

his omnibus de ab eo vt dicas cum eris interrogas eum
 ואתבר משאל אנת לה דתאלה מנה על כלהון הלין

cum Iudæi illi etiam in eū verò litē intēderūt eū de quibus nos accusamus
 ומקטרנא לה ו אריבו דין עלוהי ארי הנון יהודיא כר

Paulo præfes & innuit essent ita quod hæc dicens
 ומון דהלין הכנא אנן ורמו הנמונא לפולוס

ego scio multis annis ab & ait Paulus & respondit vt loquens
 דמל וענא פולוס ואמר מן שניא סניאתא ידע אנא

ego depromo alacriter hoc & propter huius populi iudex quòd
 איך דנא דעמא הנא ומטל הנא חדיאית נפק אנא

incipio pro huius
 דנא על אפינפשי

NOV
 ITES
 IV.

2 κληθεις δε αυτην, αρχισα καταγραφειν ο Τριβυλλης, λεγων, 3 πολλης ειρηνης περιποιουσης ες ολην την
 περιουματων προουμων επι ετης τουτω ελε τις σης παρονοιας, πωτη τι και παρονοιας ελε ελε και παρονοιας
 μ' π' οτις ελε και παρονοιας. 4 ηα ελε οτι πολλοι σε ελε και παρονοιας, ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας
 5 διροτες ελε οτι ελε και παρονοιας, ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας
 τλω τι τις ηλε και παρονοιας. 6 ος και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας
 ημετροι νομοι ηλε και παρονοιας. 7 παρελθων δε λιας ο και παρονοιας, βια και παρονοιας ελε και παρονοιας
 και παρονοιας ελε και παρονοιας. 8 και παρονοιας και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας
 πωτων τουτω ελε και παρονοιας, ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας
 10 απκριθη δε ο Παυλος, υδισατος αυτην το ηγαμοις λεγεις, ο και παρονοιας ελε και παρονοιας
 και παρονοιας, ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας ελε και παρονοιας

dies duodecim quam plures mihi q non sunt nosse tu possis cum
 כר משכח את למדע דלית לי יתיר מן תרעסר יומין
 inuenerunt me neque ad adorandum in Ierusalem ex quo ascēderim
 ושלקת לאורשלים למסגרו ולמה אשכחוני
 congregauerim congregationē nō & etiā in tēplo homine eī ego quod loquerer
 דממלל אנא עם אנש בהיכלא ואר לא כנשא דכנש
 ut demōstrarent neque in vrbe neque in synagoga eorum nec ego
 אנא לא בכנושתהון ולא במדינתא : ולמה דנחון
 me accusant de quo nunc aliquo de coram te in manib' corū situm est
 מטיא באידיהון קדמך על מרס דהשא מקטרנין לי :
 doctrina quōd in ea ipsa ego confiteor hoc enim uero
 כרס רין הווא מודא אנא רכה בהנא יולפנא
 sum credens cūm Patrū meorū Deum ego colo de qua dicunt
 דאמרין כה פלח אנא לאלהא דאבהי כר מטימן אנא
 mihi sit & cūm & in Prophetis in lege quz scripta sunt omnibus
 לבלהון דכתיבין בנמוסא ובנבשא : וכר אית לי
 quod futurum est sperant ipsi ij quam etiā ea Deum in spes
 סברא על אלהא אינא דאף הנון הלין מסברין דעתודא
 propter & iniquorum iustorum mortuorum domo quz à resurrectione ut sit
 דתהוא קימתא דמן בית מיתא דכנא ודעולא : מטל
 coram mihi sit pura ut conscientia ego laboro etiam hoc
 הנא אף עמל אנא דתארתי דכיתא תהוא לי קרס
 autem annis perseveranter hominis filijs & coram Deo
 אלהא וקדס בני אנשא אמנאית : לשנין דין
 & offerent elemosynam ut darem mei populi filios ad veni multis
 סניאן אתית לות בני עמא דילי דאתל זדקתיא ואקרב
 non essem purgatus cūm in templo isti & inuenerūt me oblationem
 קורבנא : ואשכחוני הלין בהיכלא כר מרכי אנא לא
 hoīes qrum ultuati sunt nisi cum tumultu non & etiā turba cum
 עם כנשא ואף לא בשנושיא : אלא אן דשגשו אנשין
 mecum ut flarent quos oportuit ij Asia ex qui uenerant Iudzi
 יהודיא דאתו מן אסיא אילין דולמה הווא דנקומן עמי
 eis quod esset id & accusarent coram te
 קדמך ונקטרנין מרס דאית ליהון :

11 Potes enim cognoscere, quia non plus sūt mihi dies quā duodecim, ex quo ascēndi adorare in Ierusalem.
 12 Et neque in templo inuenerunt me cum aliquo disputantem, aut cōcursum facientem turbz, neque in synagogis, neque in ciuitate :
 13 Neque probare possunt tibi de quibus nunc me accusant.
 14 Confiteor autem hoc tibi, quod secundum sectam, quam dicunt hzrefim, sic deseriuo Patri Deo meo, credens omnibus que in Lege & Prophetis scripta sunt.
 15 Spem habens in Deum, quam & hi ipsi expectant, resurrectionem futuram iustorum & iniquorum.
 16 In hoc & ipse studeo sine offendiculo conscientia habere ad Deum, & ad homines semper.
 17 Post annos autem plures, elemosynas facturus in gentem meam ueni, & oblationes.
 18 Et vota, in quibus inuenerunt me purificatum in templo, non cum turba, neque, cum tumultu. Et apprehenderunt me clamantes, & dicentes, Tolle inimicum nostrum.
 19 Quidam autem ex Asia Iudzi, quos oportebat apud te p̄st̄o esse, & accusare, si quid haberet aduersum me :

11 δυναμιον ου γινωσκεις, οτι ημερας η δεκα δυο, αφ' ης ηβησα προσκυνησας εις Ιερουσαλημ
 12 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 13 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 14 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 15 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 16 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 17 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 18 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η
 19 ουδε με μετ' οποιουδ' ανθρωπου διαλογισθησασα, η ερησισα τον ναον ην ορχαζ, ητι ου παυσα συναγωγαις, η

20 Aut hi ipsi dicant, si quid inuenerit in me inquiratis, eum stem in concilio:

eum flagitij in me inuenerit quid dicant ipsi
אם הונח הליון נאמרין מנא אשכחו כי סכלותה כר
verbum vnum hoc nisi coru congregacione coram

21 Nisi de vna hac solummodo voce, qua clamaui inter eos stans, Quonia de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a vobis.

מט קדם כנשהוון 21 אלא אין הדא מלהת
mortuoru resurrectione quodd de inter eos essem stans cum quod dicitur
קדמת כר קאם אנה בינתהון דעל קימתה דמיתא
cognosces quia autem Felix coram vobis hodie ego in iudicio vobis
סורין אנה יומנה קדמיכון 22 פילכס דין מטל דירע

22 Distulit autē illos Felix, certissimē sciens de via hac, dicēs, Cūm Tribunus Lyfias descenderit, audiam vos.

עום דiceret dum eos distulit plane hanc viam
אם לה לאורהא הדא מלאית תהי אנון כד אמר דמא
Centurioni & praecepit inter vos ego audiam tribunos vros

23 Iussitque Centurioni custodire eum, & habere requiem, nec quenquā de suis prohibere ministrare ei.

אנון כד לירכא שמע אנה בינתכון 23 ופקד לקנשרונא
notis ipsius ex homo & vt non in reque Paulum vt seruaretur
סורין דעמיהו לפולוס בנוחה ודלה אנש מן ידעיהו
dies paucos & post ei ministrans vt esset prohibere
סכלה דנהוא משמט לה 24 ומן בחר קליל יומתה

24 Post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla vxore sua, quae erat Iudaea, vocauit Paulum, & audiuit ab eo fidem quae est in Christum Iesum.

Iudaea quae erat vxor eius & Drusilla Felix
סדר עלכס דרוסלה אנתתה דאיתיה הות יהודיתא
Christi fide de ab eo & laudierit Paulu ipsam & reuerentem
sanctimonia & de iusticia de cum eis loquens de cele

25 Disputante autem illo de iustitia & castitate, & de iudicio futuro, tremefactus Felix respondit, Quod nunc attinet, vade: tempore autē opportuno accersam te.

nunc quidem & dixit Felix pauore repletus est futuro iudicio de
אנון דנא דעתו אתמלי דחלתא פילכס ואמר דהשנה
erat sperans ad te mittam locus mihi erit & quoniam
דאמתי דנהוא לי אתרא אשרך בתרך 26 סבר הוא
hoc propter Paulo a sibi daretur quod nunc

26 Simul & sperans quod pecunia ei daretur a Paulo, propter quod & frequenter accersens eum, loquebatur cum eo.

דו דשהדה מתיהב הוא לה מן פולוס מטל הוא
& eum cum eo erat & loquens cum accersit erat mittens frequenter
מאיתא משדר הוא מיתא לה ומטלל הוא עמה 27 וכר
in locum ipsius fuit veniens praeses alius anni duo circumferens

27 Biennio autē expleto acccepit successorem Felix Portiu Festu. Volens autem gratiam praestare Iudaeis Felix, reliquit Paulum vincum.

faceret vt vero Felix Festus Porcius erat qui successorem
סברקא הוא פרקיום פהסטוס פילכס דין איך דנעבר
esset vincus cum Paulum reliquit ipsam erga Iudaeos
סכלה ביהודיה שבקרה לפולוס כד אמיר

20 Η ασπί ουτοι ειπατωσησαν, ει η δειροσ ει εμοσ αδολοχημα, σαυτοσ μου εστιν το στωσδριον. 21 εσθι
σωτης φωνησ, ησ εκραξησ ετωσ εν αυτοισ, οπσ σελθσ δυνασαστωσ νεκρων εγω κρινομαι σημερον οφ ουνοσ.
22 αιλουσ σασ δε σωτα ο Φηλιξ, δε εδ αλεστο αυτιξ, ακριβσ εσπεροσ ειδωσ το σελθσ τοσ ο ουνοσ, εστωσ, στωσ λυοσ
λιπαρχοσ κατασθησ, δεσ γηοσσομαι τοσ καλι υμασ. 23 δεσ ταξιδιοσ δε τησ εκατοτησ ερησ τησ ενωσ τησ
εξησ δε εστωσ, καμ μη δινασ καταλυσ τησ ιδιωσ αυτησ η σασσ σερξωσ αυτησ. 24 μεσ δε κωστωσ
σασσ γηοσδριοσ ο Φηλιξ στω Δρουσινη τη γυναικα ιδωσ ουσησ, Ιεδασα, μεσ τησ μεσ τασ τωσ Γαυλοσ, ησ
ελ τησ εις Χελσν Ιηστωσ πρστωσ. 25 δεσ λεξωσ δε αυτησ σελθσ δυνασαστωσ καμ ησ κρατιασ, στωσ
εμελλοτοσ εσασξ, εμφοβοσ γηοσδριοσ ο Φηλιξ, απκριθησ, τε νωσ ερχοσ, περδουσ, αμφοσ δε λαβουσ με τασ κωστωσ
26 αμα καμ ησπρστωσ οπσ χρηματασ δεδωκοται αυτησ. στωσ τοσ Γαυλοσ, οπωσ λυσησ αυτησ. δεσ καμ περδουσ
ματασ μεμνηοσ, σωμλιξ αυτησ. 27 διεπασ δε πληρωσ δισιοσ, ησ εσ δεσ δεσχοσ ο Φηλιξ, Παριωσ εστωσ
χρσστωσ καμ ταξιδιωσ τοσ Ιεδασα οσ ο Φηλιξ, καταλυτε τον Παυλον δεδεδωκοσ.

NOV
IES
IV

caput קפלאון כה

CAP. XXV.

ascendit dies tres post in Caesarem Festus venisset & cum
 וכד אתה פהסטוס לקסריא בתר תלתא יומין וימין סלק
 Iudaeorum & primores Sacerdotu principes & iudicaru ei in Ierusalem
 לאורשלם: ואודעוהו רבי כהנא ורישא דיהודיא
 gratiam hanc eum rogarent cum ab eo erant & petentes Paulo de
 על פולוס: ובעין הו מנה כד שאלין לה הרא טיבותא
 in via invidias essent facientes cum in Ierusalem accerferet ipsum ut mitteret
 דנשדר ניתוהי לאורשלם כד עבדין הו כמאנא באוריא
 feruatur quia Paulus responsum dedit & Festus ut ipsum occiderent
 דנקטלוניה: ופהסטוס פני פתנמא דפולוס מתנטר
 ergo illi ut peregre proficiscar sum festinans & ego in Caesarea
 בקסריא ואנא מסרהב אנא דאחוזק: אילין הבול
 delicto omni & de nobiscu descēdāt in manib. vestris potētes inter vos qui sunt
 דאית בכון דמטיא באידיכון נחתון עמן ועל כל סכלו
 octo dies illic fuisse & cum accusent in homine eo quod est
 דאית כה כנברא נקטרנון: וכד הוא תמן יומתא תמניא
 pro sedt postero & die in Caesarem descendit decem aut
 או עסרא נחת לה לקסריא וליומא אחרנא יתב על
 Iudzi circū dederūt eū venissent & eum Paulum ut adducerēt & iussit tribunali
 בים ופקד דניתון לפולוס: וכד אתה הדרוהי יהודיא
 erant asserētes & duras graves & criminationes Ierusalē de qui descēderāt
 דנחתון אורשלם ורשניא סניאא וקשיא מיתון הו
 Paulus & cum demonstrare erant potentes quas non eas post eū
 בתרה אילין דלא משבחין הו דנהוון: וכד פולוס
 Iudaeorum in Legem nec quicquam deliquisset quōd spiritum esset de p. mēs
 נפק הוא רוחא דלא אסכל מרם לא כנמוסא דיהודיא
 cupiens quoniam autē Festus in Caesarem nec in templum nec
 ולא בהיכלא ולא בקסרו: פהסטוס דין מטל דצנא
 vis Paulo ipsi dixit erga Iudaeos gratiam fecerari erat
 הוא דנרשא טיבותא ביהודיא אמר לה לפולוס צנא
 coram me iudicaberis his de & illic in Ierusalem ascendere tu
 את דתסק לאורשלם ותמן על הלין תתדין קרמי:

1 Festus ergo cum venisset in provinciam, post triiduum ascendit Ierusalem ad Caesarea.
 2 Adieruntque eum principes Sacerdotum, & primi Iudaeorum aduersus Paulum: & rogabant eum,
 3 Postulantes gratiam aduersus eum, ut iuberet perducī eum in Ierusalem, invidias tendentes ut interficerēt eum in via.
 4 Festus autem respondit, feruari quidem Paulum in Caesarea: se autem maturius profecturum.
 5 Qui ergo in vobis (ait) potentes sunt, descendentes simul, si quod est in viro crimen, accusent eum.
 6 Demoratus autem inter eos dies non amplius quam octo aut decem, descendit Caesarem, & altera die sedit pro tribunali, & iussit Paulum adduci.
 7 Qui cum perductus esset, circumsteterunt eum qui ab Ierosolyma descenderant Iudaei, multas & graves causas obijcientes, quas non poterant probare:
 8 Paulo rationem reddēte, Quoniam neque in legem Iudaeorum, neque in templum, neque in Caesare quicquam peccauit.
 9 Festus autem volens gratiam praestare Iudaeis, respondens Paulo, dixit, Vis Ierosolymam ascendere, & ibi de his iudicari apud me?

Κεφ. κε.

1 Φησος αυτ ημερας τρεεις ημερας οδου εις Ιερουσαλυμα δατο Καυορθουα, 2 οισφασιστου δ
 αυτου ε, τα δε τριημερα και οι οισφασιστου δ Ιερουσαλυμ και τω Γαυλο, και τα βακαλου αυτου, 3 αιπιμυτοι γαρ
 και αυτου, οπως ματαπιμυτου αυτου εις Ιερουσαλυμα, οισφασιστου πωσω τις διελειν αυτου και πτω εδου. 4 ο δε αυ
 του απεκριθη, ηρει δειναι τον Παυλον εις Καυορθουα, ε αυτου δε μελλειν εστω Αχαιου περι εδου. 5 οι αυτ δυνα
 τοι εσθιμι, φησιν, συ βατα βατα εις τις, εις τι εστιν δε τω αυτου ουδτω αυτου, και τω περι τω αυτου. 6 ελεγε γαρ δε ε
 αυτου ημερας τρεις ησθιμι, και τα εις Καυορθουα, ησθιμι και βατα εις τις βατα, και εδου τον Παυλον
 εδου. 7 οισφασιστου δ αυτου, οισφασιστου ο δατο Ιεροσολυμω και βατα εις Ιερουσαλυμ, και βα
 τα αιπιμωματα φησιν: και τω Παυλω, εσθιμι και εδου. 8 δατο γαρ, αυτου αυτου, οσθιμι εις τις ομοι τ
 Ιερουσαλυμ, ουτ εις τις ομοι, ουτ εις Καυορθουα ημω. 9 ο Φησος δε τω Ιερουσαλυμ εδου και βατα, και
 δατο γαρ τω Παυλω, εις τις, οισφασιστου Ιερουσαλυμ οδου, και οισφασιστου και εδου εσθιμι.

17 **וכבר אתית לכא דלא תוהיא ליומא אחרנא יתבת**
 cum eo & steterunt **על כיום ופקדת דניתנוהי לי לגברא**
 cetera cum ostendere malam accusationem aliquam potuerunt nec accusatores eius
 קטרגנוהי ולא אשכחו מדם רשינא כישא דנהון עלוהי
 de aliqua aliqua & questio fueram arbitratus sicut
 איך טא דסבר הוית: **19 זאטמא דין מדם מדם על**
 qui mortuus hominē Iesu de ad eum ipsis erat de superstitione ipsorum
 דהלתהון אית הוא להון לותה על ישוע אנש דמית
 stans non & quia ille quiveret Paulus: erat quem dicens est
 הו דאמר הוא פולוס דהי הו: **20 ומטל דלא קאם**
 quod si Paulo suam dicens horum questione super ego eram
 הוית אנא על בעתה דהלון אמרת הוית לפולוס דאן
 istis super iudicaris & illic in Ierusalem ut eas tu quæris
 בעא את דתאול לאורשלם ותמן תדיון על הלון:
 ut seruetur & iussi Cesaris ad iudicium ut seruetur perijt verò ipse
 הו דין בעא דנתנטר לדינה דקסר ופקדת דנתנטר
 cupiens Agrippa dixit Cesarum ad dum mitterem eum vsque
 עד מא דאשדריהוי לות קסר: **22 אמר אנרפוס עכא**
 quia eras sic & Festus hunc virum ut audirem essem
 הוית דאשטעויהי לגברא הנא ופרסטוס אמר דלמחר
 Agrippa venit postero & die cum tu audies
 שמע את לה: **23 וליומא אחרנא אתה אנרפוס**
 tribunus cum iudicij in domū & ingressus est multo eū salu & Berenice
 וברניקא בווחא סניאנא ועל לבית דינא עם כילורכא
 & dixit Paulus & venit Festus & iussit civitatis & primoribus
 ורישא דמדינתא ופקד פהסטוס ואתא פולוס: **24 ואמר**
 de nobiscum qui estis viri & omnes Festus Agrippa
 פהסטוס אנרפוס מלכא וכל הון גברא דאיתוכון עמן על
 in Ierusalem cōpellavit me Iudæorū populū: ni crucifus estis quæ vidētes viro isto
 הנא גברא דחון אתון כלה עמא יהודיא קבלני באורשלם
 ut vivat hunc oportet tutum quod non clamaret cum & hic
 והרכנא בר קעין דלא תוב ולת להנא דנהא:

17 Cum ergo huc con-
 uenissent, sine vlla dilatione
 in sequenti die sedes pro tri-
 bunalī, iussi adduci virum.
 18 De quo cum stetit ac-
 cusatores, nullam causam de-
 ferebant, de quibus ego sus-
 picabar malum:
 19 Quæstiones verò qual-
 dam de sua superstitione habebant aduersus eum, & de quodam Iesu defuncto, quæ affirmabat Paulus viuere.
 20 Hæstans autem ego de huiusmodi quæstione, dicebam si vellet ire Ierolimā, & ibi iudicari de istis.
 21 Paulo autem appellante ut seruetur Augusti cognitioni, iussi seruari eum, donec mitteram eum ad Cesarē.
 22 Agrippa autem dixit ad Festum, Volebā & ipse hominē audire. Cras, inquit, audies eum.
 23 Altera autē die cum venisset Agrippa & Bernice cū multa ambitione, & introissent in auditorium cum Tribonnis & viris principalibus civitatis, iubente Festo adductus est Paulus.
 24 Et dicit Festus, Agrippa rex, & omnes qui simul adestis nobiscum viri, videtis hunc hominē, de quo omnis multitudo Iudæorum interpellavit me Ierolimā, petentes & acclamantes non oportere eū viuere amplius.

17 **והרכנא בר קעין דלא תוב ולת להנא דנהא:**
 18 **אמר אנרפוס עכא:**
 19 **אמר אנרפוס עכא:**
 20 **אמר אנרפוס עכא:**
 21 **אמר אנרפוס עכא:**
 22 **אמר אנרפוס עכא:**
 23 **אמר אנרפוס עכא:**
 24 **אמר אנרפוס עכא:**

Q9

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

15 Ego verò comperi, nihil dignū morte cum admisisse, Ipso autē hoc appellante ad Augustum, iudicavi mittere.

16 De quo quid certū scribam Domino, non habeo. Propter quod, produxi eum ad vos, & maxime ad te, rex Agrippa, vt interrogatione facta, habeā quid scribam.

27 Sine ratione enim mihi videtur, mittere vincitum, & causas eius non significare.

factū sit non morte quod sit dignū quod aliquid comperi vobis
אמר דין אדרחת דמדום דשונה למותא לא סעור
præcepit Cæsaris ad iudicium vt seruetur postulat ipse
דוהו בעא דנתנטר לדינך דקטר פקדרת
ad Cæsare de eo scribam quid ego scio & non
וליה ידע אנה מנא אכתוב עלוהי לקטר
coram te & maxime coram vobis adducere eum volui
הנה צנית למיתותה קדמיכון ויתראית קדמיך
quod iuueniam iudiciū eius vt eum inquisitum fuerit Agrippa
לכא אנרפא דמנא דאשתאל דינך משכה מנא
vincitum hominem mittamus vt eum oportet eum non
לא גור ולה דכר משדרינן נכרא אסורא
delictum scribamus eum
הנכתוב סכרוחה!

C A P. XXVI.

16 caput

קפלאון כו

1 AGRIPPA verò ad Paulum ait, Permittitur tibi loqui pro te incipso. Tūc Paulus extenta manu, cœpit rationem reddere.

2 De omnibus quibus accusor à Iudzis, rex Agrippa, æstimo me beatum, apud te eū sim defensusus me hodie,

3 Maxime te sciente omnibus, quæ apud Iudzos sunt, consuetudines & quæstiones: propter quod obsecro patietur me audias.

4 Et quidem vitam meam à iuuentute, quæ ab initio fuit in gente mea in Ierosolymis, nouerunt omnes Iudzæi:

pro loqui tibi permittitur Paulo Agrippa & ait
אמר אנרפוס לפולוס מפס לך לממללו על אפי
& ait spiritum fuit & de p̄mēs manū suā extēdit Paulus
דוהוין פולוס פשט אידרה ונפק הוא רוחא ואמר
Agrippa rex Iudzis à ego de quibus accusor omnibus
לך כל מא דמתרשנא אנה מן יהודיא מלכא אנרפא
deprobo hodie qui coram te sum quidd beatus me ipso de ego
מנא על נפשי דטובננא אנה דקדמיך יומנא נפק
in omnibus sis quod persuasus ego quod scio maxime
ותיראית וידע אננא דמפס אנה בכלהון
à te ego pcto hoc propter Iudzorum & Iegibus quæstionibus
ונמוכנא דיהודיא מטל הנא בעא אנה מנך
ipsi etiam enim sunt scientes audias me animo vitæ
מדת דוחא תשמענני ידעין אנון גיר אף הנון
à mihi fuerūt puericia mea quæ à cōuersationes meas vt cœstetate velant
דמא אנבן דנסהרון דוברי דמן טליות דהווי להו לי מן
& in Ierosalem in populo meo
דמא בעמי ובאורשלם!

NOVI
TESTAM
TUM
ACT.
IV.

25 ἔγω καταλαβόμενος μὲν εἶμι βασιλεῦσιν αὐτοῖσι παρῶν γέναι, καὶ αὐτὸ δὲ σὺν τοῖσι δικασταῖσι καὶ τοῖσι πρῶτοις πρέσβυται αὐτῶν. 26 πρὸς δ' ἀσφαλὲς ἔτι γράψαι τὰς κτελεῖν, ἐκ ἧσ' οἱ παρῶν γέναι αὐτοῖσι ἐπιμαρτυρεῖται ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ὅπως τῆς ἀσφαλείας ἡσυχίας, ἔγω ἔγραψα. 27 ἔτι μὲν δεῖται ποτα δέξιμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτὸν αἰτίας σημεῖαι.

Κεφ. κς.

1 Ἀγρίππας δὲ παρῶν Πάυλον ἔφη, ὁποῖος ἐπιταί ὁ βασιλεὺς σαυτοῦ λέγει. τίς ὁ Παῦλος ἀπολογησάμενος ἔχει. 2 πρὸς πάντων αὐτῶν ἐκαλεσάμεν τὸν βασιλεῦσιν Ἀγρίππας, ἡσυχίας ἐμαυτοῖσι μαρτυροῦντες ἀπολογησάμενοι ὅτι ὁ σημεῖος. 3 μαρτυρεῖται ὅτι σε παύται ἔτι καὶ ἰεροσολέων ἐστὶν πρῶτος δέξιμαί σου μακροθύμως ἀποδοσάμενος. 4 τίς μὲν οὖν βίωσόν μου τίς δὲ νεώτερος, τίς αὐτῶν ἔτι μὲν ἐστὶν μου ἐπιμαρτυροῦντες ἵστασι πάντες οἱ ἰεροσολίται.

precipua quod in doctrina & sciēt de me persuasi sunt lōgo tēpore à quoniam
 מטל דמן נוגרמא מפסקין בי וידעון דביוולפנא רשמי
 quæ facta est promissionis spem ob & nunc vixerim Phariseorum
 דרפרישא חייית! והשא על ככרא דשווריא רהוא הוא
 ad quam ego & iudicor sum stans Deo à Patrib' nostris
 לאכהתן מן אלהא קאם אנא ומתדרין אנא: 7 דעל הנא
 ad idus precibus q̄ perueniēt sperant tribus nostræ duodecim spem
 ככרא תרת עסרא שרבן מסכרן דנמענן כעלותא חפיטתא
 à ego accusor spem & propter hanc eandem & noctis diei
 דאיממא ודלליא ועלוהי על הנא סכרא מתרשא אנא מן
 non estis iudicātes quid Agrippa rex Iudæorum manibus
 אירי יהודיא מלכא אנרפא: 8 מנא דינון אנתון לא
 à enim ego mortuos Deus quod excitabit ut credamus oportet
 ולא דנהימן דנקים אלהא מיתא: 9 אנא ניר מן
 adversus facerem multa ut contraria in mente mea posueri principio
 קרים סמת ברעני דסקובלא סניאא אסעור לוקבל
 in Ierusalem etiam quod feci hoc Nazareni Iesu nomen
 שמה דישוע נצריא: 10 הרא דעברת אר באורשלם
 quæ accepta per potestatem victorū in domū conieci multos & Sanctos
 וקדישא סניאא ארמית בירא אסירא בשולטנא דקבלת
 suffragabar ab eis essent interfecti & cum Sacerdotū principib' à
 מן רבי כהנא ובר דמתקטלין הוו מנהון אשותותפת
 eram sciens synagogas & per omnes eos qui damnabant ijs
 לאילין דהיבו אנון: 11 ובכל בנושיא משתנד הוית
 & cū furore Iesu in nomen blasphemātes ut essent eram adigēs dum in eos
 כהון כר אלץ הוית דנהון מנרפין בשמה דישוע וברנוא
 alias in vrbes etiam cōtra eos eram quo plenus multo
 סניאא דמלא הגית עליהון אר למדינתא אחרניתא
 hoc propter essem iens & cum eos ad persequēdū sum egressus
 נפק הוית למרדכי הנון: 12 וכר אזל הוית מטל הרא
 in diuisione Sacerdotū principū & permissione cum potestate in Damascus
 דרמסוק בשולטנא ובמפקנותא דרבי כהנא: 13 בפלגה
 super me gfulgeret rex à cælis è vidi in via dici
 דיומא באוררא הוית מן שמיא או מלכא דאולג עלי
 sol quàm q̄ stantior lux erant qui mecum oēs & super
 ועל כל דעמי הוו נוהרא דמיתר מן שמיא:

5 Præscientes me ab initio, si velint testimonium perhibere, quoniam secundum certissimā sectam nostræ religionis vixi Phariseus.
 6 Et nunc in spe quæ ad patres nostros repromissionis facta est à Deo, sto iudicio subiectus.
 7 In qua duodecim tribus nostræ nocte & die deseruientes, sperant deuenire. De qua spe accusor à Iudæis, &c.
 8 Quid incredibile iudicatur apud vos, si Deus mortuos suscitatur?
 9 Et ego quidem existimaueram me aduersus nomen Iesu Nazareni debere multa contraria agere.
 10 Quod & feci Ierosolymis, & multos sanctorū ego in carceribus inclusi, à principibus Sacerdotum potestate accepta: & cum occiderentur, deruli sententiam.
 11 Et per omnes synagogas frequenter puniēs eos, compellebam blasphemate: & amplius infamans in eos, persequēbar vsque in ceteras ciuitates.
 12 In quibus dum item Damascus cum potestate & permisso principū sacerdotum:
 13 Die media, in via vidi, Rex, de celo supra splendorem solis circumfulsisse me lumen, & eos qui mecum simul erant.

5 παρῆσαν ἀπὸ ἀρχῆς, ἵνα εἰδὼν ἂν ἐπιμαρτυρῶν, ὅτι ἐγὼ πάλιν ἀμνηστῆς τῶν ἀποστόλων ἦμαι. 6 καὶ νῦν ἐπὶ ἐλπίδι τῆς ἐπαγγελίας ἡμετέρας ἵσταντο ὑμεῖς, ἵνα ἐκαστὸς ἀποστήσῃ. 7 εἰς τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐστὶν ἡμεῖς ἰστανόμενοι. 8 καὶ ἐπεὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων. 9 ἡ ἀποστολὴ καὶ ἐπιμαρτυρῶν, εἰς ὅτι ἐξ ἐναντίας ἐστὶν ἐγὼ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων. 10 ὅτι ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων. 11 καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων. 12 καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων. 13 ἡμεῖς ἵσταντο ὑμεῖς, ἵνα ἐκαστὸς ἀποστήσῃ.

14 Omnesque nos cum de-
cidissemus in terram, audiui
vocem loquentem mihi He-
braica lingua, Saule, Saule,
quid me persequeris? durum
est tibi contra stimulum cal-
citrare,
15 Ego autem dixi, Quis es
Domine? Dominus autem
dixit, Ego sum Iesus Nazara-
renus, quem tu persequeris.

16 Sed exurge & sta super
pedes tuos. Ad hoc enim ap-
parui tibi ut constituam te mi-
nistrum & testem eorum quae
vidisti, & eorum quibus ap-
parebo tibi,
17 Eripiens te de populis
& gentibus in quas nunc ego
mitto te,
18 Aperire oculos eorum,
ut conuertatur a tenebris ad
lucem, & de potestate Satanæ
ad Deum, ut accipiant remis-
sionem peccatorum, & fortem
inter sanctos per fidem quæ
est in me.

19 Unde rex Agrippa, non
fui incredulus celesti visi-
oni:

20 Sed his qui sunt Damasci
primùm, & Ierosolymis, &
in omnem regionem Iudææ,
& Gentibus annuntiabam ut
penitentiam agerent, & con-
uertentur ad Deum, digna
penitentiae opera facientes.

21 Hac ex causa me Iudæi,
cum essem in templo, comprehen-
sum tentabant, volentes
me interficere.

mihī diceret eūm vocem & audiui terram super oēs nos & cetera
וַתִּקְרָא בְּקוֹל עַל אָרְעָא וּשְׁמַעְתָּ קוֹלָא כִּד אָמַר לִי
tibi est durum me tu persequeris quid Saul Saul
& Dominus noster Dñe mi es quis dixi & ego ad stimulum calcitrare
וַאֲנִי אָמַרְתָּ מִן אַתְּ מַרִי וּמִן
& dixit es persequens quem tu Nazarenus Iesus sum ego mitto te
וְאָמַר לִי אָנֹכִי הוּא יֵשׁוּעַ נָצָרִיתָ דָּאֲנָתָ דְּרִדִּיתָ אֲנֹתָ : 16
tibi apparui enim ipsum hoc propter pedes tuos super te
וְקָם עַל רַגְלֶיךָ כִּטְלָה הָדָא הוּא גִיר אֲתַהוּוִית לֶךְ
tu & futurus est quidisti me eius & teste ministrum ut tu

וְעֵינֶיךָ שֶׁמֶשֶׁנָּא וְסִדְרָא וְדַמְדָּם דְּהוּוִיתָנִי וְדַעְתִּיר אַתְּ
alios gentibus & a Iudæorum populo à & eripiam te
וְאֶפְצִיךָ מִן עַמְמָא דִּיהוּדִיא וּמִן עַמְמָא אַהֲרָנָא
ut oculos eorum ut aperias te sum mittens ad eos

וְיִדְוִי מִשְׁדֵּר אָנֹכִי לֶךְ : 18 דְּתַפְתַּח עֵינֵיהוֹן אִיךְ
ad Satanæ potestate & à ad lucem tenebra à conuertentur

וְיִדְוִי מִן הַשּׁוּכָא לְנִהוּרָא וּמִן שׁוֹלְטָנָה דְּסַטָּנָא לֹות
Sanctis cum & fortem peccatorum remissionem & recipiam Deum
וְיִדְוִי וְנִקְבְּלוֹן שׁוֹבְקֵי חַטְיָהּ וּפְכֵי עִם קְרִישָׁא
oblitii non Agrippa rex hoc propter quæ in me per fidem

וְיִדְוִי אֲדַבְּרוּ : 19 מִטְּלָה הָנָא מִלְכָּא אַנְרָפָא לֹא קָמַת
predicavi sed celestem visionem contra per conuersionem

וְיִדְוִי לֹוֹקְבֵל הוּוּא שְׁמִינָא : 20 אֲלֹא אֲכִרֹות מִן
& per omnes qui in Ierusalem & ihs qui in Damasco ihs primū
וְיִדְוִי לְהוֹן דְּבִרְמִסְטוֹק וְלִהְנוֹן דְּבִאֹרְשֶׁלֶם וְדְבִכְלָהִין
& conuertentur ut penitentiam agerent & predicavi gentibus & etiā Iudææ
וְיִדְוִי דְּהוּוֹד וְאֶף לְעַמְמָא אַכְרֹוֹת דְּנִתּוּבוֹן וְנִתְפַּנּוֹן
penitentia quæ digna essent opera & facerent Deum

וְיִדְוִי וְנִקְבְּלוֹן עֲבָדָה דִּישׁוּין לְתִיבֹתָהּ :
erant & cupientes in templo Iudæi prehenderūt me hæc
וְיִדְוִי אֲפִי הִלְקִין אַהֲרֹנִי יְהוּדִיא בְּהִיכְלָא וְעֵבִין הוּוּ
ad interficere

NOVI
TESTAMENTI
ACT. APOST.
XXVI.

14 πάντες οὖν καὶ ἡμεῖς μετὰ τὸν ἐπιπέσειν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσα φωνῆν λέγοντάς μοι ἐν ἑβραϊστί, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρὸν σοὶ πρὸς αἰσθητὰ λαλεῖν. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα, τίς ἐγώ; ὁ δὲ εἶπε, ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 16 Ἐγὼ δὲ ἀνέστην, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐστῆν ἐπὶ τοὺς πόδας σου. 17 Ἐπιπέσειν δὲ ἐπὶ τοὺς πόδας σου, ἵνα ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, ἵνα μεταστῆς ἀπὸ τῆς σκωτίας πρὸς τὸ φῶς, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα ἀπολάβῃς τὴν ἀφεσίν τῶν ἁμαρτιῶν σου, καὶ ἰσχυρὸν ἐπιλάβῃς τὸν θεόν διὰ τὴν πίστιν ἣν ἐστὶν ἐν ἐμοί. 18 Ἐπιπέσειν δὲ ἐπὶ τοὺς πόδας σου, ἵνα ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, ἵνα μεταστῆς ἀπὸ τῆς σκωτίας πρὸς τὸ φῶς, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα ἀπολάβῃς τὴν ἀφεσίν τῶν ἁμαρτιῶν σου, καὶ ἰσχυρὸν ἐπιλάβῃς τὸν θεόν διὰ τὴν πίστιν ἣν ἐστὶν ἐν ἐμοί. 19 Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας καὶ οἱ ἄλλοι ἀκούσαντες τῆς μαρτυρίας ταύτης, ἐβόησαν, ὅτι οὗτος ἐστὶν ἄσχητος. 20 Ὁ δὲ εἰς τὸν ναὸν ἐστῆν, ἵνα ἀπολάβῃ τὴν ἀφεσίν τῶν ἁμαρτιῶν σου, καὶ ἰσχυρὸν ἐπιλάβῃς τὸν θεόν διὰ τὴν πίστιν ἣν ἐστὶν ἐν ἐμοί. 21 Ἐγὼ δὲ ἀνέστην, καὶ ἐπεισέβην ἐπὶ τὸν ναὸν, ἵνα ἀπολάβῃ τὴν ἀφεσίν τῶν ἁμαρτιῶν σου, καὶ ἰσχυρὸν ἐπιλάβῃς τὸν θεόν διὰ τὴν πίστιν ἣν ἐστὶν ἐν ἐμοί.

sum fians & ecce hunc in diem vsque Deus autem adiunxit me
 עררני דין אלהא ערמא לוימא הנא והא קאם אנא ²²
 Mosen extra aliquid cum & magnis paruis sum & testificans
 ומסהד אנא לזעורא ולרבא כד מדס לכר מן מושא
 quod futura dixerunt quae ipsi ca sed sum dicens non & prophetas
 ונביא לא אמר אנא אלא אילין דנהון אמרו דעתידן
 resurrectionis primitiae & quod esset Christus q passurus esset
 דנהוין: ²³ דנחש משיחא ודנהוין רישיתא דקיסמא
 & Gentibus huic populo lucem ut p diceret & q futurum esset mortuorum domo a
 דמן בית מיתא דעתיד דנברו נוהרא לעמא ולעממא:
 Pentecosten post quinta in sabbatho vnius

חד בשבא דה דבתר פנטיקוסמי

Festus exclamauit spiritum Paulus esset deproceas ita & cum
 וכר הכנא נפק הוא פולוס דוחא קעא פהסטוס ²⁴
 vt insanias te facit multa litera Paule insanis alta in voce
 בקלא רמא שנית לך פולא ספרא סניאא עבדך דתשנא:
 verba sed Feste victorioso insanio non Paulus ei dixit
 אמר לה פולוס לא שנית נעיהא פהסטוס אלא מלי ²⁵

Agrippa rex & etiam sum loquens & rectitudinis Veritatis
 שררא ותקנותא ממלל אנא: ²⁶ ואי מלכא אנריפוס
 loquens aperite hoc & propter ipsos de his nouit maxime
 יתראית ידע עליהון דהלון ומטל הנא עין בנלא ממלל
 ego puto non sermonibus his ex vnum quia coram eo sum
 אנא קרמיהי מטל דחרא מן הלון מלי לא סבר אנא
 es credens hae facta sunt in addito quia non cum q laecat
 דטעין לה דלא הוא כטושש: ²⁷ מהימן אנת
 dixit es quod credens ego scio Prophetis Agrippa rex
 מלכא אנרפא לנביא ידע אנא דמהימן אנת: ²⁸ אמר

vt sum mihi es persuadens aliquo in paulo Agrippa rex ei
 לה מלכא אנרפוס בקליל מדס מפוס אנת לי דאהוא
 in paucis Deo a essem optans dixit & Paulus Christianus
 כרסטניא: ²⁹ ופולוס אמר בעא הוית מן אלהא בקליל
 me qui audiunt omnibus etiam sed solum tui esses no & in multo
 ובסני לא הוא לך בלהוד אלא אף לכלהון דשמעון לי
 hae vincula prater sicut ego vt essent hodie
 יומנא דנהוון אבותי לכר מן אסורא הלין:

22 Auxilio autem adiutus
 Dei, vsque in hodiernum diem
 sto, testificans minori atque
 maiori, nihil extra dicens,
 qua ea quae Prophetas locu-
 ti sunt futura esse, & Moyses:

23 Si passibilis Christus, si pri-
 mus ex resurrectione mor-
 tuorum, lumen annuntiatur-
 us est populo & Gentibus.

24 Haec loquente eo & rati-
 onem reddente, Festus mag-
 na voce dixit, Insanis Pau-
 le: multae te literae ad insani-
 am conuertunt.

25 Et Paulus, Non insanio
 (inquit) oprime Feste: sed
 veritatis & sobrietatis verba
 cloquor.

26 Scit enim de his rex, ad
 quem & constanter cloquor.
 Latere enim cum nihil horum
 arbitror. Neque enim in an-
 gulo quicquam horum ge-
 stum est.

27 Credis rex agrippa Pro-
 phetis? Scio quia credis.

28 Agrippa autem ad Paul-
 um, In modico suades me
 Christianum fieri.

29 Et Paulus, Opto apud
 Deum & in modico & in mag-
 no: non tantum te, sed etiam
 omnes qui audiunt me hodie,
 fieri tales, qualis & ego sum,
 exceptis vinculis his.

21 Ἐπαυθίας αὐτὸν ἔχοντι τὸν θεόν, ἀρχὴ τῆς ἡμέρας ταύτης ἔσθλασε, ἀδελφὸν ἄνθρωπος μακρῶν τε καὶ μαζά-
 λων, ὃς ἐστὶν ἑλπίς καὶ ἰσχυρὸς ἀντιπαραστάς τοῦ θεοῦ ἐν ἡμετέροις ἡμέραις, ὡς καὶ Μωσῆς. 23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ
 πρῶτος ἀναστάντων, ἡμετέροις ἡμέραις ἀποκαλύθη τὸν λαόν καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ὡς περὶ αὐτοῦ ἀποκαλύθη-
 ῶν, ὁ θεὸς ἐπέσει μὲν ἀλλὰ τῶν ὡν ἔστιν, καὶ τῶν Παύλου, ὅτι πολλὰ σημεῖα καὶ τέρατα ἐποίησεν ἐν αὐτῷ. 25 ὁ δὲ, ὡς
 μαζομαί, φησὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 26 ὡς περὶ αὐτοῦ ἔδει
 τούτων ὁ βασιλεὺς, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 27 ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππῃ-
 πει ἀπερὶ τὸν Παύλον ἔφη, ὅτι ὁ λόγος μετὰ τῶν Χριστιανῶν ὅτι ἔστιν. 29 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, ἀγαπᾶμαι ἀπὸ τοῦ
 θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

30 Et exurrexit Rex, & Præses, & Bernice, & qui assidebant eis.

31 Et cum secessissent, loquebantur adinvicem, dicentes, Quia nihil morte aut vinculis dignum quid fecit homo iste.

32 Agrippa autem Festo dixit, Dimitti poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem.

CAP. XXVII.

1 Ut autem iudicatum est navigare cum in Italiam, & tradi Paulum cum reliquis custodij Centurioni nomine Iulio, cohortis Augustæ,

2 Ascendentes nauem Adrametina, incipientem navigare circa Afrix loca, sustulimus, persecutante nobiscum Aristarcho Macedone Thessalonicensi.

3 Sequenti autem die, deuenimus Sidonem. Humanè autem tractans Iulius Paulum, permisit ad amicos ire, & curam sui agere.

4 Et inde cum sustulissimus, subnauigauimus Cyprum: propterea quòd essent venti contrarij.

5 Et pelagus Ciliciz & Pamphyliz nauigantes, uenimus Lystram, quæ est Lyciz:

qui erant & iji & Bernice & præses etc & ferretur
וְיָקָם לָהּ מַלְכָּא וְהַמְנוּנָא וּבְרִנְיָקָא וְאִילִין דִּיתְבִּין הוּוּ
illine discessissent & con-
vno cum vnus erant loquentes
וְכִבְרַן פְּרָקוּן מִן תַּמְן מִמַּלְלִין הוּוּ הַד עַם הַד
vir fecit non & vinculis morte quod dignū sit ga aliquid de
אִתְרִין דְּמַרְסֵּ דְשׁוּיָא לְמוֹתָא וּלְאִסְרָא לֹא עֵבֶר נְבִרָא
vir erat potens Festo Agrippa & dixit
וְאִמַר אַגְרִיפּוֹס לְפַּהֲסֵטוֹס מִשְׁכַּח הוּא נְבִרָא
vocauiſſet non Cæsaris, predione ſi ut dimitteretur
וְהָאֵתְרִיתָרָא אֶלּוּבְנִן קֶסֶר לֹא קִרְיָא:

קפלאון כו

in Italiam Cæsarem ad ut mitteretur Festus de eo & pertraheretur
וְיָקָם עֲלוּהוּ פַּהֲסֵטוֹס דְּנִשְׁתַּדֵּר לְוֹת קֶסֶר לְאִיטַלְיָא
vni viro cum eo alios & vinctos Paulum & tradidit
אֶל מַלְכָּא לְפֻלוֹס וּלְאִסְרָא אַחֲרָא עִמָּה לְנְבִרָא הַד
Iulius erat cuius nomen Augusta cohorte ex Cæsariensi
קֶסֶרֻוֹנָא מִן אַכְפִּיר סְבִסְטָנָא דְשִׁמְחָה הוּא יוֹלוּס:
Adramento ex qua erat in nauim descendim' ut pergerem' ius & die
וְהָדוֹת דְּנִדְרָא נַחְתָּן לְאֶלְפָּא דְאִיתִיהָ מִן אֶדְרַמְטָנוֹס
nobiscum fuerat & ingressus Afrix in regionem erat & abiens vixit
טַרְטָא וְאוּלָּא הוּת לְאֶתְרָא דְאִסְיָא וְעַל הוּ עַמְן
vrbe Thessalonica qui ex Macedo Aristarchus in nauem
לְפִלֵּא אֶרֶסְטֶרְכוֹס מְקֻדְוִיָּא דְמִן תְּסַלּוֹנִיקָא מְדִינַתָּא:
Centurio & vsus est in Sidonem uenimus postero die
דְּלִיּוֹמָא אַחֲרָנָא מִטִּין לְצִידֹן וְאַתְחַשָּׁה קֶנְטְרוֹנָא
amicos suos ad ut iret ei & permisit Paulum erga
מִתְרַחֲמֵי לְוֹת פּוֹלוֹס וְאַפְסֵּ לָהּ דְנֶאֱזַל לְוֹת רַחֲמֻהוּ
erant contrarij venti & quia pergentes & illine & cepher
סַתְנֻחַ: * וְמִן תַּמְן רִדִּין וּמַטְלֵּ דְרוּחָא סְקוּבִלְזֵּ הוּוּ
& Pamphyliz & Ciliciz mare & traieccimus Cyprom circa circuitum
וְעִבְרִין עַל קִיפּוֹרוֹס: * וְעִבְרִין יַמָּא דְקִילִיקְיָא וְדֶפְמָפּוֹלִיא
Lyciz vrbe in Myram & detentum
מִטִּין לְמוֹרָא מְדִינַתָּא דְלִיקְיָא:

NOVI
TESTA
M
TUM
A
IV

30 και εωπει επιπνους αυτην, αμεις ο βασιλευς, και ο ηγεμων, η τε Βερνικη, και οι συκαζινημοι αυτης
διασχωρησαντες ηαλωνα προς διημελους, λεγοντες, οτι ηδεν ταυτατου ακριου η δισμων παρσαστι ε ανθρωπος ος

32 Αγριππας δε της Φηστω ειπεν, απολευσται εδωκετο ο ανθρωπος στασει μη επικαλησθη Καισαρα.

I Ως δε ακριθη το δικοπλειν ημας εις τλω Ιταλιας, παρεδωκεν ποι τε Παυλον και υνας εηρεις διασωσαι τον
πρωταρχη, ονοματι Ιουλιω, αυτην οσβασης. 2 οπιθαστες δε πλοιο Αδραμυτινιω, μελλοιτες πειν οι
Λοισαυ ποτις, διηχθημεν, οντος σιω ημιν Αρισταρχου Μακεδονος Θεσσαλονικιας. 3 τη η τε ερα κατ
ειε Σιδωνια. φιλασθρωπως τε ο Ιουλιος της Παυλου χρησαμενος, επισης εβα προς τω ριλοις προςδωκεν, ενωπιον
τη χλην. 4 και αυτην διαχθεντες, υποπλευσαμεν τλω Κυπρου, δεγα το τωσ αυτομοις εδισαπνις. 5
πυλαρος τη κτ τλω Κιλικιας και Ραμφυλιας διαπλευσαμεν, και τη χλημεν εις μου ετας Λοισαυ.

6 *quaerens Alexandria. ex nauem Centurio illie & inuenit*
 ואשכח תמן קנטורנא אלפא מן אלכסנדריא דאולא
 7 *pergens grauiter & quia in ea & federe fecit nos in Italiam erat*
 הות לאיטליא ואותבן בה: 7 ומטל דיקויראית רדיא
 8 *insule Caidi è regione peruenimus vix multis diebus fuerat*
 הות ליומתא סניאא למתסן מטין לוקבל קינדוס נזרתא
 9 *circuimus recta vi remus ventus erat permittens non quonia*
 מטל דלא שבקא הות רוחא דנאול תריעאיות אתכרכן
 10 *can & vix vrbem Salmonam contra Cretam iuxta*
 על קרטא לוקבל סלמונא מדינתא: 10 ולמתסן כד
 11 *puleri Portus qui vocatur ad locum peruenim' circa eā pergerem'*
 דינן חרריה מטין לדוכתא דמתקריא למאנא שפריא:

Pentecosten post sextz in sabbatho vnius
 דחד בשבט דו דבחר פנטיקוסטי
 12 *illie & fuimus Labia cuius nomen ciuitas ei erat & propinqua*
 וקריבא הות לה מדינתא דשכח לאסיא והוין המן
 13 *icunij dies etiam quo pretererat in diem vsque multum tempus*
 זבנא סניאא עד מא ליומתא דעבר אף יומא דצומא
 14 *& cōsulens per mare homo vt pergeret vitandum sibi & erat Iudaeorum*
 דיהודיא והוא לה קנטנא דנרדא אנש ביטא ומלך
 15 *quod cum oppressione video viri & dicebat Paulus eis erat*
 הוא להון פולוס: 15 ואמר נברא הוא דבאולענא
 16 *oneris solum non nauigatio nrā fuit multa & cum inopia*
 ובחוסרנא סניאא הוא מרדיתן לא בלחוד דמובלה
 17 *autem centurio nostrarum aiarū nrāū etiam sed nauis nostrae*
 דאלפן אליא אף רנפשתן דילן: 17 קנטורנא דין
 18 *sermones ipsi' quā magis erat audiens nauis & dominum gubernatorem*
 לקוברנטא ולמרה דאלפא שמעו הוא יתור מן מלוהי
 19 *ad hiemādū portus ille erat aptus non & quia Pauli*
 דפולוס: 19 ומטל דלא עדין הוא הו למאנא למסתיו
 20 *vt si quomodo inde vt nauigaremus erāt cupiētes ex nobis multi hieme in co*
 כה סתוא סניאא מנן צבין הו דנרדא מן תמן ואנהו
 21 *qui erat vno in portu & hiemarent vt venirent possent*
 דמשכחין דנמנעון ונסתון בלמאנא חד דאיתוהי הוא
 22 *ad Austrum erat & spectans Phonic erat & vocatus in Creta*
 בקרטא ומתקרא הוא פניכס וחרא הוא לתימנא:

6 Et ibi inueniens Centurio nauem Alexandrinam nauigantem in Italiam, tranfpofuit nos in eam.

7 Et cum multis diebus tardè nauigarem, & vix deuenissem contra Gnidum, prohibente nos vento, ad nauigauimus Cretz iuxta Salmōnem:

8 Et vix iuxta nauigantes, venimus in locū quendam, qui vocatur Boni Portus, cui iuxta erat ciuitas Thalassa.

9 Multo autem tempore peracto, & cum iam non esset tuta nauigatio, eo quod icunij iam preterisset, consolabatur eos Paulus, dicens eis,

10 Viri, video quoniam cum iniuria & multo damno non solum oneris & nauis, sed etiam animarum nostrarum incipit esse nauigatio.

11 Centurio autem gubernatori & nauicero magis credebatur, quā his quē a Paulo dicebantur.

12 Et cum aptus portus non esset ad hiemandum, plurimi statuerunt consilium nauigare inde, si quo modo possent deuenientes Phœnicem, hic mare: portum Cretz respicientem ad Africum & ad Corum.

6 *καὶ ἐπιβὰς τὸ ἐν αὐτῇ πλοῖον ἑλθὼν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπέβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτὴν.*
 7 *ὅτε ἰκανῶς δὲ ἡμέρας βεβηθῆσθαι πλοῖον, καὶ μάλιστα ἡμετέροις καὶ τῷ Κρίδω, μὴ ἀποσταίωσιν ἡμᾶς τὸ αὐτὸ μῆκος, ὅπως ἀποσταίωσιν τῷ Κρητῷ καὶ Σαλαμῶνι.* 8 *μὲν γὰρ τὸ πλοῖον ἐπιβὰς αὐτῶν, ἠλθὼν εἰς τὸ πρὸς Γνιδίον, ἀπαγορεύοντες ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν τὸ πλοῖον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν τὸ πλοῖον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν τὸ πλοῖον.* 9 *ἰκανῶς δὲ ἡμέρας βεβηθῆσθαι πλοῖον, καὶ μάλιστα ἡμετέροις καὶ τῷ Κρητῷ καὶ Σαλαμῶνι.* 10 *ὅτε ἰκανῶς δὲ ἡμέρας βεβηθῆσθαι πλοῖον, καὶ μάλιστα ἡμετέροις καὶ τῷ Κρητῷ καὶ Σαλαμῶνι.* 11 *ὅτε ἰκανῶς δὲ ἡμέρας βεβηθῆσθαι πλοῖον, καὶ μάλιστα ἡμετέροις καὶ τῷ Κρητῷ καὶ Σαλαμῶνι.* 12 *αὐτὸν δὲ τὸν ἀποσταίωσιν ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν τὸ πλοῖον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν τὸ πλοῖον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν τὸ πλοῖον.*

13 Aspirante autem austro, estimantes propositum se tenere, cum sustulissent de Afson, legebant Cretam.
 14 Non post multum autem misit se contraiplam ventus Typhonicus, qui vocatur Euroaquoilo.
 15 Cumque arrepta esset navis, & non posset conari in ventum, data naue statibus, ferebamur.
 16 In insulam autem quandam decurrentes, quæ vocatur Claudia, potuimus vix obtinere scapham.

17 Qua sublata, adiutorijs utebantur, accingentes narem, timentesque ne in Syrtim inciderent, summissis vase sic ferebantur.
 18 Valida autem nobis tempestate iactatis, sequenti die iactum fecerunt:

19 Et tertia die suis manibus armamenta navis proiecerunt.
 20 Neque autem sole neque sideribus apparentibus per plures dies, & tempestate non exigua imminente, iam ablata erat spes omnis salutis nostræ.

21 Et eum multa ieiunatio fuisset, tunc stans Paulus in medio eorum, dixit, Oportebat quidem, o viri, audito me, non tollere à Creta, lucrique facere iniuriam hanc & iacturam.

voluntate sua secudu q perueniret & putaret Austri ventus harer & dicit
 וְכִּי נִשְׁבַּת רוּחַא דְּתִימָנָא וּסְכֵרֵרֵי דְּמִטְטִין אִיךְ עֲבִינְהוּן
 cōtra nos exijt paucū & post Cretam circa erant caespites
 וְהוּן הָדְרִי קִרְטָנָא! וּמִן בְּתֵר דְּקִלִּיל נִפְקַע עֲלֵין
 Euroclidun Typhonicus qui vocatur turbidus & dicitur
 וְכִּי עֲרֵפְתָא דְּמִתְקֵרָנָא טוֹפּוֹנִיקוֹס אֹרְקִלִּידוֹן
 contra vt resisteret potuit nec navis & abrepta est
 וְאִתְחַטְפַת אֶלְפָא וְלֹא אִשְׁכַּחַת דְּתִקּוּמִי לֹקְבֵל
 vnain insulam p̄terissem & eum illius in manum & dicitur summissis
 וְהוּבְנִן לְאִידִימָא דְּהִי! וְכִי עֲבָרֵן נֹורְתָא הָדָא
 scapham prehendere potuimus vix caura que vocatur
 וְכִי קִרְטָנָא קֹורָא לְמַחְסֵן אִשְׁכַּחֵן אַחְדוֹן לְקִרְקֹורָא
 nauim ipsam & dirigentes eramus cingentes sustulissimam ei dicitur
 וְכִי שְׁקִלְנָה מְחִיעִין הוּין וּמְתַקְנִין לָהּ לְאֶלְפָא
 maris in syrtim incidere ne eramus metuentes & dicitur
 וְכִי דְּחֵלְוִין הוּין דְּלִמְטָא נִפְלָא בְּמַחְתָּתָהּ רִיפְנָא
 contra nos surgeret & eum fuimus pergetes & ita antennā submissis
 וְהוּבְנִי לְאִרְטִמּוֹן וְהִכּוֹת רִדְוִין הוּין! וְכִי קָם לָהּ עֲלֵין
 in mare vasa nostra proieciimus postero die dura caespites
 וְכִי קִשְׁנָא לְיוֹמָא אַהֲרָנָא שְׂרִין מָאֲנִיו בִּימָנָא
 proieciimus manib. aris nauis ipsius vasa cetera & dicitur
 וְכִי יוֹמָא דְּתֵלְתָא מָאֲנָא רִילָה דְּאֶלְפָנָא בְּאִידִין שְׂרִין
 sol nec complures dies tempellas eam teneret & dicitur
 וְכִי אַחַד לָהּ סְתוּמָא יוֹמְתָא יִתּוּרָא וְלֹא שְׂמִשָּׁא
 vitarū nrāū spes sidera neque Luna neque esset apparet
 מִיּוֹמָא הוּא וְלֹא סְהַרָא וְלֹא כּוֹכְבָא סְכֵרָנָא דְּהִיין
 cibi sumens non quicquā homo & eum sibi erat precia
 מְחִיעִימָסְקָהּ הוּא לָהּ! וְכִי אֲנִשׁ מִדָּם לֹא מְסַתִּיבֵר
 acquiescissetis si & ait inter eos Paulus stetit ecce hodie
 וְהוּין קָם פּוֹלוֹס בִּינְתֵהוּין וְאִמַר אֵלֹו אַתְחַפִּיכְתוּן
 à fuissetis & carentes creta à fuissetis soluetes non vixit
 וְיִבְרָא לֹא רִדְוִין הוּין מִן קִרְטָנָא וּמְתַחְסְכִין הוּין מִן
 ista oppressione & ab iactura
 וְיִטְטָאוּמִן אֹרְלִצְנָנָא הָנָא!

NOVI
 TESTA
 MENTIS
 ACT. APOST.
 XXVII.

13 ἄσπιρᾶντῆ ἀὐστρῆσ, ἐστῖμᾶντῆσ πρὸσθῖπῶσ καὶ πρὸσθῖπῶσ ἀνοσ, καὶ μετὰ τὸν τῶν ἐπιπῶν
 14 μετ' ἃ πολὺ δὲ ἔβλεπε καὶ αὐτὸσ ἀπὸ τῆσ ἀπὸ τῆσ πρὸσθῖπῶσ, ὃ καλεῖται τυφονικὸσ. 15 οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε
 τὸ πλοῖον, καὶ μὴ δύνασ ἰδῆσ ἀπὸ τῆσ θαλάσσησ τῆσ ἐπιπῶσ. 16 καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε
 καλεῖται Κλαυδία, καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε ἀπὸ τῆσ θαλάσσησ τῆσ ἐπιπῶσ. 17 καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε
 καλεῖται Κλαυδία, καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε ἀπὸ τῆσ θαλάσσησ τῆσ ἐπιπῶσ. 18 καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε
 τὸ πλοῖον ἔβλαψε. 20 καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε ἀπὸ τῆσ θαλάσσησ τῆσ ἐπιπῶσ. 21 καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε
 Πάυλοσ ὅσ μὲν πᾶσιν ἀπὸ τῆσ θαλάσσησ τῆσ ἐπιπῶσ, καὶ οὐκ ἔπειτα δὲ ἔβλαψε ἀπὸ τῆσ θαλάσσησ τῆσ ἐπιπῶσ.
 τῶν ἐπιπῶν τῶν ἐπιπῶν, καὶ τῶν ἐπιπῶν

anima anxietate sine vt sitis vobis ego consolo & nunc
 והשא מלך אנא לכון דתהוון דלא קענא נפשא ²²
 apparuit nauis nisi peribit non ex vobis vna enim
 ניר הדא מנכו לא אכרא אלא אן אלפא : ²³ אתהון
 & eoi sum cuius illius Dei Angelus hac in nocte enim
 ניר בלליא הנא מלאכה דאלהא הו דרילה אנא ולה
 tibi est futurum Paule timeas ne mihi & dixit ego serui
 פלה אנא : ²⁴ ואמר לו לא תדהל פולא עתיד הו לך
 omnes dono Deus tibi dedit & ecce Caesare coram vt stes
 למקם קדם קסר והוא יהב לך אלהא מוהכתא לכל
 sum credens viri estote cordati hoc propter tecum q nauigat
 דרוין עמך : ²⁵ מטל הנא אתלבכו נברא מהימן אנא
 mecum locutus est sicut erit quodd ita in Deum enim
 ניר כאלהא דהכנסא הוא אכמטא דאתמלל עמי
 vt ciciamur nobis est vnam in insulam verum

²⁶ ברם לניזתא הדא אית לן נשתדא :
 Pentecosten post septimam in sabbatho vnus

דהד בשבטא דז בתר פנטיקוסמו

per Adriaticū & serremur cum errarem dies quatuordecim & post
 ומן בתר ארבעתסרא יומין דטעין ואתרפן כהדריוס ²⁷
 appropinquantes quod ad terram nauis putarunt noctis in diuisione mare
 ימא בפלגה דלליא סכרו מלהא דלארעא מתקרבין
 & rursus viginti passus & inuenerunt bolidem & iecerunt essent
 הוו ! ²⁸ וארמיו אוקינוס ואשכחו קומין עסרין ותוב
 mentes & cum quindcim passus & inuenerūt perrexerūt paulosū
 קליל ררו ואשכחו קומין חמשסערא : ²⁹ וכד דהוין
 saxa in quibus sunt in locis nobis inueniremus ne effecus
 הוין דרלמא נשתכה לן כדוכיתא דאית בחין שועא
 erant & orantes quatuor ancoras nauis puppi ē iecerunt
 ארמיו מן הדתה דאלפא אוקינוס ארבע ומעלין הוו
 nauis ē ex ea ad fugiēdū q̄suerūt verò nauex dies vt effec
 דנהוה יומא : ³⁰ מלהא דין בעו למערק מנה מן אלפא
 in ea quod abirent in occasione in mare scapham ex ea & demiserūt
 ואחתו מנה לקרקורא ליפא בעלתא דנאוון בת
 in terra nauim & alligarent
 ונאסרונה לאלפא כארעא :

²² Et nunc suadeo vobis bono animo esse, amissio enim nullius animae erit ex vobis praeterquam nauis.

²³ Assitit enim mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego, & cui defertio, dicens,

²⁴ Nec timeas Paule, Caesari te oportet assistere: & ecce donauit tibi Deus omnes, qui nauigant tecum.

²⁵ Propter quod bono animo estote viri: credo enim Deo, quia sic erit quemadmodum dictum est mihi.

²⁶ In insulam autem quam oportet nos deuenire.

²⁷ Sed posteaquam quarta decima nox superuenit, nauigantibus nobis in Adria circa mediam noctem, suspicabantur nauis apparere sibi aliquam regionem.

²⁸ Qui & summitentes bolidem, inuenerunt passus viginti, & pusillum inde separati, inuenerunt passus quindecim.

²⁹ Timentes autem ne in aspera loca incideremus, de puppi mittentes ancoras quatuor, optabant diem fieri.

³⁰ Nautis vero quarentibus fugere de nauis, cum misissent scapham in mare, sub obtentu quasi inciperent a protra ancoras extendere.

22 και ταυτω παραινω υμεις δι θυμων δικαιοσυνην κεραισιν υδριμα εσαι ε υμων, κληρω τε κλοις. 23 παραινω υμεις οτι ουκ εστι αυτη απειλος τω θεω υ ειμι, ου και λασησθω, 24 λεγων, μη φοβου Παυλε Καίσαρι σε ειν σαφαινομαι και ιδου κατ'ελασησθαι σοι ο θεος παύτας τας κλοιους μετ' σου. 25 ειν δι θυμων δικαιοσυνην κεραισιν υμεις, οτι ουκ εστι αυτη απειλος τω θεω υ ειμι, ου και λασησθω. 26 εις νησοσ δε βετα δευμαι εσπεσιν. 27 ως εθ' πασαισ δεσμοσιν υμων δεσμοσιν, εσα φ' υμωσιν υμωσιν οτι ουκ εστι αυτη απειλος τω θεω υ ειμι, ου και λασησθω. 28 και βολισαυτες, εβρησθ' ερημασ εικασοι βετασ δε εσθησασαυτες, απησ π' αυσ βολισαυτες, εβρησθ' ερημασ δεσμοσιν. 29 φοβουμεσιν τε μηπως εις σπαραξ ησασεσ εκπισσωμεσ, εκ περ υμωσιν ειν λαιτες αλυβησ π' αυτασ, ησ' ερημασ υμωσιν ησ' ερημασ. 30 ησ' δε ταυτωσ φουγαισ οτι τε κλοιωσ και χαλασασαυτεσ υμωσιν ειν εις ημωσιν, απησ φ' αυτεσ εις εκ πασαισ μεγαλοστων αλυβησ εκ ταυτεσ.

Rr

31 Dixit Paulus Centurioni & militibus, Nisi hi in naui manferint, vos salui fieri non potestis.

32 Tunc absciderunt milites funes scaphæ: & passi sunt eam excidere.

33 Et cum lux inciperet fieri, rogabat Paulus omnes sumere cibum, dicens, Quarta decima die hodie expectantes ieiuni permanetis, nihil accipientes.

34 Propter quod rogo vos accipere cibum pro salute vestra: quia nullius vestrum capillus de capite peribit.

35 Et cum hæc dixisset, sumens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium: & cum fregisset, cepit manducare.

36 Animæ quiores autem facti omnes, & ipsi sumpserunt cibum.

37 Erasmus verò vniuersæ animæ in naui ducentæ septuaginta sex.

38 Et satiati cibo alleuabant nauem, iactantes triticum in mare.

39 Cum autem dies factus esset, terram non agnoscebant: sinum verò quendam considerabant habentem litus, in quem cogitabant, si possent, eicere nauem.

40 Et cum ancoras sustulissent, committebant se mari, simul laxantes iuncturas gubernaculorum: & leuato attemone secundum auræ flatum, tendebant ad litus.

& militibus Centurioni dixit Paulus vidisset & cetera
וּבְרֵי הַצֶּהַר פּוֹלוֹס אָמַר לְקִנְטְרוֹנָא וְלֵאסְטְרוֹטְיוֹטָא
פּוֹטֵסְטִיס נּוֹן יוֹס מַנְעָנְט נּוֹן יִנְי נַאֵוִי יִשִּׁי קְוָלִי

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
scaphæ funes milites præciderunt tunc
וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
vsque Paulus verò ipse errantem & fuerunt eam

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
cum eibum vr caprent omnibus erat suadens dilatori demerere

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
quicquam emotione à dies quatuordecim ecce hodie

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
à vobis ego peto hoc propter vobis salutem et cetera

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
ex enim capillus vitarum vestrarum ad confirmationem eibum

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
ulimentum & sumpserunt omnes & consolati sunt

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
animæ sex & septuaginta ducentæ in naui verò

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
triticum & sustulerunt naui è alleuarunt cibo saturati essent de die

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
non terra esset illa quæ nâ nautæ dies esset & cum

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
quod maris vnum litus aridam iuxta viderût sed agnoscerent

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
& absciderunt nauim impellerent ipsam fieri posset

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
gubernaculorum vincula & soluerunt in mare eas & laxarunt nauem

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
versus erant & pergebat qui flabat ad ventum paruum

וְהָיָה הַלְוִי בְּאֵלְפָא לֹא מִבְּתָרִין אַנְתּוֹן לֹא מִשְׁכַּחִין
velum & cetera

NOVI
TESTA
M
A
IV.

31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ, καὶ τοῖς στρατιώταις, ἂν μὴ ᾖ ἡ μείνωσι ἐν τῇ πλοῦν, οὐκ ἔστιν ἡμῶν σωτηρία. 32 τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκλιψαν τὰ ζῶδια τῆς σκαφῆς, καὶ εἰσάγαγον αὐτὴν ἐν τῇ θάλασσῃ. 33 ἔμελλεν ἡμεῖς ἐπιβῆναι, παρεκάλει ὁ Παῦλος πάντας μεταλαβῆναι ἄρτους, λέγων, τοσαύτους ἔσονται οἱ ἄρτοι ὅσοι ἡμεῖς, ἀσπιτοὶ δὲ τῆς πλοῦν, μὴ δὲ πρὸς τὸ λαβεῖν ὄψον. 34 διὸ ἀλλοτρίως ὑμῶν σῶσιν αἱ ψαῖδες, ὅτι ἂν ἴδωμεν τὸν ἕρποντα τῆς ὑμετέρας ἑσπερίας ὑπάρχει· εὐδαιμόνιος δὲ ἴδωμεν τὸν ἕρποντα τῆς καπναῆς πλοῦντος. 35 εἰ δὲ αὐτὰ καὶ λαβῶμεν ὄψον, ἀπολείψονται τὰ ζῶδια ἐν τῇ πλοῦν, καὶ κλάσταις ἡρεῖται ἡ πλοῦν. 36 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν, καὶ αὐτοὶ ἀπολείψονται ἄρτους. 37 ἡμεῖς δὲ ἐν τῇ πλοῦν εἰς τὴν πλοῦν, οὐκ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν, ἀλλὰ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν. 38 κατὰ τὴν πλοῦν, εἰς τὴν πλοῦν, οὐκ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν, ἀλλὰ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν. 39 ὅτι δὲ ἡμεῖς ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν, οὐκ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν, ἀλλὰ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν. 40 καὶ ταῖς ἀλώρεσιν ἀπολείψονται, εἰς τὴν πλοῦν, οὐκ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν, ἀλλὰ ἐπιβήσομεν ἐπὶ τὴν πλοῦν.

4 Ut verò viderunt Barbari pendentem bestiam de manu eius, adinvicem dicebant, Vtique homicida est homo hic, qui eum euasit de mari, vltio non finit eum viuere.

5 Et ille quidem excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est.

6 At illi existimabant eum in rumorem conuertendum, & subitò casurum & mori. Diu autem illis expectantibus & videntibus nihil mali in eo fieri, conuertentes se, dicebant eum esse Deum.

7 In locis autem illis etant prædia principis insulæ, nomine Publij, qui nos suscipi-
es, triduo benignè exhibuit.

8 Contigit autem patrem Publij febribus & dysenteria vexatum iacere. Ad quem Paulus intrauit, & cum orafset, & imposuisset ei manus, saluauit eum.

9 Quo facto, & omnes qui in insula habebant infirmitates, accedebant, & cutabantur:

10 Qui etiam multis honoribus nos honorauerunt, & nauigantibus imposuerunt quæ necessaria erant.

11 Post menses autem tres, nauigauimus in naui Alexandrina, quæ in insula hiema-
uerat, cui erat insigne Ca-
florum.

erant dicentes in eius manu quod pederet Barbari videntem eum & dicitur
הוּ הוּא הַחַיִּיטָה בְּכַנְרִיא דְתַלְמִיָּה בְּאִידָה אֲמַרִּין הוּ
iustitia mari & euaserit quæ cum est homicida vir ille factus
בְּרִיתָא נְבִירָא קְטוּלָא הוּ דְכַד אֲשֵׁתוּב מִן יַמָּא כְּאֲנוּתָא
manum suã mouit Paulus verò ipse ut uiuat sicut cum
וְשִׁבְתָהּ דְנִהַרְיָ: הוּ דִין פּוֹלוֹס אֲנִיָּו אִידָה
putantes fuit ei non aduersi & aliquid in ignem viperam & dicitur
וְהוּא לְאֲבָרְנָא כְּנוּרָא וְמַרְסֵ דְסִנְנָא לֹא הוּיָהּ: סְכַרִּין
mortu' esset eum & caderet intumesceret hora quod eadē Barbari
וְדִין בְּכַנְרִיא דְבֵר שְׁעָרָא מִתְמַסְסָה וְנִפְל כְּד מִירָתָא
aduersi quod aliquid & videret expectassent multu tempus & cum terram
וְשִׁינָא וְכַד עֲדָנָא סְנִיאָנָא סְכִינּוּ וְהוּו דְמַרְסֵ דְסִנְנָא
erat esset quodd Deus & dixeret sermones suos motuatiu
וְהוּוֹו שְׁתַּלְפּוּ מַלְיָהוּן וְאֲמַרְו דְאֵלְהָא הוּ: אִיֹּת הוּא
erat cuius nomen vni viro loco in eo ipso prædium
וְהוּוֹו דְהוּ הוּא רִישָׁה דְנִזְרִתָּה וְקַבְלָן בְּנִיתָהּ
in igne Publij verò ipsius pater hilariter dicitur
וְהוּא יוֹמֵן הַרְיָאִית: אֲכֹהִי דִין דְפּוֹפְלִיּוֹס כְּאֲשֵׁתָא
& posuit & orauit Paulus ad eum & introijt erat infirmus viscerum suã
וְכַד מְנִיָּה כְרִיָּה הוּא וְעַל לֹתָהּ פּוֹלוֹס וְצַלִּי וְסַס
reliqui etiam hoc fuisset & cum & eum sanauit manũ suã
וְהוּוֹו אִידָה וְאֲחַלְמָה: וְכַד הוּוֹו דְרָא וְאִי שְׂרַכָּא
ad eum erat accedentes infirmi insula in ea qui erant
וְהוּוֹו דְאִת הוּוֹו בְּה בְּנוּרָתָא כְרִיָּהּ קְרַבִּין הוּוֹו לֹתָהּ
egredietes & cum honorarũt magnis & honoribus
וְהוּוֹו הוּוֹו: וְהוּוֹו דְרִבְרָא יִקְרִין וְכַד נִפְקִין
viatico nos instruxerũt illi
וְהוּוֹו דְרִבְרָא יִקְרִין וְכַד נִפְקִין

NOVI
TESTA
M
A
IV. c. 27.

4 ὡς δὲ εἶδον οἱ Βαρβάροι κρεμάμενον τὸ σκῆλον ἐκ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἤμαρ ἔσπευον ἐπιβῆναι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πλοῦ, ὡς ἄνθρωπον ἐκ τῆς θαλάσσης, ἢ ἄλλο τι εἶναι αὐτόν. 5 ὁ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. 6 οἱ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. 7 οἱ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. 8 ὁ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. 9 οἱ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. 10 οἱ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. 11 οἱ δὲ ἐκείνους ἀποκρίσας εἶπε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος ὃς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκράνην ἐκ τοῦ νεκροῦ, ὡς ἔστιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

tres dies illic & mansimus urbem in Syracusas & venimus
 ואתין לסרקוסא מדינתא וקיינ תמן וימרתא תלתא 12
 diem & post urbem in Rhegium & puenion² circuiuimus & illinc
 ומן תמן אתכרכן ומנען לרננון מדינתא ובתרא יומא 13
 uenimus diebus & duobus Austri³ uentus nobis afflauit unum
 חד נשברת לן רוחא דתימנא ולתרוין יומין אתין
 Fratres illic & inuenimus Italix urbem Puteolos
 לפוטואלוס מדינתא דאיטליא 14 ואשכחן תמן אחי
 inimus & tunc septem dies apud eos ut essem² a nobis & petierunt
 ובעו מנן והויין לותהון וימתא שבועא והידין אולן
 nobis obuia exierunt qui illic Fratres audiuisent & cum in Romam
 לרהומא 15 וכד שמעו אחי דתמן נפקו לאורען
 ad tres & vsque Forum Appij quae uocatur ad plateam vsque
 ערמא לשוקא דמתקרא אפיוס פורוס ועדמא לתלת
 & corroboratus est Deo⁴ gratias egit Paulus eos uidisset & cum tabernas
 חנון וכד חזא חנון פולוס אודי לאלהא ואתחיל
 ut discerneretur Paulo Centurio & permisit in Romam & ingressi sumus
 ועלן לרהומא ואפס קנטרונא לפולוס דנשרא 16
 & cum erat qui custodiens illo milite cum uellet quoessique
 איכא רצנא עם אכרטיטא הו דנטר הוא לה 17 ומן
 Iudaeorum primores uocauit Paulus misit dies tres post
 בתר תלתא יומין שדר פולוס קרא לרישיהון דיהודיא
 non in aliquo cum ego fratres mei uiri eis dixit congregati essent & cum
 וכד אתכנשו אמר להון נברא אחי אנא כד במדס לא
 traditus sum in uinculis patrum meorum & legem populi contra surrexerunt
 קמרת לוקבל עמא ונמוסא דאכהי באסורא אשתלמת
 uoluerunt me interrogassent cum & ipsi Romanorum in manus Ierusalem ab
 מן אורשלם באירא דרהומא 18 והנון כד שאלוני עמו
 si digna esset aliqua accusacione post me iuocauerunt non quia me dimittere
 דנשרונני מטל דלא אשכחו בתרו רשנא מדס דשוא
 costatus sum Iudaei aduersum me essent surgentes & cum morte
 למותא 19 וכד קימין הו לוקבלי יהודיא אתאלצת
 filios in aliquo in quo accusarem mihi sit quasi non Caesaris protectione clamare
 דאקאצא בנן קסר לא איך אית לי דאקטרנ במדס לבני
 populi mei
 עמיי

12 Et cum uenisset Syracusas, mansimus ibi triduo.
 13 Inde circumlegentes deuenimus Rhegium: & post unum diem fante austro, secunda die uenimus Puteolos:
 14 Vbi inuentis fratribus rogati sumus manere apud eos dies septem: & sic uenimus Romam.
 15 Et inde cum audissent fratres, occurrerunt nobis usque ad Appij forum, ac Tres tabernas. Quos cum uidisset Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam.
 16 Cum autem uenisset Romam, permissum est Paulo, permanere sibi met cum custodiente se milite.
 17 Post tertium autem diem conuocauit primos Iudaeorum. cumque uenissent dicebat eis. Ego, viri fratres, nihil aduersus Legem faciens, aut morem paternum, uinctus ab Ierosolymis traditus sum in manus Romanorum.
 18 Qui cum interrogacionem de me habuissent, uoluerunt me dimittere, eo quod nulla esset causa mortis in me.
 19 Contradicientibus autem Iudaeis, coactus sum appellare Caesarem: non quasi gentem meam habeas aliquid accusare.

12 אחי ואתינן אל סרקוסא. 13 ובעד יומא חד נשברת לן רוחא דאוסטרו, ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס. 14 ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס. 15 ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס. 16 ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס. 17 ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס. 18 ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס. 19 ובעד יומא שני ונשינון אל פוטואלוס.

Rr iij

20 Propter hanc igitur causam rogavi vos videre & alloqui. Propter spem enim Iſrael, catena hac circumdatus sum.

21 At illi dixerunt ad eum, Nos neque literas accepimus de te à Iudæa, neque adueniens aliquis fratrum nūtiavit, aut locutus est quid de te malum.

22 Rogamus autem à te audire quæ sentis: nam de seſta hac notum est nobis quia vbiq; ei contradicitur.

23 Cùm constituissent autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plures: quib; exponebat, testificans regnum Dei, suadensque eis de Iesu ex Lege Moysi & Prophetis à manè usque ad vesperam.

24 Et quidam credebant his que dicebantur, quidam verò non credebant.

25 Cùmque inuicem non essent consentientes, discedebant, dicente Paulo vnum verbum, Quia bene Spiritus sanctus locutus est per Isaiam Prophetam ad patres nostros, dicens,

26 Vade ad populum istum & dic, Aure audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis, & non perspicietis.

& renuntiarem & vos videte vt veniretis à vobis petij hoc
הוא הנא מנכון דתאתון ואחובון ואשתעמ
catena ego vincensum Iſraelis spem enim propter
à accepimus non aduersus te epistolam nos illi ei dicunt
nobis dixerunt Ierusalem ab qui venerunt fratribus ex homo
id de te vt audiamus autē velimus aduersum te mali
22 צבינן דין דנשמע מנך מרם
non homine quod ab ſcimus hanc doctrinam quoniam tu quod
הא דעמאנת מטל ריולפנא הנא ידעינן דעל אנש לא

Pentecosten post decimz in sabbatho vniuersi
חר כשנבא די דבתר פנטיקוסטי
diferſans vbi multi ad eum & venerunt & congregati sunt diem ei
regno de eis & resoluunt
& persuaderet testaretur eum Dei regno de eis & resoluunt
mane à Prophetis & ex Moſis Lege ex Iesu de
על ישווע מן מוסא דמושא ומן נביא
erant acquiescentes ex eis & homines ad vesperam
24 ואנשין מנהון מתטפיסין הוון
ab & discesserunt erant acquiescentes non & alij ipsius
25 ואשתריו הוון
verbum Paulus ipse eis & dixit vni consentientes ad eum
26 רוחא דקודשא כפום אשעיא נביא
& diceret istum populum ad vt iret dixit eum patres vestros
26 כר אמר דורל לות עמא הנא ואמר
audieretis & non & videbitis intelligetis & non audietis quia audire
וואתשמעא תשמעון וואתסתכלון ותחזון ווא תבחרון

20 δὲ ἐὰν τὴν οὐκ ἴδωμαι περὶ ἀλλοτρίων ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀποσταλέωμαι. εἰ καὶ ἐγὼ τῆς ἡμετέρας ἐπιπέμψωμαι. 21 οἱ δὲ ἀπερὶς αὐτοῦ εἶπον, ἡμῖς οὐτε γράμματα περὶ σοῦ εἰδόμεθα, οὐδὲ ἀποσταλέωμαι, οὐδὲ ἀποσταλέωμαι. 22 αὐτὸν οὐκ ἴδωμαι περὶ ἀλλοτρίων ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀποσταλέωμαι. εἰ καὶ ἐγὼ τῆς ἡμετέρας ἐπιπέμψωμαι. 23 ἐξ ἡμετέρων δὲ αὐτῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποσταλέωμαι περὶ ἀλλοτρίων ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀποσταλέωμαι. εἰ καὶ ἐγὼ τῆς ἡμετέρας ἐπιπέμψωμαι. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπέστησαν τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστου. 25 αὐτὸν οὐκ ἴδωμαι περὶ ἀλλοτρίων ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀποσταλέωμαι. εἰ καὶ ἐγὼ τῆς ἡμετέρας ἐπιπέμψωμαι. 26 Περὶ δὲ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ εἶπον, αὐτὸν οὐκ ἴδωμαι περὶ ἀλλοτρίων ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀποσταλέωμαι. εἰ καὶ ἐγὼ τῆς ἡμετέρας ἐπιπέμψωμαι.

NOVI
TES
TUR
A
IV.

